

Vármegyei Esélyteremtő Paktum

Baranya Vármegyei Önkormányzat

TOP_PLUSZ-3.1.3-23-BA2-2024-00001

2024. szeptember

Tartalom

I. Egészségügyi alap- és szakellátások	4
1. Egészségügyi alapellátások	4
2. Egészségügyi szakellátások	17
3. Egyéb egészségügyi ellátások, szolgáltatások	34
II.1. Szociális alap- és szakellátások	47
1. Szociális alapellátások	47
Családsegítés	56
Nappali ellátások	63
Közösségi ellátások	72
2. Szociális szakellátások	77
II.2. Gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás	83
1. Gyermekjóléti alapellátások	83
Gyermekjóléti szolgáltatások	83
Gyermekek napközbeni ellátása	95
Gyermekek átmeneti gondozása	105
A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai	113
Gyermekvédelmi szakellátások	123
III. Oktatás-képzés teljes szolgáltatási köre	132
1. Köznevelési alapfeladatok	132
2. Felnőttoktatás	158
3. Egyéb oktatási, képzési feladatok	164
IV. Lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra	178
1. Lakhatás	178
2. Közszolgáltatások	184
3. Infrastruktúra	200
4. Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő programok	213
V. Közösségi programok a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerőpiaci kompetenciák, együttműködés erősítésére ..	222
1. Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások	222
2. Sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások	239
3. Ifjúságot célzó tevékenységek	244
4. Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamat	255
5. Vármegyei és térségi identitás erősítése, térségfejlesztési együttműködések	273

6. Roma nők foglalkoztatását elősegítő felzárkózási programok	283
7. Digitális kompetenciafejlesztés	292
8. Időseket célzó tevékenységek	301
9. Fogyatékkal élőköt célzó tevékenységek	308
10. Gyermekeket célzó tevékenységek	317
11. Nőket célzó tevékenységek	325
12. Mélyszegénységben élőköt és romákat célzó tevékenységek	331
13. Szolgáltatási hiányosságok és megoldási javaslatok az FVS városokban	338
14. Összegzés	342

I. Egészségügyi alap- és szakellátások

1. Egészségügyi alapellátások

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A vármegye lakosságának általános egészségi állapotának fejlesztése, az egészségtudatos életmódra való áttérés elősegítés elengedhetetlen feltétele az életminőség javításának. A jó egészségi állapot nem csak a közérzetet javítja, hanem megkönnyíti a munkavállalást és a munkavégzést is.

Baranya teljes területe lefedett házi és gyerek, illetve „vegyes” orvosi körzetekkel. A vármegyében 277 orvosi körzet működik. 2024. februárban a betöltetlen körzetek száma:

- felnőtt házi orvosi körzet: 9 db (6,5%)
- gyermek házi orvosi körzet: 5 db (7,8%)
- felnőtteket és gyermekeket is ellátó körzet: 18 db (23,7%)

A fogorvosi szolgálatok tekintetében a járások ellátottsága igen széles spektrumban mozog: a hegyháti, sellyei és szentlőrinci járásban csupán vegyes fogászati szakrendelés található, míg a komlói, mohácsi, pécsváradi és siklósi járás ennél több típust tud felmutatni: Komlón és Mohácson röntgen működik, Komlón, Pécsváradon és a siklósi járásban fogszabályozás is igénybe vehető. Az egy szolgáltatóra jutó lakosok száma kiemelkedően magas a hegyhát járásban (5 546 fő), ezt követi a szigetvári (4 588 fő), majd a szentlőrinci járás (3 456 fő). Ügyeleti ellátás a vármegyében csupán két településen elérhető: Pécssett és Villányban, mely komoly hátrányt jelent a mélyszegénységben élők és idősek számára egyaránt.

Baranya mind a háromszázegy településen biztosított az otthoni szakápolás és otthoni hospice ellátás.

Baranya vármegye védőnői és iskola-egészségügyi ellátása nem teljeskörű, az alábbiak szerint alakul:

- Védőnők összesen (fő): 179 fő
- Betöltött körzeti védőnői állások száma: 325 db
- Betöltetlen körzeti védőnői állások száma: 59 db
- Iskola-egészségügyi védőnők száma: 108 fő

Több betöltetlen védőnői szolgáltatás van, a védőnői állások tekintetében egyenlőtlen területi eloszlás figyelhető meg.

Az iskola-egészségügyi ellátás tekintetében megállapítható, hogy az általános iskolai intézményekkel rendelkező települések döntő részében nem helyi szolgáltató látja el az iskolaorvosi szolgálatot.

Kifejezetten iskolai és ifjúsági fogorvosi ellátást nyújtó szolgáltatás főként a járásközponti településeken érhető el. Azon településeken, ahol viszont nincs kizárólagosan csak iskolai és ifjúsági fogorvosi ellátást nyújtó szolgáltató, ott vegyes ellátási szolgálat keretében látják el az illetékes körzetekhez tartozó települések iskolafogászati ellátását.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

A vármegyén belül jelentős különbségeket látunk az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésben. A hátrányos helyzetű térségekben, a vármegye periferiáján beazonosítható az egészségügyi szolgáltatásokhoz való nehezebb hozzáférhetőség, a szolgáltatásokból való kirekesztettség. Ezzel szemben a Pécssett elérhető szolgáltatások országos viszonylatban is központi egészségügyi ellátást nyújtanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok áttekintve megállapítható volt, hogy szűrővizsgálattal összefüggő intézkedésre az átlagnál több településen van szükség a siklósi, a mohácsi, a sellyei és a hegyháti járásban. Szűréshez kapcsolódó intézkedéssel legtöbb esetben az idősek érintettek, majd a nők és azt követően a mélyszegénységben élők, valamint a fogászati szűrésben a gyermekek.

A betöltetlen orvosi körzetek aránya a sellyei, a hegyháti, a mohácsi és a szigetvári járásban a legmagasabb, mind a négy járásban meghaladja a 20%-ot. Érdemes külön kiemelni, hogy a sellyei járásban 38-ból 19 település érintett betöltetlen körzettel.

Az egészségügyi alapellátások LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások

Sor-szám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az egészségügyi alapellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1	Betöltetlen orvosi praxisok nagy száma, járásonkénti aránytalan megoszlása	A legfrisseb nyilvántartások alapján 32 betöltetlen felnőtt és gyermek orvosi körzet van a vármegyében, ez az összes praxis 11%-a. Néhány hátrányos helyzetű járásban az arány meghaladja a 30%-ot.	a) A betöltetlen orvosi praxisok problémáját feldolgozó átfogó vármegyei szintű program kidolgozása. Egészségügyi szolgáltatások humán erőforrás fejlesztés: szakmai képzések, érzékenyítő programok, mentális támogatás b) Egészségügyi szolgáltatások humán erőforrás fejlesztés: szakmai képzések, érzékenyítő programok, mentális támogatás c) Orvosok, egészségügyi dolgozók mentális támogatása; megfelelő munkakörülmények biztosítása	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
2	Betöltetlen védőnői praxisok nagy száma, járásonkénti aránytalan megoszlása	A legfrisseb nyilvántartások alapján 59 betöltetlen védőnői állás van a vármegyében, így a védőnői szolgáltatás vármegyei lefedettsége nem teljes.	a) Védőnői képzés, ehhez a pályakezdő fiatalok ösztönzése, motiválása, támogatása b) Védőnői képzés, ehhez a pályakezdő fiatalok ösztönzése, motiválása, támogatása c) Rendelők kialakítása - jobb egészségügyi ellátás biztosítása a	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

			hátrányosabb helyzetben lévő falvakban is				
3	A védőnői ellátás helyben történő megtartása, fejlesztése	Emberhiány miatt több betöltetlen védőnői szolgáltatás van a vármegyében, de a betöltött védőnői állások tekintetében is egyenlőtlen a területi eloszlás.	<p>a) Védőnői rendelés helyszínének felújítása, eszközök beszerzése – pályázati források, önkormányzati önerő</p> <p>b) Védőnői rendelés helyszínének felújítása, eszközök beszerzése – pályázati források, önkormányzati önerő</p> <p>c) Védőnői rendelés helyszínének felújítása, eszközök beszerzése – pályázati források, önkormányzati önerő</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

Lakosságot érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

1. Betöltetlen háziorvosi és fogorvosi praxisok nagy száma, az ellátás vármegyén belüli eloszlásának aránytalansága

A vármegyében a vegyes (felnőtt és gyermek ellátású) körzetek 23,7%-a betöltetlen, ezek nagy része hosszú évek óta. A 2024-ben betöltetlen fogorvosi szolgálatok mindegyike több, mint 3 éve betöltetlen, mely azt jelenti, hogy folyamatos a helyettesítés, mely nagy terhet ró a praktizáló orvosokra. A hegyháti járásban az egy fogorvosi szolgálatra jutó ellátandó lakosok száma kiemelkedően magas (5 546 fő), mely lehetetlenné teszi a folyamatos, magas színvonalú munka ellátását, a szűrések lebonyolítását.

Szükséges olyan vonzó megoldások kialakítása (mind az infrastruktúra, mind a finanszírozás területén), mely lehetővé teszi az aprófalvakban is az orvosok letelepedését. Szükséges bevonni a Vármegyei Kormányhivatal Népegészségi Főosztályát, valamint a képző intézményeket, egészségügyi szakembereket, civil szervezeteket, helyi önkormányzatokat is.

Szakmai képzések, mentális támogatás, megfelelő munkakörülmények biztosítása (pl. szolgálati lakás, összevont rendelőintézetek, ellátáshoz szükséges eszközök beszerzése, folyamatos utánpótlása). Civil szervezetek bevonásával, képzésével, szakasszisztensek továbbképzésével a szakorvosok munkájának elősegítése.

Rendelkezésre álló infrastruktúra esetében lehetséges a különböző ellátási formák (háziorvos, fogorvos, iskolaorvos, szűrővizsgálatok) egy helyre történő koncentrálása.

Ellátatlan területek pozitív támogatása, ezzel az orvosok letelepedésének elősegítése.

2. Betöltetlen védőnői praxisok nagy száma, járásonkénti aránytalan megoszlása

Baranya Vármegyében 2024. év eleji NEAK adatok alapján összesen 59 betöltetlen védőnői praxis van, ami a településen számának (301) közel 20%-át teszi ki. Ez kiemelkedően magas, azt jelenti, hogy majdnem minden 5. településen a kismamák, az újszülöttek ellátása csak helyettesítéssel oldható meg. Az egyébként is túlterhelt védőnők kiszállását nehezíti az a tény, hogy a betöltetlen praxisok a vármegyében elszórtan helyezkednek el, napi több tíz km-es utazás szükséges a lakosság ellátásához, tanácsadás, szűrés elvégzéséhez.

Mindezen terhek csökkentése, az újszülöttek rendszeres szűrésének biztosítása érdekében elkerülhetetlen a védőnői képzés megújítása, promotálása, a szakma népszerűsítése, akár felnőttképzéssel összehangolva, a hátrányos helyzetű településeken munkalehetőséget kínálva ezzel a hosszú ideje álláskeresői számára.

3. A védőnői ellátás helyben történő megtartása, fejlesztése

Az ellátási egyenletlenség tovább nehezíti az eleve hátrányos helyzetben élő gyermekek fejlődését, illetve ezen a helyen élő édesanyák nyomon követését. A szegregáció elkerülése érdekében a korai kisgyermekkorban szükséges a fejlesztést megkezdeni, ezért elengedhetetlen a szakember (védőnő) rendszeres látogatása, a megfelelő szűrővizsgálatok elvégzése.

Szükséges továbbá a védőnők eszközeinek cseréje, pótlása, a közlekedés hosszú távú megoldása, kistelepüléseken a letelepedés ösztönzése (pl. szolgálati lakások létrehozásával).

A háziorvosi rendelők bővítésével, átalakításával a védőnők is megfelelő körülmények között láthatják el majd feladataikat.

Az egészségügyi alapellátások hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében

Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok egészségügyi alapellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások (igen/nem)
GYERMEKEK							
1	Iskolaorvosi ellátás nehézségei, hiányosságai	Az iskola-egészségügyi ellátás tekintetében megállapítható, hogy az általános iskolai intézményekkel rendelkező települések döntő részében nem helyi szolgáltató látja el az iskolaorvosi szolgálatot.	a) Szakember képzés, pályakezdő fiatalok motiválása, támogatása b) Szakember képzés, pályakezdő fiatalok motiválása, támogatása c) Iskolaorvok letelepedésének támogatása	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
2	Betöltetlen védőnői praxisok nagy száma, a védőnői szolgáltatás egyenlőtlen területi eloszlása	A fokozott gondozást igénylő gyermekek nagy számának hátterében egészségügyi okok, továbbá bármilyen egyéb környezeti ok is állhat, utóbbi esetében beszélhetünk lakókörnyezettel, anyagi helyzettel, a szülők magatartásával, a család működésével összefüggő körülményekről.	a) Védőnői képzés, ehhez a pályakezdő fiatalok ösztönzése, motiválása, támogatása b) Védőnői képzés, ehhez a pályakezdő fiatalok ösztönzése, motiválása, támogatása c) Rendelők kialakítása - jobb egészségügyi ellátás biztosítása a hátrányosabb helyzetben lévő falvakban is	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

		A fokozott gondozást igénylőknél rendszeresebb védőnői látogatásra van szükség.					
3	Iskolafogászati ellátás, szűrések biztosításának nehézségei, hiányosságai	A vármegyében az egy orvosra jutó ellátandó gyermekek száma kiemelkedően magas az országos átlagot tekintve	a) Szakember képzés, szűrőprogramok rendezése b) Kiemelt programokhoz kapcsolódó, eseti szűrések biztosítása c) Fogorvosok letelepedésének támogatása, gyermekek falubusszal történő beszállítása a nem ellátott járó-sokból, rendezvényekre szűrőprogramok, akciók szervezése	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
IDŐSEK							
4	Otthoni szakápolás hiánya	Az időskorúak többsége – egészségi állapotától függően – ragaszkodik otthonához, az otthoni gondozásához.	a) – b) - c) Fokozott hangsúlyt kell kapnia az állandó, megszokott élettér megtartásának, a családon belüli ellátás támogatásának.	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
5	Ügyeleti ellátás (házi orvosi és fogorvosi egyaránt) problémái	Az ellátás központosított, az idősek számára ezek elérhetősége szinte lehetetlen	a) Az ügyeleti ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása b) Az ügyeleti ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása c) Az ügyeleti ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

NŐK							
6	Rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok elmaradása	Egészségtudatos szemléletmód hiánya, anyagi nehézségek, időhiány miatt nem vesznek részt szűrővizsgálatokon a nők.	<p>a) annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti</p> <p>b) annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti</p> <p>c) helyben történő szűrővizsgálatok szervezés, szűrővizsgálatra eljutás támogatása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, háziorvosi rendelő és a védőnői szolgálat korszerű műszerekkel történő felszerelése: az alapvető szűrővizsgálatokhoz szükséges műszerek beszerzése</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
7	Védőnői rendelés hiánya	A 2022-es KSH adatok alapján a tárgyi évben a fokozott gondozást igénylő várandós anyák száma 1529 fő volt, mely a vármegyei lakónépesség 0,9 %-át teszi ki. A védőnői szolgáltatás vármegyei lefedettsége azonban nem teljes.	<p>a) Védőnői képzés, ehhez a pályakezdő fiatalok ösztönzése, motiválása, támogatása</p> <p>b) Védőnői képzés, ehhez a pályakezdő fiatalok ösztönzése, motiválása, támogatása</p> <p>c) Rendelők kialakítása - jobb egészségügyi ellátás biztosítása a hátrányosabb helyzetben lévő falvakban is</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
8	Fogyatékkal élők mobilitási problémái	Nehezen jutnak el a fogyatékos emberek a szűrővizsgálatokra, szakorvosi rendelésekre.	a) – b) – c) Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon, falubusz beszerzése és üzemeltetése, mobil szűrőbuszok akadálymentesítése	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
9	Mélyszegénységben élő családok rossz egészségügyi állapota	Az egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférés hiánya, rossz lakhatási körülmények, anyagi nehézségek	a) A mélyszegénységben élők egészségügyi állapotának felmérése, beavatkozási javaslatok kidolgozása, szűrések megszervezése b) A mélyszegénységben élők egészségügyi állapotának felmérése, beavatkozási javaslatok kidolgozása, szűrések megszervezése c) Szemléletformáló akciók annak érdekében, hogy a mélyszegénységben élők eljussanak az alap és szakellátások igénybevételéhez	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

Gyermekeket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

1. Iskolaorvosi ellátás nehézségei, hiányosságai

Az iskola-egészségügyi ellátás tekintetében megállapítható, hogy az általános iskolai intézményekkel rendelkező települések döntő részében nem helyi szolgáltató látja el az iskolaorvosi szolgálatot.

Szükséges olyan vonzó megoldások kialakítása (mind az infrastruktúra, mind a finanszírozás területén), mely lehetővé teszi az aprófalvakban is az orvosok letelepedését. Emellett szükséges szakmai képzések, mentális támogatás, megfelelő munkakörülmények biztosítása (pl. szolgálati lakás, összevont rendelőintézetek, ellátáshoz szükséges eszközök beszerzése, folyamatos utánpótlása).

2. Betöltetlen védőnői praxisok nagy száma, a védőnői szolgáltatás egyenlőtlen területi eloszlása

A fokozott gondozást igénylő gyermekek nagy számának hátterében az egészségügyi okok mellett egyéb környezeti tényezők is állhatnak, mint például a lakókörnyezettel, anyagi helyzettel, a szülők magatartásával, a család működésével összefüggő körülmények.

A fokozott gondozást igénylő gyermekek esetében rendszeresebb védőnői látogatásra van szükség.

Az egészségügyi alapellátást végző szakemberek gondozó munkájának sajátos és egyben fontos részét képezi a veszélyeztetett gyermekek gondozása.

Fokozott gondozás esetében a védőnők által gyakoribb családlátogatásra kerül sor, gyakoribb a védőnői tanácsadáson való megjelenés. Emellett a házi gyermekorvos, háziorvos részéről fokozottabb odafigyelést és a megfelelő társszakmákkal való szoros együttműködést is jelenti.

A védőnői szolgáltatás vármegyei lefedettsége nem teljes.

A megfelelő ellátás érdekében szükséges lenne a védőnők eszközeinek cseréje, pótlása, a közlekedés hosszú távú megoldása, kistelepüléseken a letelepedés ösztönzése. A hátrányosabb helyzetben lévő falvak esetében pedig védőnői rendelők kialakításával lehetne biztosítani a jobb egészségügyi ellátást, és annak elérhetőségét.

A háziorvosi és védőnői rendelők bővítésével, átalakításával, megfelelő eszközpark kiépítésével a védőnők is megfelelő körülmények között láthatják el majd feladataikat.

3. Iskolafogászati ellátás, szűrések biztosításának nehézségei, hiányosságai

A vármegyei adatokat elemezve elmondható, hogy az egy fogorvosra jutó, ellátandó lakosság szám kiemelkedően magas, különösen olyan járásokban, ahol nem található iskolafogászat. Ezekben az esetekben más járásokból szükséges az ellátást biztosítani, mely megterhelő nemcsak a gyermekeknek (utaztatás), de az ellátást végző orvosoknak is (kiutazás esetén ez idő, pénz kérdése, beutaztatás esetén pedig a sokszámú ellátandó gyermek miatt az egy főre jutó idő jelentősen rövidebb a rendelési idők szabályozottsága miatt). Vannak olyan iskolák, ahol még évente egyszer sem jutnak sorra a diákok, és amennyiben a szülő nem tudja megoldani a szűrést, felnőttkorban ez hátrányt jelent majd.

A vármegyei ellátás jelentősen koncentrált, ügyeleti ellátás csupán két településen érhető el, mely szintén nem könnyíti meg a megfelelő szűrővizsgálatok elvégzését.

Közös összefogással megoldást jelenthetnek az alábbiak:

- Szakember képzés, szűrőprogramok rendezése
- Kiemelt programokhoz kapcsolódó, eseti szűrések biztosítása
- Fogorvosok letelepedésének támogatása,
- Gyermek falubusszal történő beszállítása a nem ellátott járásokból,
- Települési rendezvényekre szűrőprogramok, akciók szervezése
- Helyi háziorvosi rendelők felszereltségének javítása, bővítése, fogorvosi eszközök beszerzése az ellátás biztosítása érdekében
- Megelőző programok, egészséges szájhigiénia kialakításának elősegítése már az óvoda csoportok körében a szakemberek, helyi szervezetek, csoportok bevonásával

Időseket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

4. Otthoni szakápolás hiánya

Az időskorúak többsége – egészségi állapotától függően – ragaszkodik otthonához, az otthoni gondozásához. Ahhoz, hogy ez biztosítható legyen, szükséges a megfelelő infrastruktúra biztosítása, szakemberek támogatása, a család alapellátáshoz kapcsolódó felkészítése.

Szükségesnek látjuk azt, hogy az állandó, megszokott élettér megtartása elsődleges legyen, a család támogató szerepe fokozott hangsúlyt kapjon.

Mindezek érdekében szükséges lehet:

- mobil eszközök biztosításának lehetősége (pl. kádszékek, biztonságos mozgást segítő eszközök), jelzőrendszerek bárki által történő elérhetősége
- otthoni szakápolók képzése, bevonása az ellátásba, a család az ellátott segítése érdekében
- mozgásterapeuták, mentális egészséget biztosító szakemberek bevonása a fizikális és mentális leépülés megelőzése érdekében
- helyi csoportok létrehozása a napközbeni (hasonló korúakkal történő) közös együttlét biztosítása érdekében
- generációs problémák elkerülése érdekében a fiatalok bevonása az idősek ellátásába

5. Ügyeleti ellátás (háziorvosi és fogorvosi egyaránt) problémái

A vármegyei ügyeleti ellátás felmérését követően rajzolódott ki az ügyeleti ellátás elérhetőségének egyenetlensége, mivel mind a háziorvosi ellátás, mind a fogorvosi ellátás területén az ügyeleti rendszer központosítottan érhető csak el, így egy-egy sürgős esetben a bejutási idő akár egy óra is lehet. Az egyedül élő, idős betegek ezt nehezen, vagy egyáltalán nem tudják megoldani, így átfogó programra van szükség ennek átalakításához és finanszírozásához egyaránt.

Megoldást jelenthet helyi csoportok, támogató közösségek létrehozása, alapellátást biztosító ügyelet kialakítása a távolabbi, nehezen megközelíthető helyeken.

A nőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

6. Rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok elmaradása

A vármegye gazdasági helyzete az országos átlaghoz képest elmaradt, a peremtelepüléseken (Pécstől nagyobb távolságban lévő járások településein) élők anyagi biztonsága nem biztosított. Az egészségügyi szűrővizsgálatok leginkább a járásközpontokban, de vármegyei ellátási területtel rendelkezve Pécssett érhetőek el. Ez komoly nehézséget okoz pl. a sellyei vagy a hegyháti járásban élők számára, akik egyrészt anyagi körülményeik miatt, másrészt a tömegközlekedés nehézségei miatt az egészségügyi szűréseken nem vesznek részt rendszeresen.

Kiemelkedően fontos lenne viszont az egészséges, tudatos életmódra való átállás lehetőségének biztosítása, ezt szolgálná többek között a rendszeres szűrővizsgálatokon való megjelenés.

A lakosság felmérése érdekében:

- fontos annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti
- helyben történő szűrővizsgálatok szervezés,
- mobil szűrőbuszok beszerzése és működtetése
- szűrővizsgálatra eljutás támogatása, falubusz beszerzése és üzemeltetése,
- háziorvosi rendelő és a védőnői szolgálat korszerű műszerekkel történő felszerelése: az alapvető szűrővizsgálatokhoz szükséges műszerek beszerzésével, a szakszerű használat érdekében a szakemberek továbbképzése
- civil csoportok bevonása a nők gondolkodásmódjának átalakítása érdekében
- hely gyógytorna, mozgásprogramok szervezése

7. Védőnői rendelés hiánya

Fokozott gondozás keretében a védőnők gyakrabban látogatják meg a családokat. Gyakrabban kerül sor védőnői tanácsadásokra. Továbbá a házi gyermekorvos, háziorvos részéről is fokozottabb odafigyelést és a megfelelő társszakmákkal való szoros együttműködést jelent.

A védőnő feladata, hogy a szülő, az édesanya legfőbb támasza legyen a gyermekek gondozásában. Feladatuk, hogy felhívják a szülő figyelmét arra, hogy a szűrővizsgálatok elvégzése és a kötelező védőoltások beadása a gyermekük javát szolgálja. Továbbá tájékoztatást adjanak az orvosi utasítások betartásának és a rendszeres ellenőrzés elvégzésének fontosságáról.

Baranya vármegyében a védőnői szolgáltatás lefedettsége nem teljes, és elmondható, a kisebb falvakban élő családok számára nehezebb a szolgáltatás elérése.

A megfelelő ellátás érdekében szükséges lenne a védőnők eszközeinek cseréje, pótlása, a közlekedés hosszú távú megoldása, kistelepüléseken a letelepedés ösztönzése. A hátrányosabb helyzetben lévő falvak esetében pedig védőnői rendelők kialakításával lehetne biztosítani a jobb egészségügyi ellátást, és annak elérhetőségét.

A háziorvosi és védőnői rendelők bővítésével, átalakításával, megfelelő eszközpark kiépítésével a védőnők is megfelelő körülmények között láthatják el majd feladataikat.

A fogyatékkal élőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

8. Fogyatékkal élők mobilitási problémái

Az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során elengedhetetlen az esélyegyenlőség érvényesülése. A fogyatékkal élő emberek egészségügyi ellátásához szükségesek a speciális eszközök, és a speciális szaktudás rendelkezésre állása.

Segítség nélkül a fogyatékkal élők számára nehezen megoldható a szűrővizsgálatokra, illetve szakorvosi rendelésekre történő eljutás. Annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők számára is biztosított legyen a megfelelő egészségügyi ellátás, továbbá, hogy a betegségek megelőzése érdekében minél nagyobb számban vegyenek részt az egészségügyi szűrővizsgálatokon, helyi, járási, települési szinten fontos megoldást találni.

A helyi önkormányzatok, civil szervezetek és egészségügyi szakemberek együttműködésben falubuszok beszerzésével és üzemeltetésével, mobil szűrőbuszok akadálymentesítésével segíthetik a fogyatékkal élők egészségügyi ellátását.

Romákat, mélyszegénységben élőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

9. Mélyszegénységben élő családok rossz egészségügyi állapota

A megelőzés az egészség minden területén nagyon fontos. A megelőzés hangsúlyosabbá tétele kulcsfontosságú a mélyszegénységben élők egészségügyi helyzetét tekintve. A mélyszegénységben élő családok jelentős része küzd egészségügyi problémákkal, amelyeket akár az anyagi nehézségek, akár a rossz lakhatási körülmények, infrastrukturális hátrányok miatt kevésbé tud kezelni, kezeltetni.

Egészségügyi állapotfelmérésekkel, helyi szűrések megszervezésével nagymértékben növelni lehetne a romák, mélyszegénységben élők egészségügyi ellátórendszerben történő részvételét.

A helyi önkormányzatok, civil szervezetek és egyéb egészségügyi szakemberek közös összefogással pl. szemléletformáló akciók keretében képesek lehetnek erősíteni az egészségmegelőzés, továbbá a különböző alap és szakellátások igénybevételének fontosságát.

2. Egészségügyi szakellátások

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Baranya vármegyében a járóbeteg szakellátások tekintetében a legjelentősebb központ Pécs (egyetemi klinikai ellátások miatt), de szerepet kap az ellátásban Komló, Mohács és Szigetvár és Siklós is.

Legszélesebb körben elérhető járóbeteg szakrendelés a tüdőgondozás és onkológiai szűrés, mindkettőnek kiemelt szerepe van a megelőző szűrővizsgálatok tekintetében. Folyamatosan emelkedő számot mutat a Gyermek- és ifjúsági pszichiátriai gondozók betegforgalma (fő) a vármegyében, mely azt jelzi, hogy egyre több fiatalnak van szüksége szakember segítségére. A vármegyében a tízezer főre jutó dolgozó orvosok száma meghaladja az országos átlagot, mely az egyetemi képzésnek, és a helyben található klinikai ellátásoknak is köszönhető. A pandémia idején (2019-ről 2020-ra) országosan is és helyileg is csökkenés történt a dolgozó orvosok számában, azonban ez 2021-re ismét megemelkedett.

Pécs szakellátásban nyújtott szerepe kimagasló, a legtöbb műtét és vizsgálat itt bonyolódik le, azonban nem elhanyagolható a Harkányi, Komlói, Szigetvári és a Siklói kórházak, egészségügyi központok utógondozásban és rehabilitációban nyújtott szerepe.

A fogorvosok számát tekintve elmondható, hogy 2019 óta a számuk csökkenést mutat, a vármegyében két szolgálat betöltetlen. A vármegyei központi ellátási funkcióval rendelkező Pécsset nem vizsgálva a legjobb ellátást mutatja a mohácsi és siklói járás, 13-13 fogorvosi szolgálat működik mindkettőben.

A vármegye sűrűn lakott, az országos átlaghoz képest lényegesen magasabb a település-szám. Az egy fogorvosi szolgáltatóra jutó lakosságszám 1404 fő 2024-ben. Az 1 iskolai, ifjúsági fogorvosi körzetre jutó 14 év alatti személyek száma 1 818 fő, mely igen magas számot jelent.

A vármegye lakosságának aránya az országos lélekszámhoz képest 3,701%, azonban a fogászati ellátásban elvégzett esetszámok az országos adatokhoz viszonyítva ennél magasabb számot mutatnak, 5,090%-5,833% között mozognak, mely azt mutatja, hogy a szűrővizsgálatok nem elegendő számban valósulnak meg.

Baranya vármegyei fekvőbeteg szakellátás vizsgálata során elemzésre kerültek a szakmákhoz tartozó állomány adatok. A legfrissebb 2022. évi NEAK adatok alapján a legtöbb működő ágygal rendelkező osztály a Belgyógyászat. Az ágykihasználtsági százalékot nézve elmondható, hogy a legtöbb szakma tekintetében meghaladja az 50 %-ot.

A kórházi osztályokon jellemző ellátási forma az egynapos ellátás. A legnagyobb esetszámot, kiugró betegforgalmat, a szemészeti osztály produkálja (6104 eset), míg a legalacsonyabbat az aneszteziológiai és intenzív betegellátás (2 eset).

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A szakellátások koncentráltan, egy-egy településen elérhetők, így a hátrányos helyzetűek (idősek, mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők) számára ezek elérhetősége fokozottan okoz gondot. Elérhetőség szempontjából a tömegközlekedés kulcsfontosságú szerepet tölt be, a legtöbb intézmény ezen közlekedési mód igénybevételével közelíthető meg a vármegyei

lakosság számára. Némely esetben a megközelítés tömegközlekedéssel meghaladja a 2 órát (akár el is érheti a 3 órát) lakóhelytől az adott szolgáltatás igénybevételének helyéig.

Fogyatékkal élő felnőttek és gyermekek fogorvosi szakellátása az egész vármegyét tekintve csupán egy szolgálatnál elérhető, mely kiemelkedően alacsony szám. A területi eloszlást vizsgálva a hegyháti járás a legelmaradottabb fogorvosi ellátás tekintetében, mivel ott két szolgálat működik összesen (Mágoacson és Sásdon 1-1), ezt követi a sellyei és szentlőrinci járás 4-4 szolgálattal.

Az egészségügyi szakellátások LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások

Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az egészségügyi szakellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1	Egészségügyi szakellátások elérhetőségének problémája	Az egészségügyi szakellátások jellemzően a városokban, elsősorban a vármegyeszékhelyen és a járásközpontokban elérhető. A perifériális térségekből nehézséget jelent a bejutás. Tömegközlekedéssel akár több órát is igénybe vehet az oda és visszajutás.	a) Vármegyei szintű közlekedésfejlesztési program kidolgozása b) – c) Digitális eszközök használatával az utazási igények összehangolása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, tömegközlekedési járatokra való ráhordás, szakellátások kihelyezése járásközpontokba	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet	polgármester, szervezetek vezetői	nem
2	Egészségügyi szakellátások központosítása	Járóbeteg szakellátási mikroközpontok hiánya	c) járási mikroközpontok létrehozása (példaként említendő selyei járásban működő egészségközpont), működtetése	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet	polgármester, szervezetek vezetői	nem
3	Otthoni hospice ellátások hiánya	Szakember és megfelelő eszközök biztosításának hiányában az otthoni hospice ellátás csak részlegesen biztosított (két szolgáltató látja el a vármegye teljes területét)	a) átfogó képzési, finanszírozási program a szakemberek létszámának bővítése érdekében b) – c) helyi szolgáltatók megerősítése, fejlesztése, munkaerőkapacitás bővítése	2029.06.30.	önkormányzat, egészségügyi szakemberek, civil szervezet	polgármester, szakemberek, szervezetek vezetői	nem
4	Az otthoni szakápolás	A házi orvos által elrendelhető vizitek	a) A finanszírozási rendszer átgondolt fejlesztése, új, korszerű ellátási	2029.06.30.	önkormányzat, egészségügyi	polgármester,	nem

	csak bizonyos mértékig elérhető az egészségügyi ellátás keretében	száma függ a szerződött szolgáltató által a NEAK-kal kötött szerződéstől, az ellátási terület nagyságától, de nem függ a betegek igényeitől	formák honosítása, szakemberképzés b) A finanszírozási rendszer átgondolt fejlesztése, új, korszerű ellátási formák honosítása, szakemberképzés c) A finanszírozási rendszer átgondolt fejlesztése, új, korszerű ellátási formák honosítása, szakemberképzés		szakemberek, civil szervezet	szakemberek, szervezetek vezetői	
5	Fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája	Pécs szakellátásban nyújtott szerepe valóban kimagasló, a legtöbb műtét és vizsgálat itt bonyolódik le, igaz nem elhanyagolható a Harkányi, Komlói, Szigetvári és a Siklói kórházak, egészségügyi központok utógondozásban és rehabilitációban nyújtott szerepe a betegellátásban. A perifériális térségekből nehézséget jelent a szakellátások elérhetősége. Tömegközlekedéssel akár több órát is igénybe vehet az oda és visszajutás.	a) Vármegyei szintű közlekedésfejlesztési program kidolgozása b) – c) Digitális eszközök használatával az utazási igények összehangolása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, tömegközlekedési járatokra való ráhordás, szakellátások kihelyezése járásközpontokba	2029.06.30.	önkormányzat, egészségügyi szakemberek, civil szervezet	polgármester, szakemberek, szervezetek vezetői	nem

Lakosságot érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

1. Egészségügyi szakellátások elérhetőségének problémája

Az orvosi ellátások az egészségügyi alapellátások mellett a különböző szakellátások, járóbeteg-szakellátás, illetve a fekvőbeteg szakellátások formájában vehetőek igénybe.

Az egészségügyi ellátások vármegyei lefedettségének vizsgálatát követően elmondható, hogy a szolgáltatások elérhetősége jellemzően a városokban, elsősorban a vármegyeszékhelyen és a járásközpontokban koncentrálódik. Épp emiatt a perifériális térségekben élők számára nehézséget jelent az egészségügyi szakellátások igénybevétele. Ugyan a tömegközlekedés az itt élők számára is lehetőséget biztosít, sajnos sok esetben ez több órás utat jelenthet oda és vissza is a számukra. Így megoldást jelenthetne a szakellátások járásközpontokba való kihelyezése.

Vármegyei szinten közlekedésfejlesztési programok kidolgozásával biztosítani lehetne az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatások elérésében, elérhetőségében is.

Az egészségügyi szakellátásokban való részvétel biztosítását települési, illetve járási szinten az önkormányzatok és civil szervezetek közös összefogással érhetik el. A hátrányosabb helyzetben lévő települések esetében pl. digitális eszközök használatával, az utazási igények összehangolásával, továbbá falu buszok beszerzésével és üzemeltetésével mindenki számára biztosítottá válhatna a szolgáltatás elérése.

2. Egészségügyi szakellátások központosítása

Az egészségügyi rendszerben végbement központosítás eredményeként a szolgáltatások elérhetősége jellemzően a városokban, elsősorban a vármegyeszékhelyen és a járásközpontokban összpontosul.

Baranya vármegyében a járóbeteg szakellátások tekintetében a legjelentősebb központ Pécs (egyetemi klinikai ellátások miatt), de szerepet kap az ellátásban Komló, Mohács és Szigetvár és Siklós is. Utóbbiak az utógondozásban és rehabilitációban nyújtanak kimagasló szerepet.

Tekintettel a leírtakra az egészségügyi szakellátás területén felmerült hiányosságra megoldást jelenthet a járási mikroközpontok létrehozása, kialakítása, mely az egészségügyi rendszert illetően minőségi előrelépést jelenthetne.

Példaként kiemelendő, hogy sellyei járásban működő Ormánság Egészségért Nonprofit Kft. egészségközpont működése, mely helyet biztosít az alapellátást nyújtó felnőtt, gyermek háziorvosi és a fogorvosi rendeléseknek, a védőnőknek, s ezen túl a sellyei Központi Háziorvosi Ügyeletnek, valamint az otthoni szakápolásban és a mozgó szakorvosi szakellátásokban dolgozó személyzetnek.

3. Otthoni hospice ellátások hiánya

Az otthoni hospice ellátás a haldokló beteg gondozását célozza meg, a hosszú lefolyású, halálhoz vezető betegségben szenvedő személyek számára. A szolgáltatás nyújtása során a testi, lelki ápolás fontossága, a betegek gondozása, életminőségük javítása, szenvedéseik enyhítése és emberi méltóságának haláláig való megőrzése a cél.

A hospice ellátás nem csak a haldokló beteg segítségét célozza meg, a hozzátartozók támogatása, segítése is rendkívül fontos a szolgáltatás nyújtása során.

Baranya vármegyében az otthoni hospice ellátás csak részlegesen, két szolgáltató ellátásával történik. A megfelelő minőségű ellátás biztosítása érdekében szükség van a megfelelő eszközök beszerzésére, továbbá a szakemberek létszámának bővítésére, mely különböző átfogó képzési, finanszírozási program megvalósításával elérhetővé válhatna.

Helyi, települési szinten elengedhetetlen lenne a már meglévő helyi szolgáltatók megerősítése, fejlesztése, a munkaerőkapacitás bővítése.

4. Az otthoni szakápolás csak bizonyos mértékig elérhető az egészségügyi ellátás keretében

Az otthoni szakápolás keretében nyújtható ellátások térítésmentesen csak indokolt esetben vehetők igénybe. Amennyiben a kezelő szakorvos úgy ítéli meg, hogy a beteg egészségügyi állapota megengedi az otthoni lábadozást, és nem szükséges a kórházi ellátás, bent tartózkodás.

Az otthoni szakápolást elrendelése történhet a háziorvos saját kezdeményezésre vagy intézeti zárójelentés alapján is, melyben a járóbeteg – vagy fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény szakorvosa (kezelőorvos) közvetlenül elrendeli azt.

Az otthoni szakápolás legfontosabb célja és feladata, hogy a beteg otthoni, családi környezetében, egyénre szabottan, a legszakosított ápolásban részesüljön. Ezen ellátási forma a beteg állapotától, és szakorvosi javaslatától függ, abban az esetben, amikor az ápolás ideje nem haladja meg a napi 3 órát.

A finanszírozási rendszer átgondolt fejlesztése, új, korszerű ellátási formák honosítása, és a szakemberek képzése elengedhetetlenül fontos lenne a feltárt probléma kezelésében.

5. Fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája

Fenntartói, intézeti szint területi eloszlása alapján elmondható, hogy a fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmények koncentráltan, egy-egy, főként járásközponti településeken érhetőek el.

Pécs szakellátásban nyújtott szerepe kimagasló, a legtöbb műtét és vizsgálat itt bonyolódik le, jelentős szereppel bírnak a Harkányi, Komlói, Szigetvári és a Siklói kórházak is, utóbbiak az utógondozásban és rehabilitációban vállalnak fontos funkciót.

A hátrányos helyzetű személyek számára a szolgáltatások elérése jelentős nehézséget jelent. A tömegközlekedés léte segítséget nyújt a számukra – ha bár időigénye akár a 3-4 órát is elérheti -, a legtöbb intézmény ezen közlekedési mód igénybevételével megközelíthető és elérhető a vármegyei lakosság számára.

Vármegyei szinten közlekedésfejlesztési programok kidolgozásával sokkal inkább biztosítani lehetne az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatások elérésében, elérhetőségében is.

Települési, illetve járási szinten az önkormányzatok és civil szervezetek közös összefogása elengedhetetlen. A hátrányosabb helyzetben lévő települések esetében pl. digitális eszközök használatával, az utazási igények összehangolásával, továbbá falu buszok beszerzésével és üzemeltetésével mindenki számára biztosítottá válhatna a szolgáltatás elérése.

Az egészségügyi szakellátások hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az az egészségügyi szakellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások -e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1	Gyermek és ifjúsági pszichiátriai gondozók elérhetősége korlátozott a megnövekedett esetszámok függvényében	Mentális problémák, depresszió, öngyilkosságú esetek számának növekedése figyelhető meg az ifjúság körében, prevenció, mentális problémák kezelhetősége	a) egész vármegyét felölelő megelőző programok, bemutatók, mobil előadások rendezése b) Prevenció tájékoztatások, következmények bemutatása, mentális problémák kezelésében segítő szervezetek népszerűsítése c) Prevenció tájékoztatások, következmények bemutatása, mentális problémák kezelésében segítő szervezetek népszerűsítése	2029.06.30.	önkormányzat, szakemberek, civil szervezet	polgármester, szakemberek, szervezetek vezetői	nem
2	Fogászati szakellátás elérhetősége nehézkes	kifejezetten gyermek- és ifjúsági fogászati szakellátással a vármegyében a fogorvosok 10%-a foglalkozik csak, mely nehezíti a szűrést, ellátást	a) képzések promotálása, szakképzés diverzifikálása, mobil szűrőbuszok beszerzése, működtetése b) gyermek- és ifjúsági fogászati ellátást végző szolgáltatások letelepedésének támogatása, meglévő szolgálatok segítése	2029.06.30.	önkormányzat, szakemberek	polgármester, szakemberek, szervezetek vezetői	nem

3	Rákbetegségek megelőzését célzó szűrővizsgálatok elérhetőségének korlátozottsága	Az onkológiai szűrővizsgálatok és az eredmények kiértékelése központosított, sok idő telik el egy-egy esemény között	<ul style="list-style-type: none"> a) Mobil szűrőközpontok létrehozás és működtetése, on-line konzultációs lehetőségek kialakítása, szűrő akciók b) Mobil szűrőközpontok létrehozás és működtetése, on-line konzultációs lehetőségek kialakítása, szűrő akciók c) Mobil szűrőközpontok létrehozás és működtetése, on-line konzultációs lehetőségek kialakítása, szűrő akciók 	2029.06.30.	önkormányzat, szakemberek, civil szervezetek	polgármester, szakemberek, szervezetek vezetői	nem
4	Droghasználat, alkohol, cigaretta függőség kialakulása (addikciók kezelésének hiányossagai)	Prevenció, függőségkezelés hiánya, mentális problémák kezelhetlensége	<ul style="list-style-type: none"> a) egész vármegyét felölelő megelőző programok, bemutatók, mobil előadások rendezése b) Preventív tájékoztatások, következmények bemutatása, függőség kezelésében segítő szervezetek népszerűsítése c) Preventív tájékoztatások, következmények bemutatása, függőség kezelésében segítő szervezetek népszerűsítése 	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, egészségügyi szakemberek, szervezetek vezetői	nem
5	Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája	A vármegyében fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmény, csak Pécsen, Komlón, Mohácson, Szigetváron és Siklóson található. A perifériális térségek-ből nehézséget jelent a szakellátások elérhetősége. Tömegközlekedéssel akár több	<ul style="list-style-type: none"> a) Vármegyei szintű közlekedésfejlesztési program kidolgozása b) – c) Digitális eszközök használatával az utazási igények összehangolása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, tömegközlekedési járatokra való ráhordás, szakellátások kihelyezése járásközpontokba 	2029.06.30.	önkormányzat, szolgáltatók	polgármester, szervezetek vezetői	nem

		órát is igénybe vehet az oda és visszajutás.					
IDŐSEK							
6	Egészségügyi szakellátások elérhetőségének problémája, koncentrált fogorvosi szakellátás és ügyeleti ellátás a vármegye területén	A vármegyében csupán egyetlen szolgáltató nyújt fogászati szakellátást fogyatékkal élők számára	d) ellátást segítő eszközbeszerzés, ellátást végző szolgálatok finanszírozási problémájának megoldása e) – c) letelepedni kívánó fogorvosok támogatása, szolgáltatásbővítésük segítése	2029.06.30.	önkormányzat, szolgáltatók	polgármester, szervezetek vezetői	nem
7	Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája	A vármegyében fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmény, csak Pécsen, Komlón, Mohácson, Szigetváron és Siklóson található. A perifériális térségek-ből nehézséget jelent a szakellátások elérhetősége. Tömegközlekedéssel akár több órát is igénybe vehet az oda és visszajutás.	a) Vármegyei szintű közlekedésfejlesztési program kidolgozása b) – c) Digitális eszközök használatával az utazási igények összehangolása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, tömegközlekedési járatokra való ráhordás, szakellátások kihelyezése járásközpontokba	2029.06.30.	önkormányzat, szolgáltatók	polgármester, szervezetek vezetői	nem
NŐK							

8	Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája	A vármegyében fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmény, csak Pécsen, Komlón, Mohácson, Szigetváron és Siklóson található. A perifériális térségek-ből nehézséget jelent a szakellátások elérhetősége. Tömegközlekedéssel akár több órát is igénybe vehet az oda és visszajutás.	<ul style="list-style-type: none"> a) Vármegyei szintű közlekedés-fejlesztési program kidolgozása b) – c) Digitális eszközök használatával az utazási igények összehangolása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, tömegközlekedési járatokra való ráhordás, szakellátások kihelyezése járásközpontokba 	2029.06.30.	önkormányzat, szolgáltatók	polgármester, szervezetek vezetői	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
9	Egészségügyi szakellátások elérhetőségének problémája, koncentrált fogorvosi szakellátás és ügyeleti ellátás a vármegye területén	A vármegyében csupán egyetlen szolgáltató nyújt fogászati szakellátást fogyatékkal élők számára	<ul style="list-style-type: none"> a) ellátást segítő eszközbeszerzés, ellátást végző szolgáltatók finanszírozási problémájának megoldása b) – c) letelepedni kívánó fogorvosok támogatása, szolgáltatásbővítésük segítése 	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet	polgármester, szervezetek vezetői	nem

10	Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája	A vármegyében fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmény, csak Pécsen, Komlón, Mohácson, Szigetváron és Siklóson található. A perifériális térségekből nehézséget jelent a szakellátások elérhetősége. Tömegközlekedéssel akár több órát is igénybe vehet az oda és visszajutás.	<p>a) Vármegyei szintű közlekedés-fejlesztési program kidolgozása</p> <p>b) –</p> <p>c) Digitális eszközök használatával az utazási igények összehangolása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, tömegközlekedési járatokra való ráhordás, szakellátások kihelyezése járásközpontokba</p> <p>Ellátást segítő eszközbeszerzés, ellátást végző szolgálatok finanszírozási problémájának megoldása</p>	2029.06.30.	önkormányzat, szolgáltatók	polgármester, szervezetek vezetői	nem
----	--	--	---	-------------	----------------------------	-----------------------------------	-----

ROMÁK , MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK

11	Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája	Ha a fenntartói, intézeti szint területi eloszlását nézzük, akkor megfigyelhető, hogy ezek koncentráltan, egy-egy, főként járásközponti településeken elérhető kórházak, így a hátrányos helyzetű személyek számára a szolgáltatások elérése, illetve elérhetősége nehezebb, időigényesebb. Azonban elmondható, hogy a fekvőbeteg szakellátás tekintetében a tömegközlekedés – ha bár időigénye akár a 3-4 órát is elérheti - kulcsfontosságú szerepet tölt be, a legtöbb intézmény ezen közlekedési mód igénybevételével megközelíthető és elérhető a vármegyei lakosság számára.	<p>a) Vármegyei szintű közlekedésfejlesztési program kidolgozása</p> <p>b) –</p> <p>c) Digitális eszközök használatával az utazási igények összehangolása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, anyagi támogatás a tömegközlekedés igénybevételéhez</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet	polgármester, szervezetek vezetői	nem
----	--	--	---	-------------	-------------------------------	-----------------------------------	-----

Gyermekeket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

1. Gyermekek és ifjúsági pszichiátriai gondozók elérhetősége korlátozott

A vármegyei adatokat áttekintve egyértelmű növekedés figyelhető meg, mert 2003-ban a Gyermekek- és ifjúsági pszichiátriai gondozók forgalma 7 863 db esetszám volt, míg 2022-ben a rendelkezésre álló adatok alapján a Gyermekek- és Ifjúságpszichiátriai esetek száma 139 448 volt.

A vármegyében gyermek- és ifjúságpszichiátriai ellátással, gondozással csupán két településen foglalkoznak, Pécssett és Szigetváron érhető el a szolgáltatás. Ez azt jelenti egyrészt, hogy a Hegyháti járásban élők gépjárművel 1 óra alatt, míg tömegközlekedéssel 1 ½-2 óra alatt, adott esetben három átszállással érik csak el a szolgáltatásnak helyet adó legközelebbi települést (Pécs), és ott még helyijáraton szükséges az adott rendelőt megközelíteniük.

Másrészt komoly leterheltséget jelent a szakrendelők számára, hiszen a megye 355 315 fős lakosságából a 14 éves és annál fiatalabb korosztály 47 277 fős létszáma csupán két ellátó intézményre korlátozódik, mely kiemelkedően magas ellátotti számot jelent.

Az esetek számának növekedését okozza a napjainkban a fiatalok körében megfigyelhető befelfordulás, elmagányosodás, szociális kapcsolatok elsorvadása, a közösség támogató erejének hiánya. Mindezeknek okaiban többek között a digitális eszközök túlzott használati aránya, a szülők fiatalokkal és gyermekekkel töltött minőségi idejének drasztikus csökkenése figyelhető meg. A fiatalok mentális problémáinak kezelése érdekében szükséges:

- egész vármegyét felölelő megelőző programok, bemutatók, mobil előadások rendezése
- Prevenációs tájékoztatások, következmények bemutatása, mentális problémák kezelésében segítő szervezetek népszerűsítése
- civil szervezetek, közösségek bevonása, klubok létrehozása a megelőzés sikeres fenntartása érdekében

2. Fogászati szakellátás elérhetősége nehézkes

Baranya vármegyében 253 fogorvosi rendelő működik, mely szám önmagában nem lenne csekély a 301 település számát tekintve, azonban a területi megoszlás igen egyenetlen, tekintettel arra, hogy míg a pécsi járásban 193 szolgálat működik, addig a Hegyháti járásban csupán 2, a Szentlőrinci és Sellyei járásban csak 4-4 fogorvosi szolgálat érhető el.

Az egy szolgáltatóra jutó lakosságszám 1404 fő 2024-ben, míg az 1 iskolai, ifjúsági fogorvosi körzetre jutó 14 év alatti személyek száma 1 818 fő.

Annak érdekében, hogy a fiatalokban oly fontos fogászati szűrések megfelelő időben, gyakorisággal és minőségben elvégezhetőek lehessenek, szükséges:

- a fogorvosi képzések promotálása, szakképzés diverzifikálása
- gyermek- és ifjúsági fogászati ellátást végző szolgáltatások letelepedésének támogatása, meglévő szolgálatok segítése
- mobil szűrőbuszok beszerzése, működtetése, rendezvényeken való kitelepítése

3. Rákbetegségek megelőzését célzó szűrővizsgálatok elérhetőségének korlátozottsága

Napjainkban a rákos megbetegedések száma jelentősen emelkedett a korábbi évtizedekhez képest, és egyre több eset figyelhető meg fiatalok és gyermekek körében. A betegség minél korábbi státságban történő felfedezése jelentősen emeli a sikeresen felgyógyult esetek számát. A megelőzésben jelentős szerepet kell, hogy kapjanak a helyi közösségek, civil szervezetek, szakemberek csoportjai.

Fontos olyan mikrotérsgégi és mobil szűrőközpontok létrehozás és működtetése, on-line konzultációs lehetőségek kialakítása, melyek hatékonyan tudják elérni ezt a korosztályt.

Rendezvények alkalmával a fiatalok nagy létszámban érhetőek el, végezhetőek el az előzetes szűrések.

4. Droghasználat, alkohol, cigaretta függőség kialakulása (addikciók kezelésének hiányosságai)

2022-ben a vármegyében 61 623 megjelenési esetszámot regisztráltak, további 114 687 esetszámot a pszichiátriai szakfeladathoz kapcsolódóan, melyek valamely szenvedélybetegségből indultak ki. A 18 év alattiak kiemelten fontos célcsoportként kezelendők, mivel ebben az életkorban jelentősen befolyásolhatóak, a közösséghez való tartozás érzése erősebb, mint a drog, alkohol vagy éppen a cigaretta használatának megtagadása. A fiatalok nevelésével, a függőség megelőzésével egészséges felnőtt generáció alakulhat ki, akik az egészséges életmódot követve tovább adhatják majd ezt utódaiknak.

Kiemelten fontos feladat:

- egész vármegyét felölelő megelőző programok, bemutatók, mobil előadások rendezése
- Prevenációs tájékoztatások, következmények bemutatása, függőség kezelésében segítő szervezetek népszerűsítése
- anonim klubok, közösségek létrehozása, működtetése, támogató szolgálatok biztosítása

5. Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája

Fenntartói, intézeti szint területi eloszlása alapján elmondható, hogy a fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmények koncentráltan, egy-egy, főként járásközponti településeken érhetőek el.

Pécs szakellátásban nyújtott szerepe kimagasló, a legtöbb műtét és vizsgálat itt bonyolódik le, jelentős szereppel bírnak a Harkányi, Komlói, Szigetvári és a Siklósi kórházak is, utóbbiak az utógondozásban és rehabilitációban vállalnak fontos funkciót.

A gyermekek megfelelő egészségügyi szakellátásának biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a hátrányosabb településeken élő családok, gyermekek probléma esetén mielőbb orvosi ellátást kaphassanak. A tömegközlekedés léte segítséget nyújthat a hátrányosabb helyzetben főleg olyan családok számára, ahol autó sem áll rendelkezésre. A fekvőbeteg szakellátások tömegközlekedés igénybevételével megközelíthetőek és elérhetőek a vármegyei lakosság számára, ugyanakkor fontos kiemelni, hogy az utazási idő akár a 3-4 órát is elérheti.

Tekintettel a leírtakra vármegyei szinten fontos feladat lenne a közlekedésfejlesztési programok kidolgozása, melyekkel sokkal inkább biztosítani lehetne az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatások elérésében is.

Továbbá a hátrányosabb helyzetben lévő települések esetében pl. digitális eszközök használatával, az utazási igények összehangolásával, továbbá falu buszok beszerzésével és üzemeltetésével javítani lehetne a szolgáltatások elérését.

Időseket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

6. Egészségügyi szakellátások elérhetőségének problémája, koncentrált fogorvosi szakellátás és ügyeleti ellátás a vármegye területén

A 2024-ben betöltetlen fogorvosi szolgálatok mindegyike több, mint 3 éve betöltetlen, mely azt jelenti, hogy folyamatos a helyettesítés, mely nagy terhet ró a praktizáló orvosokra. A hegyháti járásban az egy fogorvosi szolgálatra jutó ellátandó lakosok száma kiemelkedően magas (5 546 fő), mely lehetetlenné teszi a folyamatos, magas színvonalú munka ellátását, a szűrések lebonyolítását.

A vármegyei ellátás jelentősen koncentrált. Ügyeleti ellátás a vármegyében csupán két településen elérhető: Pécssett és Villányban, mely komoly hátrányt jelent a mélyszegénységben élők és idősek számára egyaránt.

A felmerült problémákra és hiányosságokra megoldást jelenthet az ellátást segítő eszközök beszerzése, az ellátást végző szolgálatok finanszírozási problémájának megoldása.

A szakember hiány súlyos problémát jelent, így feltétlenül szükséges lenne a pályakezdők motíválása, a letelepedni kívánó fogorvosok támogatása, szolgáltatásbővítésük segítése.

7. Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája

Fenntartói, intézeti szint területi eloszlása alapján elmondható, hogy a fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmények koncentráltan, egy-egy, főként járásközponti településeken érhetőek el.

Pécs szakellátásban nyújtott szerepe kimagasló, a legtöbb műtét és vizsgálat itt bonyolódik le, jelentős szereppel bírnak a Harkányi, Komlói, Szigetvári és a Siklói kórházak is, utóbbiak az utógondozásban és rehabilitációban vállalnak fontos szerepet.

Az idősek megfelelő egészségügyi szakellátásának biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a hátrányosabb településeken élők probléma esetén is, mielőbb orvosi ellátást kaphassanak. A tömegközlekedés léte segítséget nyújthat a hátrányosabb helyzetben lévő idősek számára, ahol autó sem áll rendelkezésre. A fekvőbeteg szakellátások tömegközlekedés igénybevételével megközelíthetőek és elérhetőek a vármegyei lakosság számára, ugyanakkor fontos kiemelni, hogy az utazási idő akár a 3-4 órát is elérheti.

Ugyanakkor azt is fontos megemlíteni, hogy sok idős ember lehet mozgásában korlátozott, így számukra a bejutás, egyénileg, segítség nélkül jóval nehezebben, vagy épp semmilyen módon nem megoldható.

Tekintettel a leírtakra vármegyei szinten fontos feladat lenne a közlekedésfejlesztési programok kidolgozása, melyekkel sokkal inkább biztosítani lehetne az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatások elérésében is.

Továbbá a hátrányosabb helyzetben lévő települések esetében pl. digitális eszközök használatával, az utazási igények összehangolásával, továbbá falu buszok beszerzésével és üzemeltetésével javítani lehetne a szolgáltatások elérését.

Nőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

8. Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája

A fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmények koncentráltan, egy-egy, főként járásközponti településeken érhetőek el.

Pécs szakellátásban nyújtott szerepe kimagasló, a legtöbb műtét és vizsgálat itt bonyolódik le, jelentős szereppel bírnak a Harkányi, Komlói, Szigetvári és a Siklósi kórházak is, utóbbiak az utógondozásban és rehabilitációban vállalnak fontos szerepet.

A nők megfelelő egészségügyi szakellátásának biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a hátrányosabb településeken élők is, probléma esetén mielőbb orvosi ellátást kaphassanak. A tömegközlekedés léte segítséget nyújthat a hátrányosabb helyzetben lévő idős emberek számára, ahol autó sem áll rendelkezésre. A fekvőbeteg szakellátások tömegközlekedés igénybevételével megközelíthetőek és elérhetőek a vármegyei lakosság számára, ugyanakkor fontos kiemelni, hogy az utazási idő sok esetben akár a 3-4 órát is elérheti.

Tekintettel a leírtakra vármegyei szinten fontos feladat lenne a közlekedésfejlesztési programok kidolgozása, melyekkel sokkal inkább biztosítani lehetne az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatások elérésében is.

Továbbá a hátrányosabb helyzetben lévő települések esetében pl. digitális eszközök használatával, az utazási igények összehangolásával, továbbá falu buszok beszerzésével és üzemeltetésével javítani lehetne a szolgáltatások elérését.

Fogyatékkal élőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

9. Egészségügyi szakellátások elérhetőségének problémája, koncentrált fogorvosi szakellátás és ügyeleti ellátás a vármegye területén

Fogyatékkal élő felnőttek szakellátása a Pécsen, a vármegyeszékhelyen két szolgáltatónál történik, mely azt jelenti, hogy az ellátandó lakosok száma kiemelkedően magas.

A vármegyei ellátás jelentősen koncentrált. Ügyeleti ellátás a vármegyében csupán két településen elérhető: Pécsen és Villányban, mely komoly hátrányt jelent a fogyatékkal élők számára.

A felmerült problémákra és hiányosságokra megoldást jelenthet az ellátást segítő eszközök beszerzése, az ellátást végző szolgálatok finanszírozási problémájának megoldása.

A szakember hiány súlyos problémát jelent, így feltétlenül szükséges lenne a pályakezdők motiválása, a letelepedni kívánó fogorvosok támogatása, szolgáltatásbővítésük segítése.

10. Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája

A fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmények koncentráltan, egy-egy, főként járásközponti településeken érhetőek el.

Pécs szakellátásban nyújtott szerepe kimagasló, de jelentős szereppel bírnak a Harkányi, Komlói, Szigetvári és a Siklói kórházak is, utóbbiak az utógondozásban és rehabilitációban vállalnak fontos szerepet.

A fogyatékkal élők megfelelő egészségügyi szakellátásának biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a hátrányosabb településeken élők is, probléma esetén mielőbb orvosi ellátást kaphassanak. Egészségi állapotuktól függően a tömegközlekedés léte segítséget nyújthat a fogyatékkal élők számára, azonban számukra a segítségnyújtás és támogatás elengedhetetlen.

Tekintettel a leírtakra vármegyei szinten fontos feladat lenne a közlekedésfejlesztési programok kidolgozása, melyekkel sokkal inkább biztosítani lehetne az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatások elérésében is.

Továbbá a hátrányosabb helyzetben lévő települések esetében pl. digitális eszközök használatával, az utazási igények összehangolásával, továbbá falu buszok beszerzésével és üzemeltetésével, ellátást segítő eszközbeszerzés, ellátást végző szolgálatok finanszírozási problémájának megoldásával, javítani lehetne a szolgáltatások elérését.

Romákat, mélyszegénységben élőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

11. Egészségügyi fekvőbeteg szakellátások elérhetőségének problémája

Ha a fenntartói, intézeti szint területi eloszlását nézzük, akkor megfigyelhető, hogy ezek koncentráltan, egy-egy, főként járásközponti településeken elérhető kórházak, így a hátrányos helyzetű személyek számára a szolgáltatások elérése, illetve elérhetősége nehezebb, időigényesebb. A tömegközlekedés léte segítséget nyújthat a hátrányosabb helyzetben lévő idős emberek számára, ahol autó sem áll rendelkezésre. A tömegközlekedés – ha bár időigénye akár a 3-4 órát is elérheti – kulcsfontosságú szerepet tölt be, a legtöbb intézmény ezen közlekedési mód igénybevételével megközelíthető és elérhető a vármegyei lakosság számára.

Ha bár a tömegközlekedés megléte segíti az egészségügyi szolgáltatások igénybevételét vármegyei szinten fontos feladat lenne a közlekedésfejlesztési programok kidolgozása, melyekkel sokkal inkább biztosítani lehetne az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatások elérésében is.

Továbbá a hátrányosabb helyzetben lévő települések esetében pl. digitális eszközök használatával, az utazási igények összehangolásával, továbbá falu buszok beszerzésével és üzemeltetésével, ellátást végző szolgálatok finanszírozási problémájának megoldásával, javítani lehetne a szolgáltatások elérését.

3. Egyéb egészségügyi ellátások, szolgáltatások

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

2022.12.31-i adatok alapján Baranya vármegyében 121 működő szülészeti és nőgyógyászati kórházi ágy található. Az átlagos tartózkodási idő 3,1 nap. Az ágykihasználtság 55,21%.

A 121 ágy három településen működik a következők szerint: Pécssett 96 db, Szigetváron 20 db, Mohácson 5 db. Az ágykihasználtság Pécssett a legmagasabb, 58,57%, ezt követően Szigetváron 50,92%, Mohácson 26,06%.

Rehabilitációs osztályon működő kórházi ágyból 760 db van a vármegyében. A legtöbb Harkányban (231 db) és Szigetváron (185 db).

A vármegyében 10 mentőállomás működik, a futó mentőgépkocsik száma 34 db. 2022-ben orvosi megrendelésre 5.684 alkalommal szállítottak beteget egészségügyi intézménybe.

Két szolgáltató 29 településen lát el mozgó szakorvosi szolgálatot. Mindkét szolgáltató gyermekgyógyászati ellátást biztosít.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A vármegye egyik sajátossága az aprófalvas településszerkezet, így rengeteg (107 db) település zsákfaluként kapcsolódik csak a megye vérkeringésébe. Ennek legjelentősebb negatív hatása a közösségi közlekedésben mutatkozik meg. A főúthálózaton közlekedő helyközi és elővárosi járatok, vagy a településen kívül eső külterületen kialakított buszmegállókkal – melyek akár több kilométer távolságban is lehetnek a falvaktól, – vagy a távolsági közlekedési igényeknek nem megfelelő módon betérésekkel biztosítják a kapcsolatot a településekkel. Utóbbi esetben a közlekedési útvonal hossza és ezzel az utazási idők növekedésével kell számolni. A mellékút hálózat minősége szerepével és forgalmával arányosan romlik, nehezítve ezzel az amúgy is hátrányos helyzetű települések és térségek felzárkózását. A hálózati kapcsolatokban megmutatkozó hiányosságok jelentősen rontják egyes települések és a megyeszékhely, saját járásszékhelyük, vagy a közelebbi szomszédos járások elérhetőségét.

Az egyéb egészségügyi ellátások, szolgáltatások LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az (ellátás, szolgáltatás neve)	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások -e (igen/nem)
1	Aprófalvas településszerkezet miatt nehézséget jelent a szűrővizsgálatokon való megjelenés	A szűrővizsgálatok jellemzően a városokban, elsősorban a vármegyeszékhelyen és a járásközpontokban elérhetőek. A perifériális térségekből nehézséget jelent a bejutás.	d) helyben történő szűrővizsgálatok szervezés, mobil egészségügyi ellátások e) helyben történő szűrővizsgálatok szervezés, mobil egészségügyi ellátások f) szűrővizsgálatra eljutás támogatása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, tömegközlekedési járatokra való ráhordás, háziorvosi rendelő és a védőnői szolgálat korszerű műszerekkel történő felszerelése: az alapvető szűrővizsgálatokhoz szükséges műszerek beszerzése	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

2	Rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok elmaradása	Egészségtudatos szemléletmód hiánya, anyagi nehézségek, időhiány miatt nem vesznek részt szűrővizsgálatokon a lakosok.	<p>a) annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti</p> <p>b) annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti</p> <p>c) helyben történő szűrővizsgálatok szervezés, szűrővizsgálatra eljutás támogatása, falubusz beszerzése és üzemeltetése, háziiorvosi rendelő és a védőnői szolgálat korszerű műszerekkel történő felszerelése: az alapvető szűrővizsgálatokhoz szükséges műszerek beszerzése</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
---	---	--	---	-------------	---	-----------------------------------	-----

3	Mozgásszegény életmód	Mozgásszegény életmódból következő egészségügyi problémák	<p>a) Sport és mozgásfejlesztő programok szervezése, szabadidős tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek támogatása</p> <p>b) Sport és mozgásfejlesztő programok szervezése, szabadidős tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek támogatása</p> <p>c) Sport és mozgásfejlesztő programok szervezése, szabadidős tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek támogatása</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
4	Egészségtelen táplálkozás	Egészségtelen táplálkozás következtében kialakuló egészségügyi problémák	<p>a) Egészségtudatos életmód kialakítása, egészséges táplálkozás népszerűsítése programokkal, képzésekkel</p> <p>b) Egészségtudatos életmód kialakítása, egészséges táplálkozás népszerűsítése programokkal, képzésekkel</p> <p>c) Egészségtudatos életmód kialakítása, egészséges táplálkozás népszerűsítése programokkal, képzésekkel</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

1-2. Aprófalvas településszerkezet miatt nehézséget jelent a szűrővizsgálatokon való megjelenés, rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatokon való elmaradás csökkentése:

Tekintettel arra, hogy a vármegye hagyományosan aprófalvas szerkezetű, komoly gondot okoz a periférián lévő településekről eljutni a vármegyeszékhelyen, a járásközpontokban, illetve a városokban található szűrőközpontok elérése. A tömegközlekedés összehangoltságának hiánya jelentősen megemeli az utazási időt, ezt emeli a rendelőkben való várakozási idő, melyen a tapasztalatok szerint az időpont-foglalási rendszer bevezetése sem tudott enyhíteni.

Vannak olyan járások (hegyháti, komlói, sellyei, siklósi és szentlőrinci járás), ahol az iskola és ifjúsági fogászati ellátás nem megoldott, így az ebben a járásban lakóknak még távolabb kell utazniuk, vagy épp ellenkezőleg, az ellátást biztosító fogorvosnak kell hosszú időt utazni, mely csökkenti az ellátásra fordítható időt.

Megoldást jelenthet az ellátás biztosításában a következők biztosítása:

- mobil szűrőbuszok felszerelése és munkába állítása, folyamatos üzemeltetése
- orvosi, szakorvosi, szakasszisztensi továbbképzéssel az ellátások diverzifikálása
- tömegközlekedési járatokhoz (busz, vonat) való eljutás biztosítása falubuszokkal, zárható kerékpártárolók kihelyezésével
- helyi közösségek, civil szervezetek bevonásával segíteni a szűréseket (akciók, programok szervezése)
- meglévő háziorvosi rendelők felszereltségének bővítése, fogorvosi és egyéb szűrővizsgálatok ellátására való alkalmassá tételével
- helyben lévő, nappali ellátást biztosító intézmények (óvodák, iskolák, szociális ellátást biztosító otthonok) keretében helyszín biztosítása a szűrővizsgálatok ellátásához (pl. orvosi szoba felszerelése megfelelő eszközökkel)
- helyi lakosság képzése, tájékoztatása a szűrővizsgálatok fontosságáról, annak elmaradásának lehetséges következményeiről helyi (támogató) közösségek, védőnő, helybeli szakemberek bevonásával
- óvodák, iskolák keretében fogászati szűrővizsgálatok fontosságának promotálása, helyes fogmosás, szájhigiénia kialakításának módszerei, fontossága

3. Mozgásszegény életmód

A vármegyében nagyon sok településen élő ki sem mozdul az adott településről, mindennapjait ott tölti. A városokban sem jobb a helyzet, kevesen végeznek rendszeres mozgást. A mindennapos testnevelés bevezetése az iskolákban sem oldja meg a problémát.

A cél a mozgás fontosságának tudatosítása, rendszerességének bevezetése, támogatása, a mozgás szeretetének megteremtése. Mindezek elérésével, a rizikófaktorok csökkentésével (pl. elhízott felnőttek és gyermekek számának csökkentése, stressz helyzetek okozta feszültség levezetésének biztosítása) a lakosság egészségügyi általános állapota fejleszthető, csökkenthető a magas vérnyomásos betegségek, agyvérzések száma.

A legfontosabb teendők:

- Sport és mozgásfejlesztő programok szervezése,
- Szabadidős tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek támogatása,

- Megfelelő infrastruktúra kialakításának elősegítése (pl. szabadtéri és fedett sportolásra alkalmas helyszínek létesítése, eszközökkel való felszerelése)
- Fiatalok egészséges életmódra való nevelése, példaképek bevonásával való motiválás
- Képzéssel munkalehetőség biztosítása (pl. személyi edzők)

4. Egészségtelen táplálkozás

Az egészséges életmód egyik kulcsfontosságú kérdése az egészséges táplálkozás. Nemzetközi tanulmányok és a vármegyében végzett felmérések is bizonyítják, hogy ahhoz, hogy valaki egészségesen étkezzon, megfelelő finanszírozási háttérrel, lakhatási körülménnyel kell rendelkezzen. Mindezek biztosítása hosszú távon oldható csak meg, azonban a kezdeti lépések megtétele elengedhetetlen:

- Egészségtudatos életmód kialakításának segítése bemutatókkal, képzéssel, csoportos támogatással, családok bevonásával
- Egészséges táplálkozás népszerűsítése programokkal, képzésekkel (pl. helyben előállítható, vegyszermentes élelmiszerek fontossága) a helyi szakemberek, civil szervezetek bevonásával

Az egyéb egészségügyi ellátások, szolgáltatások hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok egészségügyi alapellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekből megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1	Iskoláskorú gyermekek egészségügyi problémái	A gyermekek között egyre több a túlsúlyos, az egészségügyi problémával küzdő.	a) Tanórákon kívüli különböző egészségtudatos táplálkozást, egészséges életmódot népszerűsítő programok megszervezése. b) Tanórákon kívüli különböző egészségtudatos táplálkozást, egészséges életmódot népszerűsítő programok megszervezése. c) Tanórákon kívüli különböző egészségtudatos táplálkozást, egészséges életmódot népszerűsítő programok megszervezése.	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
2	Mozgásszegény életmód	Mozgásszegény életmódból következő egészségügyi problémák	a) Sport és mozgásfejlesztő programok szervezése, szabadidős tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek támogatása, b) Sport és mozgásfejlesztő programok szervezése, szabadidős	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

			tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek támogatása c) Sport és mozgásfejlesztő programok szervezése, szabadidős tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek támogatása				
3	Digitális eszközök és közösségi média túlzó használata	Virtuális környezetek túlhasználatával kialakuló függőségek, mentális problémák	a) Digitális egészség fontosságát hangsúlyozó programok, rendezvények, akciók szervezése. b) Digitális egészség fontosságát hangsúlyozó programok, rendezvények, akciók szervezése. c) Digitális egészség fontosságát hangsúlyozó programok, rendezvények, akciók szervezése.	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
IDŐSEK							
4	Digitális szolgáltatások alacsony arányú használata	Az időskorúak többsége nem használja az egészségügyi ellátással kapcsolatos internetes oldalakat, alkalmazásokat	d) Egészségügyi ellátással kapcsolatos digitális készségek fejlesztése e) Egészségügyi ellátással kapcsolatos digitális készségek fejlesztése f) Egészségügyi ellátással kapcsolatos digitális készségek fejlesztése	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
NŐK							
5	Kismamák, gyermeküket egyedül nevelő nők ügyeleti szolgáltatás-hoz való hozzájutása korlátozott	A gyermeküket egyedül nevelők, a kismamák az ügyeleti rendszer központosítása miatt nehezen, vagy egyáltalán nem jutnak hozzá a szükséges ellátáshoz	a) Az ügyeleti ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása b) Az ügyeleti ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

			c) Az ügyeleti ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása				
6	Nőgyógyászati alap- és szűrővizsgálatok nem elérhetőek minden településen	A járásközpontok, de még inkább a vármegegyesékhely biztosítja koncentráltan a nőgyógyászati alap- és szűrővizsgálatokat	a) A nőgyógyászati ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása b) A nőgyógyászati ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása c) A nőgyógyászati ellátás fejlesztéséhez kapcsolódó megoldások kialakítása	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
7	Fogyatékkal élők mobilitási problémái	Nehezen jutnak el a fogyatékos emberek a szűrővizsgálatokra, szakorvosi rendelésekre.	d) – e) – f) Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon, falubusz beszerzése és üzemeltetése, mobil szűrőbuszok akadálymentesítése	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
8	Szenvedélybetegségek terjedése	A szenvedélybetegségek kialakulásukat kiváltó okok, körülmények, a betegségek felismerésére	a) A szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos prevenciók programok megvalósítása; helyi problématerkép és cselekvési terv készítése, megvalósítása. Az alkohol- és dohányzás függőség megelőzés területén helyi figyelemfelhívó akciók; leszokást támogató klubszerű, önszervező tevékenységek. b) A szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

			<p>prevenciós programok megvalósítása; helyi problématerkép és cselekvési terv készítése, megvalósítása. Az alkohol- és dohányzás függőség megelőzés területén helyi figyelemfelhívó akciók; leszokást támogató klubszerű, önszorgató tevékenységek.</p> <p>c) A szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos prevenciós programok megvalósítása; helyi problématerkép és cselekvési terv készítése, megvalósítása. Az alkohol- és dohányzás függőség megelőzés területén helyi figyelemfelhívó akciók; leszokást támogató klubszerű, önszorgató tevékenységek.</p>				
9	Tudatos családtervezés hiánya	Sok esetben hiányos a testi, lelki és szociális felkészülés a gyermekvállalásra	<p>a) tudatos családtervezés célzott segítése, szexuális felvilágosító programok szülővé, családdá válásra való felkészítés</p> <p>b) tudatos családtervezés célzott segítése, szexuális felvilágosító programok szülővé, családdá válásra való felkészítés</p> <p>c) tudatos családtervezés célzott segítése, szexuális felvilágosító programok szülővé, családdá válásra való felkészítés</p>	2029.06.30.	önkormányzat, civil szervezet, egészségügyi szakemberek	polgármester, szervezetek vezetői	nem

Gyermekeket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

1-2. Iskoláskorú gyermekek egészségügyi problémái, mozgásszegény életmód

A fiatalok túlterheltségével a mozgás – különösen a szabadtéri sportok, játékok – háttérbe szorult. Az egyéni és csapatjátékok, mozgás jótékony hatásai (szocializáció, szabálykövetés, időbeosztás megtanulása, feszültségoldás, egymás iránti tisztelet megadása, egészséges életmód) sajnálatos módon csak szűk körben figyelhető meg, ezzel szemben az egyéni befordulás, szeparáció, mentális problémák, elhízás egyre inkább megfigyelhető jelenség a vármegyében is, az országos min-tához hasonlóan. Az elhízás, mint népbetegség a fiatalokat sem kíméli, így rendkívül fontos, hogy ezen körben az egészséges táplálkozás, a mozgás, az életmód váltás már korán beépüljön, hogy felnőttként az ezzel járó betegségek kialakulásának aránya csökkenhessen.

- Fontos a tanórákon kívüli egészséges életmódot népszerűsítő programok szervezése, életmód tanácsadás, a közösség bevonása a szakemberek mellett a siker elérése érdekében
- sport és mozgásfejlesztő programok biztosítása, helyi szakemberek, civil szervezetek bevonása nélkülözhetetlen a cél elérése érdekében
- A képzések széleskörben történő elérésével a vármegye azon településeinek élők is képezhetik magukat, akik a távolság miatt eddig nem élhettek ezzel, így megfelelő szakma elsajátításával a finanszírozási háttér is biztosított lesz az egészséges életmód kialakításához
- a túlsúllyal küszködők sikeres váltásához szakemberek, támogató csoportok szükségessége a család mellé, ezzel nem csak az egészségügyi probléma oldható meg, de a kirekesztettség is megelőzhető a későbbiekben
- filmek, élettörténetek bemutatása személyessé teheti a problémát, és a sikerhez vezető utat, példát mutathat

3. Digitális eszközök és közösségi média túlzó használata

A digitális eszközök és közösségi média túlzó használata különösen jelentős a tehetősebb családok körében, ahol a gyermekek már korán a digitális világ részeivé válnak. Szociális kapcsolataik elsorvadnak, virtuális barátságok (sok esetben nem is valós személyekkel) alakulnak ki. Sok esetben a 10-16 évesek tőlük sokkal idősebb, felnőtt emberekkel kommunikálnak, akik elbújnak a virtuális világ mögé.

Napjainkban megfigyelhető jelenség a fiatalok elszeparálódása, depresszív befelé fordulása. A virtuális világban elbújó, a fiatalokat befolyásoló személyek képesek őket szexuálisan, mentálisan zaklatni, adott esetben személyes találkozásra buzdítani, melytől megelőző neveléssel, oktatással védhetőek. Mindezek érdekében kiemelten fontos:

- A virtuális környezetek túlhasználásával kialakuló függőségek, mentális problémák megelőzése,
- Digitális egészség fontosságát hangsúlyozó programok, rendezvények, akciók szervezése
- személyes kapcsolatok fontosságának tudatosítása

A siker érdekében szükséges a szakemberek mellett a családok, helyi közösségek, civil szervezetek, önkormányzatok bevonása, alternatív kikapcsolódási lehetőségek létrehozása.

Időseket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

2. Otthoni szakápolás hiánya

Az időskorúak többsége – egészségi állapotától függően – ragaszkodik otthonához, az otthoni gondozásához. Ahhoz, hogy ez biztosítható legyen, szükséges a megfelelő infrastruktúra biztosítása, szakemberek támogatása, a család alapellátáshoz kapcsolódó felkészítése.

Szükségesnek látjuk azt, hogy az állandó, megszokott élettér megtartása elsődleges legyen, a család támogató szerepe fokozott hangsúlyt kapjon.

Mindezek érdekében szükséges lehet:

- mobil eszközök biztosításának lehetősége (pl. kádszékek, biztonságos mozgást segítő eszközök), jelzőrendszerek bárki által történő elérhetősége
- otthoni szakápolók képzése, bevonása az ellátásba, a család az ellátott segítése érdekében
- mozgásterapeuták, mentális egészséget biztosító szakemberek bevonása a fizikális és mentális leépülés megelőzése érdekében
- helyi csoportok létrehozása a napközbeni (hasonló korúakkal történő) közös együttlét biztosítása érdekében
- generációs problémák elkerülése érdekében a fiatalok bevonása az idősek ellátásába

A nőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

3. Kismamák, gyermeküket egyedül nevelő nők ügyeleti szolgáltatáshoz való hozzájárása korlátozott

Az aprófalvas rendszer, a központosított ügyeleti ellátás hátrányosan érinti a kismamákat és a gyermeküket egyedül nevelő nőket, akik probléma esetén nem érik el a megfelelő szolgáltatást időben. Átgondolt fejlesztési koncepció szükséges a helyi szakemberek, civil szervezetek önkormányzatok bevonásával annak érdekében, hogy az alapellátás és az alap életmentő funkciókat biztosító eszközök elérhetőek legyenek rövid időn belül mindenki számára, és ne legyen szükség adott esetben a falu teljes összefogására ahhoz, hogy a beteg gyermek eljusson a vármegyeszékhelyre az ellátásért.

Szükséges a szakma bevonása, a képzések szélesítése, elérhetővé tétele, alapszintű képzések kialakítása.

4. Nőgyógyászati alap- és szűrővizsgálatok nem elérhetőek minden településen

A háziorvosi ellátás keretében a nőgyógyászati vizsgálatok lefolytatására nem kerül sor, így azok elvégzéséhez a járásközpontokba, illetve a vármegyei ellátási területtel rendelkező Pécsre szükséges utazni, előzetes időpont foglalást követően. A rendszer nem veszi figyelembe a távolságot a lakhelytől, illetve azt sem, hogy adott nő munkahellyel rendelkezik, vagy gyermekét (gyermekeit) egyedül nevelő nőről van-e szó, vagy hogy milyen körülmények között élő nőről van szó.

Szükséges lenne a szűrővizsgálatok elérhetőségének szélesítése, a nőgyógyászati rákszűrés (mint az egyik legnagyobb számban jelentkező betegség) folyamatos és rendszeres biztosítása minden életkorban.

A fogyatékkal élőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

5. Fogyatékkal élők mobilitási problémái

Az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során elengedhetetlen az esélyegyenlőség érvényesülése. A fogyatékkal élő emberek egészségügyi ellátásához szükségesek a speciális eszközök, és a speciális szaktudás rendelkezésre állása.

Segítség nélkül a fogyatékkal élők számára nehezen megoldható a szűrővizsgálatokra, illetve szakorvosi rendelésekre történő eljutás. Annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők számára is biztosított legyen a megfelelő egészségügyi ellátás, továbbá, hogy a betegségek megelőzése érdekében minél nagyobb számban vegyenek részt az egészségügyi szűrővizsgálatokon, helyi, járási, települési szinten fontos megoldást találni.

A helyi önkormányzatok, civil szervezetek és egészségügyi szakemberek együttműködésben falubuszok beszerzésével és üzemeltetésével, mobil szűrőbuszok akadálymentesítésével segíthetik a fogyatékkal élők egészségügyi ellátását.

Romák, mélyszegénységben élőket érintő feltárt problémák és tervezett beavatkozások:

6. Szenvedélybetegségek terjedése

Napjaink talán leggyakoribb egészséget meghatározó, módosítható tényezői a táplálkozás, a személyi higiénia, a testmozgás, a különféle szerek használata (dohányzás, alkoholfogyasztás stb.).

A mélyszegénységben élő családok nagy része küzd egészségügyi problémákkal, különböző szenvedélybetegséggel. Számukra a szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos prevenciós programok megvalósítása, helyi problématérkép és cselekvési terv készítése, megvalósítása megoldást jelenthet.

Az alkohol- és dohányzás függőség megelőzés területén helyi szinten figyelemfelhívó akciók, leszokást támogató klubszerű, önszervező tevékenységek megszervezésével, segítségnyújtással mérsékelni, csökkenteni lehet a szenvedélybetegségek elterjedését.

7. Tudatos családtervezés hiánya

A mai társadalomban továbbra is az a feltételezés él, hogy a roma családokban az átlagnál magasabb a gyermekek száma. A romák, mélyszegénységben élő nők és családokat érintő feltárt probléma a tudatos családtervezés hiánya.

A tudatosság hiánya részben anyagi okokra is vissza vezethető. A mélyszegénységben élő családok anyagi helyzetéhez viszonyítva egy gyógyszeres fogamzásgátlás, az óvszer beszerzése magas kiadással járhat, amit sokszor nem engedhetnek meg maguknak.

Így körükben a családi életre való tudatos felkészülés, a családtervezés igen kulcsfontosságú területnek számít. A családtervezés során a legfontosabb a szexuális felvilágosítás, és ezen belül is a fogamzásgátlás lehetőségeire való figyelemfelhívás.

Különböző szexuális felvilágosító programok (közoktatásban is) megvalósításával elkerülhetővé válhatnak a terhességmegszakítással, korai terhességgel, illetve korai szüléssel kapcsolatos egészségügyi problémák.

II.1. Szociális alap- és szakellátások

1. Szociális alapellátások

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A szociális alapszolgáltatások létrehozásának kötelezettsége a törvény szerint egy-egy település lélekszámához kapcsolódik, így a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás minden település számára kötelező a lakosságától függetlenül. Annak ellenére, hogy van törvényi kötelezés a szociális alapszolgáltatások megszervezésében, az ellátórendszerben észlelhető hiányosságok vannak. Az előregedő, a fiatalok elvándorlásával, a csökkenő gyermekszületési számmal, munkanélküliséggel, infrastrukturális fejletlenségekkel, közszolgáltatások hiányával jellemezhető hátrányos helyzetű járásokban, és elmaradott településeken fokozottabban lenne szükség szociális étkeztetésre és házi segítségnyújtásra, vagyis az önálló életvitelt saját lakókörnyezetben támogató, az intézményes, bentlakásos szociális ellátást megelőző szolgáltatásokra.

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. A falugondnoki szolgáltatás 600 lakosnál kisebb településen működtethető. Baranya vármegyében 224 település lakosság száma van 600 fő alatt. Ebből 40 községben nincs falugondnoki szolgáltatás, ami a 600 fő alatti települések 17,85%-a. Tanyagondnoki szolgáltatás legalább 70 és legfeljebb 400 lakosság számú külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Baranya vármegyében 188 település lakosság száma esik 70 és 400 fő közé. Ebből mindössze 4 településen érhető el a tanyagondnoki szolgáltatás. A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott feladatokat látja el, valamint – az önkormányzat rendeletében meghatározott módon – közreműködhet az étkeztetés biztosításában. Mindkét szolgáltatás nyújtása során fokozottan figyelni kell az adott területen élő fogyatékos emberek szociális szükségleteinek minél szélesebb körű kielégítésére. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás hiánya.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, *egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiai betegségeik, szenvedélybetegségeik, vagy hajléktalanságuk* miatt. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás megléte vagy hiánya.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy személyi gondozást nyújtanak.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása állami feladat. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából

szociálisan rászorult az egyedül élő 65 év feletti személy, az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását. A pszichiátriai betegséget pszichiáter vagy neurológus szakorvos szakvéleményének bemutatásával kell igazolni. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás hiánya.

Az utcai szociális munka keretében biztosítják az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, életet vagy testi épséget veszélyeztető helyzetnek megszüntetését, az életmóddal járó ártalmak csökkentését szükség esetén ellátásának kezdeményezését. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás hiánya. Utcai szociális munka feladata az utcán élő hajléktalanok segítése, az ismeretlen hajléktalanok felderítése, a fizikai szükségletek kielégítése (élelmiszer, ruha, tisztálkodószerek, takarók, gyógyszer), alapvető ügyintézés (iratok pótlása, jövedelem szerzése, szociális ellátásokhoz való hozzájutás szervezése), információs segítségnyújtás (jogok, szociális ellátások, egyéb információk), majd lehetőség szerint szakellátásba továbbítás. Baranya vármegyében a hajléktalanság jellemzően a nagyobb városokra jellemző. A szakember hiány miatt fennálló szolgáltatás hiány a szociális terület egyik kiemelt fejlesztendő része. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás hiánya.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében a szolgáltatás hozzáféréseinek akadályozó tényezője egyrészt a fentiekben vázolt szolgáltatás hiány, de emellett a meglévő szolgáltatásokról nem elérhető, vagy hiányos információk nehezítik a szolgáltatás elérését, és használatát. A mindenkori előítéletek is problémaként merülnek fel, a célcsoport tagjai számos esetben a negatív előítéletek miatt nem használják a szolgáltatást. Továbbá, a hátrányos helyzetűek körében mobilitási nehézségek miatt probléma a szolgáltatás elérhetősége, mivel számos településen nem elérhető a szolgáltatás, és másik településre való utazás akár anyagi, akár mozgási nehézségek végett nem opció a hátrányos helyzetű célcsoportok számára.

Az ellátások, szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások (VEP):

A szociális alapszolgáltatások (falugondnoki szolgáltatás, tanyagondnoki szolgáltatás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, utcai szociális munka) LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a szociális alapszolgáltatások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Szociális szakember hiány	Az utcai szociális munka alacsony státúsa, megbecsültsége.	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatásokhoz (nappali melegedő, utcai szociális munka) kapcsolódó programok, jogi segítségnyújtás, szupervízió	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	A szolgáltatáshoz való hozzáférés távolsági akadálya	Rendezvények, programok, érzékenyítés hiánya a hajléktalanság témakörében. Mobilitás nehézségei mind a szakemerek, mind a célcsoport tekintetében.	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatásokhoz (nappali melegedő, utcai szociális munka) kapcsolódó programok, jogi segítségnyújtás, szupervízió	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

3.	Információ hiány	Kliensek jogi lehetőségeinek.	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatásokhoz (nappali melegedő, utcai szociális munka) kapcsolódó programok, jogi segítségnyújtás, szupervízió	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
4.	Szociális szakemerek kiégése	Szupervízió és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatásokhoz (nappali melegedő, utcai szociális munka) kapcsolódó programok, jogi segítségnyújtás, szupervízió	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Falugondnok szolgáltatás hiánya, a szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében	A szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás megléte vagy hiánya.	a), b), c) képzések, képzőhelyek bővítése, képzés népszerűsítése, szupervízió; a szolgáltatás megismertetése a célcsoporttal a), b), c) a szolgáltatás bővítése, fejlesztése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	Tanyagondnok szolgáltatás hiánya, a szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében	A szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében. A lakossági hozzáférés akadályozó	a), b), c) képzések, képzőhelyek bővítése, képzés népszerűsítése, szupervízió; a szolgáltatás megismertetése a célcsoporttal a), b), c) a szolgáltatás bővítése, fejlesztése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

		tényezője maga a szolgáltatás megléte vagy hiánya.					
7.	Szociális szakember hiány	Szociális munka alacsony státua, megbecsültsége.	a), b), c) Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) bővítése, programok szervezése, szupervízói	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
8.	A szolgáltatáshoz való hozzáférés távolási akadály	Mobilitás nehézségei mind a szakemerek, mind a célcsoport tekintetében.	a), b), c) Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) bővítése, programok szervezése, szupervízói	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
9.	Szociális szakemerek kiégése	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) bővítése, programok szervezése, szupervízói	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
10.	Információ hiány	Rendezvények, programok, érzékenyítés hiánya a témakörében. Kliensek jogi lehetőségeinek.	a), b), c) Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) bővítése, programok szervezése, szupervízói	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

Az előregedés egyértelművé teszi, hogy a kisfalvakban nagy számban és folyamatosan növekvő formában kellene a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosítani.

A lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások és lehetséges megoldások:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- szociális szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére

A szociális alapszolgáltatások (falugondnoki szolgáltatás, tanyagondnoki szolgáltatás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, utcai szociális munka) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a szociális alapszolgáltatások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Az idősek problémái iránti érdektelenség.	Amíg nem válik érintetté valaki az idősek egészségügyi- és szociális helyzete tekintetében, addig jellemző közöny, tudáshiány, érzéketlenség.	a), b), c) A településen élők számára érzékenyítő programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
2.	Hozzátartozók ismerethiánya.	A hozzátartozóknak általában nincs elméleti és gyakorlati ismeretük az szakszerű, támogató idősgondozás területén.	a), b), c) Demenciával élők és hozzátartozóik támogatását biztosító szolgáltatások szervezése (pl.: Alzheimer Café).	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Prevenáció hiánya.	Az érintettek edukálásának hiánya a kognitív	a), b), c) A kognitív zavarok kialakulását elősegítő, hajlamosító tényezők kiküszöbölésére/feltárására irányuló	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet,	kormány, polgármester, szervezetek-,	nem

		zavarokkal kapcsolatban.	közösségi programok, és a demencia progresszióját lassító közösségi programok szervezése kulturális intézmények bevonásával.		szociális szakemberek, minden releváns intézmény	valamint intézmények vezetői	
4.	Az idősök problémái iránti érdektelenség, apátia.	Amíg nem válik érintetté valaki az idősök egészségügyi- és szociális helyzete tekintetében, addig jellemző közöny, tudáshiány, érzéketlenség.	a), b), c) A településen élők számára érzékenyítő programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.			a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
NŐK							
-							
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
-							

ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
6.	A hajléktalanok, mélyszegénységben élők problémái iránti érdektelenség, apátia.	Amíg nem válik érintetté valaki a haléktalanok, mélyszegénységben élők egészségügyi- és szociális helyzete tekintetében, addig jellemző közöny, tudáshiány, érzéketlenség.	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások: Társadalmi érzékenyítés, edukáció, közösségi programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
7.	Információ- és ismeret hiány.	Az információ- és a jogi lehetőségek ismeretének hiánya igen jelentős mértékű a mélyszegénységben élők, a romák és az alul iskolázott társadalmi réteg között.	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások: Jogi segítségnyújtás a hajléktalan személyek számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
8.	Szociális szakemerek kiegészése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások: Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók részére	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- szociális szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére

Családsegítés

A **családsegítés** (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) terén a SZÚT 2.1.2. pontjában feltárt települési/járási/vármegyei szolgáltatási hiányosságok:

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Baranya vármegye 301 településének zöme az aprófalvas kategóriába tartozik, tekintve, hogy több mint kétszázban a népesség lélekszáma nem éri el az ötszáz főt. A családsegítés intézményrendszere a nagyobb városokhoz, járásközpontokhoz kötődik. A hozzá kapcsolódó jelzőrendszer ugyan jelen van a vármegye összes településén, azonban ennek hatékonyságán bőven lehet javítani. Kevés prevenciós és ismeretterjesztő program, rendezvény vagy fejlesztő tevékenység jut el az apróbb településekre. Hiány mutatkozik a gyermekek részére szervezett szabadidős, prevenciós programokból. Ugyanakkor szintén hiány van a szülők részére szervezett prevenciós programokból is. A családsegítésben dolgozó szakemberek támogatása, szupervíziója fejlesztést igényel. Nem jellemzőek a kistelepülésekre szervezett közösségfejlesztő programok. A családsegítés szolgáltatás általánosságba véve erősen forráshiányos.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáférésének hiányai, akadályozó tényezők:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt nehézség az adott szolgáltatás hiányossága, annak elérhetősége mobilitási problémák miatt. Jellemző a célcsoport anyagi és/vagy fizikai értelemben vett mozgási nehézségek miatti mobilitási probléma. Számos esetben nehézség a szolgáltatás meglétének ismerete, valamint az érdektelenség a célcsoport részéről, ami részben visszavezethető az információ hiányra. A célcsoportot érő negatív előítéletek egyértelműen hátrányosan érintik a szolgáltatás igénybevételét. Továbbá, a célcsoportok közötti eltérő kulturális különbségek miatt jellemző, hogy a tagok nem kívánnak részt venni a programokon, képzéseken, rendezvényeken. A szolgáltatások biztosításához számos helyen hiányzik a megfelelő szakember, így a szolgáltatás nem elérhető, vagy ha elérhető, nem olyan színvonalú, mely a szolgáltatás biztosításával elérhető változásokat idézne elő.

A családsegítés (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) LAKOSSÁGI							
hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a családsegítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Szakember hiány.	Több szakemberre lenne szükség, annak érdekében, hogy a lakosság romló szociális és mentálhigiénés helyzetét feltárja, a jelzőrendszer hiba nélkül tudjon működni	a), b), c) Gyermekjóléti alapellátás elérhetőségének fejlesztése, szolgáltatások bővítése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	A gyermekjóléti ellátás területi korlátai.	Az ellátó helyek távol vannak a célcsoporttól	a), b), c) Gyermekjóléti alapellátás elérhetőségének fejlesztése, szolgáltatások bővítése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Helyben kevés rendezvény, program, fejlesztő tevékenység	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

4.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Gyermekek szabadidős programjainak szervezése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenciós jelleggel	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	Szociális szakemberek, segítők tevékenysége nincs megfelelően támogatva.	Szociális szakemberek, segítők tevékenységéhez kapcsolódóan kevés a támogatás vagy sok esetben nincs	a), b), c) Szociális (óvodai, iskolai) segítők közösségi tevékenységeinek támogatása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
7.	Szociális szakemberek kiégése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szakemberek számára	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához szükséges eszközök, módszerek jellemzően különféle programok és rendezvények szervezése az alábbiak szerint:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- közösségi programok szervezése
- szabadidős programok szervezése a gyermekek részére
- szociális szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére
- szülői fejlesztő programok
- szociális szakemberek, segítők támogatása

Az ellátások, szolgáltatások hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében (VEP):

A Családsegítés - gyermekjóléti alapellátás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a családsegítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás -e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Családsegítés köré szervezett programok hiánya.	Családsegítés köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok helyben, figyelembe véve az adott településen lévő kulturális	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevencióssal jellemezhető (megelőző, szemléletformáló tevékenység): „Hogyan legyek jó, jobb szülő”, gyermek nevelési készséget fejlesztő csoportok, szülőkkel	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

		különbségeket (például romák).	kapcsolatos problémákat feldolgozó csoportok. Felkészítés a szülőségre, a gyermekek életkori változásainak megértésére.				
4.	Szociális szakemberek, segítők támogatásának hiánya.	Szociális szakemberek, segítők támogatásának hiánya.	a), b), c) Óvodai és iskolai szociális segítők közösségi tevékenységeinek támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Szociális szakemerek kiégése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
-							
NŐK							
6.	Nők munkába állásának támogatás hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
-							
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
7.	Közösségfejlesztő programok hiánya.		a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális,	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

			kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)		szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
8.	Gyermekek minőségi szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek minőségi szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
9.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok helyben, figyelembe véve az adott településen lévő kulturális különbségeket (például romák).	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenciós jelleggel (megelőző, szemléletformáló tevékenység): „Hogyan legyek jó, jobb szülő”, gyermek nevelési készséget fejlesztő csoportok, szülőkkel kapcsolatos problémákat feldolgozó csoportok. Felkészítés a szülésre, a gyermekek életkori változásainak megértésére.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt nehézség az adott szolgáltatás hiányossága, annak elérhetősége mobilitási problémák miatt. Jellemző a célcsoport anyagi és/vagy fizikai értelemben vett mozgási nehézségek miatti mobilitási probléma. Számos esetben nehézség a szolgáltatás meglétének ismerete, valamint az érdektelenség a célcsoport részéről, ami részben visszavezethető az információ hiányra. A célcsoportot érő negatív előítéletek egyértelműen hátrányosan érintik a szolgáltatás igénybevételét. Továbbá, a célcsoportok közötti eltérő kulturális különbségek miatt jellemző, hogy a tagok nem kívánnak részt venni a programokon, képzéseken, rendezvényeken. A szolgáltatások biztosításához számos helyen hiányzik a megfelelő szakember, így a szolgáltatás nem elérhető, vagy ha elérhető, nem olyan színvonalú, mely a szolgáltatás biztosításával elérhető változásokat idézne elő.

A főbb beavatkozások, lehetséges megoldások:

- szolgáltatásbővítés
- előítéletek csökkentésére irányuló beavatkozások
- mobilitási nehézségek kiküszöbölése
- érdektelenség megszüntetését támogató megoldások a célcsoport részére
- szociális szakember képzés népszerűsítése

Nappali ellátások

Nappali ellátások: *fogyatékos személyek nappali ellátása, hajléktalan személyek nappali melegedője, idősek nappali ellátása, demens személyek nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása.*

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezői:

Hiányosak a szociális alapszolgáltatások a fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek, a hajléktalanok és az időse korosztály számára. Jellemzően nem elérhetőek a szolgáltatások, kifejezetten csak nagyobb településeken áll rendelkezésre nappali ellátást biztosító szolgáltatás. A célcsoport mobilitási problémák miatt (anyagi, fizikai és pszichés korlátok) nincs lehetőség másik településen igénybe venni a szociális szolgáltatást, így számukra nem elérhető a szolgáltatás. Ahol elérhető ilyen jellegű szolgáltatás, ott probléma a nappali ellátás befogadó képessége, vagyis a szolgáltatás során ellátandó lakosság szám jóval meghaladja a ténylegesen ellátásra kerülő lakosság számot. Ezen felül probléma a szakember hiány, akik nélkül a szolgáltatás nem biztosítható, illetve ennek következtében a szolgáltatás színvonala messze elmarad a szükséges és elvárható szinttől. A társadalomban meglévő negligencia kifejezetten csökkenti az ilyen szolgáltatások színvonalát, jellemzően nincs meg a társadalmi szintű igény a nappali ellátás iránt.

Az idősek számában látható és a jövőben várhatóan megerősödő növekedés egyértelműen jelzi, hogy a számukra biztosított ellátórendszerek, különös tekintettel a gazdasági, egészségügyi és szociális területekre, átgondolásra érdemesek. Az európai trendekhez hasonlóan Magyarország esetében is jelentős a társadalom előregedésének tendenciája, 2050-ig várhatóan folyamatosan növekedni fog a hatvanöt éves és idősebb személyek aránya a hazai társadalomban. Az időseknek nyújtott szociális szolgáltatásokban különböző dimenziók mentén számottevő eltérések

tapasztalhatók (például az alap- és a szakosított szolgáltatásokban, a nemi megoszlásban, a korcsoportok szerinti bontásban vagy a speciális igényű csoportok, így a demens személyek számára biztosított ellátásokban), melyekre fontos tekintettel lenni az ellátórendszer modernizálásakor. 2024-ben jellemzően az önkormányzati fenntartású intézmények domináltak az idősek nappali ellátásában, ezeket követik az egyházi fenntartású intézmények, majd az egyéb nem állami és nonprofit szervezetek által fenntartottak. Az idősek nappali ellátásában megjelenő ellátottak speciális csoportját képviselik a demens betegek, akiknek jellemzően komoly speciális szükségleteik és igényeik vannak. Fontos megemlíteni, hogy ezek figyelembevétele és biztosítása a betegség progresszív volta ellenére támogathatja annak lassabb lefolyását, így minél több demens ember szociális alapszolgáltatásba való bevonása, illetve ott e speciális szükségletek biztosítása prioritást érdemlő feladat. A demenciával élők számáról pontos adatok nem állnak rendelkezésre. Tehát mind az idősek, mind a demens személyek számában növekedés várható, ami sürgetné egy jól strukturált, a speciális igényekre is megfelelően reagáló idősek nappali ellátása szolgáltatás kialakítását. 2022 évben Baranya vármegyében összesen 1840 fő vett igénybe idősek nappali ellátását, 38 településen.

A nappali melegedő, egy olyan ellátási forma, amely lehetőséget ad a léthez szükséges szolgáltatások biztosításával az életben maradás megteremtéséhez, az alapvető szükségletek kielégítéséhez. A szolgáltatásunk célja a hajléktalan emberek társadalmi leszakadásának lehetőség szerinti megszüntetése, életminőségük javítása. Baranya vármegye tekintetében a hajléktalan személyek nappali ellátása Mohács, Pécs, valamint Szigetvár településeken történik. A vármegyében hajléktalanok zömében Pécsen vannak. 2022 évben Baranya vármegyében összesen 517 fő vett igénybe hajléktalan személyek nappali ellátását.

A fogyatékoság nem csupán biológiailag, hanem társadalmilag is meghatározott fogalom: nemcsak egészségi, hanem társadalmi hátrányt is jelent. Aggasztó probléma, hogy a fogyatékosággal élő személyek nagyon gyakran ki vannak szolgáltatva mások döntéseinek. Fontos cél, hogy a fogyatékoság ügye kiemelt figyelmet kapjon minden ifjúsáspolitikai kérdésben, és hogy a fiatalok szempontjai előtérbe kerüljenek minden fogyatékosággal kapcsolatos ügyben. Ami a fogyatékosággal élő személyek részvételét és befogadását illeti, a média meghatározó szerepet játszik a fogyatékosággal élők jogainak tudatosításában és a közfelfogás megváltoztatásában. A fogyatékosok nappali ellátásának – amely napközbeni segítséget, étkezést, tisztálkodási és mosási lehetőséget, készségfejlesztést, esetleg napközbeni programokat biztosít – megszervezésére csak a 10 ezer főnél nagyobb települési önkormányzatok kötelezettek. A fogyatékos emberek nappali ellátását igénybe vevők száma az elmúlt 30 évben jelentősen bővült. 2022 évben Baranya vármegyében összesen 288 fő vett igénybe fogyatékos személyek nappali ellátását. Az ellátások mindössze 4 településen (Szajk, Mohács, Pécs, Beremend) érhetőek el.

A szenvedélybetegek részére nyújtott nappali ellátás célja a szenvedélybetegséggel érintett személy és hozzátartozóik segítése. A szolgáltatók olyan környezetet biztosítanak az érintetteknek, amely képes a felépülés megindítására, megszilárdítására. 2022 évben Baranya vármegyében összesen 134 fő vett igénybe szenvedélybetegek nappali ellátását. Az ellátás mindössze Pécsen elérhető.

A pszichiátriai betegek nappali ellátásának célja, hogy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást nem igénylő pszichiátriai betegek részére öntevékenységre, önsegítésére épülve biztosítsa a szociális, egészségi és mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust, közösségi együttlétet. 2022 évben Baranya vármegyében összesen 77 fő vett igénybe pszichiátriai betegek nappali ellátását. Az ellátás mindössze Pécsen elérhető.

A nappali ellátások lakossági hozzáférhetősége javítható a szociális alapszolgáltatások (támogató szolgálat, közösségi alapellátás, nappali intézmények) bővítésével, elérhetővé tételével. A szolgáltatások nyilvánosságának biztosításával. A hajléktalan személyek számára nyújtott

szociális alapszolgáltatásokhoz (nappali melegedő, utcai szociális munka) kapcsolódó programokkal, jogi segítségnyújtással, szupervízióval a szakemberek részére. Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) bővítésével, programok szervezésével, szupervízióval az érintett szakemberek részére. A lakossági hozzáférés javítható csoportfoglalkozások, szabadidős programok, tréningek, tapasztalatcserék, rekreációs programok szervezésével a szolgáltatásokat igénybe vevők számára.

Hátrányos helyzetűek (*idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák*) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

A hátrányos helyzetű célcsoportok számára még inkább hiányosnak tekinthető a nappali ellátási szolgáltatás, tekintettel arra, hogy még inkább érintik őket azok a nehézségek, melyek ezzel a szolgáltatással összefüggésben felmerülnek. Az ellátás elérhetősége, a mobilitási nehézségek, a szolgáltatásról kapható információk hiánya, a szakember hiány, és a társadalmi érdektelenség. Ezek a tényezők kifejezetten megnehezítik a hátrányos helyzetű lakosok számára a szolgáltatás elérhetőségét és igénybevételét.

A nappali ellátások (fogyatékos személyek nappali ellátása, hajléktalan személyek nappali melegezője, idősek nappali ellátása, demens személyek nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása) LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a nappali ellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Szolgáltatás hiánya - fogyatékos személyek	Hiányos szociális alapszolgáltatások a fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek számára	a), b), c) Fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások (támogató szolgálat, közösségi alapellátás, nappali intézmények) bővítése, elérhetővé tétele, nyilvánosságának biztosítása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Szolgáltatás hiánya - hajléktalanok	Hiányos szociális alapszolgáltatások a hajléktalan személyek számára	a), b), c) Hajléktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatásokhoz (nappali melegező, utcai szociális munka) kapcsolódó programok, jogi segítségnyújtás, szupervízió	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Szolgáltatás hiánya - idősek	Hiányos szociális alapszolgáltatások az idős korosztály számára	a), b), c) Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) bővítése, programok szervezése, szupervízió	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások és lehetséges megoldások:

- életminőség javítása
- függetlenség támogatása
- akadálymentesítés
- független, egészséges és biztonságos élet támogatása
- „képeség az aktív időskorra” típusú szemlélet támogatása
- támogató környezetet kialakításában való segítség
- teljes és hatékony társadalmi részvétel és befogadás ösztönzése
- hozzáférhetőség javítása
- a fogyatékossgal élő gyermekek formálódó képességeinek tisztelete, és a fogyatékossgal élő gyermekek identitásuk megőrzéséhez fűződő jogának tiszteltben tartása
- szociális szakember képzés népszerűsítése

A nappali ellátások (fogyatékos személyek nappali ellátása, hajléktalan személyek nappali melegezője, idősek nappali ellátása, demens személyek nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a nappali ellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Célcsoport elérésének hiányosságai	Nem elérhetőek különféle programok, foglalkozások a célcsoport számára	a), b), c) Megküzdési stratégiák, tapasztalatok, útravalók – csoportfoglalkozások, tréningek szervezése a szolgáltatásokat igénybevevők számára (pl.: egészséges határtartás az online térben, pszichés és testi egészségmegőrzés,	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek, valamint intézmények vezetői	nem

			párkapcsolat-intimitás, családi és munkahelyi szerepek – ezek közötti egyensúly megtartása, munkahelyi beilleszkedés támogatása				
2.	Célcsoport bevonásának hiányosságai	Nem elérhetőek a szolgáztatást segítő alternatív programok	a), b), c) Művészetterápia alkalmazása, elkészült művekből kiállítás szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Fogyatékos személyek bevonásának hiányosságai	Nem elérhetőek, vagy csak kis mértékben különféle programok, foglalkozások a célcsoport számára	a), b), c) A fogyatékos gyermekeket/felnőtteket saját otthonukban nevelő családok (ideértve a nevelőszülői családokat) részére közösségépítés, tapasztalatcsere, szabadidős, rekreációs programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
4.	Információhiány a szociális szolgáltatásokról	a szociális szolgáltatásokról nincsenek elérhető információk, a nyilvánosság nem biztosított	a), b), c) A településen megtalálható szociális alapszolgáltatások ismertségének, a köztudatban való jelenlétének erősítése érdekében nyilvánosság biztosítása (pl.: nyílt/információs napok, online hirdetések stb.)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Együtműködések hiánya a szociális területen	Nincsenek együttműködések az egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel a szociális területen	a), b), c) Egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel interprofesszionális együttműködések kialakítása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	Hajláktalan személyekkel számára biztosított	Hiányosak a hajláktalan személyek számára biztosított szociális	a), b), c) Hajláktalan személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások (nappali melegedő, utcai szociális munka) esetén: Társadalmi	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

	szociális tevékenységek hiánya	tevékenységek, programok, edukáció	érzékenyítés, edukáció, közösségi programok szervezése		szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
7.	Idős korosztállyal számára biztosított szociális tevékenységek hiánya	Hiányosak a idős személyek számára biztosított szociális tevékenységek, programok, edukáció	a), b), c) Időseknek nyújtott szociális alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali intézmények) esetén: A településen élők számára érzékenyítő programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
8.	Demenciával élők számára biztosított szociális tevékenységek hiánya	Hiányosak a demenciával küzdő személyek számára biztosított szociális tevékenységek, programok	a), b), c) Demenciával élők és hozzátartozóik támogatását biztosító szolgáltatások szervezése (pl.: Alzheimer Café).	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
9.	Pszichés zavarokkal élők számára biztosított szociális tevékenységek hiánya	Hiányosak a Pszichés zavarokkal élő személyek számára biztosított szociális tevékenységek, programok	a), b), c) A kognitív zavarok kialakulását elősegítő, hajlamosító tényezők kiküszöbölésére/feltárására irányuló közösségi programok, és a demencia progresszióját lassító közösségi programok szervezése kulturális intézmények bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
10.	Társadalmi érzékenyítés hiánya	A társadalom nem befogadó, mert számos helyen nem elérhetőek érzékenyítő programok	a), b), c) A településen élők számára érzékenyítő programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
11.	A szolgáltatásokban dolgozók	A szolgáltatásokban dolgozók fejlesztésének lehetősége erősen hiányos.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

	fejlesztésének hiánya				szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
NŐK							
-							
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
12.	Célcsoport elérésének hiányosságai	Nem elérhetőek különféle programok, foglalkozások a célcsoport számára	a), b), c) Megküzdési stratégiák, tapasztalatok, útravalók – csoportfoglalkozások, tréningek szervezése a szolgáltatásokat igénybe vevők számára (pl.: egészséges határtartás az online térben, pszichés és testi egészségmegőrzés, párkapcsolat-intimitás, családi és munkahelyi szerepek – ezek közötti egyensúly megtartása, munkahelyi beilleszkedés támogatása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek, valamint intézmények vezetői	nem
13.	A szolgáltatásokban dolgozók fejlesztésének hiánya	A szolgáltatásokban dolgozók fejlesztésének lehetősége erősen hiányos.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek, valamint intézmények vezetői	nem
14.	Célcsoport bevonásának hiányosságai	Nem elérhetőek a szolgáltatást segítő alternatív programok	a), b), c) Művészetterápia alkalmazása, elkészült művekből kiállítás szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek, valamint intézmények vezetői	nem
15.	Fogyatékos személyek	Nem elérhetőek, vagy csak kis mértékben különféle programok,	a), b), c) A fogyatékos gyermekeket/felnőtteket saját otthonukban nevelő családok (ideértve	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet,	kormány, polgármester, szervezetek-,	nem

	bevonásának hiányosságai	foglalkozások a célcsoport számára	a a nevelőszülői családokat) részére közösségépítés, tapasztalatcsere, szabadidős, rekreációs programok szervezése.		szociális szakemberek, minden releváns intézmény	valamint intézmények vezetői	
16.	Információhiány a szociális szolgáltatásokról	A szociális szolgáltatásokról nincsenek elérhető információk, a nyilvánosság nem biztosított	a), b), c) A településen megtalálható szociális alapszolgáltatások ismertségének, a köztudatban való jelenlétének erősítése érdekében nyilvánosság biztosítása (pl.: nyílt/információs napok, online hirdetések stb.)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
17.	Együtműködések hiánya a szociális területen	Nincsenek együttműködések az egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel a szociális területen	a), b), c) Egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel interprofesszionális együttműködések kialakítása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
18.	Hiányos a hajléktalan személyek számára nyújtott jogi segítség	A hajléktalan személyek számára jogi segítségnyújtás számos településen nem elérhető, a hajléktalanok nem tudnak kihez fordulni ilyen kérdésekben	a), b), c) Jogi segítségnyújtás a hajléktalan személyek számára	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
19.	A szolgáltatásokban dolgozók fejlesztésének hiánya	A szolgáltatásokban dolgozók fejlesztésének lehetősége erősen hiányos.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók részére.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

- diszkrimináció mentesség támogatása
- a nők és férfiak közötti egyenlőség megléte
- a fogyatékossgal élő gyermekek formálódó képességeinek tisztelete, és a fogyatékossgal élő gyermekek identitásuk megőrzéséhez fűződő jogának tiszteletben tartása

Közösségi ellátások

Közösségi ellátások: *közösségi ellátás pszichiátriai betegek számára, közösségi ellátás szenvedélybetegek számára, támogató szolgáltatás.*

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A közösségi ellátás a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátást, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátást jelenti. A közösségi alapellátás a pszichiátriai vagy szenvedélybetegek lakókörnyezetben történő támogatása az önálló életvitel fenntartásában, további gyógyulás és rehabilitáció elősegítése érdekében nyújtható szolgáltatás. A közösségi ellátások keretében biztosítani kell: a meglévő képességek megtartását és fejlesztését, pszicho-szociális rehabilitációt, szociális és mentális gondozást. Az alacsonyküszöbű ellátás a szervezett megkereső programokon felül biztosítja az ártalomcsökkentő szolgáltatásokat és a kríziskezelést. A támogató szolgáltatás a fogyatékkal élő személyek lakókörnyezetben történő ellátására irányuló szociális szolgáltatás. Ennek keretében biztosítani kell a személyi segítséget, mint speciális segítségnyújtási formát az igénybe vevő lakásán és lakókörnyezetében és a szállító szolgáltatást a közszolgáltatások elérésének segítése érdekében. A támogató szolgáltatás feladata az egyén alapvető szükségleteinek kielégítése; a fogyatékossgal jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás támogatása; a fogyatékkal élő ember társadalmi integrációjához, munkavégzéséhez, munkavállalásához történő hozzájárulás elősegítése. Baranya vármegyében a közösségi ellátásban részt vevők száma viszonylag alacsony, ami 844 főt jelent. A lakossági hozzáférést leginkább akadályozó tényező az intézmények, szolgáltatások távolsága a célcsoporttól. Továbbá a meglévő szolgáltatások ismertsége korlátozott, mind a célcsoport, mind a hozzátartozók körében.

Hátrányos helyzetűek (*idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák*) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A hátrányos helyzetű célcsoportok számára még inkább hiányosnak tekinthető a közösségi ellátási szolgáltatás, tekintettel arra, hogy még inkább érintik őket azok a nehézségek, melyek ezzel a szolgáltatással összefüggésben felmerülnek. Az ellátás elérhetősége, a mobilitási nehézségek, a szolgáltatásról kapható információk hiánya, a szakember hiány, és a társadalmi érdektelenség. Ezek a tényezők kifejezetten megnehezítik a hátrányos helyzetű lakosok számára a szolgáltatás elérhetőségét és igénybevételét.

A közösségi ellátások (közösségi ellátás pszichiátriai betegek számára, közösségi ellátás szenvedélybetegek számára, támogató szolgáltatás) LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok közösségi ellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekből megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Szolgáltatás és a szolgáltatás ismertségének hiánya – fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek	Hiányos szociális alapszolgáltatások a fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetege számára	a), b), c) Fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások (támogató szolgálat, közösségi alapellátás, nappali intézmények) bővítése, elérhetővé tétele, nyilvánosságának biztosítása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

Elsősorban a közösségi ellátások bővítésére lenne szükség a fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek számára. Fontos a célcsoport mobilitásának megoldása, annak érdekében, hogy könnyen el tudjanak jutni a szolgáltatás helyszínére. Kívánatos a közösségi ellátási szolgáltatások ismertté tétele, valamint népszerűsítése.

<p align="center">A közösségi ellátások (közösségi ellátás pszichiátriai betegek számára, közösségi ellátás szenvedélybetegek számára, támogató szolgáltatás) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében</p>							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi ellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás -e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Célcsoport elérésének hiányosságai	Nem elérhetőek különféle programok, foglalkozások a célcsoport számára	a), b), c) Megküzdési stratégiák, tapasztalatok, útravalók – csoportfoglalkozások, tréningek szervezése a szolgáltatásokat igénybe vevők számára (pl.: egészséges határtartás az online térben, pszichés és testi egészségmegőrzés, párkapcsolat-intimitás, családi és munkahelyi szerepek – ezek közötti egyensúly megtartása, munkahelyi beilleszkedés támogatása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Célcsoport bevonásának hiányosságai	Nem elérhetőek a szolgáltatást segítő alternatív programok	a), b), c) Művészetterápia alkalmazása, elkészült művekből kiállítás szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Fogyatékos személyek	Nem elérhetőek, vagy csak kis mértékben különféle programok,	a), b), c) A fogyatékos gyermekeket/felnőtteket saját otthonukban nevelő családok	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet,	kormány, polgármester, szervezetek-,	nem

	bevonásának hiányosságai	foglalkozások a célcsoport számára	(ideértve a nevelőszülői családokat) részére közösségépítés, tapasztalatcsere, szabadidős, rekreációs programok szervezése.		szociális szakemberek, minden releváns intézmény	valamint intézmények vezetői	
4.	Információhiány a szociális szolgáltatásokról	a szociális szolgáltatásokról nincsenek elérhető információk, a nyilvánosság nem biztosított	a), b), c) A településen megtalálható szociális alapszolgáltatások ismertségének, a köztudatban való jelenlétének erősítése érdekében nyilvánosság biztosítása (pl.: nyílt/információs napok, online hirdetések stb.)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Együtműködések hiánya a szociális területen	Nincsenek együttműködések az egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel a szociális területen	a), b), c) Egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel interprofesszionális együttműködések kialakítása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
-							
NŐK							
-							
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
6.	Célcsoport elérésének hiányosságai	Nem elérhetőek különféle programok, foglalkozások a célcsoport számára	a), b), c) Megküzdési stratégiák, tapasztalatok, útravalók – csoportfoglalkozások, tréningek szervezése a szolgáltatásokat igénybevevők számára (pl.: egészséges határtartás az online térben, pszichés és testi egészségmegőrzés, párkapcsolat-intimitás, családi és munkahelyi szerepek – ezek közötti egyensúly megtartása, munkahelyi beilleszkedés támogatása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
7.	A szolgáltatások	A szolgáltatásokban dolgozók fejlesztésének		2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil	kormány, polgármester,	nem

	ban dolgozók fejlesztésének hiánya	lehetősége erősen hiányos.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.		szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	szervezetek-, valamint intézmények vezetői	
8.	Célcsoport bevonásának hiányosságai	Nem elérhetőek a szolgáltatást segítő alternatív programok	a), b), c) Művészetterápia alkalmazása, elkészült művekből kiállítás szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
9.	Információhiány a szociális szolgáltatásokról	a szociális szolgáltatásokról nincsenek elérhető információk, a nyilvánosság nem biztosított	a), b), c) A fogyatékos gyermekeket/felnőtteket saját otthonukban nevelő családok (ideértve a nevelőszülői családokat) részére közösségépítés, tapasztalatcsere, szabadidős, rekreációs programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
10.	Együtműködések hiánya a szociális területen	Nincsenek együtműködések az egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel a szociális területen	a), b), c) A településen megtalálható szociális alapszolgáltatások ismertségének, a köztudatban való jelenlétének erősítése érdekében nyilvánosság biztosítása (pl.: nyílt/információs napok, online hirdetések stb.)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
11.	Együtműködések hiánya a szociális területen	Nincsenek együtműködések az egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel a szociális területen	a), b), c) Egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel interprofesszionális együttműködések kialakítása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
-							

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- szociális szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére
- interprofesszionális együttműködések kialakítása
- nyílt/információs napok szervezése

2. Szociális szakellátások

Tartós bentlakásos ápolást, gondozást nyújtó szakellátások: idősek otthona, pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, fogyatékos személyek otthona, hajléktalanok otthona; **átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézmények:** pszichiátriai betegek átmeneti otthona, szenvedélybetegek átmeneti otthona, éjjeli menedékhely, hajléktalan személyek átmeneti szállása, időskorúak gondozóháza, fogyatékos személyek gondozóháza; **lakóotthonok:** fogyatékos személyek rehabilitációs célú lakóotthona, fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona, pszichiátriai betegek lakóotthona, szenvedélybetegek lakóotthona; **rehabilitációs intézmények:** pszichiátriai betegek rehabilitációs intézménye, szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye, fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye, hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye; **támogatott lakhatás:** támogatott lakhatás fogyatékos személyek részére, támogatott lakhatás pszichiátriai betegek részére, támogatott lakhatás szenvedélybetegek részére).

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Baranya vármegye tekintetében elmondható, hogy a legfőbb hozzáférést akadályozó tényező a kevés szolgáltató és korlátozott férőhely, valamint a szolgáltatások ismeretének hiánya. Továbbá a célcsoport, valamint a hozzátartozók mobilitási nehézségei. Hiányoznak az együttműködések az egészségügyi, köznevelési, kulturális intézményekkel. A szolgáltatást segítő alternatív programok hiánya.

Hátrányos helyzetűek (idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

Az idős lakosság, a mélyszegénységben élők, valamint romák mobilitási lehetőségei sokkal korlátozottabbak. A szolgáltatásokkal kapcsolatos információk a hátrányos helyzetűekhez nehezebben jutnak el.

A szociális szakellátások (tartós bentlakásos ápolást, gondozást nyújtó szakellátások, átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézmények, lakóotthonok, rehabilitációs intézmények, támogatott lakhatás) LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a szociális szakellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Szolgáltatás és a szolgáltatás ismertségének hiánya	Hiányos szociális szakellátások	a), b), c) A célcsoport részére nyújtott szociális szakellátások bővítése, elérhetővé tétele, nyilvánosságának biztosítása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Szociális szakemberek kiegészése	Szupervízió és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) A célcsoport részére nyújtott szociális szakellátások bővítése, elérhetővé tétele, nyilvánosságának biztosítása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- közösségi programok szervezése
- szabadidős programok szervezése a gyermekek részére
- szociális szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére
- szociális szakemberek, segítők támogatása
- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése

A célcsoport részére nyújtott szociális szakellátások bővítése, elérhetővé tétele, nyilvánosságának biztosítása.

<p align="center">A szociális szakellátások (tartós bentlakásos ápolást, gondozást nyújtó szakellátások, átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézmények, lakóotthonok, rehabilitációs intézmények, támogatott lakhatás) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében</p>							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a szociális szakellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások -e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Az ápolásra szorulóknak problémái	Amíg nem válik érintetté valaki az ápolásra szorulóknak	a), b), c) A településen élők számára érzékenyítő programok szervezése.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet,	kormány, polgármester, szervezetek,-	nem

	iránti érdektelenség.	egészségügyi- és szociális helyzete tekintetében, addig jellemző közöny, tudáshiány, érzéketlenség.			szociális szakemberek, minden releváns intézmény	valamint intézmények vezetői	
IDŐSEK							
2.	Hozzártározók ismerethiánya.	A hozzártározóknak általában nincs ismeretük az ápolást, gondozást nyújtó intézmények területén.	a), b), c) A ápolásra, valamint a bentlakásos intézményekre szorulók és hozzártározók támogatását biztosító szolgáltatások szervezése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Prevenció hiánya.	Az érintettek edukálásának hiánya a szociális szakellátásokkal kapcsolatban.	a), b), c) A kognitív zavarok kialakulását elősegítő, hajlamosító tényezők kiküszöbölésére/feltárására irányuló közösségi programok, és a demencia progresszióját lassító közösségi programok szervezése kulturális intézmények bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
NŐK							
	-						
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
4.	Hozzártározók ismerethiánya.	A hozzártározóknak általában nincs ismeretük az ápolást, gondozást nyújtó intézmények területén.	a), b), c) A ápolásra, valamint a bentlakásos intézményekre szorulók és hozzártározók támogatását biztosító szolgáltatások szervezése	2029.06.30.	civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	szervezetek-, valamint intézmények vezetői	
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
	-						

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- közösségi programok szervezése
- szabadidős programok szervezése a gyermekek, idősen, romák, illetve mélyszegénységben élők részére
- szociális szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére
- szociális szakemberek, segítők támogatása
- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése

A célcsoport részére nyújtott szociális szakellátások bővítése, elérhetővé tétele, nyilvánosságának biztosítása.

A vármegye Integrált Területi Programjában nevesített FVS-re vonatkozóan a szociális ellátások területén feltárt problémákra és az ezek megoldására tervezett beavatkozások:

Prioritás: egészséges munkaképes társadalom biztosítása érdekében

Tervezett intézkedések: lakhatási körülmények közötti területi különbségek csökkentését szolgáló fejlesztések, szociális bérlakás programok megvalósítása, a szociális bérlakás állomány fejlesztése

Az intézkedések szempontjából a vármegye fő célterületei: Baranya vármegye teljes területe

Prioritás: egészséges munkaképes társadalom biztosítása érdekében

Tervezett intézkedések: Az egészségügyi és szociális ellátórendszer szolgáltatásaihoz való egyenlő esélyű hozzáférést segítő fejlesztések

Az intézkedések szempontjából a vármegye fő célterületei: Baranya vármegye teljes területe, kiemelten a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szerinti hátrányos helyzetű térségek

Komló - releváns indikátorok:

1. Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (Célérték 2029: 314 fő, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 25 fő)
2. Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés (Célérték 2029: 6 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
3. A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma (Célérték 2029: 177 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)
4. Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma (Célérték 2029: 7 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)

Mohács - releváns indikátorok:

1. Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (Célérték 2029: 314 fő, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 fő)
2. Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés (Célérték 2029: 6 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
3. A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma (Célérték 2029: 177 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
4. Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma (Célérték 2029: 7 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)

Pécs - releváns indikátorok:

1. Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (Célérték 2029: 314 fő, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 25 fő)
2. Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés (Célérték 2029: 6 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
3. A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma (Célérték 2029: 177 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 6 db)
4. Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma (Célérték 2029: 7 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)

II.2. Gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás

Gyermekjóléti szolgáltatások: *rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, szünidei étkeztetés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, védelembe vett gyermekek száma, veszélyeztetett gyermekek száma.*

A gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza. A jogszabály tartalmazza az ellátásokra vonatkozóan alapvető szabályokat, ellátási formákat, valamint a működtetésre vonatkozó kötelezettségeket. A jogszabály a gyermekek védelmének rendszerét négy fő kategóriába sorolja:

- pénzbeli és természetbeni ellátások
- gyermekjóléti alapellátások
- gyermekvédelmi szakellátások
- hatósági intézkedések

A gyermekjóléti alapellátások részei: a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátásai, a gyermekek átmeneti gondozása és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai. A gyermekek napközbeni ellátásainak szabályozása a Családokért Felelős Miniszter, a gyermekek esélynövelő szolgáltatásainak szabályozása pedig a Belügyminisztérium hatáskörébe tartozik.

1. Gyermekjóléti alapellátások

Gyermekjóléti szolgáltatások

A gyermekek és családok kiemelt támogatása érdekében a 2016. évtől két új intézményi forma jött létre: a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ.

Család- és gyermekjóléti szolgálat

A család- és gyermekjóléti szolgálatot minden települési önkormányzatnak kötelezően biztosítania kell a szociális, mentálhigiénés problémákkal küzdő vagy egyéb krízishelyzet megoldásához segítséget igénylő gyermekek, egyének, családok számára.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a családsegítés keretében biztosítja a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást; a pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz, valamint a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését; szociális segítő munkát; közösségfejlesztő, egyéni, csoportos preventív programokat és szolgáltatásokat, a kríziskezelést, valamint a nehéz helyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

A család- és gyermekjóléti szolgálat által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A család- és gyermekjóléti szolgálat helyi szinten a gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, személy krízishelyzetét észlelő- és jelzőrendszert működtet, melyet járási szinten a család- és gyermekjóléti központ által biztosított folyamatos szakmai háttér egészít ki.

Család- és gyermekjóléti központ

A család- és gyermekjóléti központ fenntartója a járásszékhely önkormányzat, amely a járásszékhely településen működik. A család- és gyermekjóléti központ egyrészt a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységeket lát el, másrészt speciális szolgáltatásokat nyújt (készenléti ügyelet, kapcsolattartási ügyelet, iskolai szociális munka, utcai, lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka), valamint speciális szakembereket biztosít (pl.: jogász, pszichológus, fejlesztő pedagógus, stb.), továbbá a járás család- és gyermekjóléti szolgálatainak szakmai munkáját támogatja.

Az észlelő- és jelzőrendszer fontos részét képezi a család- és gyermekjóléti központok által nyújtott készenléti szolgálat, amely egy állandóan hívható telefonszámon érhető el, és melynek célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő tájékoztatás, tanácsadás és segítségnyújtás biztosítása.

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A megye területén összesen 10 településen működik család- és gyermekjóléti központ és 27 helyszínen család- és gyermekjóléti szolgálat, ami az egész megye településeit lefedi.

Minden járásközpont település rendelkezik 1-1 család- és gyermekjóléti központtal, mely az egész megyének feladata kiterjed az egész járás területére. A Szolgáltatból már járásonként több is van, többnyire a mikrotérségi központokban található ezen szolgáltatások. Mivel a szolgáltatás jogszabályhoz kötött, így minden egyes lakosnak települési szinten elérhető a szolgálat adta lehetőségek. Mint a többi szociális ágazatban, a szakember hiány miatt fennálló szolgáltatás hiány itt is problémákat generál, továbbá a az Önkormányzatok törekvései ellenére az infrastrukturális állapot is a legtöbb településen fejlesztésre szorul.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében a szolgáltatás hozzáféréseinek akadályozó tényezője egyrészt a fentiekben vázolt szolgáltatás hiány, de emellett a meglévő szolgáltatásokról nem elérhető, vagy hiányos információk nehezítik a szolgáltatás elérését, és használatát. A mindenkori előítéletek is problémaként merülnek fel, a célcsoport tagjai számos esetben a negatív előítéletek miatt nem használják a szolgáltatást. Továbbá, a hátrányos helyzetűek körében mobilitási nehézségek miatt probléma a szolgáltatás elérhetősége, mivel számos településen nem elérhető a szolgáltatás, és másik településre való utazás akár anyagi, akár mozgási nehézségek végett nem opció a hátrányos helyzetű célcsoportok számára. Az ellátások, szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások (VEP):

Gyermekjóléti szolgáltatások (rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, szünidei étkeztetés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, védelembe vett gyermekek száma, veszélyeztetett gyermekek száma) LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a szociális alapszolgáltatások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Közösségi programok, élmények hiánya	Az érintett célcsoport számára közösségi programok, délutáni tematikus játszóházak, élményszerző kirándulások szervezése, közösen a szülőkkel, nagyszülőkkel	a), b), c) Gyermekjóléti alapellátás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) esetén: Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés).	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Kulturális műveltség megszerzésének a hiánya	A déluáni, hétvégi és a nyári, szünidei programok, rendezvények hiánya, az érintett célcsoport számára a kultúra népszerűsítése (múzeum, kiállítóér, képtár, egyéb kulturális programok szervezésének a hiánya)	a), b), c) Gyermekjóléti alapellátás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) esetén: Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Gyermekjóléti központ szolgáltatás	A szolgáltatás ismeretének hiánya a	a), b), c) Gyermekjóléti alapellátás (család- és gyermekjóléti szolgálat,	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet,	kormány, polgármester, szervezetek-,	nem

	hiánya, a szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében	célcsoport tekintetében. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás megléte vagy hiánya.	család és gyermekjóléti központ) esetén: Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenció jelleggel		szociális szakemberek, minden releváns intézmény	valamint intézmények vezetői	
4.	Gyermekjóléti szolgálat szolgáltatás hiánya, a szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében	A szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás megléte vagy hiánya.	a), b), c) Gyermekjóléti alapellátás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) esetén: Óvodai és iskolai szociális segítők közösségi tevékenységeinek támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Szociális szakemerek kiegészése	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Gyermekjóléti alapellátás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ) esetén: Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	Gyermekjóléti szolgálat szolgáltatás hiánya, a szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében	A szolgáltatás ismeretének hiánya a célcsoport tekintetében. A lakossági hozzáférés akadályozó tényezője maga a szolgáltatás megléte vagy hiánya.	a), b), c) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek természetbeni juttatások (pl.: rendszeres uzsonna biztosítása, tanszercsomag biztosítása) biztosításával kiegészített megvalósítása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
7.	Közösségi programok, özős élmény hiánya	Gyermekekkel együtt szerzett élmény, program hiánya, továbbá az iskolákorú	a), b), c) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő,	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-,	nem

		gyermek tanórán kívüli elfoglaltságának hiánya, délutáni programok, felzárkóztató hiánya.	fejlesztő tevékenységeinek természetbeni juttatások (pl.: rendszeres uzsonna biztosítása, tanszeresomag biztosítása) biztosításával kiegészített megvalósítása: 1) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkóztató közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára. Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek megvalósítása, gyermek korrepetálása, hátrányok mérséklése.		szakemberek, minden releváns intézmény	valamint intézmények vezetői	
8.	Információ hiánya a továbbtanulásról	Rendezvények, programok, a lehetőségek bemutatásának a hiánya a témakörében.	a), b), c) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek természetbeni juttatások (pl.: rendszeres uzsonna biztosítása, tanszeresomag biztosítása) biztosításával kiegészített megvalósítása: Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek, valamint intézmények vezetői	nem

9.	„A tehetségek felkarolás“ hiány	A tehetséges fiatalok számára ösztönző lehetőségek hiánya, a támogatás, a segítség elmulasztása	a), b), c) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek természetbeni juttatások (pl.: rendszeres uzsonna biztosítása, tanszercsomag biztosítása) biztosításával kiegészített megvalósítása: Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységeik terén	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
10.	Pénzügyi érettség hiánya	A felelős, okos gazdálkodás, a hiánya, segítségnyújtás a takarékoskodás fogalmának megismeréséhez	a), b), c) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek természetbeni juttatások (pl.: rendszeres uzsonna biztosítása, tanszercsomag biztosítása) biztosításával kiegészített megvalósítása: Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
11.	A szükséges anyagi, oktatási hozzájárulás hiánya, elfogadás hiánya	Az érintett célcsoport és szülei anyagi, lelki, oktatási támogatása, az elfogadás és elfogadtatás megismertetése a társadalommal.	a), b), c) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

<p>A Gyermekjóléti szolgáltatások (rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, szünidei étkeztetés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, védelemben vett gyermekek száma, veszélyeztetett gyermekek száma) Gyermekjóléti szolgáltatások (rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, szünidei étkeztetés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, védelemben vett gyermekek száma, veszélyeztetett gyermekek száma)</p> <p>hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében</p>							
Sor-szám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a család-segítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Családsegítés köré szervezett programok hiánya.	Családsegítés köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben, amikor	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

		a szülők munkát végeznék.					
3.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok helyben, figyelembe véve az adott településen lévő kulturális különbségeket (például romák).	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenciós jelleggel (megelőző, szemléletformáló tevékenység): „Hogyan legyek jó, jobb szülő”, gyermek nevelési készséget fejlesztő csoportok, szülőkkel kapcsolatos problémákat feldolgozó csoportok. Felkészítés a szülőségre, a gyermekek életkori változásainak megértésére.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
4.	Szociális szakemberek, segítők támogatásának hiánya.	Szociális szakemberek, segítők támogatásának hiánya.	a), b), c) Óvodai és iskolai szociális segítők közösségi tevékenységeinek támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Szociális szakemerek kiégése.	Szupervízió és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	Szociális szakemerek kiégése.	Szupervízió és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

					szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
7.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok.	Szülők- és leendő szülők részére programok helyben, figyelembe véve az adott településen lévő kulturális különbségeket.	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
8.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok.	Szülők- és leendő szülők részére programok a továbbtanulásról pályaeorientációról.	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
9.	Szociális szakemerek kiégése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

10.	Családsegítés köré szervezett programok hiánya.	Családsegítés köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
-							
NŐK							
11.	Nők munkába állásának támogatás hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünetidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Gyermekek (szünetidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
12.	Pénzügyi képzések lebonyolítása.	A pénzügyi tudásfejlesztés a családokban, a takarékoskodás megismerése, a pénzhasználatának, értékének megismertetése	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
-							
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
13.	Közösségfejlesztő programok hiánya.		a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális,	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

			kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési képességfejlesztés)		releváns intéz- mény		
14.	Gyermekek minőségi szabadiós programjainak hiánya.	Gyermekek minőségi szabadiós programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Gyermekek (szüniei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkor- mányzat, civil szervezet, szo- ciális szakem- berek, minden releváns intéz- mény	kormány, polgár- mester, szerve- zetek-, valamint intézmények ve- zetői	nem
15.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok.	Szülők- és leendő szülők részére felkészítő programok helyben, figyelmebe véve az adott településen lévő kulturális különbségeket (például romák).	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenációs jelleggel (megelőző, szemléletformáló tevékenység): „Hogyan legyek jó, jobb szülő”, gyermek nevelési készséget fejlesztő csoportok, szülővel kapcsolatos problémákat feldolgozó csoportok. Felkészítés a szülőségre, a gyermekek életkori változásainak megértésére.	2029.06.30.	állam, önkor- mányzat, civil szervezet, szo- ciális szakem- berek, minden releváns intéz- mény	kormány, polgár- mester, szerve- zetek-, valamint intézmények ve- zetői	nem
16.	Pénzügyi képzések lebonyolítása.	A pénzügyi tudásfejlesztés a családokban, a takarékoskodás megismerése, a pénz használatának,	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkor- mányzat, civil szervezet, szo- ciális szakem- berek, minden releváns intéz- mény	kormány, polgár- mester, szerve- zetek-, valamint intézmények ve- zetői	nem

		értékének megismertetése					
--	--	--------------------------	--	--	--	--	--

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- szociális szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére

Gyermekek napközbeni ellátása

A Gyvt. 41. §-a értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A fenntartóknak a bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azon gyermekeket, akiknek szülője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, három vagy több gyermeket nevelő családban él, egyedülálló szülő neveli vagy védelembe vett gyermek. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái a gyermekek életkorának megfelelően:

- a) bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde);
- b) napközbeni gyermekfelügyelet;
- c) alternatív napközbeni ellátás.

Az egyes formák:

a) Bölcsődei ellátás (3 év alatti gyermekek ellátása)

A Gyvt. 42. §-a alapján a bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. Minden 3 éven aluli gyermek ellátását biztosító ellátási forma bölcsődei ellátásnak minősül.

2017. január 1-jétől 2 intézményi (bölcsőde, mini bölcsőde) és 2 szolgáltatási (családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde) formában biztosított a gyermekek napközbeni ellátása. Bölcsődei ellátásban a gyermekek 20 hetes kortól 3 éves korukig részesülhetnek, kivéve, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre.

A bölcsőde az alapellátáson túl – szolgáltatásként - speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

A bölcsődei nevelés-gondozás célja a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

b) Napközbeni gyermekfelügyelet

A napközbeni gyermekfelügyelet a gyermekek napközbeni ellátásának olyan szolgáltatási formája, melyben a szolgáltatást nyújtó személy a gyermekek életkorának megfelelően ellátást biztosít a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő, illetve az óvodai nevelés alól felmentett gyermekeknek, a magántanuló számára, illetve az iskolai oktatásban részesülő tanuló

számára a kötelező tanórai és egyéb foglalkozáson való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben.

Napközbeni gyermekfelügyelet keretében a gyermek 20 hetes korától annak a tanévnek a végéig gondozható, amelyben a 14. életévét betölti, kivétel ez alól a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek, mert ő annak a tanévnek a végéig részesülhet ellátásban, amelyben a 16. életévét betölti.

A napközbeni gyermekfelügyelet megszervezhető a szolgáltatást nyújtó saját otthonában, más, e célra kialakított helyiségben, vagy a szülő, törvényes képviselő otthonában (a Gyvt. 44/C. §-ában felsorolt esetekben).

Napközbeni gyermekfelügyelet keretében a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beleértve legfeljebb 7 gyermek napközbeni ellátása biztosítható. Kivételt képez, ha a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatásban sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátását is biztosítja a szolgáltatást nyújtó. Egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén a maximális gyermeklétszám 5 fő, kettő vagy három sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén legfeljebb 3 fő gyermek napközbeni ellátása biztosítható.

Napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást az a nagykorú, büntetlen előéletű személy biztosíthat, aki a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személyek képesítési előírásait meghatározó miniszteri rendeletben előírt tanfolyamon eredményesen részt vett.¹

c) Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátásnak minősül a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott szabadidős és prevenciós szolgáltatás, mely a gyermek szocializációját támogatja, illetve erősíti a szülő-gyermek kapcsolatot, valamint a csellengő, vagy veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosít nappali felügyeletet, sport-, illetve egyéb foglalkozást, étkeztetést. Az alternatív napközbeni ellátások a helyi igényekhez igazodóan, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységhez kapcsolódóan megszervezett, önálló szakmai programban rögzített tevékenységek, melynek során kiemelt figyelmet kell tulajdonítani a prevenciónak, a szocializációnak, a korai, egyéni és csoportos fejlesztéseknek. A tevékenységek időpontja és rendszeressége is a helyi szükségleteknek és igényeknek megfelelően alakítható. Ez az ellátási forma különösen azokban az időszakokban indokolt, amikor az iskolai napközi nem működik, illetve azon túl igény jelentkezik a gyermekek felügyeletére és foglalkoztatására, továbbá amikor nincs tanítás az iskolában.

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A megye területén összesen 46 településen működik valamilyen bölcsődei ellátás, 2 településen napközbeni gyermekfelügyelet és 3 helyszínen alternatív napközbeni ellátás. Összesen 1211db bölcsődei, 271 családi bölcsődei és 177 mini bölcsődei férőhely található a megyében, mely bölcsődei férőhelyek 94%-os kihasználtsággal üzemelnek, mely azt támasztja alá, hogy igen nagy kereslet és igény mutatkozik ezen ellátási formára. Az elmúlt években a bölcsődei férőhelyek száma erőteljesen emelkedett az egyes EU-s pályázatoknak köszönhetően, mely segítségével számos település tudott kialakítani új bölcsődét, vagy csoportszobát. Azonban elmondható, hogy több járásban szinte 100%-os kihasználtság miatt további bővítés lenne indokolt az emelkedő igények kielégítésére.

¹ forrás: <https://csaladitudakozo.kormany.hu/gyermekek-napkozbeni-ellatasa>

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében a szolgáltatás hozzáféréseinek akadályozó tényezője egyrészt a fentiekben vázolt férőhely hiánya a bölcsődei szolgáltatás elérhetősége a probléma, mivel számos településen nem elérhető a szolgáltatás, és másik településre való utazás akár anyagi, akár mozgási nehézségek végett nem opció a hátrányos helyzetű célcsoportok számára. Az ellátások, szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások (VEP):

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, napközbeni gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás) LAKOSSÁGI hozzájárulásának javításához							
tervezett beavatkozások							
Sors zám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a gyermekjólétben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásá nak határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítá- sért felelős személy(ek)	Több vármegye együttmű- ködésében megvalósuló beavatkozás -e (igen/nem)
1.	Juttatások (pénzbeli, tárgyi) fejlesztése	A rászoruló gyermekek és fiatal felnőttek segítése a tanulásához szükséges kellékekkel, eszközökkel, vagy pénzbeli támogatás hiánya	a), b), c) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek természetbeni juttatások (pl.: rendszeres uzsonna biztosítása, tanszercsomag biztosítása) biztosításával kiegészített megvalósítása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Helyben kevés rendezvény, program, fejlesztő tevékenység	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynevelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Gyermekeket fejlesztő programok hiánya.	Gyermekek tanórán kívüli programjainak (oktatásának) hiánya különösen a	a), b), c) Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek megvalósítása, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklése. (Ahol a gyermekek	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

		kisebb településeken	esélynövelő szolgáltatásai közül nem működik tanoda szolgáltatás, vagy azon gyermekek számára, akik nem részesülnek a tanoda szolgáltatásából! Amelyik település területén az EFOP Plusz program keretében meghirdetésre kerülő Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése c. konstrukció valósul meg, a bevont személyeknek nyilatkoznia kell arról, hogy a két tevékenységet párhuzamosan nem veszik igénybe.)		szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
4.	Gyermekek, tínédzserek továbbtanulási programjainak hiánya.	Tínédzserek, fiatal felnőttek pályorientációs lehetőségeinek hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Pályorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	„Gazdálkodj okosan“ pénzügyi támogatás hiánya	Az érintett társadalom pénzügyi gazdálkodását segítő programok hiánya.	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
7.	Érintetteket segítő tevékenységek	A szülők, gyermekek, szociális szakembereket	a), b), c) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet,	kormány, polgármester, szervezetek-,	nem

	nincs megfelelően támogatva.	segítők tevékenységéhez kapcsolódóan kevés a támogatás vagy sok esetben nincs	gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása.		szociális szakemberek, minden releváns intézmény	valamint intézmények vezetői	
--	------------------------------	---	--	--	--	------------------------------	--

A szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához szükséges eszközök, módszerek jellemzően különféle programok és rendezvények szervezése az alábbiak szerint:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- közösségi programok szervezése
- szabadidős programok szervezése a gyermekek részére
- gyermekjóléti (szociális) szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére
- szülői fejlesztő programok
- szociális szakemberek, segítők támogatása

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, napközbeni gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a családsegítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások -e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Családok, kisgyermekesek köré szervezett programok hiánya.	Családok, kisgyermekesek köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermekek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Gyermekek tanórán kívüli oktatási programjainak hiánya.	Gyermekek további oktatási programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünetekben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek megvalósítása, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklése. (Ahol a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül nem működik tanoda szolgáltatás, vagy azon gyermekek számára, akik nem részesülnek a tanoda szolgáltatásából!	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

			Amelyik település területén az EFOP Plusz program keretében meghirdetésre kerülő Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése c. konstrukció valósul meg, a bevont személyeknek nyilatkoznia kell arról, hogy a két tevékenységet párhuzamosan nem veszik igénybe.)				
3.	Pályaválasztás előtt állók részére pályaeorientációs programok.	Pályaválasztás előtt álló fiatalok, szakmával nem rendelkező fiatalok pályaeorientációs fejlesztése	a), b), c) Pályaeorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
4.	A tehetséges gyermekek felkarolása	A tehetségek kiszűrésének a hiánya, a felfedezés hiánya.	a), b), c) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	SNI gyermekek beilleszkedésének segítése.	SNI gyermekek fejlesztésének hiánya, térbeli elérhetőségének javítása	a), b), c) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
-							
NŐK							
6.	Családok, édesanyák, kisgyermekesek köré	Édesanyák, családok, kisgyermekesek köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermekesek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

	szervezett programok hiánya.		Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.		szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
7.	Pályaorientációs lehetőségek hiánya	Szülők továbbtanulásának továbbtanulásának elősegítése	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
8.	Pénzügyi tudás hiánya	Az édesanyák, szülők gazdasági, pénzügyi ismereteinek, fejlettségének elősegítése, segítése	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
-							
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
9.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Szülő gyermeke kapcsolatának fejlesztését érinő programok megtartása.	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

10.	Gyermekek tanórán kívüli oktatási programjainak hiánya.	Gyermekek tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklésének a hiánya helyben, különös tekintettel a szünetidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek megvalósítása, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklése. (Ahol a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül nem működik tanoda szolgáltatás, vagy azon gyermekek számára, akik nem részesülnek a tanoda szolgáltatásából! Amelyik település területén az EFOP Plusz program keretében meghirdetésre kerülő Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése c. konstrukció valósul meg, a bevont személyeknek nyilatkoznia kell arról, hogy a két tevékenységet párhuzamosan nem veszik igénybe.)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
11.	Roma fiatalok pályorientációs lehetőségeinek hiánya	Roma fiatalok továbbtatulási, pályaválasztási nehézségeinek segítése felkészítéssel, oktatással, támogatással.	a), b), c) Pályorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt nehézség az adott szolgáltatás hiányossága, annak elérhetősége mobilitási problémák miatt. Jellemző a célcsoport anyagi és/vagy fizikai értelemben vett mozgási nehézségek miatti mobilitási probléma. Számos esetben nehézség a szolgáltatás meglétének ismerete, valamint az érdektelenség a célcsoport részéről, ami részben visszavezethető az információ hiányra. A célcsoportot érő negatív előítéletek egyértelműen hátrányosan érintik a szolgáltatás igénybevételét. Továbbá, a célcsoportok közötti eltérő kulturális különbségek miatt jellemző, hogy a tagok nem kívánnak részt venni a programokon, képzéseken, rendezvényeken. A szolgáltatások biztosításához számos helyen hiányzik a megfelelő szakember, így a szolgáltatás nem elérhető, vagy ha elérhető, nem olyan színvonalú, mely a szolgáltatás biztosításával elérhető változásokat idézne elő.

- szolgáltatásbővítés
- előítéletek csökkentésére irányuló beavatkozások
- mobilitási nehézségek kiküszöbölése
- érdektelenség megszüntetését támogató megoldások a célcsoport részére
- szociális szakember képzés népszerűsítése

Gyermekek átmeneti gondozása

Gyermekek átmeneti gondozása: helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona.

A gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza. A joganyag tartalmazza az ellátásokra vonatkozóan alapvető szabályokat, ellátási formákat, valamint a működtetésre vonatkozó kötelezettségeket. A jogszabály a gyermekek védelmének rendszerét négy fő kategóriába sorolja: pénzügyi és természetbeni ellátások, gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások, hatósági intézkedések

A gyermekjóléti alapellátások részei: a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátásai, a gyermekek átmeneti gondozása és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai. A gyermekek napközbeni ellátásainak szabályozása a Családokért Felelős Miniszter, a gyermekek esélynövelő szolgáltatásainak szabályozása pedig a Belügyminisztérium hatáskörébe tartozik.

Helyettes szülő

A helyettes szülő a gyermeknek az ő vagy szülője kérelmére, illetve beleegyezésével teljes körű ellátást biztosít saját háztartásában, határozott időtartamra. A helyettes szülővel a települési önkormányzat alapellátást biztosító intézménye, mint működtető vagy a gyermekvédelmi szakellátás intézményei kötnek megállapodást ennek a feladatnak az ellátására.

Gyermekek átmeneti otthona

A gyermekek átmeneti otthonának működtetése minden húszezer főnél több lakost számláló települési önkormányzat kötelező feladata. Gyermekek átmeneti otthonába olyan gyermek kerülhet elhelyezésre, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradt, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az otthonban a szülő kérelmére, illetve beleegyezésével a tizenkettedik életévét betöltött gyermek helyezhető el legfeljebb tizenkét hónapra, ami hat hónappal, szükség esetén a tanítási idő végéig meghosszabbítható. A teljes körű ellátást nyújtó intézményben legalább 12 legfeljebb 40 gyermek együttes gondozása látható el.

Családok átmeneti otthona

A családok átmeneti otthonának működtetése minden harmincezer főnél több lakost számláló települési önkormányzat kötelező feladata. Családok átmeneti otthonába az otthontalanná vált szülő kérelmére az egész család, egyes családtagok és gyermekeik, valamint a válsághelyzetbe került várandós anya és születendő gyermeke kerülhet elhelyezésre legfeljebb tizenkét hónapig, ami hat hónappal, szükség esetén a tanítási idő végéig meghosszabbítható. A szükség szerinti ellátást biztosító intézményben legalább 12 legfeljebb 40 fő együttes elhelyezésére van lehetőség.

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Baranya megyében csak Pécsset működik helyettesítő szülői szolgáltatás. A szolgáltatást az Ifjúságért Egyesület Helyettes Szülői Ellátás végzi a megye teljes területére. Gyermekek átmeneti otthona is csupán Pécsset üzemel a megyében, az Esztergár Lajos Család- és Gyermejköltségi Szolgálat és Központ épületében, szintén megyei területi hatállyal. Családok átmeneti otthona intézményből hatot találunk a megyében, 5 településen, melyek a következők: Bóly, Komló, Pécs, Máriakérménd és Szigetvár. Pécsen két intézmény is található. Mint minden ilyen, vagy ehhez hasonló intézménynél a legnagyobb fizikai akadály a távolság, amit sok lakos nehezen, vagy egyáltalán nem tud leküzdni. A tömegközlekedés nem a legideálisabb, sok időbe telik, mire egy-egy kis lélekszámú falúból beér és hazaér az ellátott. További általános probléma a szakemberhiány.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében a szolgáltatás hozzáféréseinek akadályozó tényezője egyrészt a fentiekben vázolt szolgáltatás hiány, de emellett a meglévő szolgáltatásokról nem elérhető, vagy hiányos információk nehezítik a szolgáltatás elérését, és használatát. A mindenkori előítéletek is problémaként merülnek fel, a célcsoport tagjai számos esetben a negatív előítéletek miatt nem használják a szolgáltatást. Továbbá, a hátrányos helyzetűek körében mobilitási nehézségek miatt probléma a szolgáltatás elérhetősége, mivel számos településen nem elérhető a szolgáltatás, és másik településre való utazás akár anyagi, akár mozgási nehézségek végett nem opció a hátrányos helyzetű célcsoportok számára. Az ellátások, szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások (VEP):

A gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona) LAKOSSÁGI							
hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a családsegítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekből megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Szakember hiány.	Több szakemberre lenne szükség, annak érdekében, hogy a lakosság romló szociális és mentálhigiénés helyzetét feltárja, a jelzőrendszer hiba nélkül tudjon működni	a), b), c) Gyermejkölési alapellátás elérhetőségének fejlesztése, szolgáltatások bővítése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	A gyermekjóléti ellátás területi korlátai.	Az ellátó helyek távol vannak a célcsoporttól	a), b), c) Gyermejkölési alapellátás elérhetőségének fejlesztése, szolgáltatások bővítése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Helyben kevés rendezvény, program, fejlesztő tevékenység	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

4.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Gyermekek szabadidős programjainak szervezése	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenciós jelleggel	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	Szociális szakemberek, segítők tevékenysége nincs megfelelően támogatva.	Szociális szakemberek, segítők tevékenységéhez kapcsolódóan kevés a támogatás vagy sok esetben nincs	a), b), c) Szociális (óvodai, iskolai) segítők közösségi tevékenységeinek támogatása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
7.	Szociális szakemberek kiégése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szakemberek számára	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához szükséges eszközök, módszerek jellemzően különféle programok és rendezvények szervezése az alábbiak szerint:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- közösségi programok szervezése
- szabadidős programok szervezése a gyermekek részére
- gyermekjóléti (szociális) szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére
- szülői fejlesztő programok
- szociális szakemberek, segítők támogatása

A gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sor-szám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a családsegítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Az átmeneti gondozás köré szervezett programok hiánya.	Az átmeneti gondozás köré szervezett	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

		programok hiánya helyben.	családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)		szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
2.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Szülők részére felkészítő programok.	Szülők részére felkészítő programok helyben, figyelembe véve az adott településen lévő kulturális különbségeket (például romák).	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenció jelleggel (megelőző, szemléletformáló tevékenység): „Hogyan legyek jó, jobb szülő”, gyermek nevelési készséget fejlesztő csoportok, szülőkkal kapcsolatos problémákat feldolgozó csoportok. Felkészítés a szülőségre, a gyermekek életkori változásainak megértésére.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
4.	Szociális szakemberek, segítők támogatásának hiánya.	Szociális szakemberek, segítők támogatásának hiánya.	a), b), c) Óvodai és iskolai szociális segítők közösségi tevékenységeinek támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

					releváns intézmény		
5.	Szociális szakemerek kiégése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
-							
NŐK							
6.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben,	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.				
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
-							
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
7.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Az átmeneti gondozás köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
8.	Gyermekek minőségi szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek minőségi szabadidős programjainak hiánya helyben,	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

		különös tekintettel a szünidőben.			releváns intézmény		
9.	Szülők- (és leendő szülők) részére felkészítő programok.	Szülők- (és leendő szülők) részére felkészítő programok helyben, figyelembe véve az adott településen lévő kulturális különbségeket (például romák).	a), b), c) Szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevenciós jelleggel (megelőző, szemléletformáló tevékenység): „Hogyan legyek jó, jobb szülő”, gyermek nevelési készséget fejlesztő csoportok, szülőkkel kapcsolatos problémákat feldolgozó csoportok. Felkészítés a szülőségre, a gyermekek életkori változásainak megértésére.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai

(Biztos Kezdet Gyerekház, tanoda)

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezői:

A Biztos Kezdet Gyerekház célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása. A szolgáltatást a gyermek születésétől kezdve a kötelező óvodai nevelésének megkezdéséig, de legkésőbb annak az évnek augusztus 31-ig veheti igénybe a család, amelyen harmadik életévét betölti. A Biztos Kezdet Gyerekház a gyermek sikeres óvodai beilleszkedése, valamint a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, a helyben elérhető egyéb, a gyermekek és a gyermekes családok számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival. Az intézmény biztosítja a felnőttek és gyerekek fogadására alkalmas fogadóhelyiséget, játszószobát, csoportszobát, illetve a személyes higiénié biztosításának elősegítése érdekében a mosógéppel felszerelt fürdőszobát. A szolgáltatást igénybe vevők használhatják a gyerekház teakonyháját is, valamint az internet használat is elérhető számukra. A gyerekek a játszószobában pihenhetnek, aludhatnak is.² A megyében számos helyen található Biztos Kezdet gyerekházakat. Összesen 9 db működik a megyében, melyek az alábbiak:

Mohács	ALMÁSKERT BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ
Mozsgó	BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ
Patapoklosi	BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ
Sellye	BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ SELLYE
Gerényes	GERÉNYESI BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ
Gilvánfa	BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ
Hegyszentmárton	HEGYSZENTMÁRTONI BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ
Pécs	PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KISGYERMEK SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK IGAZGATÓSÁGA HÉTSZÍN VIRÁG BÖLCSŐDE ÉS VADRÓZSA BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ
Teklafalu	TEKLA BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ

A tanodák hátrányos helyzetű gyerekeknek segítenek a tanulásban, felzárkózásban. Az iskolai órák után a gyerekek a tanodába mennek, ahol szakképzett pedagógusok, szociális munkások irányításával tanulnak, játszanak, valamint a fejlődésüket szolgáló hasznos tevékenységekkel töltik az időt. A tanoda a tanulók számára, a szülők bevonásával, a diákok egyéni szükségleteit szem előtt tartva, az egész személyiségfejlődést elősegítő komplex szolgáltatásokat nyújt. A diákok iskolai lemaradásának és lemorzsolódásának megelőzésére az iskolai órákat követő tanulmányi és közösségformáló programokat kínáló tanodák a leghatékonyabb eszközök. Baranya vármegyében 7 helyszínen 11 Tanoda működik, melyek a következők:

² forrás: <https://diakonia.hu/szolgalmati-teruletek>

Alsószentmárton	ALSÓSZENTMÁRTONI TANODA
Pécs	CIGÁNY SZOCIÁLIS ÉS MŰVELŐDÉSI MÓDSZERTANI BÁZIS TANODA
	DOSTA SAS TANODA
	MESZESI TANODA
	KHETANODA
Gilvánfa	GILVÁNFAI TANODA
Kömlő	KOMLÓI FEKETE LÁNG TANODA
	LÁ RÁZÁ DĀ SZARÉ – NAPPÉNY TANODA
Abaliget	„OKOSKA TANODA ABALIGETEN”
Mindszentgödisa	MINDSZENTI TANODA
Szentlőrinc	TUDÁSVÁR TANODA

Hátrányos helyzetűek (gyermek, idős, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt nehézség az adott szolgáltatás hiányossága, annak elérhetősége mobilitási problémák miatt. Jellemző a célcsoport anyagi és/vagy fizikai értelemben vett mozgási nehézségek miatti mobilitási probléma. Számos esetben nehézség a szolgáltatás meglétének ismerete, valamint az érdektelenség a célcsoport részéről, ami részben visszavezethető az információ hiányra. A célcsoportot érő negatív előítéletek egyértelműen hátrányosan érintik a szolgáltatás igénybevételét. Továbbá, a célcsoportok közötti eltérő kulturális különbségek miatt jellemző, hogy a tagok nem kívánnak részt venni a programokon, képzéseken, rendezvényeken. A szolgáltatások biztosításához számos helyen hiányzik a megfelelő szakember, így a szolgáltatás nem elérhető, vagy ha elérhető, nem olyan színvonalú, mely a szolgáltatás biztosításával elérhető változásokat idézne elő.

A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai (Biztos Kezdet Gyerekház, tanoda) LAKOSSÁGI							
hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a gyermekjólétben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások -e (igen/nem)
1.	Juttatások (pénzbeli, tárgyi) fejlesztése	A rászoruló gyermekek és fiatal felnőttek segítése a tanulásához szükséges kellékekkel, eszközökkel, vagy pénzbeli támogatás hiánya	a), b), c) Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek természetbeni juttatások (pl.: rendszeres uzsonna biztosítása, tanszercsomag biztosítása) biztosításával kiegészített megvalósítása	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Helyben kevés rendezvény, program, fejlesztő tevékenység	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Gyermekeket fejlesztő	Gyermekek tanórán kívüli programjainak	a), b), c) Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil	kormány, polgár-	nem

	programok hiánya.	(oktatásának) hiánya különösen a kisebb településeken	megvalósítása, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklése. (Ahol a gyermekek esélynevelő szolgáltatásai közül nem működik tanoda szolgáltatás, vagy azon gyermekek számára, akik nem részesülnek a tanoda szolgáltatásából! Amelyik település területén az EFOP Plusz program keretében meghirdetésre kerülő Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése c. konstrukció valósul meg, a bevont személyeknek nyilatkozniuk kell arról, hogy a két tevékenységet párhuzamosan nem veszik igénybe.)		szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	mester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	
4.	Gyermekek, ténédzserek továbbtanulási programjainak hiánya.	Ténédzserek, fiatal felnőttek pályaorientációs lehetőségeinek hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya.	Szülők fejlesztő programjainak hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	„Gazdálkodj okosan“ pénzügyi támogatás hiánya	Az érintett társadalom pénzügyi gazdálkodását segítő programok hiánya.	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

					releváns intézmény	intézmények vezetői	
7.	Érintetteket segítő tevékenységek nincs megfelelően támogatva.	A szülők, gyermekek, szociális szakembereket segítő tevékenységéhez kapcsolódóan kevés a támogatás vagy sok esetben nincs	a), b), c) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához szükséges eszközök, módszerek jellemzően különféle programok és rendezvények szervezése az alábbiak szerint:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- közösségi programok szervezése
- szabadidős programok szervezése a gyermekek részére
- gyermekjóléti (szociális) szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére
- szülői fejlesztő programok
- szociális szakemberek, segítőik támogatása

A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai (Biztos Kezdet Gyerekház, tanoda) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a családsegítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekből megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Családok, kisgyermekesek köré szervezett programok hiánya.	Családok, kisgyermekesek köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermekek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Gyermekek tanórán kívüli oktatási	Gyermekek további oktatási programjainak hiánya helyben,	a), b), c) Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

	programjainak hiánya.	különös tekintettel a szünetekben, amikor a szülők munkát végeznek.	megvalósítása, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklése. (Ahol a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül nem működik tanoda szolgáltatás, vagy azon gyermekek számára, akik nem részesülnek a tanoda szolgáltatásából! Amelyik település területén az EFOP Plusz program keretében meghirdetésre kerülő Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése c. konstrukció valósul meg, a bevont személyeknek nyilatkoznia kell arról, hogy a két tevékenységet párhuzamosan nem veszik igénybe.)		szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
3.	Pályaválasztás előtt állók részére pályorientációs programok.	Pályaválasztás előtt álló fiatalok, szakmával nem rendelkező fiatalok pályorientációs fejlesztése	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
4.	A tehetséges gyermekek felkarolása	A tehetségek kiszűrésének a hiánya, a felfedezés hiánya.	a), b), c) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

5.	SNI gyermekek beilleszkedésének segítése.	SNI gyermekek fejlesztésének hiánya, térbeli elérhetőségének javítása	a), b), c) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
-							
NŐK							
6.	Családok, édesanyák, kisgyermekesek köré szervezett programok hiánya.	Édesanyák, családok, kisgyermekesek köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermekesek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
	Pályaorientációs lehetőségek hiánya	Szülők továbbtanulásának továbbtanulásának elősegítése	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
	Pénzügyi tudás hiánya	Az édesanyák, szülők gazdasági, pénzügyi ismereteinek,	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet,	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

		fejlettségének elősegítése, segítése			szociális szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
-							
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
7.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Szülő-gyermek kapcsolatának fejlesztését érintő programok megtartása.	a), b), c) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház vagy felzárkózási közösségi tér típusú szolgáltatásban (Jó kis hely, Csillagpont, Csillag szolgáltató ház, Jelenlét pont, Gyermekesély Közösségi ház/tér) szolgáltatásban még nem részesülő családok és kismamák számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
8.	Gyermekek tanórán kívüli oktatási programjainak hiánya.	Gyermekek tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklésének a hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben,	a), b), c) Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek megvalósítása, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklése. (Ahol a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül nem működik tanoda szolgáltatás, vagy azon gyermekek számára, akik nem részesülnek a tanoda szolgáltatásából! Amelyik	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

		amikor a szülők munkát végeznek.	település területén az EFOP Plusz program keretében meghirdetésre kerülő Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése c. konstrukció valósul meg, a bevont személyeknek nyilatkozni kell arról, hogy a két tevékenységet párhuzamosan nem veszik igénybe.)				
9.	Roma fiatalok pályáorientációs lehetőségeien hiánya	Roma fiatalok továbbatulasi, pályaválasztási nehézségeinek segítése felkészítéssel, oktatással, támogatással.	a), b), c) Pályáorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt nehézség az adott szolgáltatás hiányossága, annak elérhetősége mobilitási problémák miatt. Jellemző a célcsoport anyagi és/vagy fizikai értelemben vett mozgási nehézségek miatti mobilitási probléma. Számos esetben nehézség a szolgáltatás meglétének ismerete, valamint az érdektelenség a célcsoport részéről, ami részben visszavezethető az információ hiányra. A célcsoportot érő negatív előítéletek egyértelműen hátrányosan érintik a szolgáltatás igénybevételét. Továbbá, a célcsoportok közötti eltérő kulturális különbségek miatt jellemző, hogy a tagok nem kívánnak részt venni a programokon, képzéseken, rendezvényeken. A szolgáltatások biztosításához számos helyen hiányzik a megfelelő szakember, így a szolgáltatás nem elérhető, vagy ha elérhető, nem olyan színvonalú, mely a szolgáltatás biztosításával elérhető változásokat idézne elő.

- szolgáltatásbővítés
- előítéletek csökkentésére irányuló beavatkozások
- mobilitási nehézségek kiküszöbölése
- érdeklődés megszüntetését támogató megoldások a célcsoport részére
- szociális szakember képzés népszerűsítése

Gyermekvédelmi szakellátások

(otthon nyújtó ellátások, utógondozói ellátás)

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezői:

Utógondozói ellátás:

A gyámhatóság a gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmére – a gyermek nagykorúságának elérése előtt, a gyermekvédelmi gyám javaslatának figyelembevételével – elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg.

Az utógondozói ellátás feltételei:

- a fiatal létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja,
- tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll,
- szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátást elsősorban utógondozói otthonokban és külső férőhelyen lehet igénybe venni, ezek száma a vármegyében 8, az intézmények Pécsen és Komlón találhatóak.

Utógondozói ellátás a gyermek- és lakásotthonokban is elérhető – az intézmény befogadó nyilatkozata alapján – Baranya vármegyében 8 településen (Komló, Pécs, Mohács, Szigetvár, Pécsvárad, Sellye, Bogád, Szentlőrinc) érhető el. Az egyedüli község, ami rendelkezik ellátással, az a Pécsi járás területén található Bogád. Fontos kiemelni azonban, hogy a gyermek- és lakásotthonok alapvetően kiskorúakat (18 év alattiakat) látnak el az intézmény befogadó nyilatkozata alapján, és általában a szabad férőhelyek terhére fogadnak be fiatal felnőtteket és nyújtanak számukra utógondozói ellátást.

Otthont nyújtó ellátások:

A gyermekotthon, otthont nyújtó ellátást biztosít azoknak az ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermekek számára, akiket nem nevelőszülőnél helyeztek el. A gyermek- és lakásotthonok utógondozói ellátást is biztosíthatnak az intézmény befogadó nyilatkozata alapján a fiatal felnőttek számára.

A gyermek- és lakásotthonba jellemzően a gyámhatóság döntése alapján, az üres férőhelyek terhére fogadnak be gyermekeket, ezen túl egyedi esetben az alábbi helyzetekben:

- az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gyermekét,
- a lakóhelyéről önkényesen eltávozott, ellátás és felügyelet nélkül maradt gyermeket, ideiglenes gondozásra, legfeljebb három napra, és a gyermek helyzetének rendezése érdekében kezdeményezik a szükséges intézkedéseket,
- a tartós betegsége, illetve fogyatékosága miatt ellátást igénylő, első életévét be nem töltött gyermeket,
- az otthont nyújtó ellátás keretében – ideiglenes jelleggel – azon nevelésbe vett gyermeket, aki gondozási helyéről önkényesen eltávozott, és kezdeményezik a szükséges intézkedést.

Gyermek- és lakásotthon a vármegyében 8 településen található állami és egyházi fenntartásban. A 19 intézmény közül gyermekotthonok száma 3, lakásotthonoké 16.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt nehézség az adott szolgáltatás hiányossága, annak elérhetősége mobilitási problémák miatt. Jellemző a célcsoport anyagi és/vagy fizikai értelemben vett mozgási nehézségek miatti mobilitási probléma. Számos esetben nehézség a szolgáltatás meglétének ismerete, valamint az érdektelenség a célcsoport részéről, ami részben visszavezethető az információ hiányra. A célcsoportot érő negatív előítéletek egyértelműen hátrányosan érintik a szolgáltatás igénybevételét. Továbbá, a célcsoportok közötti eltérő kulturális különbségek miatt jellemző, hogy a tagok nem kívánnak részt venni a programokon, képzéseken, rendezvényeken. A szolgáltatások biztosításához számos helyen hiányzik a megfelelő szakember, így a szolgáltatás nem elérhető, vagy ha elérhető, nem olyan színvonalú, mely a szolgáltatás biztosításával elérhető változásokat idézne elő.

A Gyermekvédelmi szakellátások (otthont nyújtó ellátások, utógondozói ellátás) LAKOSSÁGI							
hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a gyermekjólétben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások -e (igen/nem)
1.	A szociális ágazatban dolgozók megbecsültségének hiánya	Az egyes intézményekben dolgozó munkavállalók megbecsültségének hiánya, fizetési és juttatási problémák.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Közösségfejlesztő programok, rendezvények hiánya.	Helyben kevés rendezvény, program, fejlesztő tevékenység melyek segítenék az egyes otthonokban élő gyermekek fejlődését, szabadidő hasznos eltöltését.	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Szociális szakemberek kiégése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

4.	Gyermekek, továbbtanulási programjainak hiánya.	Gyermekek, tínédzserek, pályaeorientációs lehetőségeinek hiánya különösen a kisebb településeken	a), b), c) Pályaeorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, hogy az érintett otthon lakói elérhessék térség kulturális lehetőségei	a), b), c) Gyermekek szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
6.	„Gazdálkodj okosan“ pénzügyi támogatás hiánya	Az utógondozásban részt vevők pénzügyi gazdálkodását segítő programok hiánya.	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javításához szükséges eszközök, módszerek jellemzően különféle programok és rendezvények szervezése az alábbiak szerint:

- a szolgáltatások bővítése, fejlesztése
- a szolgáltatások színvonalának fejlesztése
- programok szervezése az adott tématerületen
- közösségi programok szervezése
- szabadidős programok szervezése a gyermekek részére
- gyermekjóléti (szociális) szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése a célcsoportokkal és hozzátartozóikkal
- a gyermekek ismeretinek bővítése a szolgáltatásokkal kapcsolatban
- érzékenyítés
- szupervízió a szociális szakemberek részére

- szülői fejlesztő programok
- szociális szakemberek, segítők támogatása

A gyermekvédelmi szakellátások (otthont nyújtó ellátások, utógondozói ellátás) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a családsegítésben	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások -e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Az gyermekvédelmi szakellátások köré szervezett programok hiánya.	Az gyermekvédelmi szakellátások köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
2.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya.	Gyermekek szabadidős programjainak hiánya helyben, különös tekintettel a szünidőben, amikor a szülők munkát végeznek.	a), b), c) Gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése kulturális intézmények, szervezetek bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
3.	Szociális szakemberek, segítők	Szociális szakemberek, segítők	a), b), c) Óvodai és iskolai szociális segítők közösségi tevékenységeinek támogatása.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint	nem

	támogatásának hiánya.	támogatásának hiánya.			szakemberek, minden releváns intézmény	intézmények vezetői	
4.	Szociális szakemerek kiégése.	Szupervízi és egyéb mentális támogatás hiánya.	a), b), c) Szupervízió a szolgáltatásokban dolgozók számára.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
5.	Pályaorientációs lehetőségek hiánya	Az otthonból kikerült és az utógondozásban részt vevő fiatalok továbbtanulásának, pályaorientációjának elősegítése	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
IDŐSEK							
-							
NŐK							
-							
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
-							

ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
6.	Közösségfejlesztő programok hiánya.	Az gyermekvédelmi szakellátás köré szervezett programok hiánya helyben.	a), b), c) Közösségfejlesztő programok szervezése, csoportos készségfejlesztés (pl.: gyermekek és családtagjaik részére szociális, kommunikációs, döntéshozatali, konfliktuskezelési készségfejlesztés)	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
7.	Az utógondozottak számára pályaorientációs lehetőségek hiánya	Az utógondozásban részt vevő személyek továbbtanulásának, pályaorientációjának elősegítése	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem
8.	Pénzügyi tudás hiánya a gyermekotthonból kikerült fiatalok számára.	Az otthonokból kikerült fiatalok gazdasági, pénzügyi ismereteinek, fejlettségének elősegítése, segítése	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.	2029.06.30.	állam, önkormányzat, civil szervezet, szociális szakemberek, minden releváns intézmény	kormány, polgármester, szervezetek-, valamint intézmények vezetői	nem

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt nehézség az adott szolgáltatás hiányossága, annak elérhetősége mobilitási problémák miatt. Jellemző a célcsoport anyagi és/vagy fizikai értelemben vett mozgási nehézségek miatti mobilitási probléma. Számos esetben nehézség a szolgáltatás meglétének ismerete, valamint az érdektelenség a célcsoport részéről, ami részben visszavezethető az információ hiányra. A célcsoportot érő negatív előítéletek egyértelműen hátrányosan érintik a szolgáltatás igénybevételét. Továbbá, a célcsoportok közötti eltérő kulturális különbségek miatt jellemző, hogy a tagok nem kívánnak részt venni a programokon, képzéseken, rendezvényeken. A szolgáltatások biztosításához számos helyen hiányzik a megfelelő szakember, így a szolgáltatás nem elérhető, vagy ha elérhető, nem olyan színvonalú, mely a szolgáltatás biztosításával elérhető változásokat idézne elő.

- szolgáltatásbővítés
- előítéletek csökkentésére irányuló beavatkozások
- mobilitási nehézségek kiküszöbölése
- érdektelenség megszüntetését támogató megoldások a célcsoport részére
- szociális szakember képzés népszerűsítése

A vármegye Integrált Területi Programjában nevesített FVS-re vonatkozóan a szociális ellátások területén feltárt problémákra és az ezek megoldására tervezett beavatkozások:

Prioritás: egészséges munkaképes társadalom biztosítása érdekében

Tervezett intézkedések: lakhatási körülmények közötti területi különbségek csökkentését szolgáló fejlesztések, szociális bérlakás programok megvalósítása, a szociális bérlakás állomány fejlesztése

Az intézkedések szempontjából a vármegye fő célterületei: Baranya vármegye teljes területe

Prioritás: egészséges munkaképes társadalom biztosítása érdekében

Tervezett intézkedések: Az egészségügyi és szociális ellátórendszer szolgáltatásaihoz való egyenlő esélyű hozzáférést segítő fejlesztések

Az intézkedések szempontjából a vármegye fő célterületei: Baranya vármegye teljes területe, kiemelten a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szerinti hátrányos helyzetű térségek

Komló - releváns indikátorok:

5. Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (Célérték 2029: 314 fő, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 25 fő)
6. Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés (Célérték 2029: 6 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
7. A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma (Célérték 2029: 177 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)
8. Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma (Célérték 2029: 7 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)

Mohács - releváns indikátorok:

5. Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (Célérték 2029: 314 fő, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 fő)
6. Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés (Célérték 2029: 6 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
7. A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma (Célérték 2029: 177 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
8. Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma (Célérték 2029: 7 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)

Pécs - releváns indikátorok:

5. Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (Célérték 2029: 314 fő, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 25 fő)
6. Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés (Célérték 2029: 6 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
7. A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma (Célérték 2029: 177 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 6 db)
8. Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma (Célérték 2029: 7 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)

III. Oktatás-képzés teljes szolgáltatási köre

1. Köznevelési alapfeladatok

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A vármegye egyes földrajzi egységei közt jelentős eltérések mutatkoznak a köznevelési alapfeladatok elérhetősége vagy az elérhetőség minősége tekintetében. Az ellátási problémák különösen az aprófalvas, zsáktelepülései térségekben jelentkeznek, ahol a csökkenő gyereklétszám miatt egyre nehezebb az óvodák, általános iskolák fenntartása.

Az óvodai ellátás az intézményrendszer mennyiségét tekintve általánosságban megfelelőnek tekinthető a vármegye összes járásában. Az óvodai ellátás keretében elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek, a gyógypedagógiai oktatásban részesülő, illetve sajátos nevelési igényű óvodás korú gyermekek tekintetében szükséges az intézményrendszer fejlesztése, ez utóbbiak esetében egyértelmű létszámbeli növekedés prognosztizálható és jelenleg az intézmények jelentős részében nem állnak rendelkezésre az ehhez szükséges keretek.

Az általános iskolai oktatási intézmények száma, elérhetősége a járások demográfiai mutatói függvényében változó képet mutat. A vármegye 301 települése közül 85 helyszínen, összesen 136 feladatellátási hely működik. Az általános iskolai tanulók száma meghaladja a 25.000 főt, a gyermekek kb. 50%-a (12.481 fő) a vármegyeszékhely intézményeiben tanul. A járásközpontok közül jelentős általános iskolai kapacitással bír Komló, Mohács, Szigetvár és Siklós. A tanulók 28,2%-a nem a saját településén folytatja általános iskolai tanulmányait. Az általános iskolai ellátás tekintetében hiányosnak tekinthető az oktatáshoz kapcsolódó, kiegészítő képzési- és támogató programok és szolgáltatások megléte.

A középfokú oktatás járásonként változó képet mutat, azok a járások, ahol nagyobb település található (Pécs, Komló, Mohács), ott megfelelő a szolgáltatás mennyisége, azonban a többi járás tekintetében hiányosságok találhatóak. A Bólyi, Hegyháti, Sellyei járások tekintetében nagyon alacsony a középfokú oktatás mennyiségi szintje a többi járáshoz képest. A nagyobb településekre bejáró hallgatók létszáma azt mutatja, hogy jelentős azon diákok száma, akik nem a lakhelyükön vesznek igénybe középfokú oktatást. Ez a tendencia jelentős mértékben jellemző a 3 nagy település járásában (Pécs, Komló, Mohács). A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók létszáma egyes járásokban magasabb értékű (Sellyei, Siklói), de minden intézmény esetében számolni kell hátrányos helyzetű tanulókkal, és gondoskodni szükséges az intézményrendszer ilyen irányú fejlesztéséről. Az integráltan oktatott hallgatók létszáma sok helyen nem elérhető adat, így jelen helyzetelemzés tekintetében hiányosságok találhatóak. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulói létszám emelkedő tendenciát mutat, mely korunk oktatási rendszerének egyik kihívásaként értelmezhető, ezen a területen mindenképp fejlesztés szükséges.

A további köznevelési feladatokhoz kapcsolódó intézmények és szolgáltatások jelentős része csak a járásszékhelyeken és a nagyobb településen érhető el a vármegyében. Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás, valamint fejlesztő nevelés-oktatás mindössze 3 járásban (Komlói, Mohácsi, Pécsi), összesen 5 helyszínen érhető el. Alapfokú művészetoktatás a Sellyei kivételével minden járásban működik, összesen 20 településen. Kollégiumi ellátás 5 településen, Almamelléken, Komlón, Mohácson, Pécsen és Szentlőrincen érhető el., Hídprogramok kizárólag Pécsen érhetőek el. Pedagógiai szakszolgálat a Baranya Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat minden tagintézményében, a vármegye összes járásában elérhető, jellemzően a járásszékhely mellett a kisebb településeken is biztosított. Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás, valamint tartós

gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása a vármegyében egyetlen helyszínen sem érhető el.

A közneveléshez kapcsolódó, további feladatokat ellátó szervezetrendszer fejlesztésre szoruló szolgáltatások elérhetősége- és minősége tekintetében egyaránt.

Hátrányos helyzetűek (*fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák*) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

Az általános iskolai tanulók 8,8%-a hátrányos helyzetű, 3,3%-a pedig halmozottan hátrányos helyzetű, földrajzi eloszlásuk változó képet mutat – számuk a Hegyháti, Sellyei és a Szigetvári járásokban a vármegyei átlagnál jelentősen magasabb arányt képvisel. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók aránya a járás általános iskoláiban 8,2%, a sajátos nevelési igényű tanulók aránya 11,6%, melyből 31,9% integrált oktatásban részesül.

Az általános iskolai ellátás tekintetében - különösen a magas arányú roma népességgel jellemezhető vidékies, aprófalvas térségekben - a növekvő mennyiségi igény, illetve a gyermekek társadalmi integrációjával összefüggő szocializációs feladatok kielégítése hatalmas kihívás, hiánynak tekinthető az oktatáshoz kapcsolódó, a hátrányos helyzetű célcsoportok számára kialakított kiegészítő képzési- és támogató programok és szolgáltatások megléte.

A köznevelési alapfeladatok (óvodai ellátás, általános iskolai ellátás, középfokú oktatás, további köznevelési feladatok) LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a köznevelési alapfeladatok terén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekből megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Pályaorientációs-, továbbtanulási- és egyéb támogató tanácsadások, programok hiánya	Nem elég vonzó a továbbtanulás, ill. a fiataloknak nem kifejezett az önértékelésük, nem tudják, hogy milyen szakmát válasszanak. Hiányos a pályaaorientációt támogató kezdeményezések, és a pályaaorientációs szolgáltatások elérhetősége. A pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó programok számos településen nem elérhető.	a, b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása. Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok Kommunikáció fejlesztését segítő programok	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
2.	Sajátos nevelési igényű gyermekek	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem	c) Az óvodás és iskolás sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények,	polgármester, érintett	nem

	fejlesztésének hiányosságai, felzárkózást segítő programok hiánya	érettségizik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükségük a felzárkózásukhoz. A végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából veszélyeztetett tanulói csoportok számára csoportra szabott támogatást nyújtó megoldások kialakítására van szükség, mert az oktatási rendszer minden szintjén jellemző a fejlesztési lehetőségek hiánya.	történő fejlesztésének, tanításának támogatása		oktatási szakemberek	szervezetek vezetői	
3	Piacképes tudást elősegítő fejlesztések hiánya	Alacsony a piacképes tudás megszerzésének és fejlesztésének a lehetősége, nem elérhetőek az ilyen és ehhez kapcsolódó programok.	a), b), c) A helyi hagyományra épülő, de piacképes kézműves tudás gyakorlati elsajátítását elősegítő ismeretátadási programsorozatok, szakkörök támogatása kulturális és szakképző intézmények bevonásával, Az ifjúsági, oktatási és foglalkoztatási szektor helyi szereplőinek együttműködését elősegítő programok	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

4.	Közösségfejlesztő programok hiánya	Iskolaidőn kívül, a szünetekben nincs lehetőség a településeken belül a gyerekeket szervezett és rendszeres programokra vinni, sokaknak nem biztosított a felügyelete, ill. a szabadidő hasznos eltöltése.	a), b), c) Ifjúsági közösségfejlesztő és képzési programok, kapcsolódó tevékenységek támogatása	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
5.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	Az egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek, valamint a közösség magatartást befolyásoló tényezői károsan hatnak a fejlődésre. Jellemző a szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban, ezért szükséges iskolai pszichológus alkalmazása, ami sok helyen nem elérhető.	c) Iskolai pszichológus alkalmazása azon köznevelési intézményekben, ahol az iskolaigazgató/fenntartó jelzése alapján szükséges	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
6.	Gyógypedagógia szolgáltatások hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségizik le és nem szerez szakmát, nagy	c) Gyógypedagógia szolgáltatások fejlesztések mind óvodai, mind iskolai szinten	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, mely fejlesztések számos esetben nem elérhetőek, vagy nem megfelelőek. Kiemelten fontos lenne a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer fejlesztése					
7.	Szexuális felvilágosító programok hiánya	A szülők elfoglaltsága, alulképzettsége, a felgyorsult, elektronikus kommunikáció folytán a gyermekek nagyon sok veszélynek vannak kitéve, és számos oktatási intézményben nincs jellegű felvilágosító program.	a), b), c) Szexuális felvilágosító programok megvalósítása a fiatal (14-16 éves) korosztály számára Szerhasználatot megelőző programok iskoláskorú korosztály esetében	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
8.	Pszichológiai tématerülettel összefüggő programok hiánya	A pozitív érzelmek lelki egészségben betöltött szerepéből adódóan a pozitív pszichológia kiemelten hasznos a	a), b), c) Pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok szervezése	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		kamaszok és a fiatal generációk körében, segíti a lelki egyensúly megteremtését. Ilyen jellegű programok nem elérhetőek a közoktatás keretein belül, de hasznosságuk bizonyított tény.					
9.	Mozgásfejlesztő- és sportprogramok hiánya	A gyerekek ismeretei az egészséges táplálkozásról és életmódról hiányosak, ennek következtében már most egészségtelenül élnek, ami felnőttkorukra betegségekhez vezethet. Hiányosak az egészségtudatos, sportra ösztönző programok.	c) Óvodai mozgásfejlesztés. Általános iskolai oktatás kiegészítése iskolán, tanítási időn kívüli sport programokkal	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

A lakosság hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozásokra vonatkozó fenti táblázat alapján részletesen fejtsse ki a lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozásokat, lehetséges megoldásokat!

A területi kohézió egyik eszköze a helyi identitást és hagyományokat is erősítő térségi oktatás és tehetséggondozás, ezért minden intézményben szükség lenne iskolai tehetséggondozásra, hosszú távú tehetségsegítő, és fejlesztő programok indítására, a tanulás tanulásának támogatására, pályaaorientációs rendszer kiépítésére, életpálya-építési kompetenciák fejlesztésére, nem formális és informális oktatási lehetőségek bővítésére és támogatására. Szükséges továbbá, az egyénre szabott, differenciált képességfejlesztést és az alapkészségek fejlesztését elősegítő tartalmi és módszertani megújulás, az oktatási intézmények esélyteremtő, hátránykompenzáló szerepének megerősítése és a tanulók közötti korai szelekció visszaszorítása, a továbbtanulásra való felkészítés hatékonyságának javítása.

A lakossági hozzáférés javítását célzó beavatkozások, lehetséges megoldások:

- képzési-, fejlesztő és egyéb támogató programok szervezése:
 - pályaaorientációs, továbbtanulási tanácsadások
 - önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása
 - tehetségfejlesztő foglalkozások
 - pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok
 - kommunikáció fejlesztését segítő programok
 - szexuális felvilágosító programok
 - szerhasználatot megelőző programok
 - pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok
 - mozgásfejlesztő- és sport programok
 - piacképes tudás gyakorlati elsajátítását elősegítő programsorozatok, szakkörök
- meglévő képzések színvonalának fejlesztése
- a köznevelési területhez kapcsolódó szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- az ifjúsági, oktatási és foglalkoztatási szektor helyi szereplőinek együttműködését elősegítő programok
- sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése
- a gyermekek ismeretinek bővítése az elérhető szolgáltatásokkal kapcsolatban

A köznevelési alapfeladatok (óvodai ellátás, általános iskolai ellátás, középfokú oktatás, további köznevelési feladatok) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermek, idős, nő, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében (A sorok száma bővíthető, egy intézkedés több célcsoport esetében is megfogalmazható.)							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a köznevelési alapfeladatok terén (óvodai ellátás, általános iskolai ellátás, középfokú oktatás, további köznevelési feladatok)	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások hiánya	Fiatalok motivációjának növelése szükséges annak érdekében, hogy befejezzék a megkezdett iskolát, esetleg magasabb végzettséget szerezzenek. Nem elég vonzó a továbbtanulás, ill. a fiataloknak nem kifejtett az önértékelésük, nem tudják, hogy milyen szakmát válasszanak. Hiányos a	a), b), c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		pályaaorientációt támogató kezdeményezések, és a pályaaorientációs szolgáltatás elérhetősége. Szükséges az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, támogató oktatás erősítése					
2.	Tehetséggondozás hiánya	Az ismeretek hiánya miatt nincs lehetőségük megfelelő személyes képzések elérésre. Hiányosak az olyan foglalkozások, melyekkel a fiatalok új tudást, új ismereteket szerezhettek, és amelyekkel akár új szakmákat szerezhettek meg. Szükséges a tehetség felismerését és társadalmi hasznosulásának segítése	c) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén. Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
3.	Pénzügyi tudatosság fejlesztésének hiánya	Jellemző a fiatalok körében a hasznos pénzügyi ismeretek hiánya, ill. ezen ismeretek hiányából adódó rosszabb életkörülmények	a), b), c) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok szervezése.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		megele. A pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó programok számos településen nem elérhető.					
4.	Kommunikáció fejlesztésének hiánya	A felgyorsult, elektronikus kommunikáció, ill. a személytelen internetes világban szocializálódott fiatal generáció hiányos kommunikációs készségekkel rendelkezik, melyek fejlesztése jelen társadalmunk egyik fő kihívása. Számos járásban alig elérhetőek az ilyen jellegű programok.	a, b), c) Kommunikáció fejlesztését segítő programok szervezése.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
5	SNI-s gyermekek fejlesztésének hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségizik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükségük a felzárkózásukhoz. A végzettség nélküli iskolaelhagyás	c) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása (óvodai és iskolai szinten egyaránt).				

		szempontjából veszélyeztetett tanulói csoportok számára csoportra szabott támogatást nyújtó megoldások kialakítására van szükség, mert az oktatási rendszer minden szintjén jellemző a fejlesztési lehetőségek hiánya.					
6	Piacképes tudást elősegítő fejlesztések hiánya	Alacsony a piacképes tudás megszerzésének és fejlesztésének a lehetősége, nem elérhetőek az ilyen és ehhez kapcsolódó programok.	a, b, c) A helyi hagyományra épülő, de piacképes kézműves tudás gyakorlati elsajátítását elősegítő ismeretátadási programsorozatok, szakkörök támogatása kulturális és szakképző intézmények bevonásával.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
7	Együttműködési programok hiánya	Nem megfelelőek, ill. hiányoznak a képzés és a foglalkoztatási szektor közötti együttműködési programok. A tanulói előrehaladás segítése érdekében a családok – kiemelten a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók családjai – és az intézmények közötti	c) Az ifjúsági, oktatási és foglalkoztatási szektor helyi szereplőinek együttműködését elősegítő programok.				

		együttműködés további megerősítése szükséges.					
8.	Közösségfejlesztő programok hiánya	Iskolaidőn kívül, a szünetekben nincs lehetőség a településeken belül a gyerekeket szervezett és rendszeres programokra vinni, sokaknak nem biztosított a felügyelete, ill. a szabadidő hasznos eltöltése.	a), b) c) Ifjúsági közösségfejlesztő és képzési programok, kapcsolódó tevékenységek támogatása: tematikus ifjúsági táborok, formális képzések, programsorozatok, egyéb programok.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
9.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	Az egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek, valamint a közösség magatartást befolyásoló tényezői károsan hatnak a fejlődésre. Jellemző a szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban, ezért szükséges iskolai pszichológus alkalmazása, ami sok helyen nem elérhető.	c) Iskolai pszichológus alkalmazása azon köznevelési intézményekben, ahol az iskolaigazgató/fenntartó jelzése alapján szükséges.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

10.	Gyógypedagógia szolgáltatások hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségizik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, mely fejlesztések számos esetben nem elérhetőek, vagy nem megfelelőek. Kiemelten fontos lenne a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer fejlesztése	c) Gyógypedagógia szolgáltatások, fejlesztések (óvodai, iskolai szinten egyaránt).	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
11.	Szexuális felvilágosító programok hiánya	A szülők elfoglaltsága, alulképzettsége, a felgyorsult, elektronikus kommunikáció folytán a gyermekek nagyon sok veszélynek vannak kitéve, és számos oktatási intézményben nincs jellegű felvilágosító program.	a), b), c) Szexuális felvilágosító programok megvalósítása a fiatal (14-16 éves) korosztály számára.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

12.	Szerhasználatot megelőző programok hiánya	A szülők elfoglaltsága, alulképzettsége, a felgyorsult, elektronikus kommunikáció folytán a gyermekek nagyon sok veszélynek vannak kitéve. Emellett, a kamaszok elszigetelődése is jellemző, és nem elérhetőek a megelőző programok.	a), b), c) Szerhasználatot megelőző programok iskoláskorú korosztály esetében.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
13.	Pszichológiai tématerülettel összefüggő programok hiánya	A pozitív érzelmek lelki egészségben betöltött szerepéből adódóan a pozitív pszichológia kiemelten hasznos a kamaszok és a fiatal generációk körében, segíti a lelki egyensúly megteremtését. Ilyen jellegű programok nem elérhetőek a közoktatás keretein belül, de hasznosságuk bizonyított tény.	a), b), c) Pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok szervezése.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
14.	Egészségtudatoság és mozgásra ösztönzés fejlesztése	Az egészséges lelki és testi fejlődéséhez szükséges életmódra nevelés támogatása már óvodás korban	c) Óvodapedagógusok aktív bevonása, szakmai támogatása innovatív sportprogramok szervezésének keretében.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		szükséges, ezért kiemelten fontos az óvodás gyermekek részére napi szintű mozgás biztosítása. Ez nem mindig és nem mindenhol biztosított.			oktatási szakemberek		
15.	Egészségtudatos ság és mozgásra ösztönzés fejlesztése	Az egészséges lelki és testi fejlődéséhez szükséges életmódra nevelés támogatása már óvodás korban szükséges, ezért kiemelten fontos az óvodás gyermekek részére napi szintű mozgás biztosítása. Ez nem mindig és nem mindenhol biztosított. Emellett, az élménypedagógia eszközeinek használata segíti az egészségtudatosság fejlesztését.	c) Élmény- és játékközpontú pedagógiát alkalmazó, alapvető mozgáskészségek fejlesztését célzó óvodai gyermek sportprogramok (egészségnevelést is magába foglaló) szervezése.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
16.	Egészségtudatos ság és mozgásra ösztönzés fejlesztése	Az egészséges lelki és testi fejlődéséhez szükséges életmódra nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek. A közoktatás szintjén is hiányosak az egészségtudatos,	c) Sportági szakszövetségek játék- és élményközpontú iskolán kívüli – intézményi és egyesületi – programjaiba történő helyi sportszervezeti szintű bekapcsolódást, a helyi iskolák és sportszervezetek közötti kapcsolatépítést célzó programok megvalósítása.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		sportra ösztönző programok.					
17.	Egészségtudatos ság és mozgásra ösztönzés fejlesztése	A gyerekek ismeretei az egészséges táplálkozásról és életmódról hiányosak, ennek következtében már most egészségtelenül élnek, ami felnőttkorukra betegségekhez vezethet. Hiányosak az egészségtudatos, sportra ösztönző programok.	c) Általános iskolások részére iskolán belüli és kívüli rendszeres szabadidő sport (egészségnevelést is magába foglaló) tevékenységek szervezése.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
1.	Pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok hiánya	A pozitív érzelmek lelki egészségben betöltött szerepéből adódóan a pozitív pszichológia kiemelten hasznos a fogyatékkal élők számára is, segíti a lelki egyensúly megteremtését. Ilyen jellegű programok nem elérhetőek a közoktatás keretein belül, de hasznosságuk bizonyított tény.	c) Pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok szervezése.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
2.	A fogyatékos tanulók köznevelési	Szükséges lenne a pedagógiai szakszolgálati	c) Gyógypedagógia szolgáltatások, fejlesztések (óvoda, iskola).	2029.06.30.	önkormányzatok,	polgármester, érintett	nem

	ellátásának fejlesztése	intézményrendszer fejlesztése, módszertani megsegítése, a pályorientációs szolgáltatás biztosítása, az inkluzív nevelés-oktatás feladatához illeszkedő személyi-tárgyi feltételek fejlesztése különös hangsúllyal a fogyatékos tanulók igényeire.	Pályorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása.		köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	szervezetek vezetői	
3.	Hiányos sportprogramok	A fogyatékos gyermekek számára hiányosak az egészségtudatos, sportra ösztönző programok. A nem formális és informális tanulási lehetőségekhez való hozzáférés javítása.	c) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén. Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
4.	Társadalmi befogadás hiánya	A társadalmi empátia hiányosságait csökkentő programok nem elérhetőek a közoktatás területén, ill. hiányos a minőségi, befogadó oktatáshoz történő hozzáférés lehetősége.	c) Fogyatékkal élő személyek társadalmi befogadásának elősegítése előadások keretében.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS ROMÁK

1.	Magas a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.	A végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából veszélyeztetett tanulói csoportok számára a csoportra szabott támogatást nyújtó, a lemaradó tanulóknak egyénre szabott, tanulóközpontú, egyéni haladási ütemet biztosító, befogadó tanítási-tanulási megoldások kialakítására van szüksége. Számos esetben a pedagógusok számára nehézséget okoz a felzárkóztatás, sok esetben egyéni fejlesztésre lenne szükség, de ilyen fajta a szolgáltatás sok helyen nem elérhető, vagy nem elégséges. A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer továbbfejlesztése, az intézmények szakmai segítségnyújtásának és az intézkedések	a) A gyermekek családi körülményeinek javítása, c) A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása (óvoda, iskola).	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
----	--	---	---	-------------	---	--	-----

		hatékonyságának növelésére lenne szükség.					
2.	A mélyszegénységben élők nehézségeit kompenzáló programok hiánya	Rossz szociális helyzet, jövőkép hiány, ingarszegéyn környezet, kilátástalanság jellemző. Számos helyen a közlekedés hiánya is akadályozó tényező. A mélyszegénységben élők foglalkoztathatósága alacsony szintű, megtapadásuk az elsődleges munkaerő piacon csekély mértékben valósul meg, mely visszavezethető kialakulatlan egyéni és társas kompetenciáikra, hiányos vagy rossz szocializációjukra, több esetben a hiányos iskolai végzettségükre, ezért szükséges lenne az iskolai lemorzsolódás visszaszorítása A hátrányos helyzetű, köztük a roma fiataloknak a jövőjüket	c) Hátrány kompenzáló programok, minél magasabb gyermeklétszám elérése a programokon való részvételen. Gyógypedagógia szolgáltatások, fejlesztések (óvoda, iskola). A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása (óvoda, iskola).	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		meghatározó iskola- és pályaválasztásban is a jelenleginél több segítségre van szükségük, hogy magasabb végzettségi szintet érhessenek el, illetve piacképes, érdeklődésükhöz illeszkedő szakmát választhassanak					
3.	Magas a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.	A végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából veszélyeztetett tanulói csoportok számára szükség lenne egyénre szabott támogatást nyújtó megoldások növelésére, vagyis hátrányos helyzetű tanulók tanuláshoz történő hozzáférése előtt álló akadályok elhárítására, mert a HH és a HHH gyermekek egy része nem érettségizik le és nem szerez szakmát, számos esetben kimarad az iskolából. Nagy részük már az általános iskolában is küszködik, mert különböző	c) Hátrány kompenzáló programok, minél magasabb gyermeklétszám elérése a programokon való részvételen. Gyógypedagógia szolgáltatások fejlesztések (óvoda, iskola). A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása (óvoda, iskola).	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, melyek hiányosan, vagy egyáltalán nem állnak rendelkezésre. Az alacsony iskolázottság miatt pedig magas munkanélküliség jellemző.					
4.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve nehéz szociális helyzetű tanulói csoportokhoz tartozók felzárkóztatásában pozitív hatása lehet az egészséges lelki fejlődésnek és szocializációnak, amely a mélyszegénységben élő családok gyermekek jelentős részénél hiányos.	c) Iskolai pszichológus alkalmazása a köznevelési intézményekben	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
5.	Közösségfejleszté hiánya	A helyi preventív célú szolgáltatások nem működnek, helyben nincs napközbeni ellátás, se iskola, sem óvoda vagy bölcsőde, alapvető	c) Ifjúsági közösségfejlesztő és képzési programok, kapcsolódó tevékenységek támogatása	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		szolgáltatások hiánya jellemző.					
	Gyógypedagógia szolgáltatások hiánya	A hátrányos helyzetű tanulók tanuláshoz történő hozzáférése előtt álló akadályok elhárítására lenne szükség, mivel a hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulásának lehetőségei igen korlátozottak. A szakmatanulás a legtöbb hátrányos helyzetű fiatal számára kiutat jelenthet a szegénységből.	c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása. Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén. Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása				
6.	Kommunikációs fejlesztések hiánya	A rossz életvitel, beszűkült látásmód, a szegénység újratermelődik: a mélyszegénységben élők gyermekeinek nehéz kitörni, a szülői mintát elhagyni. Jellemző a csellengő gyerek, a szülői gondoskodás hiányosságai.	c) Kommunikáció fejlesztését segítő programok. Iskolapszichológus alkalmazása.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
7.	Jelentős a szegregátumokban élő gyermekek száma	Az érintett gyermekek elérése és becsatornázása segítő, támogató, egymással	c) Hátrány kompenzáló programok, minél magasabb gyermeklétszám elérése a programokon való részvételen.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		<p>együttműködő szolgáltatások fejlesztése szükséges, elősegítve ezzel eredményesebb társadalmi beilleszkedésüket. Szegregáció helyett integrációra lenne szükség. Szükséges támogatni a fiatalokat, hogy felkészüljenek az elsődleges munkaerőpiacra, nem csak hagyományos munkaerőpiaci eszközökkel, hanem pl. az általános kompetenciákat javító képzési programokkal és mentorok alkalmazásával.</p>	<p>Gyógypedagógia szolgáltatások, fejlesztések (óvoda, iskola). A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása (óvoda, iskola)..</p>		oktatási szakemberek		
8.	<p>Nehéz társadalmi, gazdasági helyzet előidézte problémák</p>	<p>A társadalomban fellelhető gazdasági, oktatási problémák miatt a fiataloknak nincs jövőképe, jellemző a tanulók szocioökonómiai háttérétől való erőteljes függése. Gyakori az iskolai lemorzsolódás, így a végzettség nélküliségből adódó</p>	<p>c) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása. Gyógypedagógia szolgáltatások fejlesztések (óvoda, iskola). Iskolapszichológus alkalmazása.</p>	2029.06.30.	<p>önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek</p>	<p>polgármester, érintett szervezetek vezetői</p>	nem

		munkanélküliség. Az oktatás esélyteremtő, a családi hátrányokat csökkentő funkciójának erősítése szükséges, és így a generációkon átívelő szegénység és a gyermekszegénység egyes, különösen kritikus megjelenési formáinak kezelése.					
9.	Hiányos egészségkultúra a szegregátumokban	A mélyszegénységben élők egészségkultúrája fejletlen, jellemző az egészségtelen táplálkozás, a mozgásszegény életmód, magas a nem kívánt terhességek száma, és gyakran jelennek meg szövődménybetegségek a célcsoportban.	c) Óvodai gyermek sportprogramok szervezésének keretében a mozgástanítás és egészségnevelés. Általános iskolások részére iskolán belüli és kívüli rendszeres szabadidő sport (egészségnevelést is magába foglaló) tevékenységek szervezése. Szexuális felvilágosító programok megvalósítása a fiatal korosztály részére. Szerhasználatot megelőző programok iskoláskorú korosztály esetében.	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

A halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek oktatását, nevelését elősegítő feltételek folyamatos javítására, illetve az inkluzív nevelés elveinek alkalmazására lenne szükség, melyhez tréningek, foglalkozások, és különféle a fenti táblázatban meghatározott programok megtartása javasolt. Fontos a korai iskolaelhagyás csökkentése és a hátránykompenzáció fokozása különféle programok, és nevelési célú fejlesztések eszközével. A köznevelésben kutatási eredmények, módszerek megismerése, és alkalmazása, amelyek komplex, integrált kezelési módok a leszakadó térségek, társadalmi rétegek integrációjának segítségével. Szükséges a hozzáférhető oktatási szolgáltatások minőségében meglévő különbségek csökkentése, továbbá a roma tanulók szegregált oktatása elleni fellépés és az indokolatlan fogyatékosként minősítések visszaszorítása.

A lakossági hozzáférés javítását célzó beavatkozások, lehetséges megoldások:

- képzési-, fejlesztő és egyéb támogató programok szervezése:
 - pályaaorientációs, továbbtanulási tanácsadások
 - önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása
 - tehetségfejlesztő foglalkozások
 - pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok
 - kommunikáció fejlesztését segítő programok
 - szexuális felvilágosító programok
 - szerhasználatot megelőző programok
 - pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok
 - mozgásfejlesztő- és sport programok
 - piacképes tudás gyakorlati elsajátítását elősegítő programsorozatok, szakkörök
 - élmény- és játékközpontú pedagógiát alkalmazó, alapvető mozgáskészségek fejlesztését célzó óvodai gyermek sportprogramok
 - helyi iskolák és sportszervezetek közötti kapcsolatépítést célzó programok
 - hátrány kompenzáló programok
- meglévő képzések színvonalának fejlesztése
- a köznevelési területhez kapcsolódó szakemberképzés bővítése, népszerűsítése
- az ifjúsági, oktatási és foglalkoztatási szektor helyi szereplőinek együttműködését elősegítő programok
- óvodapedagógusok aktív bevonása, szakmai támogatása innovatív sportprogramok szervezésének keretében
- sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása
- a helyben rendelkezésre álló szolgáltatások megismertetése, népszerűsítése

2. Felnőttoktatás

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A felnőttoktatás nagyon csekély helyszínen elérhető, így ez a terület szintén jelentős fejlesztést igényel. A Sellyei, Hegyháti, Mohácsi, Pécsváradi és Szentlőrinci járásokban egyáltalán nem található meg a felnőttoktatási szolgáltatás intézménye, és a többi járásban is alacsony számú a résztvevő hallgatók létszáma.

Hátrányos helyzetűek (*fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák*) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében a felnőttoktatási szolgáltatások és intézmények elérhetősége nagyon kedvezőtlennek tekinthető. Az intézményrendszer vármegyei lefedettsége egyenlőtlen képet mutat, amely különösen a közlekedésgépzési szempontból is hátrányos településen élő társadalmi csoportok számára nagyban megnehezíti a szolgáltatások elérését. Az alacsony képzettségű, gyakran munkanélküli és ezáltal napi megélhetési problémákkal küzdő célcsoportok kitörési lehetőségének fontos pillére lehetne a minőségi felnőttoktatási rendszer fejlesztése. Az intézményrendszer fejlesztése kapcsán különösen fontos, hogy a képzések és szolgáltatások a vármegye minden településéről könnyen elérhetőek legyenek.

A felnőttoktatás LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sor szám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az (ellátás, szolgáltatás neve)	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1.	Felnőttoktatás elérésének hiányosságai	A felnőttoktatás számos járásban egyáltalán nem elérhető szolgáltatás, csak ott elérhető ez a képzési forma, ahol van egy nagyobb város a járásban. Az alacsony iskolázottsági szint miatt magas a munkanélküliség, így az iskolázatlan célcsoportban megélhetési nehézségek is jellemzőek. Az alacsony képzettségűek munkába való elhelyezkedésének megoldásaként a	a) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések b) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések c) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil	2029.06.30.	önkormányzatok, felnőttoktatási intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		felnttktatás kiváló alternatíva.	szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések				
--	--	----------------------------------	---	--	--	--	--

A felnttktatás lakossági hozzáférését, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozásokat, lehetséges megoldások:

- bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása,
- szakemberképzés,
- továbbképzési programok a felnttktatásban részt vevő szakemberek részére,
- minőségi, piacépes tudást biztosító képzési programok szervezése.

A felnttktatás területén cél annak rendszerszintű fejlesztése, minőségének és tartalmának javítása, hogy a felnttktatás jobban megfeleljen a munkaerő-piac valós követelményeinek, igényeinek, illetve, hogy a képzésből kikerülők az iskolai rendszerű szakképzéssel egyenértékű, a gazdaság igényeinek megfelelő, szakmai tudással, kompetenciákkal rendelkezzenek. Ehhez a képzési lehetőségek bővítésére lenn szükség, a szolgáltatás több helyen való elérhetőségére.

A felnttktatás hozzáférésének javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében (A sorok száma bővíthető, egy intézkedés több célcsoport esetében is megfogalmazható.)								
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az ... (ellátás, szolgáltatás neve)	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)	
IDŐSEK								
1.	Felnttktatás elérésének hiányosságai	A felnttktatás számos járásban egyáltalán nem elérhető	a) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének	2029.06.30.	önkormányzatok, felnttktatási intézmények, felnőtt	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem	

		szolgáltatás, csak ott elérhető ez a képzési forma, ahol van egy nagyobb város a járásban. Az alacsony iskolázottsági szint miatt magas a munkanélküliség, így az iskolázatlan célcsoportban megélhetési nehézségek is jellemzőek. Az alacsony képzettségűek munkába való elhelyezkedésének megoldásaként a felnőttoktatás kiváló alternatíva.	fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések b) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések c) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések		oktatási szakemberek		
NŐK							
1.	Felnőttoktatás elérésének hiányosságai	A felnőttoktatás számos járásban egyáltalán nem elérhető szolgáltatás, csak ott elérhető ez a képzési forma, ahol van egy nagyobb város a járásban. Az alacsony iskolázottsági szint miatt magas a munkanélküliség, így az iskolázatlan	a) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések b) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések c) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális	2029.06.30.	önkormányzatok, felnőttoktatási intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		célcsoportban megélhetési nehézségek is jellemzőek. Az alacsony képzettségűek munkába való elhelyezkedésének megoldásaként a felnőttoktatás kiváló alternatíva.	intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések				
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
1.	Felnőttoktatás elérésének hiányosságai	A felnőttoktatás számos járásban egyáltalán nem elérhető szolgáltatás, csak ott elérhető ez a képzési forma, ahol van egy nagyobb város a járásban. Az alacsony iskolázottsági szint miatt magas a munkanélküliség, így az iskolázatlan célcsoportban megélhetési nehézségek is jellemzőek. Az alacsony képzettségűek munkába való elhelyezkedésének megoldásaként a	a) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések b) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések c) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések	2029.06.30.	önkormányzatok, felnőttoktatási intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		felnőttoktatás kiváló alternatíva.					
MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS ROMÁK							
1.	Felnőttoktatás elérésének hiányosságai	A felnőttoktatás számos járásban egyáltalán nem elérhető szolgáltatás, csak ott elérhető ez a képzési forma, ahol van egy nagyobb város a járásban. Az alacsony iskolázottsági szint miatt magas a munkanélküliség, így az iskolázatlan célcsoportban megélhetési nehézségek is jellemzőek. Az alacsony képzettségűek munkába való elhelyezkedésének megoldásaként a felnőttoktatás kiváló alternatíva.	a) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések b) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések c) Bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartóik, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések	2029.06.30.	önkormányzatok, felnőttoktatási intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

A felnőttoktatási rendszeren belül olyan programokat kell indítani, amelyek támogatják a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek képzését nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésük érdekében.

A felnőttoktatási intézményrendszer kapcsán, a hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások:

- bűnmegelőzési szakemberek, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, és fenntartók, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása,
- szakemberképzés,
- továbbképzési programok a felnőttoktatásban részt vevő szakemberek részére,
- minőségi, piacépítő tudást biztosító képzési programok szervezése.

3. Egyéb oktatási, képzési feladatok

Egyéb oktatási, képzési feladatok: *korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, óvodai és iskolai pszichológiai ellátás, tehetségondozás, pályaválasztási tanácsadás.*

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Az egyéb oktatási-képzési feladatok ellátását a Pedagógia szakszolgálat végzi, melynek megyei szervezete járás szintű egységekkel rendelkezik, így a korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, pszichológiai szolgálat, tehetségondozás, és pályaválasztási tanácsadás, a szakszolgálat által biztosított. A szolgáltatás csak ott elérhető, ahol a szakszolgálat kijelölt szolgáltatási hellyel rendelkezik, ez azonban csak az intézmények egy részében teljesül. A lakosság hozzáférését nagyban befolyásolja, hogy az adott településen elérhető-e a pályaválasztási-, tehetségfejlesztő programok, gyermekpszichológiai-, gyógypedagógiai-, mozgásfejlesztő szolgáltatások.

Hátrányos helyzetűek (*nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák*) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

Az egyéb oktatási, képzési szolgáltatások elérhetősége a vármegye településein heterogén képet mutat. A járásszékhely települések intézményeiben a korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, pszichológiai szolgálat, tehetségondozás, és pályaválasztási tanácsadás, a szakszolgálat által jellemzően biztosított, azonban a kisebb települések intézményeiben helyben sok esetben nem érhető el.

A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében különösen problémát okoznak a – családi – egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelés hiányosságai, a szocializációs hátrányok erősödése és az információhiány. A hozzáférés és a minőségi szolgáltatások hiányosságai felszámolása érdekében célzott fejlesztési programok szervezése és az elérhetőség javítása szükséges.

Az egyéb oktatási, képzési feladatok (korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, óvodai és iskolai pszichológiai ellátás, tehetséggondozás, pályaválasztási tanácsadás) LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az (ellátás, szolgáltatás neve)	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások (igen/nem)
1.	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások hiánya	Fiatalok motivációjának növelése szükséges annak érdekében, hogy befejezzék a megkezdett iskolát, esetleg magasabb végzettséget szerezzenek. Nem elég vonzó a továbbtanulás, ill. a fiataloknak nem kifejtett az önértékelésük, nem tudják, hogy milyen szakmát válasszanak. Hiányos a pályaorientációt támogató kezdeményezések, és a pályaorientációs szolgáltatás elérhetősége. Szükséges az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, támogató oktatás erősítése	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
2.	Tehetséggondozás hiánya	Az ismeretek hiánya miatt nincs lehetőségük megfelelő személyes képzések elérésre. Hiányosak az olyan foglalkozások, melyekkel a	Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		fiatalok új tudást, új ismereteket szerezhetnek, és amelyekkel akár új szakmákat szerezhetnek meg. Szükséges a tehetség felismerését és társadalmi hasznosulásának segítése	Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása		oktatási szakemberek		
3.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	Az egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek, valamint a közösség magatartást befolyásoló tényezői károsan hatnak a fejlődésre. Jellemző a szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban, ezért szükséges iskolai pszichológus alkalmazása, ami sok helyen nem elérhető.	Iskolai pszichológus alkalmazása azon köznevelési intézményekben, ahol az iskolaigazgató/fenntartó jelzése alapján szükséges	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
4.	Gyógypedagógia szolgáltatások hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségzik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, mely fejlesztések számos esetben nem elérhetőek, vagy nem megfelelőek. Kiemelten fontos lenne a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer fejlesztése	Gyógypedagógia szolgáltatások fejlesztések, gyógytornászai szolgáltatások elérhetősége, fejlesztése	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

5.	Mozgásfejlesztő- és sportprogramok hiánya	A gyerekek ismeretei az egészséges táplálkozásról és életmódról hiányosak, ennek következtében már most egészségtelenül élnek, ami felnőttkorukra betegségekhez vezethet. Hiányosak az egészségtudatos, sportra ösztönző programok.	Óvodai mozgásfejlesztés, általános iskolai oktatás kiegészítése iskolán, tanítási időn kívüli sport programokkal	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
----	--	---	--	-------------	---	--	-----

A lakossági hozzáférés javítását célzó beavatkozások, lehetséges megoldások:

- pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások
- iskolai pszichológus alkalmazása a köznevelési intézményekben
- önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása
- tehetségfejlesztő foglalkozások
- pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok
- kommunikáció fejlesztését segítő programok
- pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok
- mozgásfejlesztő- és sport programok

Az egyéb oktatási, képzési feladatok (korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, óvodai és iskolai pszichológiai ellátás, tehetséggondozás, pályaválasztási tanácsadás) hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az ... (ellátás, szolgáltatás neve)	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások hiánya	Fiatalok motivációjának növelése szükséges annak érdekében, hogy befejezzék a megkezdett iskolát, esetleg magasabb végzettséget szerezzenek. Nem elég vonzó a továbbtanulás, ill. a fiataloknak nem kifejtett az önértékelésük, nem tudják, hogy milyen szakmát válasszanak.	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		Hiányos a pályaaorientációt támogató kezdeményezések, és a pályaaorientációs szolgáltatás elérhetősége. Szükséges az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, támogató oktatás erősítése					
2.	Tehetséggondozás hiánya	Az ismeretek hiánya miatt nincs lehetőségük megfelelő személyes képzések elérésre. Hiányosak az olyan foglalkozások, melyekkel a fiatalok új tudást, új ismereteket szerezhetnek, és amelyekkel akár új szakmákat szerezhetnek meg. Szükséges a tehetség felismerését és társadalmi hasznosulásának segítése	Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
3.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	Az egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek, valamint a közösség magatartást befolyásoló tényezői károsan hatnak a fejlődésre. Jellemző a szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban, ezért szükséges iskolai pszichológus alkalmazása, ami sok helyen nem elérhető.	Iskolai pszichológus alkalmazása azon köznevelési intézményekben, ahol az iskolaigazgató/fenntartó jelzése alapján szükséges	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
4.	Gyógynevelés szolgáltatások hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségizik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik,	Gyógynevelés szolgáltatások fejlesztése, gyógytornászai szolgáltatások elérhetősége, fejlesztése	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		mert különböző fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, mely fejlesztések számos esetben nem elérhetőek, vagy nem megfelelőek. Kiemelten fontos lenne a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer fejlesztése			oktatási szakemberek		
5.	Mozgásfejlesztő- és sportprogramok hiánya	A gyerekek ismeretei az egészséges táplálkozásról és életmódról hiányosak, ennek következtében már most egészségtelenül élnek, ami felnőttkorukra betegségekhez vezethet. Hiányosak az egészségtudatos, sportra ösztönző programok.	Óvodai mozgásfejlesztés, általános iskolai oktatás kiegészítése iskolán, tanítási időn kívüli sport programokkal	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
NŐK							
1.	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások hiánya	Fiatalok motivációjának növelése szükséges annak érdekében, hogy befejezzék a megkezdett iskolát, esetleg magasabb végzettséget szerezzenek. Nem elég vonzó a továbbtanulás, ill. a fiataloknak nem kifejtett az önértékelésük, nem tudják, hogy milyen szakmát válasszanak. Hiányos a pályaaorientációt támogató kezdeményezések, és a pályaaorientációs szolgáltatás elérhetősége. Szükséges az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, támogató oktatás erősítése	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
2.	Tehetséggondozás hiánya	Az ismeretek hiánya miatt nincs lehetőségük megfelelő	Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása	2029.06.30.	önkormányzatok,	polgármester,	nem

		személyes képzések elérésre. Hiányosak az olyan foglalkozások, amelyekkel a fiatalok új tudást, új ismereteket szerezhetnek, és amelyekkel akár új szakmákat szerezhetnek meg. Szükséges a tehetség felismerését és társadalmi hasznosulásának segítése	tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása		köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	érintett szervezetek vezetői	
3.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	Az egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek, valamint a közösség magatartást befolyásoló tényezői károsan hatnak a fejlődésre. Jellemző a szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban, ezért szükséges iskolai pszichológus alkalmazása, ami sok helyen nem elérhető.	Iskolai pszichológus alkalmazása azon köznevelési intézményekben, ahol az iskolaigazgató/fenntartó jelzése alapján szükséges	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
4.	Gyógypedagógia szolgáltatások hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségzik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, mely fejlesztések számos esetben nem elérhetőek, vagy nem megfelelőek. Kiemelten fontos lenne a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer fejlesztése	Gyógypedagógia szolgáltatások fejlesztések, gyógytornászi szolgáltatások elérhetősége, fejlesztése	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

5.	Mozgásfejlesztő- és sportprogramok hiánya	A gyerekek ismeretei az egészséges táplálkozásról és életmódról hiányosak, ennek következtében már most egészségtelenül élnek, ami felnőttkorukra betegségekhez vezethet. Hiányosak az egészségtudatos, sportra ösztönző programok.	Óvodai mozgásfejlesztés, általános iskolai oktatás kiegészítése iskolán, tanítási időn kívüli sport programokkal	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
1.	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások hiánya	Fiatalok motivációjának növelése szükséges annak érdekében, hogy befejezzék a megkezdett iskolát, esetleg magasabb végzettséget szerezzenek. Nem elég vonzó a továbbtanulás, ill. a fiataloknak nem kifejtett az önértékelésük, nem tudják, hogy milyen szakmát válasszanak. Hiányos a pályaorientációt támogató kezdeményezések, és a pályaorientációs szolgáltatás elérhetősége. Szükséges az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, támogató oktatás erősítése	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
2.	Tehetséggondozás hiánya	Az ismeretek hiánya miatt nincs lehetőségük megfelelő személyes képzések elérésre. Hiányosak az olyan foglalkozások, amelyekkel a fiatalok új tudást, új ismereteket szerezhetnek, és amelyekkel akár új szakmákat szerezhetnek meg. Szükséges a tehetség	Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		felismerését és társadalmi hasznosulásának segítése					
3.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	Az egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek, valamint a közösség magatartást befolyásoló tényezői károsan hatnak a fejlődésre. Jellemző a szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban, ezért szükséges iskolai pszichológus alkalmazása, ami sok helyen nem elérhető.	Iskolai pszichológus alkalmazása azon köznevelési intézményekben, ahol az iskolaigazgató/fenntartó jelzése alapján szükséges	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
4.	Gyógypedagógia szolgáltatások hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségizik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, mely fejlesztések számos esetben nem elérhetőek, vagy nem megfelelőek. Kiemelten fontos lenne a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer fejlesztése	Gyógypedagógia szolgáltatások fejlesztések, gyógytornászi szolgáltatások elérhetősége, fejlesztése	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
5.	Mozgásfejlesztő- és sportprogramok hiánya	A gyerekek ismeretei az egészséges táplálkozásról és életmódról hiányosak, ennek következtében már most egészségtelenül élnek, ami felnőttkorukra betegségekhez vezethet. Hiányosak az	Óvodai mozgásfejlesztés, általános iskolai oktatás kiegészítése iskolán, tanítási időn kívüli sport programokkal	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		egészségtudatos, sportra ösztönző programok.					
MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS ROMÁK							
1.	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások hiánya	Fiatalok motivációjának növelése szükséges annak érdekében, hogy befejezzék a megkezdett iskolát, esetleg magasabb végzettséget szerezzenek. Nem elég vonzó a továbbtanulás, ill. a fiataloknak nem kifejtett az önértékelésük, nem tudják, hogy milyen szakmát válasszanak. Hiányos a pályaorientációt támogató kezdeményezések, és a pályaorientációs szolgáltatás elérhetősége. Szükséges az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, támogató oktatás erősítése	Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
2.	Tehetséggondozás hiánya	Az ismeretek hiánya miatt nincs lehetőségük megfelelő személyes képzések elérésre. Hiányosak az olyan foglalkozások, amelyekkel a fiatalok új tudást, új ismereteket szerezhetnek, és amelyekkel akár új szakmákat szerezhetnek meg. Szükséges a tehetség felismerését és társadalmi hasznosulásának segítése	Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén Tehetséggondozás számára óraszám biztosítása	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
3.	Iskolai pszichológus elérhetőségének hiányossága	Az egészséges lelki fejlődéséhez szükséges nevelést gyakran nem kapják meg a családban a gyerekek, valamint a közösség magatartást befolyásoló tényezői károsan hatnak a fejlődésre.	Iskolai pszichológus alkalmazása azon köznevelési intézményekben, ahol az iskolaigazgató/fenntartó jelzése alapján szükséges	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

		Jellemző a szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban, ezért szükséges iskolai pszichológus alkalmazása, ami sok helyen nem elérhető.			oktatási szakemberek		
4.	Gyógypedagógia szolgáltatások hiánya	A sajátos nevelési igényű gyermekek egy része nem érettségizik le és nem szerez szakmát, nagy részük még az általános iskolában is küszködik, mert különböző fejlesztésekre lenne szükség a felzárkózásukhoz, mely fejlesztések számos esetben nem elérhetőek, vagy nem megfelelőek. Kiemelten fontos lenne a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer fejlesztése	Gyógypedagógia szolgáltatások fejlesztések, gyógytornászi szolgáltatások elérhetősége, fejlesztése	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem
5.	Mozgásfejlesztő- és sportprogramok hiánya	A gyerekek ismeretei az egészséges táplálkozásról és életmódról hiányosak, ennek következtében már most egészségtelenül élnek, ami felnőttkorukra betegségekhez vezethet. Hiányosak az egészségtudatos, sportra ösztönző programok.	Óvodai mozgásfejlesztés, általános iskolai oktatás kiegészítése iskolán, tanítási időn kívüli sport programokkal	2029.06.30.	önkormányzatok, köznevelési intézmények, felnőtt oktatási szakemberek	polgármester, érintett szervezetek vezetői	nem

A hozzáférés és a minőségi szolgáltatások hiányosságai felszámolása érdekében célzott fejlesztési programok szervezése és az elérhetőség javítása szükséges. A lakossági hozzáférés javítását célzó beavatkozások, lehetséges megoldások:

- pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások
- iskolai pszichológus alkalmazása a köznevelési intézményekben
- önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása
- tehetségfejlesztő foglalkozások
- pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok
- kommunikáció fejlesztését segítő programok
- pozitív pszichológiai tématerülettel összefüggő programok
- mozgásfejlesztő- és sport programok

Az oktatás-képzés területén feltárt problémák, összefüggések a vármegye Integrált Területi Programjában nevesített FVS-re vonatkozóan:

Az oktatás-képzés ellátottsága tekintetében Pécs, Komló és Mohács a vármegyei átlagnál kedvezőbb mutatókkal rendelkeznek. Térszerkezeti helyzetükből és a településrendszerben betöltött szerepükből adódóan szolgáltatásoknak is helyet adnak, amelyek a vármegye kisebb településein nem érhetőek el. A három város tekintetében jelentősebb problémát az intézményrendszerek kapacitása és esetenként a szolgáltatás minősége okoz.

A feltárt problémák Pécs, Komló és Mohács esetében is nagyobb mértékben érintik a hátrányos helyzetű célcsoportokat, különösen a fogyatékkal élőket, mélyszegénységben élőket és romákat. Jelenleg nem elegendő az olyan képzési- és fejlesztési programok száma, amely kimondottan a hátrányos helyzetű célcsoportok tagjai számára nyújthatna segítséget, pedig fontos lenne, hogy a nehezen foglalkoztatható, jellemzően alacsony végzettségű munkavállalói helyzet ne termelődjön újra. A minőségi felzárkóztatást célzó intézményrendszer- és az információ hánya tovább erősítheti a társadalmi kirekesztettség mértékét.

Pécs Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában, az oktatás-képzés területén megfogalmazott fejlesztési célok:

- Felnőttkori tanulás előmozdítása továbbképzés és átképzés révén.
- Oktatási és képzési infrastruktúra fejlesztésének támogatása.
- Szakképzési és felsőoktatási oktatási struktúra munkaerőpiac igényeihez alakítása.
- Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából.
- A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkor oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára.

Komló Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában, az oktatás-képzés területén megfogalmazott fejlesztési célok:

- Magas színvonalú oktatási-nevelési intézmények fejlesztése.
- Térségi közösségi és oktatási programok szervezése.

- Az oktatás és intézményeinek integrálása a közösségek életébe és kapcsolása a helyi munkaerőpiac lehetőségeihez és potenciáljához.
- Diszkriminációmentesség, szegregációmentességet a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén.
- Szocializációs, illetve oktatási célú integrációs programok megvalósítása gyermek és serdülőkorúak számára a hátrányos/deprivált helyzet újratermelődésének akadályozása érdekében.
- Információs akadálymentesítő programok kidolgozása, működtetése a hátrányos helyzetű, illetve időskorú lakossági csoportok számára Alapvető gazdálkodási, pénzügyi ismeretek oktatása terepen.

Mohács Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában, az oktatás-képzés területén megfogalmazott fejlesztési célok:

- Magas szintű, a kínálathoz alkalmazkodó oktatás, szakképzés.
- Informatikai jártasság növelése, informatikai segítség, oktatás.
- Az oktatás, képzés fejlesztése, az oktatás minőségi színvonalának folyamatos emelésére és a magasan kvalifikált munkaerő letelepítésére való törekvés, az innovációs szint javítása.
- Az élethosszig tartó tanulást segítő programok, oktatásfejlesztés.
- Oktatási integráció biztosítása.
- Alapvető gazdálkodási, pénzügyi és adósságkezelési ismeretek oktatása.

IV. Lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra

1. Lakhatás

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

- Beköltözésre alkalmas bérlakások hiánya, aminek következtében sem a rászorulókat átmeneti elhelyezése, sem a fiatalok letelepedése nem megoldható a településeken.
- Lakhatási beavatkozási tervek, bérlakás programok hiánya.

A Lakhatás, Lakásállomány LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közszolgáltatásban	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások-e (igen/nem)
1.	Beköltözésre alkalmas bérlakások hiánya, aminek következtében sem a rászorulókat átmeneti elhelyezése, sem a fiatalok letelepedése nem megoldható a településeken.	Forráshiány, bérlakás kialakítására alkalmas önkormányzati tulajdonú ingatlanok alacsony száma	c) Új bérlakások kialakítását és a meglévő bérlakásállomány fejlesztését célzó programok megvalósítása	2029.06.30.	Települési önkormányzatok	Önkormányzatok vezetői	nem

2.	Lakhatási beavatkozási tervek, bérlakás programok hiánya.	Forráshiány	c) A lakosság lakhatási körülményeinek javítását célzó támogatási programok megvalósítása	2029.06.30	Települési önkormányzatok	Önkormányzatok vezetői	nem
----	---	-------------	---	------------	---------------------------	------------------------	-----

A vármegye településein általános problémaként jelentkezik a szociális bérlakások alacsony száma, nem megfelelő minősége. A lakosság – és különösen a rászoruló rétegek – lakhatási biztonsága érdekében fontos lenne a meglévő bérlakásállomány fejlesztése (pl. komfortfokozat növelése, energetikai fejlesztések megvalósítása), valamint új bérlakások építése. További segítséget jelenthet olyan támogatási programok kidolgozása és megvalósítása, amely a szociálisan rászoruló lakhatási költségeinek mérséklését célozza, ezzel részben csökkentve a szűkös bérlakásállományra jelentkező igény mértékét.

Hátrányos helyzetűek (gyermek, idős, nő, roma, mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

- Lakhatási szegénység főként a mélyszegénységben élők és romák, valamint az idősök tekintetében.
- A mélyszegénységben élők és romák lakhatási viszonyait tekintve a magántulajdonú ingatlanok leromlott állapota, az egészségtelen életkörülmények, az alacsony komfort fokozat.
- A szegregálódott területek rehabilitációjának, felszámolásának elmaradása, az infrastrukturális fejlesztések hiánya.

A Lakhatás, Lakásállomány LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közszolgáltatásban	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás -e (igen/nem)
IDŐSEK							
1.	Lakhatási szegénység	A gyakran alacsony jövedelmű idős lakosság nem tudja biztosítani a minőségi lakhatás feltételeit, pl. a szükséges felújítási munkák megvalósítását	c) Támogatási programok a lakhatási szegénységgel érintett idősebb korosztályok számára	2029.06.30	Települési önkormányzatok, civil szervezetek	Az érintett szervezetek vezetői	nem
NŐK							
1.	Lakhatási szegénység	Az alacsony jövedelmű, esetlegesen egyedülálló nők sok esetben nem tudják biztosítani a minőségi lakhatás feltételeit, pl. a szükséges felújítási munkák megvalósítását	c) Támogatási programok a lakhatási szegénységgel érintett nők számára	2029.06.30	Települési önkormányzatok, civil szervezetek	Az érintett szervezetek vezetői	nem

MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK , ROMÁK							
1.	Lakhatási szegénység	A mélyszegénységben élő lakosság nem tudja biztosítani a minőségi lakhatás feltételeit, pl. a szükséges felújítási munkák megvalósítását	c) Támogatási programok megvalósítása a mélyszegénységben élő lakosság lakhatási problémáinak mérséklése érdekében	2029.06.30	Települési önkormányzatok, civil szervezetek	Az érintett szervezetek vezetői	nem
2.	A magántulajdonú ingatlanok leromlott állapota, az egészségtelen életkörülmények, az alacsony komfort fokozat.	A mélyszegénységben élő lakosság legfeljebb a leromlott, korszerűtlen épületállományhoz fér hozzá	c) Közműfejlesztési programok és támogatási programok megvalósítása a mélyszegénységben élő lakosság lakhatási problémáinak mérséklése érdekében	2029.06.30	Települési önkormányzatok, civil szervezetek	Az érintett szervezetek vezetői	nem
3.	A szegregálódott területek rehabilitációjának, felszámolásának elmaradása, az infrastrukturális fejlesztések hiánya.	Forráshiány, célzott rehabilitációs programok hiánya	Rehabilitációs programok, a szegregátumok infrastrukturális körülményeinek javítását célzó programok megvalósítása	2029.06.30	Települési önkormányzatok	Önkormányzatok vezetői	nem

A vármegye településein általánosan jellemző lakhatási problémák a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat lényegesen nagyobb mértékben érintik. A hátrányos helyzetű csoportok lakhatási biztonsága érdekében fontos lenne a meglévő bérlakásállomány fejlesztése (pl. komfortfokozat növelése, energetikai fejlesztések megvalósítása), valamint új bérlakások építése. További segítséget jelenthet olyan támogatási programok kidolgozása és megvalósítása, amely a szociálisan rászoruló lakhatási költségeinek mérséklését célozza, ezzel részben csökkentve a szűkös bérlakásállományra jelentkező igény mértékét.

A szegregációval veszélyeztetett és szegregálódott területeken különösen nagy mértékben jellemző lakhatási problémák kezelése érdekében komplex, hosszú távú fejlesztési programok kidolgozása szükséges.

Amennyiben releváns, mutassa be **a vármegye Integrált Területi Programjában nevesített FVS-re vonatkozóan** a lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra területén feltárt problémákat, összefüggéseket (és az ezek megoldására tervezett beavatkozásokat) is.

Pécs Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában, a lakhatási körülményekkel kapcsolatban megfogalmazott célok:

Beavatkozási terület: Fenntartható humánszolgáltatások és a lakhatási szolgáltatások javítása.
Intézkedések:

- Működő ingatlan-állomány korszerűsítése (humánszolgáltatásokat biztosító ingatlanok, lakásállomány, gazdasági ingatlanok).

Városi szintű beavatkozási területek részletezése:

- Lakóépületek energetikai korszerűsítése: Lakóépületek energetikai korszerűsítése, különösen elavult lakóközvetek felszámolása, fejlesztendő közvetek rehabilitációja.
- „Nemzeti Bérlakásprogram” kialakítása és pécsi pilot projekt megvalósítása: A helyi munkahelyteremtés keretében e programnak kiemelt hosszú távú szerepe lesz a jelenlegi emelkedő lakásárak okozta lakhatási problémák megoldása érdekében.

Esélyegyenlőség biztosítása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemelten kezeli a mélyszegénységben élőket érintő szegregációs problémák kezelését. Ezzel a problémacsoporttal kapcsolatban a következő fejlesztési lehetőségeket azonosította:

- A lakhatási célú integráció növelése (lakhatási feltételek javítása).

Komló Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában, a lakhatási körülményekkel kapcsolatban megfogalmazott célok:

Cél: A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése.

A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások (2021-2027)

- Az önkormányzati és magántulajdonú lakóépületek értéknövelő, energiahatékony felújítása és a lakótelepek közterületein közösségi terek és funkcionális zöldfelületek kialakítása. Elsőként a körtvélyesi lakótelep megújítása szükséges.
- A lakhatási költségek csökkentése a közüzemek működési hatékonyságának javítása által a fajlagos közüzemi díjak csökkentése, a másik a lakások energiahatékony felújításának támogatása.

Mohács Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában, a lakhatási körülményekkel kapcsolatban megfogalmazott célok:

Tartalmi jellegű horizontális cél: A lakhatási integráció elősegítése, fejlesztése.

A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások (2021-2027):

- A szegregátumokban található épületek, lakások energiaracionalizálási és hőtechnikai szempontból történő felmérése, majd a felmérések eredményeként szükség szerinti rekonstrukciója.
- Előrefizetős mérők telepítése iránti szükségletek felmérése, egyeztetés a szolgáltatóval, mérők telepítése.

2. Közszolgáltatások

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A helyi közügyek, közfeladatok körét Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése határozza meg. A hivatkozott jogszabályban írt feladatok, valamint a közszolgáltatás feladatkörébe tartozó további szolgáltatások települési szinten történő elérhetőségének feltételeit vizsgáltuk a vármegyei Szolgáltatási Út Térkép kidolgozásakor. A közszolgáltatások településeken történő biztosításának vizsgálati eredményei lekövezték Baranya vármegye aprófalvas településszerkezetéből fakadó sajátosságokat, valamint a térségi fejlesztési különbségeket. Pécs, Komló és Mohács, valamint e városok vonzáskörzeteikhez tartozó települések tudják biztosítani a legtöbb közszolgáltatást. Területi szinten különbség mutatkozik a vármegyeszékhelytől keletre, illetve nyugatra elhelyezkedő járások között. Az előbbi körbe tartozó járásokban élők jellezően kedvezőbb helyzetben vannak a közszolgáltatások elérésében, mint az utóbbi körbe tartozó járások lakosai.

A területi jellemzők általános ismertetése után a SZÚT módszertana szerinti szolgáltatások körében elvégzett elemzés kimutatta, hogy a közművelődési alapellátás elérése terén a települési szintű eredmények közel azonosak. Könyvtár szolgáltatás majdnem minden településen működik vagy helyi közkönyvtár, vagy a Csorba Győző Könyvtár Könyvtárbusz szolgáltatásán keresztül. A Könyvtárbuszok 67 vármegyei települést keresnek fel havi rendszerességgel. Hasonlóan kedvező a közművelődési intézményi ellátottság. A kistelepülések is működtetnek faluházat, közösségi házat, melyek a helyi közösségépítésnek, közművelődésnek fontos színterei. Ugyanakkor ezek az intézmények műszaki és infrastrukturális fejlesztése szükséges, különösen a kistelepüléseken lévők esetében.

Színház Pécsen és Komlón, míg mozi Pécsen és Mohácson működik a vármegyében. A megyeszékhelyen élőkől eltekintve a vármegyei lakosoknak el kell utazniuk a három város valamelyikében, ha színházi vagy filmszínházi kulturális programon szeretnének részt venni.

A bankautomaták a vármegye 301 településéből csak 28 településen érhetők el. Ugyanakkor a bankautomatákkal rendelkező települések összlakossága a vármegye lakosságának közel 70%-át teszik ki. Területi lefedettség szempontjából a Szigetvári járás van a legkedvezőtlenebb helyzetben, mert ott csak a járási székhelyen működik ATM készülék.

A lakóhelyen működő élelkesített forgalmazó bolt 148 településen biztosított, ami nem teszi ki a vármegyei települések 50%-át. Lakosságszámra vetítve az élelmiszerüzletekkel való lefedettséget, a kép nem annyira kedvezőtlen. A vármegye lakosságának 9%-a él olyan településen ahol nincs helyben élelmiszerbolt. E települések jellemzően aprófalvak. A boltok hiányát némileg oldja a mozgóbolti szolgáltatást működtető vállalkozások településekre kiszálló szolgáltatása.

A vendéglátó helyek és a szálláshelyek esetében az tapasztalható, hogy ahol működik szálláshely szolgáltatás, ott jellemzően elérhetők vendéglátó egységek, vendéglátó helyek. Fordított helyzetben már nem ennyire erős a kapcsolódás. Területi szinten nézve a szálláshelyekkel rendelkező települések számát, a vármegye nyugati felében lévő járások rosszabb adatokkal rendelkeznek, mint a központi, illetve a keleti területeken lévők.

Munkásszálló a vármegye két településén működik. Ugyanakkor a munkaerő helybeni elszállásolására a szálláshely szolgáltatóknál is van lehetőség igény esetén.

A közszolgáltatások LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közszolgáltatásban	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások (igen/nem)
1.	Nem érhető el minden településen nyilvános könyvtár.	Személyi és üzemeltetési feltételek biztosítása nehézséget jelent a fenntartónak.	a) Mozgókönyvtári szolgáltatás fejlesztése. b) A szolgáltatáshoz való hozzáférés települések közötti együttműködés keretében történő biztosítása. c) Az együttműködés lehetőségeit és területeit a települések szolgáltatásfejlesztési cselekvési tervben dolgozzák ki.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, szakintézmények	polgármesterek, intézményvezetők	nem
2.	A közkönyvtárak könyvkészlete sok esetben elavult. A könyvtárak berendezése megújításra szorul.	A könyvtárak időszakosan szükséges fejlesztését a kistélepülések nem tudják megoldani.	c) A könyvtári szolgáltatás fejlesztését és minőségi megújítását, könyvkészlet megújítását pályázati erőforrások bevonásával biztosítsák a fenntartók.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, szakintézmények	polgármesterek, vezetők	nem
3.	A hivatalos ügyintézés helyben történő elérésének feltételei nem biztosítottak teljes körűen minden településen.	A közszolgáltatások elérhetőségének személyi, infrastrukturális és üzemeltetési feltételeit nem tudják a települések biztosítani. Az ügyintézési terek fizikai és	a) Mobil kormányablak szolgáltatás további kiterjesztése. b) A kiemelt térségi és járási szintű szolgáltatási hiányok leküzdésének lehetőségeit feltáró tanulmányok, elemzések készítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. c) Irodai infrastruktúra eszközállományának fejlesztése.	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Kormányhivatal, érintett önkormányzatok, szakmai szervezetek	szervezetek vezetői, polgármesterek	nem

		infokommunikációs akadálymentesítése nem mindenhol biztosított.	Épületek akadálymentesítése. A rászorultak számára mobil irodai szolgáltatás megszervezése és működtetése településen belül, illetve települések közötti együttműködés keretében.				
4.	A kulturális szolgáltatások (színház, mozi) nem érhetőek el helyi és térségi szinten.	A kulturális szolgáltatások kialakítása és fenntartása az aktív fogyasztói kör nagyságához és fizetőképességéhez igazodik. Ezért csak a nagyvárosokban működnek színházak és mozik. A kulturális programok elérése nehézségekbe ütközik az alacsony státuszú lakosok, valamint a nagyvárosoktól távolabbi településen élők, különösen az idősek, fogyatékkal élők számára.	b) Kulturális rendezvények keretében színházi produkciók vidéki helyszíneken történő előadása. Mozgó mozielőadások feltételeinek kidolgozása, programok megszervezése. Helyi közösségfejlesztés keretében kulturális klubok és programok megszervezése. c) Helyi filmklubok, színjátszókörök megszervezése.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, kulturális intézmények, civil szervezetek	polgármesterek, intézményvezetők, szakértők	nem
5.	Bankautomaták elérhetősége korlátozott.	A bankautomatákat működtető pénzügyintézetek csökkentették a berendezések számát a kézpénzforgalom	c) Ingyenes internetelési pontok kialakítása és üzemeltetése az elektronikus bankolás biztosítására.	2029.06.30.	érintett önkormányzat,	polgármester,	nem

		<p>visszaszorulása miatt. A folyószámlákról való kézpénzfelvétel feltételei emiatt romlottak. Intermetes bankolás lehetősége nem mindenki számára megoldható.</p>					
6.	<p>Sok településen nincs élelmiszerbolt. Szintén gondot jelent a vendéglátói szolgáltatások hiánya.</p>	<p>Az élelmiszerúrház láncok a nagyobb településekre koncentráltan telepítik üzleteiket. A régebben működött bolthálózatok megszűnését követően új szolgáltatók nem minden településen vették át a szolgáltatás biztosítását. Hasonló okokra vezethető vissza a vendéglátó egységek számának csökkenése is. E szolgáltatások hiánya kedvezőtlen hatással van a település megtartóképességére.</p>	<p>a) Óstermelői piacok hálózatának bővítése az ellátás hiányos térségekben. b) A helyi gazdaság fejlesztésének lehetőségeit feltáró elemzések, vizsgálatok elkészítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. c) A helyi termékek piacra vitelét segítő rendszer kidolgozása, üzemeltetéséhez infrastrukturális feltételek biztosítása.</p>	2029.06.30.	<p>érintett önkormányzat, civil szervezetek, családi és helyi gazdaságok</p>	<p>polgármester, szakértők, gazdálkodók</p>	nem

A lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

1. Nem érhető el minden településen nyilvános könyvtár.

Azok a települések, melyek nem tudnak fenntartani közkönyvtárat, lehetőségük van kapcsolódni a vármegyében működő mozgókönyvtár szolgáltatáshoz. A feladatellátáshoz folyamatosan fejleszteni kell a mozgókönyvtári szolgáltatást, forrásbiztosítással a működtetést, amire pályázatok tudnak forrást biztosítani.

2. A közkönyvtárak könyvkészlete sok esetben elavult. A könyvtárak berendezése megújításra szorul.

A nyilvános könyvtárak könyvállományát fejleszteni kell részben az amortizálódott könyvek cseréjével, részben pedig a kortárs irodalom alkotásainak beszerzésével. A fenntartók, különösen a kistélepülési önkormányzatoknak a kiadókkal, szakmai szervezetekkel kialakított partnerségi együttműködés keretében, valamint pályázati források bevonásával van lehetőségük a könyvállomány megújítására.

3. A hivatalos ügyintézés helyben történő elérésének feltételei nem biztosítottak teljes körűen minden településen.

A szolgáltatáshiányos térségekben lévő települések közötti együttműködéssel, a települések közötti munkamegosztással lehetőség nyílik a szolgáltatás hiányok felszámolására. A problémák beazonosítására és a szolgáltatáshiányok megszüntetésére célszerű szolgáltatásfejlesztési cselekvési tervet készíteni.

A szolgáltatáshiányok áthidalása mellett a helyben működő irodák infrastrukturális ellátottságának javítása, korszerűsítése a magasabb színvonalon történő működés érdekében. Irodabútorok, informatikai eszközök, szolgáltatások fejlesztése.

A mobil irodai szolgáltatás feltételeinek megteremtése a településen elérhető ügyintézés esetében, továbbá a szolgáltatásbiztosítás lehetőségének egyeztetése az érintett hivatalokkal a helyben nem működő szolgáltatások esetében.

4. A kulturális szolgáltatások (színház, mozi) nem érhetőek el helyi és térségi szinten.

A helyben és a térségben működő civil szervezetek bevonásával a helyi kulturális élet szervezése, közösségfejlesztés megvalósítása. Kapcsolatfelvétel a kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal a vidéki előadások szervezése érdekében. A kulturális programok megrendezésének finanszírozására pályázati forrásokat kell bevonni.

5. Bankautomaták elérhetősége korlátorott.

A rászorulóknak számára internetes bankolás feltételének megteremtése ingyenes internetelési pontok kialakításával és üzemeltetésével. Az ingyenes wifi pontok, okospadok stb. kiépítése pályázati támogatással lehetséges.

6. Sok településen nincs élelmiszerbolt. Szintén gondot jelent a vendéglátói szolgáltatások hiánya.

Az alapélelmiszerek helyi beszerzésének biztosítására termelői piac létesítése a szolgáltatáshiányos településeken, térségekben. A beszállítói kör megszervezése és a piacok működése települések közötti együttműködés keretében történhet. A piacok kialakítására irányuló projektek fejlesztése pályázati forrás bevonásával lehetséges.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők és romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

A szolgáltatások elérését akadályozó körülmények vizsgálatának eredménye alapján megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű térségekben lévő járásokban rosszabb a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés feltétele. A hátrányos helyzetű lakosok csoportját fókuszba helyezve, a helyben működtetett szolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférést leginkább a középületek akadálymentességének hiánya jelenti. A Helyi Esélyegyenlőségi Programokban beazonosított problémaként markánsan jelen van ez a körülmény, ami leginkább a fogyatékkal élőket és az időseket érinti.

A leszakadó térségekben élő hátrányos helyzetű személyek, mélyszegénységgel érintett családok számára fokozottan megterhelő a helyben nem elérhető szolgáltatások igénybevételére szükségszerűen ráakadó utazás költsége. Az utazás és az útiköltség biztosítása rontja az esélyegyenlőség érvényesülését a közszolgáltatások elérésében. A közlekedési eszközök szükségszerű igénybevétele a fogyatékkal élők számára további nehezítő körülményt jelent, mert a közösségi közlekedés járművei általában nem akadálymentesek.

A helyben biztosított élelmiszer vásárlás lehetősége a vármegye nyugati peremterületén lévő településeken rosszabb, mint a vármegye többi területén. A Sellyei és a Szigetvári járásokban a 38%-ot sem éri el azon települések száma, ahol élelmiszerbolt működik, a Hegyháti járás esetében ez az arány 30% alatt van.

A közszolgáltatások hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közszolgáltatásban	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	A gyermekkönyvek kölcsönzése korlátozott. Hiányoznak a kortárs gyerekirodalmak.	Személyi és üzemeltetési feltételek biztosítása nehézséget jelent a fenntartónak.	c) A könyvtári szolgáltatás fejlesztését és minőségi megújítását az érintett önkormányzatok szakmai együttműködések keretében rendezzék, illetve pályázati erőforrások bevonásával biztosítsák.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, szakintézmények,	polgármesterek, intézményvezetők	nem
2.	A kulturális szolgáltatások (színház, mozi) nem érhetők el helyi és térségi szinten. A gyermekek kulturális nevelése hátrányt szenved a szolgáltatáshiány miatt.	A kulturális szolgáltatások kialakítása és fenntartása az aktív fogyasztói kör nagyságához és fizetőképességéhez igazodik. Ezért csak nagyvárosokban működnek színházak és mozik. A kulturális programok elérése nehézségekbe ütközik az alacsony	b) Gyermekeknek szóló színházi, bábszínházi produkciók vidéki helyszíneken történő előadása. Kitelepülő moziszolgáltatás feltételeinek kidolgozása, programok megszervezése. Helyi közösségfejlesztés keretében kulturális klubok és programok szervezése. c) Helyi filmklubok, színjátszókörök megszervezése.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, kulturális intézmények, civil szervezetek	polgármesterek, intézményvezetők, szakértők	nem

		státuszú lakosság gyermekei, valamint a nagyvárosoktól távolabbi településen élő gyermekek számára.					
IDŐSEK							
3.	A közkönyvtárak könyvállománya sok esetben elavult. Hiányoznak a kortárs irodalmak. A könyvtárak berendezése megújításra szorul.	A könyvtárak időszakosan szükséges fejlesztését a kistelepülések nem tudják megoldani.	c) A könyvtári szolgáltatás fejlesztését és minőségi megújítását az érintett önkormányzatok szakmai együttműködések keretében rendezzék, illetve pályázati erőforrások bevonásával biztosítsák a könyvállomány megújítását, a könyvtár modernizálását.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, szakmai szervezetek	polgármesterek, vezetők	nem
4.	Hivatalos ügyintézés helyben történő elérésének feltételei nem biztosítottak. Az akadálymentesség hiánya miatt az idősek hátrányt szenvednek hivatali ügyintézésben.	A közszolgáltatások elérhetőségének személyi, infrastrukturális és üzemeltetési feltételeit nem tudják a települések biztosítani. Az ügyintézési terek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése nem minden településen biztosított.	a) A kormányablak szolgáltatás további kiterjesztése. b) A kiemelt térségi és járási szintű szolgáltatási hiányok leküzdésének lehetőségeit feltáró tanulmányok, elemzések készítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. c) Irodai infrastruktúra eszközállományának fejlesztése. Épületek akadálymentesítése. A rászorultak számára mobil irodai szolgáltatás megszervezése és működtetése településen belül, illetve települések közötti együttműködés keretében települések között.	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Kormányhivatal, érintett önkormányzatok, szakmai szervezetek	szervezetek vezetői, polgármesterek	nem
5.	A kulturális szolgáltatások (színház, mozi)	A kulturális szolgáltatások kialakítása és fenntartása az aktív fogyasztói kör	b) Színházi, produkciók vidéki helyszíneken történő előadása.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok,	polgármesterek,	nem

	nem érhető el helyi és térségi szinten.	nagyságához és fizetőképességéhez igazodik. Ezért csak nagyvárosokban működnek színházak és mozik. A kulturális programok elérése nehézségekbe ütközik az idősek számára.	Kitelepülő mozisolgáltatás feltételeinek kidolgozása, programok megszervezése. Helyi közösségfejlesztés keretében kulturális klubok és programok megszervezése. c) Helyi filmklubok, színhátszörök megszervezése.		kulturális intézmények, civil szervezetek	intézményvezetők, szakértők	
6.	Bankautomaták elérhetősége korlátorott.	A bankautomatákat működtető pénzüintézetek csökkentették a berendezések számát a kézpénzforgalom visszaszorulása miatt. A folyószámlákról való kézpénzfelvétel feltételei emiatt romlottak. Intermetes bankolás az idősek esetében nehézségekbe ütközik.	c) Ingyenes internetelési pontok kialakítása és üzemeltetése az elektronikus bankolás biztosítására.	2029.06.30.	érintett önkormányzat, civil szervezetek	polgármester, szakértők	nem
7.	Élelmiszerboltok nem üzemelnek a településen.	A jelenleg működő élelmiszrárházláncok a nagyobb településekre koncentráltan telepítik üzleteiket. A régebben működött bolthálózatok megszűnését követően új szolgáltatók nem minden településen vették át a szolgáltatás biztosítását. Hasonló okora vezethető vissza a vendéglátó egységek számának csökkenésére. Az idős emberek számára gondot	a) Östermelői piacok hálózatának bővítése az ellátás hiányos térségekben. b) A helyi gazdaságok fejlesztésének lehetőségeit feltáró elemzések, vizsgálatok elkészítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. c) A helyi termékek piacra vitelét segítő rendszer kidolgozása, üzemeltetéséhez infrastruktúrális feltételek biztosítása.	2029.06.30.	érintett önkormányzat, civil szervezetek, családi és helyi gazdaságok	polgármester, szakértők, gazdálkodók	nem

		jelent az élelmiszerek beszerzése.					
NŐK							
8.	Élelmiszerek helyben történő beszerzése sok településen nem megoldható. Szintén gondot jelent a vendéglátói szolgáltatások elérése.	A jelenleg működő élelmiszerláncok a nagyobb településekre koncentráltan telepítik üzleteiket. A régebben működött bolthálózatok megszűnését követően új szolgáltatók nem minden esetben vették át a szolgáltatás biztosítását. Hasonló okokra vezethető vissza a vendéglátó egységek számának csökkenése. A nők, családanyák számára gondot jelent az élelmiszerek beszerzése.	a) Őstermelői piacok hálózatának bővítése az ellátás hiányos térségekben. b) A helyi gazdaságok fejlesztésének lehetőségeit feltáró elemzések, vizsgálatok elkészítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. c) A helyi termékek piacra vitelét segítő rendszer kidolgozása, üzemeltetéséhez infrastrukturális feltételek biztosítása.	2029.06.30.	érintett önkormányzat, civil szervezetek, családi és helyi gazdaságok	polgármester, szakértők, gazdálkodók	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
9.	Akadálymentesítés nem biztosított, ezért a közművelődés elérése korlátozott.	A könyvtárak időszakosan szükséges fejlesztését a kistépülések nem tudják megoldani.	c) A könyvtárak, közművelődési intézmények hozzáférését biztosító teljes körű akadálymentesítésének megvalósítása.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok,	polgármesterek	nem
10.	A hivatalos ügyintézés helyben történő elérésének feltétele nem biztosított teljes körűen.	A közszolgáltatások elérhetőségének személyi, infrastrukturális és üzemeltetési feltételeit nem tudják a települések biztosítani. Az ügyintézési terek fizikai és infokommunikációs	a) A mobil kormányablak szolgáltatás további kiterjesztése. b) A kiemelt térségi és járási szintű szolgáltatási hiányok leküzdésének lehetőségeit feltáró tanulmányok, elemzések készítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása.	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Kormányhivatal, érintett önkormányzatok, szakmai szervezetek	szervezetek vezetői, polgármesterek	nem

		akadálymentesítése nem mindenhol biztosított.	c) Irodai infrastruktúra eszközállományának fejlesztése. Épületek akadálymentesítése. A rászorultak számára mobil irodai szolgáltatás megszervezése és működtetése településen belül, illetve települések közötti együttműködés keretében települések között.				
11.	A fogyatékkal élők nehezebben érik el a kulturális programokat.	A kulturális szolgáltatások kialakítása és fenntartása az aktív fogyasztói kör nagyságához és fizetőképességéhez igazodik. Ezért csak nagyvárosokban működnek színházak és mozik. A kulturális programok elérése az utazás miatt nehézségbe ütközik a fogyatékkal élők számára.	b) Kulturális rendezvények keretében színházi, produkciók vidéki helyszíneken történő előadása. Kitelepülő mozielőadások feltételeinek kidolgozása, programok megszervezése. Helyi közösségfejlesztés keretében kulturális klubok és programok megszervezése. c) Helyi filmklubok, színhájszörök megszervezése.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, kulturális intézmények, civil szervezetek	polgármesterek, intézményvezetők, szakértők	nem
12.	Élelmiszerboltok nem üzemelnek a településen.	Az élelmiszráruházláncok a nagyobb településekre koncentráltan telepítik üzleteiket. A régebben működött bolthálózatok megszűnését követően új szolgáltatók nem minden településen vették át a szolgáltatás biztosítását. A fogyatékkal élő emberek számára gondot jelent az élelmiszerek beszerzése.	a) Őstermelői piacok hálózatának bővítése az ellátás hiányos térségekben. b) A helyi gazdaságok fejlesztésének lehetőségeit feltáró elemzések, vizsgálatok elkészítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. c) A helyi termékek piacra vitelét segítő rendszer kidolgozása, üzemeltetéséhez infrastrukturális feltételek biztosítása.	2029.06.30.	érintett önkormányzat, civil szervezetek családi és helyi gazdaságok	polgármester, szakértők, gazdálkodók	nem

MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK, ROMÁK							
13.	Nem érhető el nyilvános könyvtár. A közművelődéshez való hozzáférés korlátozott.	Személyi és üzemeltetési feltételek biztosítása nehézséget jelent a fenntartónak.	a) Mozgókönyvtári szolgáltatás fejlesztése, célcsoport-specifikus programok kidolgozása. c) A szolgáltatáshoz való hozzáférés települések közötti együttműködés keretében történő biztosítása. Az együttműködés lehetőségeit és területeit a települések szolgáltatásfejlesztési cselekvési tervben dolgozzák ki.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, szakintézmények, civil szervezetek	polgármesterek, intézményvezetők, szakértők	nem
14.	A kulturális szolgáltatások (színház, mozi) nem érhetőek el helyi és térségi szinten.	A kulturális szolgáltatások kialakítása és fenntartása az aktív fogyasztói kör nagyságához és fizetőképességéhez igazodik. Ezért csak a nagyvárosokban működnek színházak és mozik. A kulturális programok elérése nehézségbe ütközik az alacsony státuszú lakosság, különösen a nagyvárosoktól távolabbi településen élő roma lakosai számára.	b) Kulturális rendezvények keretében színházi produkciók vidéki helyszíneken történő előadása. Kitelepülő mozielőadások feltételeinek kidolgozása, programok megszervezése. Helyi közösségfejlesztés keretében kulturális klubok és programok megszervezése. c) Helyi filmklubok, színjátszókörök megszervezése.	2029.06.30.	érintett önkormányzatok, kulturális intézmények, civil szervezetek	polgármesterek, intézményvezetők, szakértők	nem
15.	A hivatalos ügyintézés helyben történő elérésének feltételei nem biztosítottak.	A közszolgáltatások elérhetőségének személyi, infrastrukturális és üzemeltetési feltételeit nem tudják a települések biztosítani. Az ügyintézési terek fizikai és	a) A mobil kormányablak szolgáltatás további kiterjesztése. b) A kiemelt térségi és járási szintű szolgáltatási hiányok leküzdésének lehetőségeit feltáró tanulmányok, elemzések	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Kormányhivatal, érintett önkormányzatok,	szervezetek vezetői, polgármesterek	nem

		infokommunikációs akadálymentesítése nem mindenhol biztosított.	készítése, szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. c) Irodai infrastruktúra eszközállományának fejlesztése. Épületek akadálymentesítése. A rászorultak számára mobil irodai szolgáltatás megszervezése és működtetése településen belül, illetve települések közötti együttműködés keretében települések között.		szakmai szervezetek		
--	--	---	--	--	---------------------	--	--

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

Gyermekek

1. A gyermekkönyvek kölcsönzése korlátozott. Hiányoznak a kortárs gyerekirodalmak.

A gyermek és ifjúsági irodalom fogyasztási igényének felmérése. A könyvtári könyvállomány megújítására, a kölcsönözhető könyvek körének bővítésére programok kidolgozása. Mozgókönyvtár szolgáltatás fejlesztése az ellátatlan településeken.

A helyi kulturális élet fejlesztésébe a könyvtárak is bevonhatók gyermekeknek szóló programok (mesedélőttők, felolvasások) szervezésével, melybe önkéntesek, civil szervezeteket is célszerű bevonni.

2. A kulturális szolgáltatások (színház, mozi) nem érhetőek el helyi és térségi szinten. A gyermekek kulturális nevelése hátrányt szenved a szolgáltatáshiány miatt.

A helyi kulturális élet szervezése civil szervezetek, közösségfejlesztő szakemberek bevonásával. Kulturális intézményekkel, programszervező irodákkal javasolt felvenni a kapcsolatot a gyermekeknek szóló színházi, bábszínházi produkciók településre hozása érdekében. A mozifilmek helyben történő vetítéséhez meg kell teremteni a kitelepülő moziszolgáltatás műszaki, üzleti feltételeit.

Idősek

3. A közkönyvtárak könyvkészlete sok esetben elavult. Hiányoznak a kortárs irodalmak. A könyvtárak berendezése megújításra szorul. A közművelődés elérése korlátozott.

A kölcsönözhető könyvek körének bővítésére a szomszédos könyvtárakkal, illetve szolgáltatókkal együttműködések lehetőségének feltárása. Igény esetén az idős emberek számára a kikölcsönzött kölcsönzött könyvek házhoz szállításának megszervezése. Mozgókönyvtár szolgáltatás fejlesztése az ellátatlan településeken.

4. Hivatalos ügyintézés helyben történő elérésének feltételei nem biztosítottak. Az akadálymentesség hiánya miatt az idősek hátrányt szenvednek hivatali ügyintézésben.

A szolgáltatáshiányos települések közötti együttműködés a szolgáltatásfejlesztések összehangolására, ennek keretében szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. A szolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális ellátottságának javítása, korszerűsítése a hatékonyabb ügyintézés érdekében.

Az intézmények akadálymentesítésének megvalósítása, illetve igényfelmérés alapján mobil irodai szolgálat megszervezése a településen elérhető ügyintézés esetében, továbbá a hiányzó szolgáltatások biztosításának egyeztetése az érintett hivatalokkal.

5. A kulturális szolgáltatások (színház, mozi) nem érhetőek el helyi és térségi szinten.

A helyi kulturális élet szervezése civil szervezetek, közösségfejlesztő szakemberek bevonásával. Kulturális intézményekkel, programszervező irodákkal javasolt felvenni a kapcsolatot a színházi, produkciók településre hozása érdekében. A mozifilmek helyben történő vetítéséhez meg kell teremteni a kitelepülő moziszolgáltatás műszaki, üzleti feltételeit.

6. Bankautomaták területi elérhetősége korlátozott.

Ingyenes internetelési pontok kialakítása és üzemeltetése a település hivatalaiban az internetes bankolás biztosítására. Igény esetén segítő szolgálat megszervezése.

7. Élelmiszerboltok nem üzemelnek a településen.

Az alapélelmiszerek helyi beszerzésének biztosítására termelői piac létesítése a szolgáltatáshiányos településeken, térségekben.

Mozgó bolt szolgáltatás megszervezése a szolgáltatáshiányos térségben, járásban az önkormányatok és a szolgáltatást nyújtó vállalkozások együttműködésében.

Igény esetén házhoz szállítás megszervezése civil szervezetek bevonásával.

Nők

8. Élelmiszerek helyben történő beszerzése sok településen nem megoldható. Szintén gondot jelent a vendéglátói szolgáltatások elérése.

Az alapélelmiszerek helyi beszerzésének biztosítására termelői piac létesítése a szolgáltatáshiányos településeken, térségekben.

Mozgó bolt szolgáltatás megszervezése a szolgáltatáshiányos térségben, járásban az önkormányatok és a szolgáltatást nyújtó vállalkozások együttműködésében.

Fogyatékkal élők

9. Akadálymentesítés nem biztosított, ezért a közművelődés elérése korlátozott.

A könyvtárak és közművelődési intézmények teljes körű akadálymentesítése pályázati források bevonásával.

10. A hivatalos ügyintézés helyben történő elérésének feltétele nem biztosított teljes körűen.

A szolgáltatáshiányos településeken, térségekben a települések összefogásával szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. Mobil kormányablakszolgáltatás biztosításának megszervezése.

A hivatalos ügyintézés lebonyolításához mobil irodai szolgáltatás működtetésének megszervezése.

11. A fogyatékkal élők nehezebben érik el a kulturális programokat.

A helyi kulturális élet szervezése civil szervezetek, közösségfejlesztő szakemberek bevonásával. Kulturális intézményekkel, programszervező irodákkal javasolt felvenni a kapcsolatot színházi produkciók településre hozása érdekében. A mozifilmek helyben történő vetítéséhez meg kell teremteni a kitelepülő mozi szolgáltatás műszaki, üzleti feltételeit.

12. Élelmiszerboltok nem üzemelnek a településen.

Az alapélelmiszerek helyi beszerzésének biztosítására termelői piac létesítése a szolgáltatáshiányos településeken, térségekben.

Mozgó bolt szolgáltatás megszervezése a szolgáltatáshiányos térségben, járásban az önkormányatok és a szolgáltatást nyújtó vállalkozások együttműködésében.

Igény esetén házhoz szállítás megszervezése civil szervezetek bevonásával.

Mélyszegénységben élők, Romák

13. Nem érhető el nyilvános könyvtár. A közművelődéshez való hozzáférés korlátozott.

A könyvtárak közötti együttműködések lehetőségének feltárása, a szolgáltatások körének bővítése célcsoport-specifikus programok kidolgozásával. Szakmai szervezetek, közösségfejlesztők bevonásával a közművelődési szolgáltatások körének bővítése. A könyvtári szolgáltatásfejlesztés terén Mozgókönyvtár szolgáltatás fejlesztése az ellátatlan településeken.

14. A kulturális szolgáltatások (színház, mozi) nem érhetőek el helyi és térségi szinten.

Civil közösségek bevonásával a helyi kulturális élet szervezése, közösségfejlesztés megvalósítása. Kapcsolatfelvétel a kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal a kulturális programok helyi kitelepítésére. A kulturális programok megrendezésének finanszírozására pályázati forrásokat kell bevonni.

15. A hivatalos ügyintézkések helyben történő elérésének feltételei nem biztosítottak.

A szolgáltatáshiányos települések közötti együttműködés a szolgáltatásfejlesztések összehangolására, ennek keretében szolgáltatásfejlesztési cselekvési terv kidolgozása. A szolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális ellátottságának javítása, korszerűsítése a hatékonyabb ügyintézés érdekében.

3. Infrastruktúra

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Baranya vármegyében 301 település található, a vármegye állandó népessége 373.043 fő volt 2022. évben. Az állandó népességből 141.761 fő volt Pécsi lakos, Komlón 23.711 fő, Mohácson 18.202 fő élt. A fenti, 10.000 fő lakónépesség feletti nagyvárosok számát és lakónépességét kivéve a vármegyei adatokból, a vármegye településeiek átlagos lakónépessége 616 fő-re adódik, ami jól alátámasztja azt az állítást, hogy Baranya vármegye aprófalval településszerkezetű. A 301 település közlekedési kapcsolatának biztosítása jelentős közúthálózati hosszát igényel. A vármegye közúthálózata mintegy 3.600 km. A közösségi közlekedés alapvetően erre az úthálózatra szerveződik. A buszos helyközi és távolsági személyszállítás, valamint Pécs, Komló, Mohács és Szigetvár városokban működő helyi személyszállítás mellett, a vármegyében vasúti személyszállítás is működik. A közösségi közlekedési módok csoportjába megemlítendő még a napjainkban újra beindított légi közlekedés is, ami Málta – Pécs – München viszonylatban közlekedik. A vármegye repülőtere Pogányban van.

A közúti személyszállításba a szinte mindegyik település bevonásra került. Azonban az aprófalvas településszerkezet miatt a járatsűrűségek jelentősen különböznek. A zsáktelepüléseken, valamint az országos főútvonallal nem érintkező kistelepüléseken a szolgáltatás ellátottsága rosszabb, mert az autóbuszvonalak ritkább járatsűrűsége mellett ott nincsenek fonódó autóbuszvonalak, amik jó járatszervezéssel javíthatnák az induló járatok számát.

Helyi személyszállítás négy városban működik. Pécsen a Tükebusz Zrt., míg Komló, Mohács és Szigetvár esetében a Volánbusz Zrt. szervezésében biztosított a szolgáltatás. A személyszállítással lefedett városi területek tekintetében a legjobb ellátás Pécsen található, de Komlón is megfelelő a szolgáltatás. Ezzel szemben a 18.202 lélekszámú Mohácson egy, míg a 9.910 fős Szigetváros két járat üzemel, ami kevés ahhoz, hogy megfelelő alternatívát kínáljon a városon belüli gépjárműhasználattal szemben.

Baranya vármegye területén a vasúti személyszállítást a Budapest – Pécs közötti 40-es fővonalon, a Pécs – Magyarbóly közötti 65-ös vonalon, a Villány – Mohács közötti 66-os vonalon (jelenleg átmenetileg üzemeltetve van), a Pécs – Szigetvár – Gyékényes közötti 60-as fővonalon, valamint a 60-as vonal 61-es szárnyvonalán Szentlőrinc – Sellye között működtet a MÁV Zrt. Godisa – Komló 47-es vasútvonalon a személyszállítás autóbusszal történik a közlekedésmód-váltás miatt. A korábban kiterjedt vasúti szárnyvonal hálózat fokozatosan bezárásra került, így a vármegye egészét nézve a vasúti személyszállítás feltételei sokat romlottak. A legrosszabb helyzetben a működő vasútvonalaktól távolabbi települések vannak. Közöttük sok olyan is van ami leszakadó peremtéréségekben esik, ahol a lakosság jövedelmi viszonyai eleve rosszabb mint a vármegyei átlag.

Az egyéni közlekedés a közutakon zajlik. Baranya vármegye közúthálózatainak törzshálózatát az országos I. és II. rendű főutak, valamint országos mellékutak adják. A törzshálózatot egészítik ki az önkormányzati utak. Az országos közutak vármegyén belüli teljes hossza 1.626 km, melynek kezelője a Magyar Közút Nonprofit Zrt. A vármegye keleti felét átszeli az M6 autópálya, melynek M60 ága Pécsig megépült. Az M6 autópályának hamarosan átadásra kerül az országhatárt elérő szakasza, ami a Horvátországi A5 autópályához fog kapcsolódni. A megépült kapcsolatot követően Budapest – Eszék között közvetlen autópálya kapcsolat lesz, mely része az 5C páneurópai közlekedési folyosónak.

A 2022. évi adatszolgáltatás alapján Baranya vármegyében 2.452 km belterületi, 7.693 km külterületi önkormányzati út van, ami összesen 10.145 km önkormányzati úthálózatot jelent. A

közlekedésben a kiépített utak a meghatározók, ebből a szempontból nézve az úthálózatot, kiépített belterületi önkormányzati utak hossza 1.603 km, külterületen 328 km kiépített.

Az úthálózat sűrűsége, a főutak vármegyén belüli nyomvonalainak helyzete alapján a vármegye nyugati felében lévő járások rosszabb adottságúak a közlekedés szempontjából.

Baranya vármegyében a közutak útburkolatának állapota a Magyar Közút Nonprofit Zrt. 2023. évre vonatkozó adatai alapján az országos átlag alatt van. A keréknyomvályú-mélység tekintetében a vármegyei teljes közúthálózat 2,3%-a kapott rossz minősítést. Ezen belül a főhálózat 10,9%-a, a mellékálózat 0,5%-a rossz minőségű, míg jó minőségű a főhálózati szakasz 55%-a, a mellékutak 92,7%-a volt. Az adatokból az látszik, hogy a nagy tengelyterheléssel járó teherforgalom az egy-három számjegyű főhálózaton bonyolódik le.

Baranya vármegye járásai a Pécsi és a Komlói járásokat kivételével a 290/2014. (XI. 6.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járások csoportjába tartoznak, így a bemutatott vármegyei útállapotok mindegyik kedvezményezett járásra érvényesek.

Baranya vármegyében 481 személyi sérüléssel járó közlekedési baleset volt a 2022. évi megyei adatok alapján, ami 2,6%-os csökkenést mutatott az előző évi adathoz képest. A halálos kimenetelű közlekedési balesetek száma 21, a súlyos kimenetelű baleseteké 115, a könnyű sérüléssel járó balesetekből 345 volt. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. adatai szerint Baranya vármegyében közlekedési balesetben 18 fő vesztette életét 2023 évben.

Országos kitekintésben nézve a motorkerékpáros és segédmotorkerékpáros baleseteket, 2023. évben 2.158 esetből 51 volt halálos kimenetelű, a kerékpáros balesetekenél 2.779 balesetből 44 volt halálos kimenetelű. Az adatokból azt láthatjuk, hogy a közutakon történt motoros balesetek és a kerékpáros balesetek gyakorisága és halálos kimenetele hasonló mind mennyiségét, mind arányát nézve.

Az egyéni közlekedési körbe tartozik a kerékpáros közlekedést is. A kerékpáros forgalom számára Baranya vármegyében 153 km kerékpárút épült. A legtöbb kiépített kerékpárút a Pécsi járásban található, itt közel 41 km a hálózat teljes hossza. A legkevesebb kerékpárút a Hegyháti járásban van. A kerékpárutak jellemzően a vármegye nagyobb városaiban és a városok térségében koncentrálódnak, valamint a kedvelt turisztikai régiókban épültek. Az épített kerékpárutak mellett a kijelölt kerékpárutak is támogatják kerékpáros közlekedést, azonban a közutakon kijelölt szakaszokon sokkal kisebb a kerékpározók baleseti védettsége, mint a kerékpárutakon. A fenti baleseti adatokból is látszik, hogy a közutakon elszenvedett kerékpár-balesetek mennyisége és halálos kimenete hasonló a motorbalesetekéhez. Ezért célszerűbb a közúti forgalomtól elválasztott kerékpárutakat létesíteni a kerékpárosok számára a forgalmas utak igénybevétele helyett.

2013. évben készült el Baranya megye kerékpút fejlesztési koncepciója. A koncepcióban lefektetett fő irányok, törzshálózati elemek szakaszai részben valósultak csak meg. Hiányzik a vármegyeszékhelyről déli irányba a Siklós – Villányi borvidékekre bekötő törzshálózati elem, mely a turisztikai szempont mellett hivatásforgalmat is lebonyolíthat a vármegyeszékhely és a hozzá közeli települések vonatkozásában. A Pécs – Mohács törzshálózat további fejlesztése, valamint a Pécs – Szigetvár irány fejlesztése is fontos a vármegyei hálózat szempontjából. Szigetvár – Kaposvár viszonylat Baranya vármegyei szakaszának a megépítése is kiemelt fontosságú. A fő törzshálózati elemek mellett fejleszteni kell az egyes turisztikai desztinációk térségében is kerékpárutakat, így a borvidékeken már megépült hálózatok további fejlesztését is kiemelt feladatként kell kezelni. Más szempontból, de fontos a leszakadó térségek bevonása a fejlesztésekbe. A leszakadó térséket települései jellemzően szolgáltatásihiányosak. A

szolgáltatások igénybevételéhez sokszor utazni kell a települések között, amihez a kerékpárhasználat jól illeszkedik.

A kerékpárút hálózat fejlesztése jelentős forrást és térségi együttműködést, valamint a partnerek részéről a feladati iránti elkötelezettséget igényel. Ez utóbbi a települések többségénél meg van, mert a Helyi Esélyegyenlőségi Programokban megfogalmazásra kerültek a kerékpárút hálózatok bővítésének igényei.

A közúti közlekedés mellett nagyon fontos a településen belüli gyalogos közlekedés feltételeinek a biztosítása is. Az élhető település egyik fontos ismérve a mindennapos közlekedésben nélkülözhetetlen járdák állapota és kiépítettsége, valamint az élhető közterületek minősége. Baranya vármegye településein a 2021. évi adatok alapján összesen 2.042 km járda található, melyből 1.733 km kiépített. A kiépítettség szempontjából legkedvezőtlenebb helyzetben lévő járás a Pécsi, itt 71%-os a járdák kiépítettsége, a legkedvezőbb a Bólyi járás 98%-os aránnyal. A relatív magas kiépítettség mellett a járdák állapota felújításra szorul, valamint fontos az akadálymentes használatot lehetővé tevő kialakításuk is. A vármegye több településének Helyi Esélyegyenlőségi Programjában beazonosított probléma a járdák és az úthálózat rossz állapota.

A közterületen telepített játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek száma 679 db. A legelőnyösebb helyzetben lévő járás e tekintetben a Pécsi. A járásban 398 helyszín áll a pihenésre, sportolásra vágyók számára, mely mennyiségből Pécsen 330 található. A legrosszabb ellátottsággal a Hegyháti és a Pécsváradi járás rendelkezik egyaránt 15 – 15 helyszínnel, de a Sellyei járás is ide sorolható, ott játszóterek, tornapályák, pihenőhelyekből 17 helyszín található. A települések megtartóképesége szempontjából fontos, hogy a gyermekes családok számára helyben minél több szolgáltatás elérhető legyen, így a játszóterek is. A játszóterek fejlesztése, telepítése több település Helyi Esélyegyenlőségi Programjában igényként megjelenik.

Az infrastruktúra LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az infrastruktúra terén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások (igen/nem)
1.	A járdák műszaki állapota elavult, balesetveszélyes.	Az önkormányzati fenntartású járdák folyamatos felújítására az önkormányzatok kevés forrást tudnak allokálni.	a) lobby tevékenység a működő önkormányzati út és járdafelújítási pályázatok kiírásának folytatásáért c) települések balesetveszélyes, valamint nem akadálymentes járdaszakaszainak felújítására programok kidolgozása	2029.06.30.	érintett önkormányzatok	polgármesterek	nem
2.	A megépült kerékpárutak nem alkotnak egybefüggő hálózatot.	A kerékpárutak jellemzően pályázati források bevonásával épülnek. A pályázati források sokszor nem elegendőek ahhoz, hogy hosszabb, egybefüggő nyomvonalak épüljenek.	a) Új vármegyei kerékpárhálózati fejlesztési koncepció elkészítése. Projektgenerálás. b) Térségi turisztikai desztinációkon, gazdasági övezeteken belül hálózatfejlesztési szemléletű projektgenerálások önkormányzati együttműködések keretében. c) Települések kerékpárforgalmi hálózati terveinek elkészítése. Turisztikai desztinációkon, gazdasági övezeteken belül hálózatfejlesztési szemléletű kerékpárút fejlesztések megvalósítása.	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Önkormányzat, érintett települési önkormányzatok	Baranya Vármegyei Önkormányzat Közyűlésének elnöke, polgármesterek	nem
3.	A kerékpárutak jellemzően a járási székhelyeken és szomszédos	A kerékpárutak építése költséges, a nagyobb gazdasági erővel rendelkező	b) az oktatási, nevelési intézmények nevelési programjába illeszthető, a kerékpáros közlekedést népszerűsítő, oktató tananyagok fejlesztése	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Önkormányzat,	Baranya Vármegyei Önkormányzat	nem

	településeken épültek.	önkormányzatok valósítanak meg ilyen jellegű közlekedésfejlesztést. A kerékpáros közlekedésmódot választók száma alacsony a hiányos kerékpárút hálózat miatt.	c) a hivatásforgalmú kerékpáros közlekedést népszerűsítő rendezvények szervezése; kerékpáros közlekedést támogató, kiegészítő programok megvalósítása, kerékpárosbarát közlekedést támogató eszközök telepítése.		érintett települési önkormányzatok, foglalkoztatók, szakmai szervezetek, civil szervezetek	Közgyűlés-ének elnöke, polgármesterek, munkaadók, szakmai szervezetek vezetői, civil szervezetek vezetői, szakértők	
4.	A kerékpárutak hiányában a közúton közlekedő kerékpárosok nagyobb baleseti kockázatnak vannak kitéve.	Kevés a közúti forgalomtól védett kerékpárúthálózat a vármegyében.	a) kerékpáros törzshálózati elem kiépítésére térségi együttműködés kialakítása. b) a kerékpáros közlekedést fókuszba helyező közlekedésbiztonsági tájékoztatók, programok készítése, közlekedésbiztonsági kampányok lebonyolítása. c) kerékkárutak fejlesztése.	2029.06.30.	érintett települési önkormányzatok, szakmai szervezetek, civil szervezetek	polgármesterek, szakmai szervezetek vezetői, civil szervezetek vezetői, szakértők	nem
5.	Játszótér hiánya, valamint a meglévő játszóterek felújításának időszerűsége.	Új közterületi játszóterek telepítését pályázati források bevonása nélkül nem tudják vállalni az önkormányzatok.	c) gyermek és felnőtt játszóterek, valamint akadálymentes játszóterek létesítése.	2029.06.30.	érintett települési önkormányzatok, szakmai és civil szervezetek	polgármesterek, szervezetek vezetői	nem

A lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

1. A járdák műszaki állapota elavult, balesetveszélyes.

Az elavult burkolattal rendelkező járdák rontják a településképet és megnehezítik a járásukban korlátozottak biztonságos közlekedését, valamint a babakocsik használatát. A járdák burkolatának felújítására, akadálymentesítésére helyi illetve járási szintű támogatási program kidolgozása javasolt, valamint lobby tevékenység folytatása a meglévő pályázatok folytonosságának fenntartása illetve igényekhez igazodó finomhangolása érdekében. A felújítási program előkészítésében, ágazati egyeztetésekben koordináló közvetítői feladatok terén a Baranya Vármegyei Önkormányzatnak fontos szerepe lehet.

2. A megépült kerékpárutak nem alkotnak egybefüggő hálózatot.

A vármegye kerékpárút hálózatának fejlesztési irányait meghatározó koncepció megalkotásával és annak következetes megvalósításával a kerékpárút fejlesztések hálózatba szervezett módon valósulhatnak meg. A megépült szakaszok közötti kapcsolatok kiépítésére fókuszált fejlesztésekkel szakadásmentes hálózati elemek jöhetnek létre, melyek magasabb szolgáltatási értékkel rendelkeznek.

3. A kerékpárutak jellemzően a járási székhelyeken és szomszédos településeken épültek.

A kerékpáros közlekedési mód népszerűsítését segítik a célcsoport orientált rendezvények, óvodák és iskolák nevelési programjaiba illeszthető tananyagok kidolgozása és ismeretek átadása, ahol kiemelt hangsúlyt kell helyezni a közúti közlekedési szabályok ismertetésére, a balesetek megelőzése érdekében szükséges ismeretek átadására.

A kerékpárhasználat, mint a klímabarát mobilitás egyik alternatívája segítheti a környezettudatos gondolkodás szélesebb elterjedését, ezért támogatni kell az alternatív közlekedési módot népszerűsítő civil kezdeményezéseket.

4. A kerékpárutak hiányában a közúton közlekedő kerékpárosok nagyobb baleseti kockázatnak vannak kitéve.

A jelentős kerékpárforgalmat vonzó gazdasági térségekben, turisztikai desztinációkban a védett kerékpárutak hálózatban szervezett építése érdekében térségi fejlesztési programok kidolgozása szükséges, ami elősegíti a tudatos közlekedésfejlesztést. A kerékpározók és a gépjárművezetők célcsoportjai számára a baleseti kockázatok csökkentését fókuszba helyező tudásmegosztás, kampány lebonyolítása elősegítheti a közutakon a kulturált együtt közlekedés színvonalának emelését.

5. Játsszótér hiánya, valamint a meglévő játsszóterek felújításának időszerűsége.

A játsszóterek, tornapályák, fitneszparkok létesítését támogató pályázati rendszer folyamatos fenntartása érdekében lobby tevékenység kifejtése indokolt. Az ilyen fejlesztési célú pályázatokban továbbra is előtérbe kell helyezni a kistélepléseket, mert ott sokkal rosszabb az ellátottság a szabadtéri játsszóeszközök terén. A játsszótér fejlesztéseket akadálymentes szemlélettel kell megvalósítani. A játsszóterek mellett egyre nagyobb igény mutatkozik a szabadtéri tornapályák, fitneszparkok iránt, elsősorban az ifjúság körében, de egyre népszerűbbek a szabadtéri testedző eszközök használata a felnőtt korosztály körében is.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

A leszakadó térségekben lévő kistelepülésen, zsáktelepülésen élők, de különösen a hátrányos helyzetű csoportba tartozók számára a települések közötti közlekedésben nehézséget okoz a közösségi közlekedés igénybevétele. A napi szinten közlekedő járatok száma ritka, nem mindig alkalmas a munkabajáráshoz, a hivatalos ügyintézés gördülékeny biztosításához. Emellett a mozgásukban akadályozottak számára nehézséget jelent, hogy a közösségi közlekedésben közlekedő járművek jellemzően nem akadálymentesek.

A kerékpárral közlekedő gyermekek és az idősek a bizonytalanabb úttarásuk miatt nagyobb veszélynek vannak kitéve az országutakon, ezért fontos a közúti forgalomtól védett kerékpárutak minél nagyobb számban történő kiépítése a vármegyében. A baleseti kockázat csökkentésében segít a közlekedésbiztonsági ismeretek átadása valamennyi közlekedésben résztvevő csoport számára.

A szolgáltatáshiányos településeken a mélyszegénységben élők számára alternatív segítség a más településeken elérhető szolgáltatásokhoz való hozzáféréseben a kerékpár használata. Azonban a leszakadó térségekben sokkal kevesebb kerékpárút épült, ezért a kerékpározásra a közutak állnak rendelkezésre, amik közlekedésbiztonság szempontjából kockázatosak.

A települések járdái jellemzően nem akadálymentesen épültek meg, valamint a járdák folyamatos karbantartása, felújítása elmarad. A mozgásukban korlátozottak, az idősek és a kismamák számára a nem akadálymentesen kialakított, valamint a rossz műszaki állapotú járdákon közlekedés nehézséget jelent.

A gyermekek mozgásfejlődése szempontjából fontosak a modern játszóterek. A kistelepülések körében nagyon kevésben van játszótér, akadálymentes játszótér pedig nincs is. A játszóterek építése jelentős forrást igényel, amit a kistelepülések nem tudnak költségvetésükből biztosítani.

Az infrastruktúra hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
a HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok az infrastruktúra terén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1.	Kerékpárutak, kerékpárút hálózatok hiánya.	A kerékpárutak építése költséges, a nagyobb gazdasági erővel rendelkező önkormányzatok valószínűleg meg ilyen jellegű közlekedésfejlesztést. A kerékpáros közlekedésmódot választók száma alacsony a hiányos kerékpárút hálózat miatt.	a) az óvodai, iskolai nevelési programba illeszthető, a kerékpáros közlekedést népszerűsítő, oktató tananyag fejlesztése, b) kerékpáros közlekedést támogató, kiegészítő programok megvalósítása, kerékpárosbarát közlekedést támogató eszközök telepítése. c) szemléletformáló kampányrendezvények szervezése, kerékpárosbarát közlekedést támogató eszközök beszerzése.	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Önkormányzat, érintett települési önkormányzatok, intézményfenntartók, szakmai szervezetek, civil szervezetek	Baranya Vármegyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke, polgármesterek, intézmények és szakmai szervezetek vezetői, civil szervezetek vezetői, szakértők	nem
2.	Játszótér hiánya, valamint a meglévő játszóterek	Új közterületi játszóterek telepítését pályázati források bevonása nélkül nem	c) gyermek játszóterek, valamint akadálymentes játszóterek létesítése.	2029.06.30.	érintett települési önkormányzatok,	polgármesterek, szervezetek vezetői	nem

	felújításának időszerűsége.	tudják vállalni az önkormányzatok. A gyermekek mozgásfejlődését támogató eszközök nincsenek a településeken.			szakmai és civil szervezetek		
IDŐSEK							
3.	A járdák műszaki állapota elavult, balesetveszélyes. Az idősek gyalogos közlekedését nehezítik a rossz állapotú járdák.	Az önkormányzati fenntartású járdák folyamatos felújítására az önkormányzatok kevés forrást tudnak allokálni.	a) önkormányzati út és járdafelújítási program kidolgozása. c) települések balesetveszélyes, nem akadálymentes járdaszakaszainak felújítása	2029.06.30.	érintett önkormányzatok	polgármesterek	nem
NŐK							
4.	A járdák műszaki állapota elavult, balesetveszélyes. Babakocsik használatát nehezítik a rossz állapotú járdák.	Az önkormányzati fenntartású járdák folyamatos felújítására az önkormányzatok kevés forrást tudnak allokálni.	a) lobby tevékenység a működő önkormányzati út és járdafelújítási pályázatok kiírásának folytatásáért c) települések balesetveszélyes, nem akadálymentes járdaszakaszainak felújítása	2029.06.30.	érintett önkormányzatok	polgármesterek	nem
FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
5.	A járdák műszaki állapota elavult, balesetveszélyes. A mozgásukban akadályozottak közlekedését nehezítik a rossz állapotú járdák.	Az önkormányzati fenntartású járdák folyamatos felújítására az önkormányzatok kevés forrást tudnak allokálni.	a) lobby tevékenység a működő önkormányzati út és járdafelújítási pályázatok kiírásának folytatásáért c) települések balesetveszélyes, nem akadálymentes járdaszakaszainak felújítása	2029.06.30.	érintett önkormányzatok	polgármesterek	nem
MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK, ROMÁK							
6.	A megépült kerékpárutak nem alkotnak	A kerékpárutak jellemzően pályázati források bevonásával	a) Új vármegyei kerékpárhálózati fejlesztési koncepció elkészítése.	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Önkormányzat,	Baranya Vármegyei Önkor-	nem

	egybefüggő hálózatot.	épülnek. A pályázati források sokszor nem elegendőek ahhoz, hogy hosszabb, egybefüggő nyomvonalak épüljenek.	Projektgenerálás figyelemmel a peremtérségek településeire. b) A leszakadó térségekben lévő települések közötti együttműködés a kerékpárúthálózat fejlesztésére. Közös projektgenerálás. c) Települések kerékpárforgalmi hálózati terveinek elkészítése. Hálózatfejlesztési szemléletű kerékpárút fejlesztések megvalósítása.		érintett települési önkormányzatok	mányzat Közgyűlésének elnöke, polgármesterek	
7.	A kerékpárutak jellemzően a járási székhelyeken és szomszédos településeken épültek. A mélyszegénységgel súlytott peremterületek településein a kerékpárutak hiányában a közúton közlekedő kerékpárosok nagyobb baleseti kockázatnak vannak kitéve.	A kerékpárutak építése költséges, a nagyobb gazdasági erővel rendelkező önkormányzatok valósítanak meg ilyen jellegű közlekedésfejlesztést. A mélyszegénységben élők körében a kerékpáros közlekedés az általános közlekedési forma. A kiépített kerékpárút infrastruktúra hiánya miatt közúton kénytelenek közlekedni az érintettek.	a) a kerékpáros közlekedést fókuszba helyező közlekedési tájékoztatók, programok készítése, lebonyolítása b) közlekedésbiztonsági kapmányrendezvények szervezése, megvalósítása, kerékpárosbarát közlekedést támogató eszközök telepítése. c) kerékpáros közlekedést támogató programok megvalósítása, kerékpáros közlekedést támogató eszközök telepítése.	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Önkormányzat, érintett települési önkormányzatok, foglalkoztatók, szakmai szervezetek, civil szervezetek	Baranya Vármegyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke, polgármesterek, munkaadók, szakmai szervezetek vezetői, civil szervezetek vezetői, szakértők	nem

A hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozások, lehetséges megoldások:

Gyermekek

1. Kerékpárutak, kerékpárút hálózatok hiánya.

A kerékpárutak hiányában a közúton közlekedő kerékpárosok, különösen a gyermekek nagyobb baleseti kockázatnak vannak kitéve. A gyermekek biztonságos kerékpáros közlekedésének elősegítése érdekében a közúti forgalomtól védett kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése, közlekedésbiztonsági oktatások szervezése, lebonyolítása hatékonyan hozzájárulhat a balesetek megelőzéséhez. Az oktatások lebonyolításába célszerű bevonni szakirányú civil szervezeteket. A balesetmentes közlekedés ismereteinek átadását már az óvodás korban célszerű elkezdni, és a képzéseket folytatni a kisiskolás korban. A szakszerű közlekedésbiztonsági nevelés érdekében a pedagógusok számára akkreditált pedagógus-továbbképzési programot működtet a Bringasuli szervezet.

2. Játszóter hiánya, valamint a meglévő játszóterek felújításának időszerúsége

A játszóterek, tematikus parkok fejlesztése a gyermekek kulturált közterületi időtöltésének egyik fontos színtere. A játszóterekkel rendelkező települések körének növelése érdekében továbbra is fontos, hogy legyenek pályázati források. A játszóterek mellett fontos az akadálymentes játszóterek telepítését támogató pályázási lehetőség kidolgozása, illetve integrálása a közterületi játszóterek fejlesztését támogató Magyar Falu Programba.

Idősek, Nők, Fogyatékkal élők

3.– 5. A járdák műszaki állapota elavult, balesetveszélyes.

A települések járdáinak akadálymentes felújítása, új járdaszakaszok akadálymentes módon történő megépítésének támogatása kiemelten fontos mindhárom hátrányos helyzetű célcsoport esetében. A felújításokhoz szükséges források pályázatok keretében elérhetők. A gyalogos infrastruktúra fejlesztéseket hosszú távú programok keretében célszerű tervezni és projektek generálni.

Mélyszegénységben élők, Romák

6. A megépült kerékpárutak nem alkotnak egybefüggő hálózatot.

Baranya vármegye új kerékpárút fejlesztési koncepciójának elkészítése során a leszakadó térségek fejlesztését is fókuszba kell helyezni. E térségekben a központi funkciót betöltő települések és vonzáskörzetük közötti hálózatfejlesztésekre kell a hangsúlyt fektetni. Olyan szolgáltatáshiányos térségekben, ahol a kerékpárhasználat markánsan jelen van, a védett kerékpáros közlekedés feltételeinek megvalósítására érdekében települések közötti együttműködések szükségesek a közös pályázáshoz.

7. A kerékpárutak jellemzően a járási székhelyeken és szomszédos településeken épültek.

Az infrastruktúra fejlesztés mellett kiemelten fontos a közlekedésbiztonsági ismeretek átadására irányuló képzések megszervezése, melyben civil szervezetek is hatékonyan részt tudnak vállalni.

A képzések kiemelt célja a közutakon közlekedés szabályainak, magatartásformáinak ismeretátadása a balesetmentes közlekedés érdekében.

A vármegye Integrált Területi Programjában nevesített FVS-re vonatkozóan a lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra területén feltárt problémákat, összefüggéseket bemutatása:

Közszolgáltatások

Pécs, Komló és Mohács városok Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáiban a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés terén megfogalmazott problémák és beavatkozások bemutatása

A városokban biztosítani kell a közszolgáltatások, a kulturális és a közművelődési szolgáltatások akadálymentes elérhetőségét. A közszolgáltatások hatékony üzemeltetése érdekében összehangolt fejlesztéseket kell megvalósítani.

Infrastruktúra

Baranya Vármegye Integrált Területi Programjában bemutatott prioritások és azok eléréséhez szükséges intézkedések közül az alábbiakhoz kapcsolódik a Vármegyei Esélyteremtő Paktumban az infrastruktúra fejlesztése.

- **Prioritás:** VI. prioritás: Az elérhetőség javítása, fenntartható közlekedési rendszerek létrehozásának előmozdítása
- **Tervezett intézkedések:** 6.3.: A közösségi közlekedés infrastrukturális feltételeinek és szolgáltatási színvonalának javítása; 6.4.: A hivatásforgalmú kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítása
- **Az intézkedések szempontjából a vármegye fő célterületei:** Pécs M.J.V. és a járásközpontok, valamint ezek vonzáskörzetébe tartozó települések

Pécs - releváns indikátorok:

1. Átépített vagy korszerszerűsített közutak hossza – nem TEN-T (Célérték 2029: 102,61 km, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 3 km)
2. Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra (Célérték 2029: 301,22 km, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 8 km)
3. Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma (Célérték 2029: 25 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)
4. Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága (Célérték 2029: 140 940 m², Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 m²)

Komló - releváns indikátorok:

9. Átépített vagy korszerszerűsített közutak hossza – nem TEN-T (Célérték 2029: 102,61 km, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 km)
10. Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra (Célérték 2029: 301,22 km, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 3,5 km)
11. Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma (Célérték 2029: 25 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 db)
12. Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága (Célérték 2029: 140 940 m², Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 80 m²)

Mohács - releváns indikátorok:

1. Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T (Célérték 2029: 102,61 km, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 km)
2. Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra (Célérték 2029: 301,22 km, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 km)
3. Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma (Célérték 2029: 25 db, Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 0 db)
4. Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága (Célérték 2029: 140 940 m², Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029): 1 300 m²)

Pécs, Komló és Mohács városok Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáiban az infrastruktúrális ellátottság terén megfogalmazott problémák és beavatkozások bemutatása

Kerékpáros közlekedés

Pécsen alacsony a kerékpárút hálózat kiépítettsége mind a városon belül, mind a külső városrészek és a szomszédos települések irányába. A városban már működő közbringa kerékpárkölcsonzó rendszer továbbfejlesztésével cél a városi területek lefedése. A kerékpárút hálózat fejlesztése fontos a városi közlekedésből származó emisszió kibocsátás csökkentése terén is. E törekvést támogató projektek többek között a Budai vám-Pécsbánya-Árpád tető-Melegmányi út-Lapis út-Remete rét nyomvonalakon kerékpárút hálózat építése, kerékpárút kialakítása a régi 6-os út nyomvonalán, a Megyeri kerékpárforgalmi hálózat fejlesztésének 1-3 üteme, Pécs – Kozármisleny és Pécs-Siklós kerékpárút fejlesztése a Megyei kerékpárhálózathoz csatlakozás, az elektromos kerékpáros közlekedési infrastruktúra továbbfejlesztése.

Komlón és a Komlói járásban a kerékpárút hálózat kiépítettsége erősen hiányos. A hiányosság csökkentése érdekében Komló fejleszteni kívánja a kerékpáros infrastruktúra kiépítettségét a belvárosban, valamint hálózatfejlesztéseket tervez Komló – Hosszúhetény vonalon, Mecsekjánosi és Zobákpuszta között.

Mohácson a kerékpáros hálózat kiépítettsége kedvező, itt a hálózathoz hiányzó rövid szakaszok kiépítése a rövidtávú cél, valamint cél a Mohács 500 program keretében tervezett térségi jelentőségű kerékpárúthálózat fejlesztése. Törekedni kell a kerékpáros közlekedés népszerűsítésére mind a szabadidős, mind a hivatásforgalmú közlekedésben. E cél elérését segíti elő a kerékpáros közlekedést támogató, kiegészítő infrastruktúrák kiépítése a nyomvonalak mentés, valamint a forgalomvonzó célpontok közelében.

Zöldfelületek és járdák korszerűsítése

A zöldfelületek, járdák, sétányok megújítása, fejlesztése mindhárom város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában szerepel, mint megvalósítandó cél. A közterületek fejlesztése javítja a városrészek integritását.

Játszóterek fejlesztése

A városokban is tapasztalható negatív demográfiai folyamatok ellensúlyozása érdekében a városokat vonzóvá kell tenni a fiatal családok számára. Ennek egyik eszköze a játszóterek, fitnessparkok, tematikus parkok számának és területi elhelyezkedésének fejlesztése a gyermekek és fiatal felnőttek kulturált közterületi időtöltésének biztosítására.

4. Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő programok

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A Szolgáltatási Út Térkép legfontosabb megállapításai:

A rendőrség, a civil szervezetek és az intézmények nagyon sok programot valósítanak meg a vármegyében. Azonban a programok egy része projekt finanszírozáshoz kötött, nagyon sok program a városokban, a járás székhelyeken valósulnak meg, azaz térbeli elérhetőségük nagy differenciáltságot mutat járások és térségek között. Sok az együttműködés a különböző szervezetek között.

Vármegyei szolgáltatáshiányok a bűnmegelőzés és közlekedésbiztonság területén:

- Település specifikus, komplex programok nincsenek.
- Azonos problémával szembesülő települések esetében hiányoznak a térségi (komplex) programok.
- A helyi fejlesztésű programok alapvetően az érintett rendőrkapitányság települései számára elérhetőek, a jó gyakorlatok átvétele nehézkes.
- A programok megfogalmazása döntően az országos, vármegyei kapitányságok elvárásai alapján történik, nem alulról jövő kezdeményezések.
- Egyes kezdeményezésekbe a partnerek bevonása nehézkes.
- Kevés a helyi együttműködés a bűnmegelőzés területén, gyakran a nagyobb településekhez és csak a helyi intézményekhez kapcsolódik.
- Kevés az áldozatok megsegítését fő célként kitűző programok száma, bővíteni szükséges e programok számát.
- A vármegyei bűnmegelőzési tanácsok működésének hatékonyabbá tétele szükséges.
- A helyi bűnmegelőzési stratégiák kidolgozása és megvalósítása számos településen, térségben hiányzik.
- A települések egy részénél hiányoznak a települési közösségek közbiztonsági közérzetét javító programok, kezdeményezések, infrastrukturális fejlesztések.
- Szakember hiány a bűnmegelőzés és közbiztonság területén.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, romák, mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

- Célzott programok száma alacsony a fogyatékkal élők csoportja esetében.
- A rendszeres közlekedésbiztonsági programok hiánya főleg a gyermekek tekintetében.
- Az iskolaőr programban magas a fluktuáció.
- A KEVE programokba csatlakozó iskolák, óvodák és középiskolák száma alacsony.
- A DADA programban résztvevő intézmények száma, illetve a programok száma alacsony, térségenként változó az arányuk.
- Az Ovi-zsaru programban alacsony a vármegyei óvodák száma.

A Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások

Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások terén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1	vármegyei bűnmegelőzési tanácsok működési nehézségei	információhiány, érdektelenség.	vármegyei bűnmegelőzési tanácsok működési feltételeinek javítása (a, b)	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem
2	helyi bűnmegelőzési stratégiák hiánya	információhiány, érdektelenség, forráshiány	helyi bűnmegelőzési stratégiák elkészítésének támogatása(c)	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem

3	a helyi közösség biztonságérzetét negatívan befolyásoló problémák megoldására alkalmas módszerek hiánya, képzések hiánya, tudatosság hiánya.	információhiány, érdektelenség, forráshiány	a helyi közösség biztonságérzetét negatívan befolyásoló problémák megoldására alkalmas módszerek kialakítása, programok, képzések megvalósítása; tudatosság növelése (c)	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem
4	a településen élők önvédelmi képességei alacsonyak, információ áramlás, biztonságérzet nem kielégítő	információhiány, érdektelenség, forráshiány	a településen élők önvédelmi képességeinek növelése, bevonásuk a település közbiztonságát növelő intézkedések kialakításába és megvalósításába információ áramlás javítása (C)	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem
5	bűnmegelőzési szakemberek hiánya	információhiány, érdektelenség, forráshiány	bűnmegelőzési szakemberek és a, nevelési, oktatási és kulturális intézmények, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések indítása	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem

1. Vármegyei bűnmegelőzési tanácsok működési feltételeinek javítása

Létre kell hozni, illetve fejleszteni szükséges bűnmegelőzési tanácsok működési feltételeit. Szükséges az érintett szereplők érdekeltségének megteremtése. El kell kerülni a tanácsok formális működését.

2. Helyi bűnmegelőzési stratégiák elkészítésének támogatása

Megfelelő támogatási rendszer révén ösztönözni kell a helyi bűnmegelőzési stratégiák elkészítést, szükség esetén felülvizsgálatát. Szükséges az érintett szereplő érdekeltségének biztosítása mellett a stratégiában megfogalmazott intézkedések végrehajtásnak segítése.

3. A helyi közösség biztonságérzetét negatívan befolyásoló problémák megoldására alkalmas módszerek kialakítása, programok, képzések megvalósítása; tudatosság növelése

Az érintett állami szervek együttműködve a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal elősegítik a témában releváns meglévő jó gyakorlatok adaptálását. A közreműködés révén egyedi a helyi közösség biztonságérzetet javító intézkedések képzések tudnak megvalósulni.

4. A településen élők önvédelmi képességeinek növelése, bevonásuk a település közbiztonságát növelő intézkedések kialakításába és megvalósításába információ áramlás javítása

Az érintett állami szervek együttműködve a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal elősegítik a témában releváns meglévő jó gyakorlatok adaptálását. A közreműködés révén egyedi a helyi közösségben javul az információ áramlás, közbiztonság.

5. Bűnmegelőzési szakemberek és a nevelési, oktatási és kulturális intézmények, valamint civil szervezetek együttműködésének fokozása, szakemberek képzése, továbbképzések indítása)

Az érintett állami szervek együttműködve a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal elősegítik a témában releváns meglévő jó gyakorlatok adaptálását. A közreműködés révén jelentősen javul a bűnmegelőzési szakemberek aktuális tudás szintje mind az újonnan képzett mind a továbbképzett szakemberek körében.

A Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő ellátások, szolgáltatások hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) körében (VEP)							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok egészségügyi alapellátások területén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
GYERMEKEK							
1	az áldozattá válás esélyei nőnek, káros enyhítések akadnak, fiatalok csellengése nő	információhiány, érdektelenség, forrás-hiány	az áldozattá válás elkerülését, valamint a bűnözés okozta káros hatások csökkentését és a bűncselekményeket elszenvedő személyek társadalmi, erkölcsi sérelmeinek enyhítését célzó, csellengést megelőző programok; (b)	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem
2	alacsony színvonalú a kerékpáros közlekedési kultúra a fiatalok, felnőttek, nők, idősek között	információhiány, érdektelenség, forrás-hiány	kerékpáros kultúra emelésére hivatott népszerűsítő, oktató, ösztönző kampányok, rendezvények, programok, biciklizés megvalósítása; információs kiadványok készítése, KRESZ szabályokat ismertető kampányok, egyedi kerékpáros szemléletformáló, kulturált együtt közlekedés segítő, védtelen közlekedők (gyalogosok, kerékpárosok) közlekedésbiztonságát célzó szemléletformáló kampányok megvalósítása (a, b)	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem

IDŐSEK							
1	nők, idősek erőszakkal szembeni viselkedésük gyengülnek	információhiány, érdektelenség, forrás-hiány	vármegyei szintű média kampány a nőknek és időseket ért erőszakkal szemben (a b)	2029.06.30.	Baranya Vár- megyei Rendőr-főkapi- tányság, városi rendőrkapita- nyságok városi, telepü- lési, vármegyei önkormányza- tok	az érintett szervezet vezetői	nem
2	alacsony színvo- nalú a kerékpáros közlekedési kul- túra a fiatalok, fel- nőttek, nők, idő- sek között	információhiány, ér- dektelenség, forrás- hiány	kerékpáros kultúra emelésére hivatott népszerűsítő, oktató, ösztönző kam- pányok, rendezvények, programok, bebiciklizés megvalósítása; informá- ciós kiadványok készítése, KRESZ sza- bályokat ismertető kampányok, egyedi kerékpáros szemléletformáló, kultu- rált együtt közlekedés segítő, védtelen közlekedők (gyalogosok, kerékpáro- sok) közlekedésbiztonságát célzó szemléletformáló kampányok megva- lósítása (a, b)	2029.06.30.	Baranya Vár- megyei Rendőr-főkapi- tányság, városi rendőrkapita- nyságok városi, telepü- lési, vármegyei önkormányza- tok	az érintett szervezet vezetői	nem
NŐK							
1	nők, idősek erőszakkal szembeni viselkedésük gyengülnek	információhiány, ér- dektelenség, forrás- hiány	vármegyei szintű média kampány a nőknek és időseket ért erőszakkal szemben (a b)	2029.06.30.	Baranya Vár- megyei Rendőr-főkapi- tányság, városi rendőrkapita- nyságok városi, telepü- lési, vármegyei önkormányza- tok	az érintett szervezet vezetői	nem

2	alacsony színvonalú a kerékpáros közlekedési kultúra a fiatalok, felnőttek, nők, idősök között	információhiány, érdektelenség, forrás-hiány	kerékpáros kultúra emelésére hivatott népszerűsítő, oktató, ösztönző kampányok, rendezvények, programok, biciklizés megvalósítása; információs kiadványok készítése, KRESZ szabályokat ismertető kampányok, egyedi kerékpáros szemléletformáló, kulturált együtt közlekedés segítő, védtelen közlekedők (gyalogosok, kerékpárosok) közlekedésbiztonságát célzó szemléletformáló kampányok megvalósítása (a, b)	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem
---	--	--	--	-------------	---	-------------------------------	-----

FOGYATÉKKAL ÉLŐK							
1	célzott programok száma alacsony a fogyatékkal élők csoportja esetében	információhiány, érdektelenség, forrás-hiány	civilszervezetek bevonásával a mozgáskorlátozottak és fogyatékkal élő részére programok szervezése, például gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályairól szóló foglalkozás	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok városi, települési, vármegyei önkormányzatok	az érintett szervezet vezetői	nem
ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK							
1	kevés a romáknak és mélyszegénységben élőkre szabott program	információhiány, érdektelenség, forrás-hiány	Roma Police Cafe, a romák és a rendőrség közötti kommunikáció elősegítése, zökkenőmentessé tétele	2029.06.30.	Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság, városi rendőrkapitányságok	az érintett szervezet vezetői	nem

					városi, települési, vármegyei önkormányzatok a roma nemzetiség képviselői, felzárkózási szakemberek, civil szervezetek		
--	--	--	--	--	---	--	--

1. Az áldozattá válás elkerülését, valamint a bűnözés okozta káros hatások csökkentését és a bűncselekményeket elszenvedő személyek társadalmi, erkölcsi sérelmeinek enyhítését célzó, csellengést megelőző programok

Az érintett állami szervek együttműködve a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal elősegítik a témában releváns meglévő jó gyakorlatok adaptálását. Fontos eredmény, hogy a tényleges áldozatok érezzék a káruk (káros hatások) csökkentésének reális esélyét. A közreműködés révén javul a bűncselekményeket elszenvedő személyek társadalmi, erkölcsi sérelmeinek enyhítését célzó intézkedések hatékonysága.

2. Vármegyei szintű média kampány a nőknek és időseket ért erőszakkal szemben

A vármegye teljes lakosságát érintően kiemelkedően fontos a nők és az idősek erőszakkal szemben gyenge ellenállásuk elfogadását, majd védelmük erősítést szolgáló a társadalom „egészére” kiterjedő program kampány, érzékenyítő kampány megvalósítása. Az érintett állami szervek együttműködve a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal elősegítik a témában releváns meglévő jó gyakorlatok adaptálását médiamix révén az üzeneteket el kell juttatni a társadalom összes rétegéhez. Fontos eredmény, hogy javulni fog a nők és idősek társadalmi megbecsülése, védelme.

3. Kerékpáros kultúra emelésére hivatott népszerűsítő, oktató, ösztönző kampányok, rendezvények, programok, biciklizés megvalósítása; információs kiadványok készítése, KRESZ szabályokat ismertető kampányok, egyedi kerékpáros szemléletformáló, kulturált együtt közlekedés segítő, védtelen közlekedők (gyalogosok, kerékpárosok) közlekedésbiztonságát célzó szemléletformáló kampányok megvalósítása

Az érintett állami szervek együttműködve a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal, vállalkozásokkal, elősegítik a témában releváns meglévő jó gyakorlatok adaptálását. A programok a vármegye valamennyi lakosát érinthetik. A média mixen kívül gyakorlati bemutatók, más rendezvényhez kapcsolódó akciókkal, versenyekkel lehet a programok iránti érdeklődést fenntartani. Fontos eredmény, hogy nemcsak a kerékpáros, hanem a közlekedés kultúra szintje is javul.

4. Civilszervezetek bevonásával a mozgáskorlátozottak és fogyatékkal élő részére programok szervezése, például gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályairól szóló foglalkozás

Szükséges olyan programok szervezése, amelyek kifejezetten a fogyatékkal élők biztonságérzetének növelésére, védekezési mechanizmusok kialakítására fókuszál. Ezen belül hangsúlyos elem lehet a közlekedésbiztonsági rendezvények szervezése.

5. Roma Police Cafe, a romák és a rendőrség közötti kommunikáció elősegítése, zökkenőmentessé tétele

Fontos, hogy a vármegyén létrejőjenek olyan találkozók, ahol partnerségi viszony alakulhat ki, illetve a meglévő együttműködés magasabb szintre léphet a rendőrség erre felkészített részlegei, szakemberei és a roma önkormányzatok, civil szervezetek között. A beszélgetések témái között hangsúlyt kell helyezni a bűnmegelőzési eszközökre, a települési közbiztonságot növelő intézkedésekre.

V. Közösségi programok a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerőpiaci kompetenciák, együttműködés erősítésére

1. Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások

Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

Alapvetően a mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek hátrányos helyzetét a szegénység, a rossz pénzügyi, gazdálkodási helyzetük determinálja. Ebből adódik a szolgáltatási hiányosságok, amikkel nap mint nap szembe néznek.

A kisgyermekkorai, korai fejlesztés elmaradása alapvetően befolyásolhatja az iskolai eredményeket és a továbbtanulási lehetőségeket. A korai fejlesztés intézményesült, illetve rendszeres formái csak korlátozottan hozzáférhetők a vármegyében, koncentrátságuk a déli területeken jellemző. Az alapfokú oktatásban a korai fejlesztés hiánya és a szociális helyzetükből fakadóan a tanulási eredményeik az iskolai átlag alatti teljesítményhez vezetnek, ugyanakkor a köznevelési intézményhálózat a folyamatos tanulmányi és szocializációs problémákat nem tudja kezelni, a tanórán kívüli lehetőségek, úgymint tanodai szolgáltatásokhoz való hozzáférés pedig korlátozottak, inkább a városokhoz és a nagyobb településekhez köthetők. Ebből is adódóan a mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatalok esetében nagyobb az iskolai lemorzsolódás kockázata, és a továbbtanulási motivációjuk is alacsonyabb. Emellett a közösségi kommunikációs, a pénzügyi-gazdálkodási, háztartásvezetési hiányosságaik az iskolai teljesítmény mellett visszavezethetők a családjuk szociális-anyagi helyzetére is. A halmozottan hátrányos helyzetükből adódó kilátástalanság, motiválatlanság, és nem utolsósorban sebezhetőségük, gyakrabban viszi őket az élet rossz oldalára. Esetükben magasabb a kockázata az áldozattá válásnak, de a bűnelkövetővé válásnak, a szenvedélybetegségeknek. A rendszeres foglalkozások hiánya, a helyi szakértelem hiánya, a mélyszegénységben élő és roma gyermekek, illetve fiatalok kompetencia, ismeret és tudáshiánya a legfőbb akadályozó tényezők. Ezt a helyzetet erősítik a közlekedésföldrajzi anomáliák. A gyerekek számára a fejlesztésekben, a tanulmányokban való részvételt, a fiatal felnőttek esetében a munkavállalást nehezítik a közösségi közlekedésben felmerülő problémák, a járathányok, illetve a közlekedésszervezés jelenlegi prioritásai. Az alulképzettségből, az alacsony végzettségéből is adódó munkaerő kínálatuk, a munkavállalói kompetenciák alacsony szintje gyakran csak az alacsony presztizsű, segédmunka vállalást teszi lehetővé számukra, azt sem mindig rendszeresen.

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködések igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi programok LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megszüntetése, hogy a nem helyben található szolgáltatásokhoz hozzáférjenek közlekedési feltételek összehangolása a köznevelési intézmények órarendjével vagy a munkába járással, falubusz vásárlása	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak, rehabilitációs szakemberek/szakmérnökök, civil szervezetek	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
2)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	foglalkoztatásba való bejutás javítását célzó intézkedések támogatása, munkaerő-piaci szolgáltatások: pl. komplex munkaerőpiaci mentorálás, álláskereső klub, álláskeresési tanácsadás, munkavállalást segítő egyéb képzések, tréningek, tanácsadások szervezése. önfoglalkoztatását, vállalkozóvá válását támogató gazdaság- és vállalkozásfejlesztési, beruházási programok szervezése, OKJ és betanító jellegű szakmai képzések	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, pszichológusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek, oktatási tanácsadók	oktatási – nevelési és szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat	nem

3)	családon belüli konfliktusok helytelen rendezése, nők és gyermek bántalmazása elleni küzdelem hiánya,	pénzügyi források hiánya, szakemberek hiánya, szülői kompetenciák nem megfelelőssége, szülői ismeretek hiánya	társadalmi célú kampányok: a gyermekbántalmazás elleni, nők bántalmazása elleni küzdelem részeként prevenciók és szemléletformáló órák; antidiszkriminációs programok; érzékenyítő és integrációs programok.	2029.06.30.	Pszichológus, tréner, civil szervezetek családsegítő szolgálat munkatársai, gyermekvédelmi szakemberek, védőnők, családsegítő munkatársai, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	civil szervezetek családsegítő szolgálat, gyermekvédelmi szolgálat, családsegítő szolgálat, védőnő, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	nem
4)	korai fejlesztés hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező hiánya/ismeretek, eszközök hiánya, szülői ismeretek hiánya, későn fordul szakemberhez a család, a szülő, megfelelő intézmény hiánya, védőnői szolgáltatás túlterheltsége	korai fejlesztés, képességgondozás biztosítása helyben és térítésmentesen már kisgyermekkorától, „jó kis hely”, biztos kezdet gyerekházak létrehozása és működtetése	2029.06.30.	védőnő, gyógypedagógus, továbbképzett kisgyermeknevelők, óvónők, civil szervezetek, családsegítő munkatársai, gyermekvédelmi szakemberek, civil szervezetek	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző), gyermekvédelmi szervezetek munkatársai, védőnő	nem
5)	továbbtanulási nehézségek	rossz tanulmányi eredmények, információhiány, szakképzések és	pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, motivációs foglalkozások helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, humán erőforrás szakemberek,	oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem

		intézmények alacsony száma, magas iskoláztatási költségek, köznevelési intézményekben kevés információ			civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző), Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	
6)	az iskolai lemorzsolódás magas kockázata	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, tanoda, illetve tanoda jellegű szolgáltatások hiánya, tehetséggondozás hiánya	tanulási technikák elsajátítását segítő programok, tanfolyamok biztosítása, tanoda, tanoda jellegű szolgáltatás biztosítása, tantárgyi felzárkóztatás, korrepetálás tehetségpont szolgáltatásaihoz helyben történő hozzáférés biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, gyógypedagógus, tanító, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
7)	kevés tehetséggondozási és tehetségfejlesztési szolgáltatás	kevés köznevelési és szakképzési intézményben van tehetségpont és még kevesebb foglalkozik a hátrányos helyzetű gyerekekkel, pénzügyi és szakember hiány	tehetségfejlesztő foglalkozások biztosítása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén, tehetségpontok létrehozása és működtetése helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, tehetségpontok munkatársai	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
8)	a droghasználat, az alkoholfogyasztás és a dohányzás terjedése az ifjúság körében,	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező	bűnmegelőzési és prevenciós foglalkozások, programok (szenvedélybetegség kialakulásának megelőzése) helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok,	rendőrség, oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem

	bűnelkövetővé válás magas kockázata	szervező/ismeretek hiánya, kilátástalanság, motiváció hiánya, szegénység, menekülés a mindennapi problémák előtt			civil szervezetek, jogászok	önkormányzat (polgármester, jegyző),	
9)	roma és mélyszegénységben élő fiatalok elhelyezkedési nehézségei	alapkompétencia hiányok, alulképzettség, kedvezőtlen anyagi helyzet, potenciális munkáltatók hiánya	7-8 osztályos képzés, OKJ képzések, szakmai képzések, képzésbe irányítás, képzési tanácsadás, kompetenciafejlesztés helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	képzésszervezők, képzési tanácsadók, kormányhivatal munkatársai, pedagógusok, szaktanárok	oktatási – nevelési és szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
10)	közösségi kommunikációs hiányosságok	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, képzések hiánya, informatikai eszközök hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, médiafoglalkozások, médiatartalmak létrehozása, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítását célzó programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	informatika tanár, oktatók, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
11)	pénzügyi, gazdasági, háztartásvezetési ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, trénerok, pénzügyi-gazdasági szakemberek, civil	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

					szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai	családsegítő szolgálat	
--	--	--	--	--	---	------------------------	--

A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek (mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	kisgyermekes szülők részére közösségi programok, fejlesztési lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező hiánya/ismeretek, eszközök hiánya	baba-mama körök szervezése, baba-mama torna, ringató foglalkozás, játszóházi szolgáltatás biztosítása helyben és térítésmentesen	2029.06.30.	védőnő, foglalkozás vezető, családsegítő munkatársai, civil szervezetek	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
2)	a fejlődési elmaradás késői észrevétele, kezeletlensége	ismeretek hiánya, későn fordul szakemberhez a család, a szülő, megfelelő intézmény hiánya, védőnői szolgáltatás túlterheltsége	korai fejlesztés, képességgondozás biztosítása helyben és térítésmentesen már kisgyermekkortól, „jó kis hely”, biztos kezdet gyerekházak létrehozása és működtetése	2029.06.30.	védőnő, gyógypedagógus, továbbképzett kisgyermeknevelők, óvónők, civil szervezetek, családsegítő munkatársai,	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző), gyermekvédelmi szervezetek	nem

					gyermekvédelmi szakemberek		
3)	az iskolai lemorzsolódás magas kockázata	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, tanoda, illetve tanoda jellegű szolgáltatások hiánya	tanulási technikák elsajátítását segítő programok, tanfolyamok biztosítása, tanoda, tanoda jellegű szolgáltatás biztosítás, tehetségpont szolgáltatásaihoz helyben történő hozzáférés biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, gyógypedagógus, tanító, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
4)	az iskolai lemorzsolódás magas kockázata	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, tanoda, illetve tanoda jellegű szolgáltatások hiánya	tanórán kívüli, iskolai előrehaladást, tantárgyi felzárkóztatás segítő tevékenységek megvalósítása, gyermekek korrepetálása, egyéni fejlesztés, tanoda, tanoda jellegű szolgáltatásaihoz helyben történő hozzáférés biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, tanító, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
5)	idegennyelvi kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	térítésmentesen idegen nyelvi beszédképesség fejlesztése, idegennyelvi kurzusok és táborok szervezése helyben vagy szállítással megoldva	2029.06.30.	idegennyelvi tanár, oktató, pedagógusok, civil szervezetek, külföldi önkéntesek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
6)	továbbtanulási lehetőségek ismeretének hiánya	szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya	pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

						(polgármester, jegyző), Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	
7)	tehetséges gyermekek támogatásának a hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, tehetségpontok hiánya, illetve a tehetségpontok kevésbé foglalkoznak az esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozókkal	tehetségfejlesztő foglalkozások biztosítása tudományos és/vagy kulturális tevékenységek terén, tehetségpontok létrehozása és működtetése helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, tehetségpontok munkatársai	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
8)	tehetséges gyermekek támogatása	pénzügyi források hiánya	ösztöndíj programok biztosítása	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
9)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek, önismereti, személyiségfejlesztő foglalkozások, programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

						közművelődési intézmények vezetői	
10)	az iskolai lemorzsolódás relatíve magas szintje	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	előadások, személyes beszélgetések helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen, amelyek motiválják a gyerekeket a továbbtanulásra, személyes történetekkel példát mutat, a társadalom aktív tagjaival ápolhatnak kapcsolatokat; motivációs technikák elsajátítása	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
11)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	felelősségvállalást, önkéntességet, erkölcsi nevelést elősegítő tréningek, programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
12)	kilátástalanság, perspektíva nélkülség megjelenése a fiatal korosztályokban	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	segítő beszélgetés, pszichológiai tanácsadás, mentálhigiénés támogatás, programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési	nem

						intézmények vezetői	
13)	jogsegélyszolgálat, a jogok és kötelezettségek ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	jogsegélyszolgálat helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen fiataloknak	2029.06.30.	jogász, ügyvéd, jogsegély szolgálat munkatársai	civil szervezetek vezetői, Jogi Segítségnyújtó Szolgálat, családsegítő szolgálat	nem
14)	szociális és egyéb ügyek intézési nehézségei, diszkrimináció a hivatalos ügyintézés területén, a szociális támogatások és igénybevételei feltételeinek ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	helyben, térítésmentesen elérhető segítségnyújtás a szociális és egyéb ügyek intézésében, információk a különböző segítő intézményekről, szervezetekről, közvetítés az adott problémával foglalkozó intézmény, szervezet felé	2029.06.30.	családsegítő szolgálat munkatársai, civil szervezetek munkatársai	civil szervezetek vezetői, családsegítő szolgálat	nem
15)	pénzügyi, gazdasági, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	helyben, térítésmentesen elérhető pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok biztosítása, háztartásvezetési tanácsadás, adósságkezelési tanácsadás szervezése	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, pénzügyi-gazdasági szakemberek, civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem
16)	médiakommunikációs ismeretanyag hiánya, az online kommunikáció során fellépő	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező	kommunikáció fejlesztését segítő térítésmentes programok (pl.: médiafoglalkozások, médiatartalmak létrehozása) helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, kommunikációs	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

	veszélyek felismerésének hiánya	szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, célzott programok, képzések hiánya			szakemberek, informatikai szakemberek, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	(polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	
17)	korai iskolaelhagyás, lemorzsolódás miatt fellépő kompetencia hiányok és szakmai, gyakorlati ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, hiányszakmákra való képzések hiánya	7-8 osztályos képzés, OKJ képzések, szakmai képzések, képzésbe irányítás, képzési tanácsadás, kompetenciafejlesztés helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	képzésszervezők, képzési tanácsadók, kormányhivatal munkatársai, pedagógusok, szaktanárok,	oktatási – nevelési és szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
18)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	munkaerő-piaci szolgáltatások helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen: pl. komplex munkaerőpiaci mentorálás, álláskereső klub, álláskeresési tanácsadás	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési és szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem

19)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, motiváció hiánya és szegénység	egészségfejlesztési programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen: pl. egészséges életmód klub, egészségnapok, táplálkozási ismeretek fejlesztése	2029.06.30.	dietetikusok, pedagógusok, trénerok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
20)	infrastrukturális adottságok nem megfelelősége, illetve hiánya	pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	infrastrukturális fejlesztések és eszközbeszerzések: ifjúsági klubok, konditerem, szabadidős kondipark	2029.06.30.	önkormányzat munkatársai, önkormányzati szervezetek munkatársai,	önkormányzati szervezetek vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
21)	családon belüli konfliktusok helytelen rendezése, gyermekbántalmazás elleni küzdelem hiánya,	pénzügyi források hiánya, szakemberek hiánya, szülői kompetenciák nem megfelelősége, szegénységből adódó konfliktushelyzetek	társadalmi célú kampányok szervezése a gyermekbántalmazás elleni küzdelem részeként (prevenciós és szemléletformáló órák, foglalkozások, egyéni és csoportos tanácsadások, tájékoztató fórumok,)	2029.06.30.	pszichológus, tréner, gyermekvédelmi szakemberek, védőnők, családsegítő munkatársai, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	gyermekvédelmi szolgálat, családsegítő szolgálat, védőnő, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	nem
22)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező	antidiszkriminációs programok, foglalkozások szervezése és érzékenyítő foglalkozások, tájékoztatók, programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok, civil szervezetek, jogászok	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

		szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom szemlélete, kirekesztő magatartása				(polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	
23)	bűnmegelőzési és prevenciós programok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, kilátástalanság, motiváció hiánya, szegénység, menekülés a mindennapi problémák elől	bűnmegelőzési és prevenciós foglalkozások, programok (szenvedélybetegség kialakulásának megelőzése) helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerek, civil szervezetek, jogászok	rendőrség, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
24)	online zaklatás, cyberbullying, iskolai konfliktusok agresszív megoldása, fiatal bűnelkövetők számának megemelkedése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, kilátástalanság, ismeret hiányok, konfliktuskezelési technikák hiánya, kedvezőtlen anyagi helyzet	áldozattá válás megelőzésére programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerek, civil szervezetek, jogászok	rendőrség, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
25)	pedagógus munkáját segítő humánkapacitás hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek	pedagógus munkáját segítő humánkapacitások biztosítása: szakemberek biztosítása, számának növelése (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, iskolai	2029.06.30.	gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, iskolai szociális	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

		hiánya, eszközök hiánya	szociális munkás, gyermekorvos, családsegítő, védőnő), továbbképzése		munkás, gyermekorvos, családsegítő, védőnő	(polgármester, jegyző)	
26)	diszkriminációs problémák, élethelyzetek elleni küzdelem hiánya, az iskolai lemorzsolódás megelőzése	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, iskolán belüli diszkrimináció megléte és iskolán belüli szegregációt elősegítő intézkedések	az iskolai integráció módszereinek elterjesztése és a szegregáció megszüntetése	2029.06.30.	pedagógusok, iskolai szociális munkás	oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem
27)	szünidei gyermekfelügyelet hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	gyermek és tematikus táborok, foglalkozások, szünidei gyermekfelügyelet helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	civil szervezetek, közösségszervezők, animátorok, pedagógusok, trénerok,	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
28)	szülői nevelési kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	szülői nevelési kompetenciák fejlesztésével foglalkozó programok, foglalkozások (nevelési ismeretek, kulturális gyakorlatok) helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen, erősítve ezzel a családot nevelési funkciójának ellátásában	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem

					szolgálat munkatársai,		
29)	szülői nevelési kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	családi életre való felkészítés (pozitív családminták, a családalapítás feltételei), párkapcsolati kultúra elsajátítását segítő programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő szolgálat munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem
30)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megszüntetése, közlekedési feltételek összehangolása a munkába járással, vagy éppen falubusz vásárlása	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegeyi önkormányzatok vezetői	igen - nem
31)	komplex felzárkózási programok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	komplex felzárkózási programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen, illetve azon belül nyújtott szolgáltatások kiterjesztése nem csak szegregált körülmények között élők számára	2029.06.30.	civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, családsegítő szolgálat munkatársai, önkormányzati munkatársak	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat, oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem

						intézmény- vezetők, gyermekvé- delmi szer- vezetek	
32)	pénzügyi problé- mák, elszegénye- dés	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szer- vező/ismeretek hiá- nya, eszközök hiá- nya	pénzügyi és/vagy természetbeni ado- mányok biztosítása (pl.: rendszeres uzsonna, egy havi ételmisszer cso- mag , alapvető ételmisszereken kívül az egészséges táplálkozáshoz nélkülöz- hetetlen zöldség és gyümölcs, tan- szercsomag biztosítása, iskolakez- dési támogatás, hangszer és tánc- ruha biztosítása), adománygyűjtés és osztás, esetlegesen rendszeres ingye- nes turkáló	2029.06.30.	civil szerveze- tek, családse- gítő szolgálat munkatársai, önkormányzati munkatársak	önkormány- zat (polgár- mester, jegyző), családse- gítő szolgál- lat, oktatási – nevelési intézmé- nyek veze- tői, gyer- mekvé- delmi szer- vezetek	nem
33)	pénzügyi problé- mák, elszegénye- dés	pénzügyi források hiánya, eszközök hi- ánya	lakhatási és életkörülmények javítása	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormány- zat (polgár- mester, jegyző)	nem
34)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismere- tek hiánya, foglalkoz- tathatóság nö- velése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szer- vező/ismeretek hiá- nya, eszközök hiá- nya	bölcsőde, családi bölcsőde, családi napközi és óvoda létrehozása, fejlesztése, fenntartása	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormány- zat (polgár- mester, jegyző), ok- tatási – ne- velési intéz- mények ve- zetői	nem
35)	szocializációs, in- tegrációs nehézsé- gek, befogadás hiá- nya	kedvezőtlen anyagi helyzet, kommunika- ciós kompeten- ciák alacsony szintje	közösségi programok, személyiségfej- lesztő és kommunikációs tréningek, érzékenyítő tréningek, foglalkozások a többségi társadalom tagjainak	2029.06.30.	trénerek, civil szervezetek	oktatási – nevelési, szakképző intézmé- nyek	nem

						vezetői, civil szervezetek vezetői	
36)	közösségi kommunikációs hiányosságok	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, képzések hiánya, informatikai eszközök hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, médiafoglalkozások, médiatartalmak létrehozása, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítását célzó programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
37)	pénzügyi, gazdasági, háztartásvezetési ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, pénzügyi-gazdasági szakemberek, civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem

Alapvetően a társadalmi-gazdasági felzárkózáshoz kapcsolódóan már ismert intézmények, mint a Jó Kis Hely, Biztos Kezdet Gyerekházak, tanodák és szolgáltatásaik további expanziója szükséges a vármegyében. Minél több köznevelési és szakképző intézményben javasolt létrehozni tehetőségpontokat, vagy tehetséggondozási, tehetségfejlesztési szolgáltatásokat nyújtani a mélyszegénységben élő, roma gyerekek és fiatalok számára. A szociális város és település rehabilitációs projektekben hatékonyan és eredményesen alkalmazott programelemek kiterjesztése a szegregációval veszélyeztetett területekre, illetve a teljesen szegregálódott településekre. Rendszeres ismeretterjesztő foglalkozásokat szükséges szervezni a bűnmegelőzés, áldozattá válás, a különböző prevenciók területén az iskolarendszeren belül és kívül. A pénzügyi-gazdálkodási tudatosság, a háztartásvezetési ismeretek és a gyermekvállalásra való felkészítés témakörében szervezendő programok, programsorozatok, interaktív események és akciók szintén hasznosak. A Felzárkózó Települések Programok, illetve az azokban alkalmazott módszertanok, programok expanziója szintén egy lehetőséget jelent a mélyszegénységben élő, roma gyerekek és fiatalok számára. A földrajzi területek és a mélyszegénységben élő, illetve roma lakosságának igényeihez illeszkedő programok megvalósítása javasolt. A közlekedési nehézségek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, amely térségi és vármegyei együttműködések igényel.

2. Sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások

A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

Az SNI gyerekek és szülei a gyermek egyéni állapotától függően szembesülnek a szolgáltatási hiányokkal. A kevés szolgáltatás, a gyerekek fejlesztési lehetőségei elsősorban a szolgáltató szervezet földrajzi elhelyezkedésétől függően vehetők igénybe. Ezt tovább befolyásolják a vármegye szerte előforduló közlekedési nehézségek, amely a gyerekek számára a fejlesztésekben, a tanulmányokban való részvételt nehezítik. A közösségi közlekedésben felmerülő problémák, a járathányok, illetve a közlekedésszervezés jelenlegi prioritásai nem kedveznek a külön fejlesztést igénylő vidéki gyermekeknek. Az SNI gyermekek számára az akadálymentesítés, beleértve a fizikai mellett az infokommunikációs fejlesztéseket is, szintén fontosak a mindennapi életükben. E fejlesztések általában pénzügyi forrásokat igényelnek, amelynek fedezetét az önkormányzatok nehezen tudják előteremteni. A gyermekek egyéni és csoportos fejlesztése területén a szakember hiány is nagymértékben befolyásoló tényező a vármegye különböző térségeiben.

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködések igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

**A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások
a hátrányos helyzetűek (sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek) körében**

Sor- szám	A SZÚT-ban fel- tárt szolgáltatási hiányok a közös- ségi programok esetén	A szolgáltatási hiá- nyok okai, a szol- gáltatások elérésé- nek akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javasla- tok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vár- megye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a be- avatkozás vég- rehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósí- tásért fele- lős sze- mély(ek)	Több vár- megye együttmű- ködésében megvaló- suló be- avatkozás- e (igen/nem)
1)	kevés a helyben elérhető gyógypedagógiai szolgálta- tás	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín és az esz- közök hiánya, szak- értelemmel rendel- kező szervező/ismer- etek hiánya	SNI gyerekek helyben történő fejlesz- tésének, tanításának támogatása, gyógypedagógiai fejlesztések, élmény- pedagógiai programok, pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs és re- habilitációs ellátás biztosítása	2029.06.30.	védőnő, gyógy- pedagógus, to- vábbképzett kisgyermekne- velők, óvónők, pedagógusok, civil szerveze- tek, családse- gítő munkatár- sai, gyermek- védelmi szak- emberek	intézményve- zetők, önkor- mányzat (pol- gármester, jegyző), gyer- mekvédelmi szervezetek	nem
2)	egészségfejlesz- tési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szer- vező/ismeretek hiá- nya, eszközök hiá- nya	az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglal- kozások tartalmának beépítése a ne- velési-oktatási intézmények nevelési programjába	2029.06.30.	védőnő, gyógy- pedagógus, to- vábbképzett kisgyermekne- velők, óvónők, pedagógusok, civil szerveze- tek, családse- gítő munkatár- sai, gyermek- védelmi szak- emberek	intézményve- zetők, önkor- mányzat (pol- gármester, jegyző), gyer- mekvédelmi szervezetek	nem

3)	kisgyermeknevelő, óvónő, pedagógus munkáját segítő humánkapacitás hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	SNI gyerekekkel való helyben történő foglalkozáshoz szakemberek biztosítása (pszichológus, logopédus, mozgás fejlesztés, értelmi fejlesztés területén gyógypedagógus)	2029.06.30.	gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, iskolai szociális munkás, gyermekorvos, családsegítő, védőnő	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
4)	súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket ellátó intézmény/egységek hiánya, vagy nem megfeleléssége	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket ellátó intézmény/egységek szakmai, infrastrukturális fejlesztése	2029.06.30.	önkormányzat munkatársai, önkormányzati szervezetek munkatársai, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, iskolai szociális munkás, gyermekorvos, családsegítő, védőnő	intézményvezetők, önkormányzati szervezetek vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem
5)	hiányoznak a szakmatanulási lehetőség biztosító befogadó intézmények	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, korlátozott számú szakképzési intézmény és szakma	szakmatanulási lehetőség biztosítása, befogadó intézmények létrehozása	2029.06.30.	önkormányzat munkatársai, önkormányzati szervezetek munkatársai, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, szakképző intézmények munkatársai	intézményvezetők, önkormányzati szervezetek vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakképzési intézmények vezetői	nem

6)	mentálhigiénés központok, szakszolgálati decentrumok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, jogszabályi háttér hiánya	mentálhigiénés központ, szakszolgálati decentrum létrehozása	2029.06.30.	önkormányzat munkatársai, önkormányzati szervezetek munkatársai, szakpolitikai szakértők	intézményvezetők, önkormányzati szervezetek vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), oktatási – nevelési intézmények vezetői, szakpolitikai és politikai vezetők	nem
7)	szülői nevelési kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket nevelő családok kompetenciafejlesztése	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő szolgálat munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem
8)	speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok hiánya	Tantervek, tananyagok hiánya, pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező ismeretek hiánya	speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok biztosítása	2029.06.30.	gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, tananyagíró szakember	intézményvezetők, önkormányzati szervezetek vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), oktatási – nevelési	nem

						intézmények vezetői,	
9)	közlekedési problémák	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megoldása, közlekedési feltételek összehangolása a szolgáltatások igénybevételéhez, közösségi közlekedés akadálymentesítése, akadálymentesített falubusz	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak, rehabilitációs szakemberek/szakmérnökök, civil szervezetek	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
10)	akadálymentesítés hiánya	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező ismeretek hiánya, fejlesztési motiválatlanság, többségi társadalom érzékenységének hiánya	középületek és közterek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése, akadálymentesített játszóterek létrehozása, szolgáltatások egyenlő eséllyel történő hozzáféréseinek biztosítása	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, rehabilitációs szakemberek/szakmérnökök, civil szervezetek	Közszolgáltatói intézményvezetők, önkormányzati vezetők, közművelődési intézmények vezetői, civil szervezetek, oktatási-nevelési intézmények vezetői, gyógypedagógiai intézmények vezetői	nem

Alapvetően a már meglévő és a vármegyében hatékonyan és eredményesen alkalmazott szolgáltatások kiterjesztése szükséges azon területeken, ahol nincsenek intézmények, a szolgáltatások részben elérhetőek, vagy teljesen elérhetetlenek. Minél több köznevelési és szakképző intézményben kellene létrehozni tehetségpontokat, vagy tehetséggondozási, tehetségfejlesztési szolgáltatásokat nyújtani az SNI gyermekek részére. Az élménypedagógiai programok beépítése a fejlesztésekbe, speciális tantervek, tananyagok fejlesztése, rendszeres felülvizsgálata, megújítása javasolt. A gyerekek mellett a szülőket is be kell vonni a fejlesztésekbe, az ismereteiket, kompetenciáikat bővíteni szükséges az adott témakörben, hogy a gyerekeknek kellő segítséget tudjanak nyújtani. A közlekedési nehézségek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, amely térségi és vármegyei együttműködéseket igényel. A fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésre minden településen és a közösségi közlekedésben is nagy hangsúlyt kell fektetni. Szakpolitikai előkészítések és döntések szükségesek az intézményhálózat vármegyei bővítésére vonatkozóan.

3. Ifjúságot célzó tevékenységek

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Az ifjúság esetében kettősség figyelhető meg, egyrészt a köznevelési, szakképzési és felsőoktatási rendszerben még bentlétőknek szóló szolgáltatások hiánya mellett azokat is figyelembe kell venni, amelyek már a fiatal, önálló életvitelt folytató 18-29 éves korosztálynak, jellemzően a rendszeres munkajövedelemmel rendelkező, családalapítás, gyermekvállalás előtt állókat, illetve kisgyermekes szülőket érinti. A tanulmányaikat folytatók esetében a programok, szolgáltatások elérhetősége alapvetően a köznevelési, szakképzési, illetve felsőoktatási intézményhez kötött. Az utóbbiak esetében a szolgáltatások nyújtásakor a pénzügyi fedezet megteremtése a legnagyobb befolyásoló tényező. Az ifjúság hozzáférést a szolgáltatásokhoz mindkét társadalmi helyzetben alapvetően befolyásolják a vármegyei közösségi közlekedési adottságok. A tanuló ifjúság számára a fejlesztésekben, a tanulmányokban való részvételt, a fiatal önálló életvitelt folytató felnőttek esetében alapvetően a munkavállalást nehezítik a közösségi közlekedésben felmerülő problémák, a járáshiányok, illetve a közlekedésszervezés jelenlegi prioritásai. Szintén mindkét csoportot érinti a lakóhelyük szolgáltatáshiányok miatt is alacsony népességmegtartó képessége, és ezáltal az elvándorlás veszélye.

Hátrányos helyzetűek (ifjúság) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A szolgáltatáshiányok alapvetően a munkavállalással, illetve a ifjúság közösségi szerepvállalásával függnek össze. A munkavállalói és vállalkozói kompetenciák hiánya az egyik legfőbb probléma. A munkaerő kereslet oldaláról pedig az ifjúsági munkavállalás, illetve az elsődleges munkaerőpiac szakmakereslete és a fiatalok képzettségi, végzettségi szintje közötti eltérések kezelése szükséges. Emellett a szakmai képzési kínálat egyeztetése és a munkaerő kereslettel a munkaerőpiaci egyensúly érdekében szükséges. A fiatalok részvétele a helyi közügyekben alacsony, ehhez a fiatalok érdektelensége mellett a helyi döntéshozók elkötelezettségének hiánya is közrejátszik. A gyerekek és a felnőttek különböző csoportjai között az ifjúsági igények elvesznek, a kimondottan az ifjúsággal foglalkozó szervezetek száma alacsony, a szakemberek hiánya meghatározó. A szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségei, az ifjúsági táborok száma rendkívül alacsony a vármegyében.

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködéseket igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek. A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi programok LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósítáért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megszüntetése, hogy a nem helyben található szolgáltatásokhoz hozzáférjenek, közlekedési feltételek összehangolása a munkába járással, intézmények órarendjével	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak, rehabilitációs szakemberek/ szakmérnökök, civil szervezetek	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
2)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya,	foglalkoztatottság növelését célzó intézkedések támogatása. munkaerő-piaci szolgáltatások: pl. komplex munkaerőpiaci mentorálás, álláskereső klub, álláskeresési tanácsadás,	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, pszichológusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek, oktatási tanácsadók	oktatási – nevelési és szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, Nemzeti	nem

		korlátozott képzési kínálat	munkavállalást segítő egyéb képzések, tréningek, tanácsadások szervezése. önfoglalkoztatását, vállalkozóvá válását támogató gazdaság- és vállalkozásfejlesztési, beruházási programok szervezése, OKJ szakmai képzések, helyi hagyományra épülő, piacképes kézműves szakmák			Foglalkoztatási Szolgálat,	
3)	családon belüli konfliktusok helytelen rendezése, nők és gyermek bántalmazása elleni küzdelem hiánya,	pénzügyi források hiánya, szakemberek hiánya, szülői kompetenciák nem megfelelősége,	társadalmi célú kampányok: a gyermekbántalmazás elleni, nők bántalmazása elleni küzdelem részeként preventív és szemléletformáló órák; antidiszkriminációs programok; érzékenyítő és integrációs programok.	2029.06.30.	Pszichológus, tréner, civil szervezetek családsegítő szolgálat munkatársai, gyermekvédelmi szakemberek, védőnők, családsegítő munkatársai, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	civil szervezetek családsegítő szolgálat, gyermekvédelmi szolgálat, családsegítő szolgálat, védőnő, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	nem
4)	fiatalok életvezetési, háztartási, háztartásvezetési hiányosságai, családtervezési ismeretek hiánya, szülői nevelési kompetenciák hiánya, az	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	családalapításra, gyermekvállalásra, családi életre és gyermeknevelésre való felkészítő programok, tanfolyamok, foglalkozások biztosítása, háztartásvezetési ismeretek	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő szolgálat munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat, ifjúsági szervezetek vezetői	nem

	öngondoskodásra való felkészültség		elsajátítását segítő programok, barkácsklub		ifjúsági szervezetek munkatársai		
5)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltési lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	ifjúsági közösségfejlesztő és képzési programok, kapcsolódó tevékenységek támogatása	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, ifjúsági szervezetek munkatársai	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), ifjúsági szervezetek vezetői	nem

A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások

a hátrányos helyzetűek (ifjúság) körében

Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	piacképes szakma elsajátítási lehetőségek hiánya, szakképzések hiánya, hiányszakmákban a képzések hiánya, lassú reagálási idő a piaci folyamatokra	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, szakképzések hiánya	szakközépiskolai, gimnáziumi továbbtanulási, képzési, tanfolyami kínálat bővítésének biztosítása	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, szakképző intézmények, szakpolitikusok	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakképző intézmények vezetői, szakképző intézmények vezetői,	nem

						különböző kamarák képviselői, szakpolitikusok	
2)	helyi hagyományra épülő, piacképes kézműves szakmák művelőinek hiánya,	szakember és szakértelm hiánya, eszköz hiány, érdeklődés hiány	helyi hagyományra épülő, piacképes kézműves tudás gyakorlati elsajátításának támogatása, ismeretátadási programsorozatok, szakkörök biztosítása	2029.06.30.	szakképzési intézmények és közművelődési intézmények munkatársai, civil szervezetek	szakképzési intézmények és közművelődési intézmények vezetői, civil szervezetek	nem
3)	továbbtanulási lehetőségek ismeretének hiánya	szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya	pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, szakképző intézmények vezetői, különböző kamarák képviselői	nem
4)	tehetséges fiatalok támogatásának a hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, tehetségpontok hiánya	tehetségfejlesztő foglalkozások természettudományi, kulturális témakörben	2029.06.30.	pedagógusok, szaktanárok, oktatók, civil szervezetek, közreműködő szakelőadók	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek	nem

5)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	foglalkoztatásba való bejutás javítását célzó intézkedések támogatása. munkaerő-piaci szolgáltatások: pl. komplex munkaerőpiaci mentorálás, álláskereső klub, álláskeresési tanácsadás	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
6)	munkanélküliség a pályakezdő fiatalok körében	fejlesztési motiválatlanság, módszertani hiányok, szervezeti fejlesztések hiánya	ifjúsági munka módszertani és szervezeti fejlesztésének támogatása a foglalkoztathatóság növelése érdekében	2029.06.30.	ifjúságpolitikai szakemberek, pedagógusok, különböző kamarák képviselői	középfokú intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, ifjúságpolitikai szakemberek, különböző kamarák képviselői	nem
7)	az önfoglalkoztatás hiánya, munkavállalói kompetenciák hiánya	vállalkozó válási igény hiánya, munkavállalói kompetenciák alacsony szintje, ismeretek hiánya	fiatalok vállalkozói kompetenciáinak és egyéb, a foglalkoztatást elősegítő kompetenciáinak erősítése	2029.06.30.	civil szervezetek, inkubátorházak, vállalkozói szervezetek, kamarák, kormányhivatalok munkatársai	Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, különböző kamarák képviselői, civil szervezetek, munkaügyi központok vezetői,	nem

						Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat	
8)	fiatalok lakóhelyükhöz való kötésének hiánya, helyi közösség életében való részvételi hiány, elvándorlás	fiatalok érdektelensége a helyi ügyek alakításában, aktív részvételi hajlandóság, településvezetők részéről együttműködési hiány, valamint a helyi lehetőségek felismerésének hiánya a felek által	fiatalok bevonása a helyi ügyek alakításába települési szintű ifjúsági fejlesztések, valamint civil szervezetek helyi programjainak támogatásán keresztül	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, ifjúsági szervezetek munkatársai, civil szervezetek	önkormányzati vezetők, civil szervezetek vezetői, ifjúsági szervezetek vezetői	nem
9)	bűnmegelőzési és prevenciós programok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, kilátástalanság, motiváció hiánya, szegénység, menekülés a mindennapi problémák elől	prevenciós foglalkozások (szenvedélybetegségek kialakulásának és a bűnelkövetővé válás megelőzése)	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok, civil szervezetek, jogászok, ifjúsági szervezetek munkatársai	rendőrség, közép fokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
10)	fiatalok életvezetési, háztartási, háztartásvezetési hiányosságai, családtervezési ismeretek hiánya, szülői nevelési kompetenciák hiánya, az öngondoskodásra	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	családalapításra, gyermekvállalásra, családi életre és gyermeknevelésre való felkészítő programok, tanfolyamok, foglalkozások biztosítása, háztartásvezetési ismeretek elsajátítását segítő programok, barkácsklub	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségsszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat, ifjúsági szervezetek vezetői	nem

	való felkészületlenség				szolgálat munkatársai, ifjúsági szervezetek munkatársai		
11)	idegennyelvi kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	idegen nyelvi beszédképesség fejlesztése, idegennyelvi kurzusok szervezése	2029.06.30.	idegennyelvi tanár, oktató, pedagógusok, civil szervezetek, külföldi önkéntesek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
13)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, motiváció hiánya és szegénység	egészségfejlesztési programok: pl. egészséges életmód klub, egészségnapok, egészséges életmód programok, környezetvédelmi napok szervezés, táplálkozási ismeretek fejlesztése	2029.06.30.	dietetikusok, pedagógusok, trénerok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
14)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megszüntetése, közlekedési feltételek összehangolása a munkába járással, intézmények órarendjével	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegei önkormányzatok vezetői	igen - nem
15)	tehetséges fiatalok támogatása	pénzügyi források hiánya	ösztöndíj programok, természetbeni támogatások, továbbtanulás, a felsőoktatás finanszírozásához anyagi támogatások biztosítása	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

16)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek, önismereti, személyiségfejlesztő foglalkozások, indulatkezelési tréning,	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
17)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	felelősségvállalást, önkéntességet, erkölcsi nevelést elősegítő tréningek	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
18)	kilátástalanság, perspektíva nélkülség megjelenése a fiatal korosztályokban	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	pszichológiai tanácsadás, mentálhigiénés támogatás, segítő beszélgetés	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
19)	jogsegélyszolgálat, a jogok és kötelezettségek ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	jogsegélyszolgálat fiataloknak	2029.06.30.	jogász, ügyvéd, jogsegély szolgálat munkatársai	civil szervezetek vezetői, Jogi Segítségnyújtó Szolgálat, családsegítő szolgálat	nem
20)	pénzügyi, gazdasági, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel	pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, pénzügyi-	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat	nem

		rendelkező szervezet/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	tudatosság fejlesztését segítő programok		gazdasági szakemberek, civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai	(polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	
21)	családon belüli konfliktusok helytelen rendezése, nők és gyermek bántalmazása elleni küzdelem hiánya,	pénzügyi források hiánya, szakemberek hiánya, szülői kompetenciák nem megfelelése,	társadalmi célú kampányok: a gyermekbántalmazás elleni, nők bántalmazása elleni küzdelem részeként preventív és szemléletformáló órák; antidiszkriminációs programok; érzékenyítő és integrációs programok.	2029.06.30.	Pszichológus, tréner, civil szervezetek családsegítő szolgálat munkatársai, gyermekvédelmi szakemberek, védőnők, családsegítő munkatársai, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	civil szervezetek családsegítő szolgálat, gyermekvédelmi szolgálat, családsegítő szolgálat, védőnő, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	nem
22)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervezet/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	tematikus ifjúsági táborok szervezése	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok, ifjúsági szervezetek munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői, ifjúsági szervezetek vezetői	nem
23)	közösségi programok, szabadidő hasznos	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya,	ifjúsági civil szervezetek által szervezett programok, programsorozatok szervezése	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési	közművelődési intézmények vezetői,	nem

	eltöltésének lehetőségek hiánya	szakértelemmel rendelkező szervezet/ismeretek hiánya, eszközök hiánya			intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, ifjúsági szervezetek munkatársai	önkormányzat (polgármester, jegyző), ifjúsági szervezetek vezetői, civil szervezetek	
24)	ifjúságsegítőknél, fiatalokkal foglalkozó szervezetek érdekében létrejövő, a részvételükkel zajló nem formális képzési programok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervezet/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, képzési programok hiánya	ifjúságsegítőknél, fiatalokkal foglalkozó szervezetek érdekében létrejövő, a részvételükkel zajló nem formális képzési programok támogatása	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, ifjúsági szervezetek munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői, ifjúsági szervezetek vezetői	nem
25)	fiatalok lakóhelyükhöz való kötődésének hiánya, helyi közösség életében való részvételi hiány, elvándorlás	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervezet/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, a fiatalok érdektelensége a helyi ügyekben	a fiatalok hasznos szabadidő eltöltését, információhoz jutását, társadalmi részvételét támogató tevékenységek, programok megvalósítása	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, ifjúsági szervezetek munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői, ifjúsági szervezetek vezetői	nem

A fenti táblázat alapján szövegesen és részletesen fejtsse ki a hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozásokat, lehetséges megoldásokat! (Ha ismer jógyakorlatokat, máshol sikeresen alkalmazott programokat, említse meg azokat is.)

Az ifjúság helyben tartásához, az elvándorlás megakadályozásához a foglalkoztatottságot elősegítő komplex programokra van szükség, amely a szakmai ismeretek és gyakorlati kompetenciák fejlesztésén kívül a munkavállalói készségek kialakítását, elősegítését is szolgálják. Az elhelyezkedés mellett a vállalkozóvá válást, az önfoglalkoztatást segítő programokra, foglalkozásokra is szükség van a vármegyében. A helyi közügyekbe való bevonáshoz érdekeltté kell tenni a feleket és támogatni szükséges a helyi kezdeményezéseket, például diákönkormányzat alakítása a településen, közösségi tervezésbe vonás. A szabadidő hasznos eltöltésére közösségi programok szervezése szükséges, tematikus ifjúsági táborok szervezése, például nemzetiségi, sport vagy éppen kézműves stb. témakörökben. Az ifjúsági szervezetek tevékenységének, de az ifjúsági munkavégzés módszertani fejlesztése is fontos feladat. Az ifjúság felkészítése az önálló életvitelre egyre nagyobb feladat a munkába állás mellett a családalapítás, gyermeknevelés, de a háztartás gazdálkodás szempontjából is mind a fiatal nőket, mind a fiatal férfiakat tekintve.

4. Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamat

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Baranya vármegyében minden település próbálkozik legalább egy helyi program évente történő megrendezéséhez pénzügyi vagy természetbeni forrást biztosítani. Ezek a település teljes lakosságának – beleértve minden esélyegyenlőségi célcsoportot – szólnak. Viszont kevés azon települések száma, amelyek tényleges közösségi tervezést követően döntenek a programok megrendezéséről. Szintén említésre méltó, hogy mennyire személyfüggő a programok szervezése és megvalósítása az egyes programcsoportok tekintetében. Ebből adódóan kevés a tematikus program és kevés a kisközösségi program, leszámítva a nyugdíjas klubok, a nemzetiségi önkormányzatok működését, de nem minden településen vannak jelen e szervezetek.

A lakossági kulturális közösségfejlesztéshez kapcsolódó programoknál a legnagyobb hiányosság, hogy a lakosság, a kisközösségek igényei nem ismertek, a programok többségét rutinból és sablonosan szervezik a települések („ha tavaly jó volt, akkor idén is jó lesz“). Ebben a közösségfejlesztési módszertani ismeretek hiánya mellett számottevő lehet a helyi döntéshozók elkötelezettségének hiánya és a lakosság nagy részének érdektelensége.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A településeken, ha nincs is kimondottan gyermekeknek szóló programok, az össznépi rendezvényeken gyermek foglalkoztató sarkokat, szolgáltatásokat kialakítanak: játéklehetőségek, arcfestés, gyerektetoválás és kézműves foglalkozások. A gyermekeknek szóló programok viszont alapvetően az óvodákhoz és az általános iskolákhoz köthetők. Az idősek esetében az elmagányosodás, az egészségügyi problémák, és sokszor ezáltal a közösségi életből való kivonulás veszélye áll fenn. A nők célcsoportjában a családi élet, a munkavállalás melletti kikapcsolódás időhiánya, illetve a kimondottan a nőknek szóló célzott programok hiánya a meghatározó. A fogyatékkal élők számára az akadálymentesítés hiányát kell kiemelni, valamint az integrációs és érzékenyítő események alacsony számát. A mélyszegénységben élők, romák számára a társadalmi befogadás elősegítése, valamint a pénzügyi fedezet hiánya a meghatározóak. A közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést minden célcsoport számára megnehezíthetik a közösségi közlekedés helyi, térségi és vármegyei anomáliái.

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködéseket igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi ellátás LAKOSSÁGI hozzájárulásának javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közösségi tervezés hiánya	módszertani ismeretek hiánya, ad hoc szervezések, pénzügyi források hiánya, vezetői elkötelezettség hiánya, lakossági érdektelenség	közösségi tevékenységek történeti feltárása, közösségi beszélgetések, interjúk, felmérések alapján a programok tervezése, helyi stratégiai és jogszabályi dokumentumok felülvizsgálata, módosítása	2029.06.30.	közösségfejlesztők, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények munkatársai	önkormányzati vezetők, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői	nem
2)	közösségi tervezésen alapuló programok	ad hoc szervezések, pénzügyi források, infrastrukturális feltételek hiánya, vezetői elkötelezettség hiánya, lakossági érdektelenség	közösségi tervezésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok és rendezvények szervezése	2029.06.30.	közösségfejlesztők, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények munkatársai	önkormányzati vezetők, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői	nem
3)	a lakosság folyamatos bevonása a közösség-fejlesztésbe	ad hoc szervezések, pénzügyi források, infrastrukturális feltételek hiánya, digitális kompetencia hiányok, vezetői elkötelezettség hiánya, lakossági érdektelenség	részvételi és tájékoztató fórumok szervezése, közösségi média, webalapú és hagyományos tájékoztató platformok kialakítása és működtetése, információs pont létrehozása és működtetése	2029.06.30.	közösségfejlesztők, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények munkatársai	önkormányzati vezetők, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői	nem

A kulturális, közösségi programok szervezését közösségi tervezéssel javasolt megalapozni, hogy a lakosság igényei, szükségletei ismertek legyenek a döntéshozók számára. A programoknál a célcsoporti igényeknek megfelelő tematikus kisközösségi és nagyrendezvények szervezése is javasolt. A lakosság aktív bevonásához hatékony kommunikációs fórumokat és platformokat, metódusokat kell létrehozni és működtetni, például projekt weboldal, közösségi média oldal, hírlevelek, információs pont/ok.

A helyi kulturális közösségfejlesztési folyamatok javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek körében (VEP)							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐ GYERMEKEK, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek							
1)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltési lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, szociális helyzetből adódó kilátástalanság, motiválatlanság	rendszeres és szervezett, térítésmentes gyermekprogramok, szabadidős és közösségfejlesztő programok biztosítása helyben: kézműves foglalkozások, kulturális programok, ismeretterjesztő, közművelődési programok, generációk találkozásai foglalkozások, kirándulások	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
2)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek	helyben szervezett, térítésmentes tanórán kívüli, naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységek, zene és táncoktatási lehetőség, drámapedagógiai foglalkozások biztosítása	2029.06.30.	pedagógusok, oktatók, drámapedagógusok, civil szervezetek, közművelődési	közművelődési intézmények vezetői, oktatási – nevelési	nem

		hiánya, eszközök hiánya			intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok	intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	
3)	sportprogramok, sportolási lehetőségek, szabadidő aktív eltöltésének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	szabadidő aktív eltöltésére programok szervezése, tanítási időn kívüli sportprogramok, sportolási lehetőségek biztosítása helyben és térítésmentesen	2029.06.30.	edzők trénerok, oktatók, testnevelő tanárok, sportegyesületek	önkormányzat (polgármester, jegyző), önkormányzati sportintézmények vezetői, oktatási – nevelési intézmények vezetői, sportegyesületek vezetői	nem
4)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	barkácsklub, ismeretfejlesztési programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen fiataloknak	2029.06.30.	szaktanárok, foglalkozásvezetők, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai,	önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
5)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	hitéleti programok, hitéleti táborok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	hittantanár, hitoktató, lelkes, pap, plébános	egyházi intézmények, szervezetek vezetői	nem

6)	hagyományőrző, hagyományápoló programok, a közösséghez tartozást, identitást erősítő programok hiánya, aktív részvétel hiánya a programokban	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	nemzetiségi hagyományőrző gyermek és ifjúsági programok, táborok	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, roma népművelők, közösségszervezők, animátorok, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
Sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek							
1)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom szemlélete, kirekesztő magatartása	SNI gyerekek társadalmi elfogadásának elősegítésére érzékenyítő és integrált szabadidős programok (befogadó társadalom erősítése)	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok, civil szervezetek, jogászok	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
2)	integrációs nehézségek	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, diszkrimináció megléte	szociális, kulturális és társadalmi hátrányok csökkentését, társadalmi beilleszkedést célzó programok	2029.06.30.	civil szervezetek, közösségszervezők, animátorok, pedagógusok, trénerok, gyógypedagógusok, önkormányzati munkatársak, közművelődési intézmények munkatársai	civil szervezetek, szociális, gyógypedagógiai intézmények, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési	nem

						intézmények vezetői	
3)	speciális igények biztosításának hiánya	szakértelemmel rendelkező ismeretek hiánya, diszkrimináció megléte, helyi intézmény időbeosztásának merevsége	játszóházakban, játszótereken autizmussal élő gyermekek számára meghatározott időben „csendes játékok” biztosítása	2029.06.30.	civil szervezetek, közösségszervezők, animátorok, gyógypedagógusok, önkormányzati munkatársak, közművelődési intézmények munkatársai	civil szervezetek, szociális intézmények, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
4)	speciális igények biztosításának hiánya	szakértelemmel rendelkező ismeretek hiánya, pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín és eszközök hiánya	gyereknapi SNI gyerekeknek és szülőknek	2029.06.30.	civil szervezetek, közösségszervezők, animátorok, gyógypedagógusok, önkormányzati munkatársak, közművelődési intézmények munkatársai	civil szervezetek, szociális intézmények, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
Ifjúság							
1)	sportprogramok, sportolási lehetőségek, szabadidő	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya,	sportprogramok, túraclub, szervezése	2029.06.30.	edzők, trénerok, oktatók, testnevelő tanárok,	önkormányzat (polgármester,	nem

	aktív eltöltésének hiánya	szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya			sportegyesületek	jegyző), önkormányzati sportintézmények vezetői, középfokú intézmények vezetői, sportegyesületek vezetői	
2)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségei hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	fesztiválok, koncertek, többnapos rendezvénysorozatok szervezése	2029.06.30.	civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai,	önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
3)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltési lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, motiváció hiánya	kulturális és ismeretterjesztő programok, közművelődési, művészeti, múzeumi programok	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, múzeumpedagógusok	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), középfokú intézmények vezetői,	nem
4)	a nemzedékek közötti kapcsolat erősítése szükséges számos településen	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek	generációk találkozása foglalkozások, idős-fiatal generációk közös programjainak szervezése	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

		hiánya, eszközök hiánya			közösségszervezők, animátorok, nyugdíjas klub, idősek otthona	(polgármester, jegyző), közép fokú intézmények vezetői, nyugdíjas klub, idősek otthona	
5)	hagyományőrző, hagyományápoló programok, a közösséghez tartozást, identitást erősítő programok hiánya, aktív részvétel hiánya a programokban	penzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	nemzetiségi hagyományőrző ifjúsági programok, táborok	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, roma népművelők, közösségszervezők, animátorok, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
Idősek							
1)	mozgás programok, sportprogramok, sportolási lehetőségek, szabadidő aktív eltöltésének hiánya	penzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	közösségi programok, szabadidős tevékenységek, események, az idősek életmód váltásával, sportolással, rendszeres testmozgással kapcsolatos intézkedések: torna, túrázás, gerinctorna, örömtánc	2029.06.30.	edzők trénerok, gyógytornászok, sportegyesületek, nyugdíjasklubok, idős otthonok	önkormányzat (polgármester, jegyző), önkormányzati sportintézmények vezetői, sportegyesületek vezetői, civil szervezetek, nyugdíjasklubok, idős otthonok	nem

2)	a magány és az elszigeteltség jelenléte, közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	az időseknek szóló közösségi, kulturális programok: Idős klubok létrehozása, működtetése a tagjai által, közösségi programok, közös kézműves foglalkozások, csoport összejövetelek, idős-fiatal generációk közös programjai	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, nyugdíjasklubok,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), nyugdíjasklubok,	nem
3)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	hitéleti programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása	2029.06.30.	egyházi személyek	egyházi intézmények, szervezetek vezetői	nem
4)	a nemzedékek közötti kapcsolat erősítése szükséges számos településen	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	generációk találkozása foglalkozások, idős-fiatal generációk közös programjainak szervezése	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, nyugdíjas klub, idősek otthona	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), középfokú intézmények vezetői, nyugdíjas klub, idősek otthona	nem
5)	hagyományőrző, hagyományápoló programok, a közösséghez tartozást, identitást erősítő programok	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	nemzetiségi hagyományőrző programok, ahol az idősek megoszthatják tudásukat	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, roma népművelők, közösségszervezők,	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

	hiánya, aktív részvétel hiánya a programokban					animátorok, civil szervezetek	(polgármester, jegyző),	
6)	élethosszig tartó fejlődés, tanulás ösztönzésének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	élethosszig tartó tanulás ösztönzése, szenior akadémiák létrehozása	2029.06.30.		oktatók, trénerok, civil szervezetek, nyugdíjasklubok, közösségszervezők, animátorok,	idős otthonok vezetői, nyugdíjas klubok, önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek	nem
Fogyatékkal élők								
1)	sportprogramok, sportolási lehetőségek, szabadidő aktív eltöltésének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, fogyatékból adódó akadályok	sportolási lehetőségekhez való hozzáférés biztosítása,	2029.06.30.		edzők trénerok, oktatók, sportegyesületek	önkormányzat (polgármester, jegyző), önkormányzati sportintézmények vezetői, sportegyesületek vezetői, gyógypedagógiai intézmények,	nem
2)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	közösségi programok szervezése, fogyatékkal élőknek szervezett programok, a közös családi programok	2029.06.30.		civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem

3)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom szemlélete, kirekesztő magatartása a fogyatékkal élők problémáit, mindennapi nehézségeit nem ismeri a többségi társadalom	érzékenyítő és integrációs programok szervezése	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok, civil szervezetek, jogászok	önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
Gyermekek							
1)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltési lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya,	közösségi programok szervezése gyerekek részére: farsangi programok, húsvéti programok, gyermeknap, halloween programok, valamint adventi, mikulás és-karácsonyi programok	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pedagógusok, kisgyermeknevelők, óvónők	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), nevelési-oktatási intézményvezetők	nem
2)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltési lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya,	kézműves, kreatív programok: jelmez és vagy álarckészítés, tojásfestés, különféle tárgykészítés, tökfara-gás és karácsonyi asztaldíszek, karácsonyfadíszek	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pedagógusok, kisgyermeknevelők, óvónők	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), nevelési-oktatási intézményvezetők	nem

3)	hagyományőrző, hagyományápoló programok, a közösséghez tartozást erősítő programok hiánya, aktív részvétel hiánya a programokban	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	nemzetiségi, hagyományőrző gyermekprogramok	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, roma népművelők, közösségszervezők, animátorok, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
4)	rendszeres közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	rendszeres szabadidős programok szervezése, a programok számának növelése: nemzetiségi programok, néptánc programok, színházi, zenei, filmvetítések, kiállítások, ismeretterjesztő előadások, múzeumpedagógiai foglalkozások, kulturális rendezvények, mesefoglalkozások és ismeretterjesztő előadások	2029.06.30.	pedagógusok, oktatók, drámapedagógusok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok,	közművelődési intézmények vezetői, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
5)	sportprogramok, sportolási lehetőségek, szabadidő aktív eltöltésének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	sportolási lehetőségek bővítése, túra és természetjáró programok, sportversenyek	2029.06.30.	edzők trénerok, oktatók, testnevelő tanárok, sportegyesületek	önkormányzat (polgármester, jegyző), önkormányzati sportintézmények vezetői, oktatási – nevelési intézmények vezetői, sportegyesületek vezetői	nem
6)	rendszeres közösségi programok, szabadidő hasznos	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya,	szakkörök, klubok létrehozása és működtetése: hon és népismeret oktatása, kertész szakkör	2029.06.30.	pedagógusok, oktatók,	közművelődési intézmények	nem

	eltöltésének lehetőségek hiánya	szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	(konyhakert művelés) és főzőcske szakkör, társastánc, grafika, szobrászat, gyöngyfűzés, üvegfestés, egészségtan, helytörténet, táncművészet, képző- és iparművészet, zene		drámapedagógusok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok	vezetői, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	
7)	rendszeres közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	családi programok, vetélkedők a funkcionálisan jól működő családok érdekében	2029.06.30.	pedagógusok, oktatók, drámapedagógusok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok	közművelődési intézmények vezetői, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
8)	a nemzedékek közötti kapcsolat erősítése szükséges számos településen	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	generációk találkozása foglalkozások, idős-fiatal generációk közös programjainak szervezése	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, nyugdíjas klub, idősek otthona	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), középfokú intézmények vezetői, nyugdíjas klub, idősek otthona	nem
NŐK							

1)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltési lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, szociális helyzetből adódó kilátástalanság, motivátlanság	közösségi programok, szabadidős programok, szakkörök, klubok létrehozása és működtetése: nőnap és anyák napi rendezvények, kézműves foglalkozások, nőknek szóló spirituális program és workshop, a nők jogaival, lehetőségeivel foglalkozó rendezvények, események szervezése,	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
2)	kisgyermekes szülők részére közösségi programok, fejlesztési lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező hiánya/ismeretek, eszközök hiánya	gyermekneveléssel kapcsolatos foglalkozások: baba-mama és ringató foglalkozások, baba-mama klubok, szülőklubok létrehozása és működtetése, szülésre felkészítő tanácsadáson, terhesgondozáson való részvétel elősegítése,	2029.06.30.	védőnő, foglalkozás vezető, családsegítő munkatársai, civil szervezetek	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
3)	sportprogramok, sportolási lehetőségek, szabadidő aktív eltöltésének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	Sportlehetőségek, torna és fitnesz lehetőségek	2029.06.30.	edzők trénerok, oktatók, sportegyesületek	önkormányzat (polgármester, jegyző), önkormányzati sportintézmények vezetői, sportegyesületek vezetői	nem
4)	rendszeres közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	családi programok, vetélkedők a funkcionálisan jól működő családok érdekében	2029.06.30.	pedagógusok, oktatók, drámapedagógusok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem

					közösségszervezők, animátorok	önkormányzat (polgármester, jegyző)	
Mélyszegénységben élők és romák							
1)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltési lehetőségeinek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, szociális helyzetből adódó kilátástalanság, motiválatlanság	rendszeres és szervezett, térítésmentes szabadidős és közösségfejlesztő programok biztosítása helyben: kézműves foglalkozások, kulturális programok, ismeretterjesztő, közművelődési programok, generációk találkozási foglalkozások, kirándulások	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
2)	sportprogramok, sportolási lehetőségek, szabadidő aktív eltöltésének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	szabadidő aktív eltöltésére programok szervezése, tanítási időn kívüli sportprogramok, sportolási lehetőségek biztosítása helyben és térítésmentesen	2029.06.30.	edzők trénerok, oktatók, testnevelő tanárok, sportegyesületek	önkormányzat (polgármester, jegyző), önkormányzati sportintézmények vezetői, sportegyesületek vezetői	nem
3)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	barkácsklub, ismeretfejlesztési programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	szaktanárok, foglalkozásvezetők, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai,	önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem

4)	közösségi programok, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	hitéleti programok helyben történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	hittantanár, hitoktató, lelkész, pap, plébános	egyházi intézmények, szervezetek vezetői	nem
5)	hagyományőrző, hagyományápoló programok, a közösséghez tartozást erősítő programok hiánya, aktív részvétel hiánya a programokban	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	nemzetiségi, hagyományőrző programok	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, roma népművelők, közösségszervezők, animátorok, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

A szabadidős, közösségi programok szervezése háttérben számos szükséglet, igény állhat:

- a tartalmas szabadidő eltöltése, nemcsak „csellengés”, ad hoc találkozások a barátokkal az utcán, a buszmegállók környékén;
- helyi közösségbe tartozás, az identitástudat megerősítése;
- kézműves foglalkozások, kulturális programok, ismeretterjesztő, közművelődési programok az egyéni fejlődés érdekében;
- helyi hagyományok megismertetése, megismerése;
- sportolási lehetőség;
- az idős korosztállyal való időtöltés, nem csak társaságnyújtás, hanem kölcsönös tudás- és tapasztalatátadás céljából;
- családi programok a funkcionálisan jól működő családok érdekében;
- az elmagányosodás, az izoláltság elkerülése;
- szocializáció, integráció.

Ezen igények, szükségletek településenként, térségenként, esélyegyenlőségi célcsoportonként változhat. A közösségi tervezés folyamatának lefolytatása után lehet egy adott település rendezvénytáráát összeállítani és a tervezett közösségi akciókat, tevékenységeket, programokat, folyamatokat és rendezvényeket megvalósítani.

5. Vármegyei és térségi identitás erősítése, térségfejlesztési együttműködések

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

Nagyon kevés a vármegyében az együttműködés a különböző önkormányzatok, szervezetek között a projekteket nem számítva, pedig egy nagyobb térség lakosságának identitástudatát, kohézióját csak partnerségek létrehozásával lehet erősíteni. Azonban Baranya vármegyében kevés az olyan nagyobb térségi együttműködés, mely a települések vezetőin túlmutatva a lakossági kapcsolatokra is épít. A vármegyei és térségi identitás tudat erősítéséhez olyan programokra van szükség, amelyek a lakosság, a helyi közösségek együttműködését, a térségfejlesztési folyamatokat segítik és hosszabb távon fenntarthatók.

Hátrányos helyzetűek (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A vármegyei identitás erősítése a különböző esélyegyenlőségi célcsoportok körében más-más igények alapján valósítható meg. A vármegyében elhelyezkedő nagyobb néprajzi, társadalom/földrajzi területeken a térségi identitástudatot pozitív értékkel, tudattársítással kell felruházni, hogy az ott élők megítéléséhez semmiféle előítéletesség ne kötődjön. A különböző programoknak, rendezvényeknek az identitástudat szempontjából a helyi közösség összetartásán, a belső együttműködésekben és a közösség fejlődésén kell alapulnia. A különböző esélyegyenlőségi célcsoportba tartozóknak is kötődniük szükséges az értékekhez, hagyományokhoz, a közös célokhoz, különben az elköteleződés hiányában a legjobb elképzelés sem hozhatja a várt eredményeket. Emellett Baranyában nagyon kevés az olyan önkormányzati társulás, térségi összefogás, amely egy térség identitástudatának erősítését tűzte ki célul, illetve a térségfejlesztést annak humán oldaláról közelíti meg.

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, ugyanakkor az intézkedési körből adódóan a javaslatok az alábbi két szinten relevánsak:

- a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok
- b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi ellátás LAKOSSÁGI hozzájárulásának javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	a térségi, vármegyei igényeken alapuló identitás erősítéséhez szükséges programok alacsony száma	lakosság bevonásának elmaradása, lakossági érdektelenség, térségi szemlélet hiánya	igényfelmérésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezése, ezekhez kapcsolódó tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok, foglalkozásvezetők	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői,	nem
2)	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési szereplők közötti együttműködések hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködések támogatása: képzések és rendezvények szervezése; kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítése; térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatása	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, közszolgáltató szervezetek munkatársai	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, önkormányzati társulások vezetői, közszolgáltató szervezetek vezetői	nem

A lakosság bevonása az igényfelmérésbe az identitás erősítés első lépése. A közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezését az igényfelmérésen alapuló vármegyei cselekvési terv szerint kell megvalósítani az eredményesség érdekében. A lakosság folyamatos bevonása érdekében tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése javasolt.

A térségi együttműködések kialakítása és működtetése, a térségfejlesztés érdekében képzések és rendezvények szervezésére, kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítésére, és a térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatására van szükség a vármegyében.

A vármegyei és térségi identitás erősítése, térségfejlesztési együttműködések javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek körében (VEP)							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐ GYERMEKEK, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek							
1)	a térségi, vármegyei igényeken alapuló identitás erősítéséhez szükséges programok alacsony száma	lakosság bevonásának elmaradása, lakossági érdektelenség, térségi szemlélet hiánya	igényfelmérésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezése, ezekhez kapcsolódó tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok, foglalkozásvezetők,	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok vezetői, gyermekvédelmi,	nem

					roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, önkéntesei, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és családsegítő szervezetek munkatársai	gyermekjóléti és családsegítő szervezetek vezetői	
2)	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési szereplők közötti együttműködések hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága, a helyi és térségi érdekek eltérése	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködések támogatása: képzések és rendezvények szervezése; kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítése; térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatása	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, közszolgáltató szervezetek munkatársai, roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, önkéntesei, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és családsegítő szervezetek munkatársai	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, önkormányzati társulások vezetői, közszolgáltató szervezetek vezetői, roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok vezetői, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és családsegítő szervezetek vezetői	nem
3)	hagyományörző, hagyományápoló programok, a közösséghez tartozást erősítő	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motivátlanság	romák helyi közösségbe tartozását, identitását megerősítő térítésmentes tevékenységek; helyi hagyományok megismertetésére, megismerésére	2029.06.30.	roma népművelők, közösség-szervezők, animátorok, civil szervezetek	roma nemzeti-ségi önkormányzatok vezetői, önkormányzat	nem

	programok hiánya, aktív részvétel hiánya a programokban		irányuló programok szervezése helyben			(polgármester, jegyző),	
Ifjúság							
1)	ifjúsági, oktatási és foglalkoztatási szektor helyi szereplők közötti együttműködés hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága	ifjúsági, oktatási és foglalkoztatási szektor helyi szereplőinek együttműködését elősegítő programok biztosítása	2029.06.30.	pedagógus, szakképző intézmények, munkügyi központok munkatársai, civil szervezetek munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakképző intézmények vezetői, különböző kamarák képviselői, munkaügyi központok vezetői, civil szervezetek	nem
Idősek							
1)	a térségi, vármegyei igényeken alapuló identitás erősítéséhez szükséges programok alacsony száma	lakosság bevonásának elmaradása, lakossági érdektelenség, térségi szemlélet hiánya	igényfelmérésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezése, ezekhez kapcsolódó tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok, foglalkozásvezetők, roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, önkéntesei	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok vezetői	nem
2)	kiemelt térségi, járási szintű	szervezetek közötti egyeztetési és	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat	önkormányzati vezetők,	nem

	térségfejlesztési szereplők közötti együttműködések hiánya	együttműködési szándékok korlátozottsága, a helyi és térségi érdekek eltérése	együttműködések támogatása: képzések és rendezvények szervezése; kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítése; térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatása		munkatársai, civil szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, közszolgáltató szervezetek munkatársai, nyugdíjas szervezetek munkatársai, önkéntesei	polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, önkormányzati társulások vezetői, közszolgáltató szervezetek vezetői, nyugdíjas szervezetek vezetői	
Fogyatékkal élők							
1)	a térségi, vármegyei igényeken alapuló identitás erősítéséhez szükséges programok alacsony száma	lakosság bevonásának elmaradása, lakossági érdektelenség, térségi szemlélet hiánya	igényfelmérésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezése, ezekhez kapcsolódó tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok, foglalkozásvezetők, fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezeteinek munkatársai	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezeteinek vezetői	nem
2)	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési szereplők közötti együttműködések hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága, a helyi és térségi érdekek eltérése	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködések támogatása: képzések és rendezvények szervezése; kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítése; térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatása	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok munkatársai,	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, önkormányzati	nem

					közszolgáltató szervezetek munkatársai, fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezeteinek munkatársai	társulások vezetői, közszolgáltató szervezetek vezetői, fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezeteinek vezetői	
Gyermekek							
1)	szereplők közötti együttműködés hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága	szakmai együttműködések létrehozása és működtetése a gyerekek esélyegyenlősége érdekében,	2029.06.30.	pedagógus, oktatási-nevelési intézmények, civil szervezetek munkatársai	önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek, oktatási-nevelési intézmények, gyermekvédelmi szervezetek, családsegítő szolgálat	nem
2)	a térségi, vármegyei igényeken alapuló identitás erősítéséhez szükséges programok alacsony száma	lakosság bevonásának elmaradása, lakossági érdektelenség, térségi szemlélet hiánya	igényfelmérésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezése, ezekhez kapcsolódó tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok, foglalkozásvezetők, fogyatékkal élők gyermekvédelmi, gyermekjóléti és családsegítő szervezetek munkatársai	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és családsegítő szervezetek vezetői	nem

3)	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési szereplők közötti együttműködések hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága, a helyi és térségi érdekek eltérése	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködések támogatása: képzések és rendezvények szervezése; kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítése; térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatása	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, közszolgáltató szervezetek munkatársai, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és családsegítő szervezetek munkatársai	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, önkormányzati társulások vezetői, közszolgáltató szervezetek vezetői, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és családsegítő szervezetek vezetői	nem
NŐK							
1)	a térségi, vármegyei igényeken alapuló identitás erősítéséhez szükséges programok alacsony száma	lakosság bevonásának elmaradása, lakossági érdektelenség, térségi szemlélet hiánya	igényfelmérésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezése, ezekhez kapcsolódó tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösség-szervezők, animátorok, foglalkozásvezetők, fogyasztókkal élők	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői,	nem
2)	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési szereplők közötti együttműködések hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága, a helyi és térségi érdekek eltérése	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködések támogatása: képzések és rendezvények szervezése; kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítése;	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői,	nem

			társégfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatása		munkatársai, közszolgáltató szervezetek munkatársai,	önkormányzati társulások vezetői, közszolgáltató szervezetek vezetői,	
Mélyszegénységben élők és romák							
1)	hagyományőrző, hagyományápoló programok, a közösséghez tartozást erősítő programok hiánya, aktív részvétel hiánya a programokban	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motivátlanság	romák helyi közösségbe tartozását, identitását megerősítő térítésmentes tevékenységek; helyi hagyományok megismertetésére, megismerésére irányuló programok szervezése helyben	2029.06.30.	roma népművelők, közösségszervezők, animátorok, civil szervezetek	roma nemzeti-ségi önkormányzatok önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
2)	a térségi, vármegyei igényeken alapuló identitás erősítéséhez szükséges programok alacsony száma	lakosság bevonásának elmaradása, lakossági érdektelenség, térségi szemlélet hiánya	igényfelmérésen alapuló közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezése, ezekhez kapcsolódó tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, foglalkozásvezetők, roma/cigány nemzeti-ségi önkormányzatok munkatársai, önkéntesei	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális intézmények vezetői, roma/cigány nemzeti-ségi önkormányzatok vezetői	nem
3)	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési szereplők közötti együttműködések hiánya	szervezetek közötti egyeztetési és együttműködési szándékok korlátozottsága, a helyi	kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködések támogatása: képzések és rendezvények szervezése; kiadványok,	2029.06.30.	vármegyei önkormányzat munkatársai, civil szervezetek, önkormányzatok,	önkormányzati vezetők, polgármesterek, közművelődési, kulturális, muzeális	nem

		és térségi érdekek el- térése	háttér tanulmányok, elemzések készítése; térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatása		nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, közszolgáltató szervezetek munkatársai, roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok munkatársai, önkéntesei	intézmények vezetői, önkormányzati társulások vezetői, közszolgáltató szervezetek vezetői, roma/cigány nemzetiségi önkormányzatok vezetői	
--	--	----------------------------------	---	--	--	---	--

Az esélyegyenlőségi csoportok képviselőinek, tagjainak bevonása az igényfelmérésbe az identitás erősítés első lépése. A közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezését az igényfelmérésen alapuló vármegyei cselekvési terv szerint kell megvalósítani az eredményesség érdekében. Az esélyegyenlőségi csoportok folyamatos bevonása érdekében tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése javasolt.

Az esélyegyenlőségi célcsoportok társadalmi helyzetének javítása érdekében térségi együttműködések kialakítása és működtetése, a térségfejlesztés érdekében képzések és rendezvények szervezésére, kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítésére, és a térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatására van szükség a vármegyében.

6. Roma nők foglalkoztatását elősegítő felzárkózási programok

A roma nők hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

- alulképzettség, alacsony iskolai végzettség
- munkavállalói kompetenciák hiánya
- munkavállaláshoz szükséges ismeretek hiánya
- közlekedési nehézségek
- atipikus foglalkoztatási formák, részmunkaidős alkalmazások hiánya
- a családi élet, a női feladatok és szerepek a családban és a munkavállalás összeegyeztetése nem megoldható számukra
- a szegénység, és az abból adódó kilátástalanság és perspektíva hiány

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködések igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek (roma nők) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megszüntetése, közlekedési feltételek összehangolása a munkába járással, a köznevelési intézmények órarendjével vagy falubusz vásárlása	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
2)	piacképes végzettség és piacképes szakma hiánya, továbbtanulási lehetőségek ismeretének hiánya	szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya	pályaorientációs tanácsadások biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, human erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai,	nem

						szakképző intézmények vezetői, különböző kamarák képviselői	
3)	piacképes szakma elsajátítási lehetőségek hiánya, szakképzések hiánya, hiányszakmákban való képzések hiánya, lassú reagálási idő a piaci folyamatokra	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, szakképzések hiánya	piacképes szakmai képzettség, magasabb fokú iskolai végzettség megszerzésére irányuló képzések szervezése, 7-8 osztályos képzés, OKJ képzések, képzésbe irányítás, képzési tanácsadás helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, szakképző intézmények	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakképző intézmények vezetői, szakképző intézmények vezetői, különböző kamarák képviselői	nem
4)	pénzügyi, gazdasági, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok, adószárazkezelési tanácsadás, háztartás-gazdálkodási ismeretek biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, trénerok, pénzügyi-gazdasági szakemberek, civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem

5)	szülői nevelési kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	a munkavállalás és a családi élet összehangolását segítő foglalkozások, tanácsadások biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő szolgálat munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem
6)	az önfoglalkoztatás hiánya, munkavállalói kompetenciák hiánya	vállalkozó válási igény hiánya, munkavállalói kompetenciák alacsony szintje, ismeretek hiánya	önfoglalkoztatását, vállalkozóvá válását támogató gazdaság- és vállalkozásfejlesztési, beruházási programok szervezése, biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	civil szervezetek, inkubátorházak, vállalkozói szervezetek, kamarák, kormányhivatalok munkatársai	Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, különböző kamarák képviselői, civil szervezetek, munkügyi központok vezetői, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat,	nem
7)	vállalkozások fejlesztésére és folyamat-tanácsadást, mentorálást, képzést is	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező	vállalkozások fejlesztésére és folyamat-tanácsadást, mentorálást, képzést is magában foglaló módszertani, szakmai támogatás biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, trénerok, szakmai szervezetek, kamarák,	szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei	nem

	magában foglaló módszertani, szakmai támogatások hiánya	szervező/ismeretek hiánya,			kormányhivatalok munkatársai	Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, kamarák,	
8)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	a munkavállalást segítő egyéb képzések, tréningek, tanácsadások szervezése, komplex munkaerőpiaci mentorálás, álláskereső klub, álláskeresési tanácsadás, munkavállalói tanácsadás, reintegrációs tréning, álláskeresési tréning biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pszichológusok, oktatási tanácsadók, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
9)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	alapképzettség fejlesztő képzések, tanfolyamok biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú és szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
10)	munkahelyek hiánya	munkalehetőségek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	közmunka programok, helyi munkahely teremtés	2029.06.30.	humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

						munkálta- tók, civil szerveze- tek, munka- ügyi köz- pontok munkatár- sai, Baranya Vármegyei Kormányhi- vatal mun- katársai, Nemzeti Foglalkozta- tási Szolgá- lat,	
11)	atipikus foglalkoz- tatási lehetősé- gek, részmunka- idős foglalkozta- tásba helyezés le- hetőségeinek hiá- nya	munkalehetőségek hiánya, munkáltatói merevség	atipikus foglalkoztatásba, részmunkaidős foglalkoztatásba helyezés	2029.06.30.	humán erőfor- rás szakembe- rek, civil szer- vezetek, mun- kaközvetítők	önkormány- zat (polgár- mester, jegyző), munkálta- tók, civil szerveze- tek, munka- ügyi köz- pontok munkatár- sai, Baranya Vármegyei Kormányhi- vatal mun- katársai, Nemzeti Foglalkozta- tási Szolgá- lat,	nem

						munkaközvetítők vezetői	
12)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	egészségügyi és szociális szolgáltatásokat, lehetőségeket ismertető tájékoztató programok biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pedagógusok, civil szervezetek, családsegítő munkatársai,	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
13)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, motiváció hiánya	egészségfejlesztési programok biztosítása helyben, térítésmentesen: pl. egészséges életmód klub, egészséges életmód programok, környezetvédelmi napok szervezés, táplálkozási ismeretek fejlesztése	2029.06.30.	dietetikusok, pedagógusok, trénerok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
14)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom szemlélete, kirekesztő magatartása	antidiszkriminációs programok	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok, civil szervezetek, jogászok	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
15)	szülői nevelési kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező	a tudatos családtervezés, a korai várandósság, illetve az egészséges várandósságra való felkészülés témáival foglalkozó kampányok,	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények	közművelődési intézmények vezetői,	nem

		szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	programok biztosítása helyben, térítésmentesen		munkatársai, közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő szolgálat munkatársai	önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	
16)	gyermekfelügyelet hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	gyermek napközbeni ellátásának biztosítása, bölcsőde, családi napközi, óvoda létrehozása, fejlesztése és fenntartása, gyermekfelügyelet biztosítása,	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző), oktatási – nevelési intézmények vezetői	nem
17)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek, önismereti, személyiségfejlesztő foglalkozások, indulatkezelési tréningek szervezése, biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
18)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	felelősségvállalást, önkéntességet, erkölcsi nevelést elősegítő tréningek, indulatkezelési tréningek biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési	nem

						intézmények vezetői	
19)	idegennyelvi kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	idegen nyelvi képzések, kurzusok szervezése, biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	idegennyelvi tanár, oktató, pedagógusok, civil szervezetek, külföldi önkéntesek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem
20)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom (munkáltatók) szemlélete, kirekesztő magatartása	munkáltatók érzékenyítése, tájékoztatása	2029.06.30.	pszichológus, oktatók, tréner, civil szervezetek, jogászok, munkáltatók, munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző), munkáltatók vezetői, civil szervezetek	nem

Elsősorban az alulképzettség és alacsony végzettség miatt a szakmai képzésekbe irányítás, képzési tanácsadás, képzések, tanfolyamok elvégzése javasolt a foglalkoztathatóság növelése érdekében. Emellett a munkavállalói kompetenciák fejlesztése, ehhez kapcsolódóan az önismereti és személyiségfejlesztő foglalkozások, tréningek is sokat segíthetnek. A potenciális munkáltatók felkutatása, érzékenyítése a munkakereslet oldaláról javíthatja az elhelyezkedési esélyeket, továbbá a munkáltatókat meg kell ismertetni a lehetséges atipikus foglalkoztatási formákkal. A roma nők családi szerepére tekintettel fontos javaslat a családi élet és a munkavállalás összeegyeztetését segítő intézkedések, például a közlekedési nehézségek megoldása, a napközbeni és szünidei gyermekfelügyelet biztosítása.

7. Digitális kompetenciafejlesztés

Lakossági hozzáférés hiányai, akadályozó tényezők:

A digitális kompetenciák hiányát elsősorban az infokommunikációs eszközök és szolgáltatások rendelkezésre állásának hiányai okozzák.

Hátrányos helyzetűek (*gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák*) hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

Minden esélyegyenlőségi csoportban a digitális kompetenciák hiánya megjelenik. A digitális kompetenciák hiányát elsősorban az infokommunikációs eszközök és szolgáltatások rendelkezésre állásának hiányai okozzák, de emellett életkori sajátosságok, pénzügyi helyzet és érdektelenség is közre játszhat. A helyi esélyegyenlőségi programok szerint a digitális kompetenciahiányok általában az idősek és a mélyszegénységben élők, romák körében jelentkeznek. Ugyanakkor számos munkáltató is kér számítástechnikai programjártasságot (pl: irodai szoftver használat, készletnyilvántartó program, iktatási rendszerhasználat, gyártósori szoftverek használata stb.).

A közösségi programok LAKOSSÁGI hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai a lakosság körében	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	a digitális kompetencia hiánya vagy alacsony szintje	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, képzések hiánya, informatikai eszközök és feltételek hiánya	digitális készségfejlesztés, informatikai jártasság növelése, számítástechnikai és infokommunikációs képzések, digitális-kompetencia-fejlesztő foglalkozások, digitális-eszköz- és internethasználat, ingyenes internet hozzáférési pontok létesítése, a digitális tartalmakhoz való hozzáférés biztosítása	2029.06.30.	nevelési-oktatási, középfokú intézmények munkatársai, önkormányzat, közművelődési intézmények munkatársai informatika tanár, oktatók, tréner, képzésvezetők, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek, ifjúsági szervezetek munkatársai, rehabilitációs szakemberek/szakmérnökök	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), ifjúsági szervezetek vezetői, közművelődési intézmények vezetői, idős otthonok vezetői	nem
2)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi médiahasználat, az internet használat, kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítása	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
3)	elektronikus, digitális ügyintézés hiánya	internethasználati hiányosságok, alapvető fogalmakat nem ismerik	elektronikus, digitális ügyintézés elsajátításához foglalkozások szervezése	2029.06.30.	informatikus, szakértők, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

A lakosság hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozásokra vonatkozó fenti táblázat alapján részletesen fejtsse ki a lakossági hozzáférést nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozásokat, lehetséges megoldásokat!

Az informatikai infrastruktúra és internet hozzáférés biztosítása mellett szükség van digitális kompetenciák fejlesztését segítő képzésekre, tanfolyamokra, foglalkozásokra. Ezekon túlmenően a közösségi médiahasználat, a napi „internetezés“ közben a digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje okán könnyen áldozattá válhatnak az emberek. Az elektronikus, digitális ügyintézés nem tudják megoldani az emberek, mert alapvető hiányosságai vannak az internet használat és az ügyintézés menetével kapcsolatban.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A digitális kompetenciafejlesztés javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek körében (VEP)							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteken megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐ GYERMEKEK, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek							
1)	digitális kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, képzések hiánya, informatikai eszközök hiánya	digitális kompetenciák fejlesztése, jártasság emelése, informatikai táborokhoz helyben történő hozzáférés biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	informatika tanár, oktató	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
2)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi médiahasználat, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat el-sajátítását célzó programok helyben	2029.06.30.	informatika tanár, oktató, pedagógusok,	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

			történő hozzáféréseinek biztosítása térítésmentesen		médiaszakemberek, civil szervezetek	(polgármester, jegyző),	
3)	elektronikus, digitális ügyintézés hiánya	internethasználati hiányosságok, alapvető fogalmakat nem ismerik	elektronikus, digitális ügyintézés elsajátításához foglalkozások szervezése	2029.06.30.	informatikus, szakértők, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
Sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek							
1)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi médiahasználat, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítása	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
2)	szoftverhasználati hiányosságok	kognitív hiányosságok, pénzügyi források és eszköz hiány	képzések, tanfolyamok, foglalkozások a használandó szoftverek elsajátítása érdekében	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
Ifjúság							
1)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi médiahasználat, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítása	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek, ifjúsági szervezetek munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), ifjúsági szervezetek vezetői,	nem
2)	szoftverhasználati hiányosságok	kognitív hiányosságok, pénzügyi források és eszköz hiány	képzések, tanfolyamok, foglalkozások a használandó szoftverek elsajátítása érdekében	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok,	oktatási – nevelési intézmények	nem

					médiaszakemberek, civil szervezetek	vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	
Roma nők							
1)	digitális kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, képzések hiánya, informatikai eszközök hiánya	digitális készségfejlesztés, informatikai jártasság növelése, számítástechnikai és infokommunikációs képzések, digitáliskompetencia-fejlesztő foglalkozások, digitális eszköz- és internethasználat biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	informatika tanár, oktató, tréner, képzésvezetők	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
2)	digitális kompetenciák hiánya, internet hozzáférési hiány	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, ismeretek hiánya,	ingyenes internet hozzáférési pontok létesítése, a digitális tartalmakhoz való hozzáférés biztosítása helyben	2029.06.30.	középfokú intézmények és önkormányzat, közművelődési intézmények munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
3)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi média használattal, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat el-sajátítása képzések, programok biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

Idősek							
1)	digitális kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, képzések hiánya, informatikai eszközök hiánya	digitális készségfejlesztés a nyugdíjas korosztálynak, digitális kompetenciák fejlesztése	2029.06.30.	informatikai oktató, tréner, civil szervezetek	idős otthonok vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek	nem
2)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi médiahasználat, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	biztonságos internet és közösségi média, közösségi portál használat elsajátítása	2029.06.30.	Informatikai oktató, tréner, civil szervezetek, médiszakemberek	idős otthonok vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek	nem
3)	elektronikus, digitális ügyintézés hiánya	internethasználati hiányosságok, alapvető fogalmakat nem ismerik	elektronikus, digitális ügyintézés elsajátításához foglalkozások szervezése	2029.06.30.	informatikus, szakértők, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
Fogyatékosággal élők							
1)	digitális kompetenciák hiánya, internet hozzáférési hiány	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, ismeretek hiánya,	fogyatékkal élők internethasználatának akadálymentesítése és képzés szervezése számukra	2029.06.30.	informatikai oktatók, civil szervezetek, rehabilitációs szakemberek/szakmérnökök	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
2)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi médiahasználat, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítása	2029.06.30.	informatikai oktatók, civil szervezetek,	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
3)	szoftverhasználati hiányosságok	kognitív hiányosságok, pénzügyi forrás és eszköz hiány	képzések, tanfolyamok, foglalkozások a használandó szoftverek elsajátítása érdekében	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok,	civil szervezetek vezetői,	nem

					médiaszakemberek, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző),	
Gyermekek							
1)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi média-használattal, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítása	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
2)	szoftverhasználati hiányosságok	kognitív hiányosságok, pénzügyi forrás és eszköz hiány	képzések, tanfolyamok, foglalkozások a használandó szoftverek elsajátítása érdekében	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
Nők							
1)	digitális írástudás hiánya vagy alacsony szintje	a közösségi média-használattal, az internet használattal kapcsolatos információk hiánya	médiatudatosságra nevelő programok szervezése, biztonságos internet és közösségi portál használat elsajátítása	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	szakképző és felsőoktatási intézmények, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
2)	szoftverhasználati hiányosságok	kognitív hiányosságok, pénzügyi forrás és eszköz hiány	képzések, tanfolyamok, foglalkozások a használandó szoftverek elsajátítása érdekében	2029.06.30.	Informatika tanár, oktató, pedagógusok, médiaszakemberek, civil szervezetek	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

3)	elektronikus, digitális ügyintézés hiánya	internethasználati hiányosságok, alapvető fogalmakat nem ismerik	elektronikus, digitális ügyintézés el-sajátításához foglalkozások szerve-zése	2029.06.30.	informatikus, szakértők, civil szervezetek	önkormány-zat (polgár-mester, jegyző),	nem
Mélyszegénységben élők és romák							
1)	digitális kompe-tenciák hiánya	pénzügyi források hi-ánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel ren-delkező szervező/is-meretek hiánya, kép-zések hiánya, infor-matikai eszközök hi-ánya	digitális készségfejlesztés, infor-matikai jártasság növelése, számítá-s-technikai és infokommunikációs képzések, digitáliskompetencia-fejlesztő foglalkozások, digitális eszköz-és internethasználat biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	informatika ta-nár, oktató, tré-nerek, képzés-vezetők	középfokú intézmé-nyek veze-tői, önkor-mányzat (polgármes-ter, jegyző), közművelő-dési intéz-mények ve-zetői	nem
2)	digitális kompe-tenciák hiánya, in-ternet hozzáférési hiány	pénzügyi források hi-ánya, megfelelő helyszín hiánya, is-meretek hiánya,	ingyenes internet hozzáférési pontok létesítése, a digitális tartalmakhoz való hozzáférés biztosítása helyben	2029.06.30.	középfokú in-tézmények és önkormányzat, közművelődési intézmények munkatársai	középfokú intézmé-nyek veze-tői, önkor-mányzat (polgármes-ter, jegyző), közművelő-dési intéz-mények ve-zetői	nem
3)	digitális írástudás hiánya vagy ala-csony szintje	a közösségi média-használattal, az in-ternet használattal kapcsolatos infor-mációk hiánya	médiatudatosságra nevelő progra-mok szervezése, biztonságos inter-net és közösségi portál használat el-sajátítása képzések, programok biz-tosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	informatika ta-nár, oktató, pe-dagógusok, médiaszakem-berek, civil szervezetek	középfokú intézmé-nyek veze-tői, önkor-mányzat (polgármes-ter, jegyző),	nem

4)	elektronikus, digitális ügyintézés hiánya	internethasználati hiányosságok, alapvető fogalmakat nem ismerik	elektronikus, digitális ügyintézés el-sajátításához foglalkozások szerve-zése	2029.06.30.	informatikus, szakértők, civil szervezetek	önkormány-zat (polgár-mester, jegyző),	nem
----	---	--	---	-------------	--	--	-----

A különböző esélyegyenlőségi csoportok tekintetében eltérő kompetenciahiányok tapasztalhatók általában, ezekhez alkalmazkodóan kell megszervezni felmérések után a képzéseket, tanfolyamokat, foglalkozásokat. Egyes esetekben szakértők bevonása szükséges.

8. Időseket célzó tevékenységek

Az idősök hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

- közlekedési nehézségek településen belül és települések között
- az akadálymentesítés hiányosságai, amelyek az idősök egészségi állapotától függően kevésbé vagy erősebben befolyásolhatják a szolgáltatások igénybevételét
- egészségügyi szűrésekhez, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférési nehézségek vagy a hozzáférési lehetőségek teljes hiánya, amely az előregedő falvak idős lakosságát még jobban érinti
- egészségmegőrző és fejlesztő programok és ismeretek hiánya, a mozgáshiány
- áldozattá válás magas kockázata
- a helyi közélet iránti érdektelenség
- szociális és egyéb ügyek intézési nehézségei
- elszegényedés, a lakásfenntartás nehézségei

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködések igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások							
a hátrányos helyzetűek (idősek) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozások (igen/nem)
1)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megoldása, hogy a nem helyben található szolgáltatásokhoz hozzáférjenek, vagy falubusz vásárlása	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
2)	akadálymentesítés hiánya	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező ismeretek hiánya, fejlesztési motiválatlanság, többségi társadalom érzékenységének hiánya	idősbarát, akadálymentesített középületek és közterek (fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés), nyugalmas közösségi terek, akadálymentesített, szolgáltatások egyenlő eséllyel történő hozzáféréseinek biztosítása	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, rehabilitációs szakemberek/ szakmérnökök, civil szervezetek	közszolgáltatói intézményvezetők, önkormányzati vezetők, közművelődési intézmények vezetői,	nem

						civil szervezetek,	
3)	egészségügyi szűrésekhez, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférési nehézségek vagy a hozzáférési lehetőségek teljes hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	az egészségügyi szűrésekhez való hozzáférés javítása, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés javítása	2029.06.30.	idősgondozók, egészségügyi dolgozók, mentálhigiénés szakemberek, szakpolitikusok	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakpolitikusok	nem
4)	egészségmegőrző és fejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	egészségmegőrző és fejlesztési programok szervezése: pl. egészséges életmód klub, egészségnapok, egészséges életmód programok, táplálkozási ismeretek fejlesztése	2029.06.30.	civil szervezetek, képzésvezetők, oktatók, trénerok, közművelődési intézmények munkatársai, közösségszervezők, animátorok, dietetikus	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
5)	falugondnoki szolgálat hiánya	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	a falugondnoki szolgálat létrehozása, illetve működtetése	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
6)	házi segítségnyújtási szolgáltatás hiánya	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	a házi segítségnyújtás és gondozás biztosítása	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális	önkormányzat (polgármester, jegyző), civil	nem

					intézmények munkatársai	szervezetek, szociális intézmények	
7)	az otthonokban átmeneti/időszakos elhelyezés lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	átmeneti/időszakos elhelyezés lehetőségének biztosítása az otthonokban	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális intézmények munkatársai	idős otthonok intézményvezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek, szociális intézmények	nem
8)	napközi otthonok, idős otthonok, senior apartman házak, senior központok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	napközi otthon, idős otthon, senior apartman házak létrehozása, fejlesztése és működtetése. Senior Központ létrehozása	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális intézmények munkatársai	idős otthonok intézményvezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek, szociális intézmények	nem
9)	étkezési lehetőségek nem biztosítottak, főzési korlátok, meleg	pénzügyi források hiánya, főzőkonyha hiánya, szakemberek hiánya	étel házhoz szállítása	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

	ételhez jutás nehézsége				intézmények munkatársai, falugondnoki szolgálat	civil szervezetek, szociális intézmények	
10)	szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférési hiányok	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása (demens idősök relációjában)	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális intézmények munkatársai, házi segítségnyújtók, házi betegápolók, szociális gondozók, szociális munkások	idős otthonok intézményvezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek, szociális intézmények	nem
11)	helyi közösség életében való részvételi hiány, elzárkózás	idősök érdektelensége a helyi ügyek alakításában, aktív részvételi hajlandóság, településvezetők részéről együttműködési hiány, valamint a helyi lehetőségek felismerésének hiánya a felek által	idősök bevonása a helyi ügyek alakításába települési szintű fejlesztések, valamint civil szervezetek helyi programjainak támogatásán keresztül. Idősök bevonása a programok szervezésébe, ügyintézési feladatokba.	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, idős otthonok munkatársai, civil szervezetek	önkormányzati vezetők, civil szervezetek vezetői, idős otthonok vezetői	nem
12)	elmagányosodás, kilátástalanság,	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya,	pszichológiai tanácsadás, mentálhigiénés támogatás, segítő beszélgetés	2029.06.30.	pszichológus, mentálhigiénés	idős otthonok vezetői,	nem

	perspektíva nélküliség megjelenése az idősebb korosztályokban	szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya			szakemberek, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	
13)	szociális és egyéb ügyek intézési nehézségei, diszkrimináció a hivatalos ügyintézés területén, a szociális támogatások és igénybevétele feltételeinek ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	segítségnyújtás a szociális és egyéb ügyek intézésében, információk a különböző segítő intézményekről, szervezetekről, közvetítés az adott problémával foglalkozó intézmény, szervezet felé	2029.06.30.	civil szervezetek munkatársai, kormányhivatalok ügyintézői	civil szervezetek vezetői, idős otthonok vezetői, kormányablak vezetői	nem
14)	áldozattá válás magas kockázata	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya,	bűnmegelőzési programok, áldozattá válás (betörés, lopás, online csalás) felvilágosító programok, foglalkozások	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok, civil szervezetek, jogászok	rendőrség, idős otthonok vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
15)	áldozattá válás magas kockázata	pénzügyi források hiánya,	polgárőrségi és önkéntes járőrszolgálati tevékenységek, térfigyelő kamerarendszer kiépítése	2029.06.30.	polgárőrök, önkormányzati munkatársak	polgári védelem szervezetei,	nem

						önkormányzat (polgármester, jegyző),	
16)	pénzügyi problémák, elszegényedés	pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	lakhatási és életkörülmények javítása, pénzügyi és/vagy természetbeni támogatások (pl. Élelmiszercsomag, alapvető élelmiszereken kívül az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen zöldség és gyümölcs, tűzifa, gyógyszer támogatás)	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek	nem

Az akadálymentesítés megoldása a településen belül és a települések közötti közlekedésben. A közlekedési nehézségek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, amely térségi és vármegyei együttműködéseket igényel. Egészségmegőrző és fejlesztési programok szervezése, tanácsadások, segítő beszélgetések általában civil szervezetek, szakemberek bevonásával lehetséges. A prevenció érdekében az egészségügyi szűrésekhez való hozzáférés javítása, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés javítása szükséges, amely részben szakpolitikai fejlesztéseket, döntéseket igényel. Az idősök napközbeni ellátása, a házi segítségnyújtás, a falugondnoki szolgáltatás, az étkezések biztosítása az önkormányzatok számára megoldandó feladatok. Az áldozattá válás megelőzése érdekében az önkormányzatok infrastrukturális fejlesztéseket valósítanak meg, emellett a tájékoztatók tartása is fontos a megelőzés érdekében.

9. Fogyatékkal élőket célzó tevékenységek

A fogyatékkal élők hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

- a fizikai és az infokommunikációs akadálymentesítés települési hiányosságai
- a fogyatékkal élők elhelyezkedési nehézségei
- alacsony képzettségi és végzettségi szint, ami függ a fogyatékoság típusától és mértékétől
- a személyi asszisztencia hiánya
- érdekvédelmi tevékenység hiányosságai
- diszkriminációs problémák
- információhiányok
- közszolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézségei, amely a közlekedési nehézségekből is fakad és az akadálymentesítettség mértékétől függ
- önérvényesítés, kommunikációs nehézségek, amelyek a fogyatékoság típusától és mértékétől függenek
- egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya
- szenvedélybetegségek kialakulása az egészségügyi állapotukból és társadalmi-gazdasági helyzetükből adódóan, leginkább a megváltozott munkaképességűek körében magas a kockázat

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködések igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek (fogyatékkal élők) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megoldása, közösségi közlekedés akadálymentesítése (távolsági buszok akadálymentesítése, akadálymentesen elérhető és használatú buszmegállók), akadálymentesített falubusz beszerzése vagy a meglévők akadálymentesítése	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
2)	gyógyászati, valamint életvitelt segítő technikai eszközök hiánya, életét akadálymentesítésének hiánya	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező ismeretek hiánya, fejlesztési motiválatlanság, többségi társadalom érzékenységének hiánya	a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök biztosítása, egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok; speciális gyógyászati, valamint életvitelt segítő technikai eszközök	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, rehabilitációs szakemberek/ szakmérnökök, civil szervezetek	közszolgáltatói intézményvezetők, önkormányzati vezetők, civil szervezetek, önkormányzatok vezetői, fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó	nem

						intézmények vezetői	
3)	akadálymentesítés hiánya	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező ismeretek hiánya, fejlesztési motivátlanság, többségi társadalom érzékenységének hiánya	középületek és szolgáltató épületek fizikai akadálymentesítése, közterületek fizikai akadálymentesítése, járdák felújítása, akadálymentesítése, infokommunikációs akadálymentesítés	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, rehabilitációs szakemberek/ szakmérnökök, civil szervezetek	közszolgáltatói intézményvezetők, önkormányzati vezetők, közművelődési intézmények vezetői, civil szervezetek, fogytékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények vezetői	nem
4)	egészségügyi szűrésekhez, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférési nehézségek vagy a hozzáférési lehetőségek teljes hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	szolgáltatások, főként az egészségügyi szak/ellátásokhoz és a szűrésekhez való hozzáférés elérésének biztosítása, helyi egészségügyi alapellátás kibővítése	2029.06.30.	egészségügyi dolgozók, mentálhigiénés szakemberek, szakpolitikusok	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakpolitikusok, fogytékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények vezetői	nem

5)	szociális és egyéb ügyek intézési nehézségei, diszkrimináció a hivatalos ügyintézés területén, a szociális támogatások és igénybevétele feltételeinek ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	információkhoz való hozzáférés biztosítása	2029.06.30.	civil szervezetek munkatársai, kormányhivatalok ügyintézői	civil szervezetek vezetői, kormányablak vezetői, fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények vezetői	nem
6)	önellátási, önkiszolgálási nehézségek a fogyatékoság mértékétől függően	pénzügyi források hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya,	önellátás, önkiszolgálás fejlesztése: a meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.	2029.06.30.	fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények munkatársai, civil szervezetek	fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények vezetői, civil szervezetek	nem
7)	önérvényesítési akadályok a fogyatékoság mértékétől függően	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	önérvényesítés fejlesztése, segítése, támogatása. cselekvőképességének korlátozása nélkül	2029.06.30.	fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények munkatársai, civil szervezetek	fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények vezetői, civil szervezetek	nem
8)	nyelvi és kommunikációs akadályok a fogyatékoság mértékétől függően	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységek támogatása	2029.06.30.	fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények	fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó	nem

					munkatársai, civil szervezetek	intézmények vezetői, civil szervezetek	
9)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, motiválatlanság	lelki egészségre nevelés, önismeret és a társas kultúra fejlesztése, társadalomba való mind teljesebb beilleszkedés támogatása	2029.06.30.	pszichológus, képzésvezetők, mentálhigiénés szakemberek, civil szervezetek	fogyatékkal élők ápolását, gondozását, rehabilitációját ellátó intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
10)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, motiváció hiánya és szegénység	egészségfejlesztési programok: pl. egészséges életmód klub, egészséges életmód programok környezetvédelmi napok szervezés, táplálkozási ismeretek fejlesztése	2029.06.30.	dietetikusok, tréner, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
12)	falugondnoki szolgálat korlátozott tevékenységi köre	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	falugondnoki szolgáltatás kiterjesztése a fogyatékkal élők számára,	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, falugondnok	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
13)	alacsony foglalkoztatottsági szint	munkalehetőségek hiánya, munkáltatói merevség, információ hiány, atipikus foglalkoztatási formák	fogyatékkal élőt foglalkoztatók felkutatása, munkahelyteremtés az önkormányzatnál, illetve szervezeteinél, megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, potenciális munkáltatók, humán	önkormányzat (polgármester, jegyző), potenciális	nem

		hiánya, védett munkahelyek hiánya, fogyatékoságból adódó akadályok	szervezeteknél, védett munkahelyek létrehozása, fogyatékkal élők közfoglalkoztatása, atipikus foglalkoztatásban elhelyezkedés		erőforrás szakemberek,	munkálátók, különböző kamarák vezetői, munkaügyi központ vezetői, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat,	
14)	alacsony képzettségi és végzettségi szint	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya, képzési programok hiánya, fogyatékoságból adódó akadályok	foglalkoztathatóság növelése képzéssel, fejlesztéssel, képzési és fejlesztő programokkal, tanácsadásokkal, oktatási és fejlesztési lehetőségekhez való hozzáférés biztosítása	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak, potenciális munkálátók, humán erőforrás szakemberek, oktatók, trénerok, képzés szervezők	önkormányzat (polgármester, jegyző), potenciális munkálátók, különböző kamarák vezetői, munkaügyi központ vezetői, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, nemzeti foglalkoztatási szolgálat, képző intézmények	nem
15)	információhiány a fogyatékkal élők és családjaik esetében	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelmmel rendelkező szervező/ismeretek	családtagoknak szóló programok (pl.: önszervező csoport)	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

		hiánya, eszközök hiánya			közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő szolgálat munkatársai,	(polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	
16)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom szemlélete, kirekesztő magatartása	érzékenyítő és integrációs programokat, a fogyatékkal élők problémáit, mindennapi nehézségeit nem ismerik a társadalom ép tagjai, ezért különböző programok szervezése szükséges	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, trénerok, civil szervezetek, jogászok	önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
17)	szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférési hiányok	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	szociális szolgáltatások helybeli biztosítása, a szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés elérésének támogatása.	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális intézmények munkatársai,	önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek, szociális intézmények	nem
18)	információkhoz való hozzáférési hiányok, jelzőrendszer hiánya	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	érdekvédelmi tevékenység kiépítése, fogyatékkal élők számára információs szolgálat, illetve fogyatékkal élők információjuthoz segítése, jelzőrendszer kiépítése a fizikai akadálymentesítettség hiányosságainak, problémáinak lakossági és érintettek által történő bejelentéséhez, hivatalos ügyintézésben segítségnyújtás,	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális intézmények munkatársai, rehabilitációs szakemberek és szakmérnökök	önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek, szociális intézmények	nem
19)	önrendelkezést biztosító szolgáltatás hiánya	pénzügyi források hiánya, szakember és	személyi asszisztencia igénybevételei lehetőségének a megteremtése – állami támogatásból finanszírozott	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek,	önkormányzat (polgármester,	nem

		ismeretek hiánya, eszközök hiánya			szociális intézmények munkatársai,	jegyző), civil szervezetek, szociális intézmények	
20)	önrendelkezést biztosító szolgáltatás hiánya	pénzügyi források hiánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	döntéshozásban segítő személyek igénybevételi lehetőségének a megteremtése – állami támogatásból finanszírozott (A támogatott döntéshozatal, ami az egyéni szükségleteken alapuló, hivatalos, jogilag elismert döntési segítség, az éritett személy)	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzat és szervezeteinek, szociális intézmények munkatársai,	önkormányzat (polgármester, jegyző), civil szervezetek, szociális intézmények	nem
21)	pénzügyi problémák, elszegényedés	pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	lakhatási és életkörülmények javítása, pénzügyi és/vagy természetbeni támogatások (pl. élelmiszercsomag, alapvető élelmiszereken kívül az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen zöldség és gyümölcs, tűzifa, gyógyszer támogatás, áramhasználat támogatása), adományosztás	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
22)	súlyos fogyatékos-sággal élők számára rehabilitációs intézmények hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	súlyos fogyatékos-sággal élők számára rehabilitációs intézmény létrehozása és fenntartása, férőhelyszám bővítés a szociális intézményekben,	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző), gyógypedagógiai intézmények	nem
23)	bűnmegelőzési és prevenciós programok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya,	fogyatékkal élőknek bűnmegelőzési és prevenciós foglalkozások (szervenélybetegség kialakulásának megelőzése)	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, tréner, civil szervezetek, jogászok	rendőrség, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

Infrastrukturális fejlesztésekkel az akadálymentesítés megoldása:

- a középületek és szolgáltató épületek fizikai akadálymentesítése,
- a közterületek fizikai akadálymentesítése,
- a járdák felújítása, akadálymentesítése és
- az infokommunikációs akadálymentesítés.

Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében:

- az egészségügyi szűrésekhez való hozzáférés biztosítása, közlekedés megoldása,
- falugondnoki szolgáltatás kiterjesztése a fogyatékkal élők számára,
- szolgáltatási információkhoz való hozzáférés biztosítása.

A foglalkoztatottságuk javítása érdekében:

- képzések, fejlesztések, képzési és fejlesztő programok, tanácsadások nyújtása
- munkakínálati oldalon atipikus foglalkoztatás, közfoglalkoztatás, munkahelyek létrehozása

A fogyatékkal élők számára az érdekvédelmi tevékenység kiépítése, illetve a személyi asszisztencia igénybevételi lehetőségének a megteremtése szintén fontos az esélyegyenlőségük biztosítása érdekében.

A közlekedési nehézségek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, amely térségi és vármegyei együttműködések igényel.

10. Gyermeket célzó tevékenységek

A gyermekek hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

- szünidei gyermekétkeztetés hiánya,
- szünidei gyermekfelügyelet hiánya,
- egészségfejlesztési, egészségtudatossági programok hiánya,
- prevenciós programok (drog, alkohol, bűnelkövetővé válás) hiánya,
- infrastrukturális fejlesztések hiánya,
- közlekedési nehézségek
- gyermekvédelembe vett gyerekek magas száma, a gyermekek veszélyeztetettsége,
- védőnői szolgálat hiányosságai
- fejlesztő és tehetséggondozási szolgáltatások területi hiányosságai

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködések igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek (gyermekek) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projekteknél megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	megszüntetése, hogy a nem helyben található szolgáltatásokhoz hozzáférjenek, közlekedési feltételek összehangolása a köznevelési intézmények órarendjével, vagy falubusz vásárlása	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
2)	szünidei gyermekfelügyelet hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	játszóházi, gyermek élménytár szolgáltatások, játéklklub működtetése, kulturális színterek működtetése,	2029.06.30.	civil szervezetek, közösség-szervezők, animátorok, pedagógusok, tréner-ek,	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
3)	kisgyermekes szülők részére közösségi programok, fejlesztési lehetőségek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező	baba-mama körök szervezése, baba-mama torna, ringató foglalkozás, játszóházi szolgáltatás biztosítása	2029.06.30.	védőnő, foglalkozás vezető, családsegítő munkatársai,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat	nem

		hiánya/ismeretek, eszközök hiánya			civil szervezetek	(polgármester, jegyző),	
4)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	egészségfejlesztési programok: pl. egészséges életmód klub, egészséges életmód programok, környezetvédelmi napok szervezés, táplálkozási ismeretek fejlesztése	2029.06.30.	dietetikusok, pedagógusok, trénerok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
5)	szünidei gyermekfelügyelet hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	a nyári gyermektáborok, szünidei és napközbeni gyermekfelügyelet biztosítása	2029.06.30.	civil szervezetek, közösség-szervezők, animátorok, pedagógusok, trénerok,	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
6)	környezetvédelmi programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, motiváció hiánya	környezettudatosságot erősítő programok szervezése, ökonapok, ökotáborok szervezése	2029.06.30.	pedagógusok, trénerok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési	nem

						intézmények vezetői	
7)	étkezési lehetőségek nem biztosítottak, főzési korlátok, meleg ételhez jutás nehézsége	pénzügyi források hiánya, főzőkonyha hiánya, szakemberek hiánya	szünidei gyermekétkeztetés biztosítása	2029.06.30.	civil szervezetek, önkormányzati munkatársak,	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
8)	tehetséges gyermekek támogatásának a hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, tehetségpontok hiánya, illetve a tehetségpontok kevésbé foglalkoznak az esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozókkal	tehetség gondozás: nyelvi, zenei, néptánc, drámatagozat, sport (különböző sportágak) és képzőművészeti és színművészeti	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, tehetségpontok munkatársai	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
9)	fejlesztési lehetőségek, foglalkozások, felzárkózási segítő programok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező hiánya/ismeretek, eszközök hiánya	fejlesztő foglalkozások gyerekeknek, tanulmányi előrehaladással küszködő diákok felzárkóztatása	2029.06.30.	védőnő, gyógypedagógus, továbbképzett kisgyermeknevelők, óvónők, civil szervezetek, családsegítő munkatársai, gyermekvédelmi szakemberek, pszichológus,	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző), gyermekvédelmi szervezetek	nem

					pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, tanító		
10)	idegennyelvi kompetenciák hiánya	pénzügyi források, idegennyelvi kompetencia hiányok,	külföldi cserediák programok, idegennyelvi felzárkóztatás	2029.06.30.	nevelési-oktatási intézmények, nemzeti-ségi önkormányzatok	nevelési-oktatási intézmények, nemzetiségi önkormányzatok	nem
11)	egészségügyi szűrésekhez, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférési nehézségek vagy a hozzáférési lehetőségek teljes hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	gyermek szűrővizsgálatának biztosítása a településen kívül, szállítás megoldása,	2029.06.30.	oktatási-nevelési intézmények munkatársai, egészségügyi dolgozók, mentálhigiénés szakemberek, szakpolitikusok	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakpolitikusok	nem
12)	bűnmegelőzési és prevenció programok hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya,	prevenció foglalkozások és programok szervezése (szendélybetegségek kialakulásának és a bűnelkövetővé válás megelőzése)	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, tréner, civil szervezetek, jogászok	rendőrség, oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
13)	pénzügyi, gazdasági, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, tudatos pénzügyi magatartás kialakítását támogató programok szervezése, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, pénzügyi-gazdasági szakemberek, civil szervezetek,	oktatási – nevelési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

					családsegítő szolgálat mun- katársai	családse- gítő szolgá- lat	
14)	gyermekvédelmi szakellátásba be- vont gyermekek magas száma	Pénzügyi források, személyi erőforrások hiánya	gyermekvédelmi jelzőrendszer fenntartása és működtetése	2029.06.30.	gyermekvé- delmi szakszol- gálat, önkor- mányzati mun- katársak	gyermekvé- delmi szak- szolgálat, önkormány- zati vezetők	nem
15)	védőnői szolgálat hiányosságai	pénzügyi források, személyi erőforrások hiánya	védőnői szolgálat humán és tárgyi fejlesztése	2029.06.30.	védőnők, me- gyei irányító kórház munka- társai	megyei irá- nyító kórház vezetői, Nemzeti véd- őnői szol- gálat	nem
16)	szociális szolgál- tatásokhoz való hozzáférési hiá- nyok, a szociális támogatások és igénybevétele fel- téteteinek ismere- tének hiánya	pénzügyi források hi- ánya, szakember és ismeretek hiánya, eszközök hiánya	szülők felvilágosítása a támogatási lehetőségekről, szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása	2029.06.30.	civil szerveze- tek, önkor- mányzat és szervezeteinek, szociális intéz- mények mun- katársai, szoci- ális munkások	önkormány- zat (polgár- mester, jegyző), civil szerveze- tek, szociá- lis intézmé- nyek, csa- ládsegítő szervezet	nem
17)	konfliktusok hely- telen rendezése, konfliktusok ag- resszív megoldása	pénzügyi források hi- ánya, szakemberek hiánya, szülői kom- petenciák nem meg- felelőssége, konfliktus- kezelési techni- kák hiánya	szülők és köznevelési intézmények közötti kapcsolat javítása,	2029.06.30.	pszichológus, tréner, gyer- mekvédelmi szakemberek, védőnők, csa- ládsegítő mun- katársai	gyermekvé- delmi szol- gálat, csa- ládsegítő szolgálat, védőnő	nem
18)	szülői nevelési kompetenciák hiá- nya	pénzügyi források hi- ánya, megfelelő hely- szín hiánya, szakér- telemmel rendelkező szervező/ismeretek	gyermeknevelési tanácsadások szülőknek, ismeretek bővítése,	2029.06.30.	civil szerveze- tek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai,	közművelő- dési intéz- mények ve- zetői, ön- kormányzat	nem

		hiánya, eszközök hiánya			közösségszervezők, animátorok, pszichológusok, családsegítő szolgálat munkatársai,	(polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	
19)	infrastrukturális adottságok nem megfelelőse, illetve hiánya	pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közösségi nevelésben és oktatásban az infrastrukturális fejlesztések hiánya (bölcsőde, óvoda és iskolafejlesztés, eszközbeszerzés, játszótér kialakítása, felújítása, sportpálya fejlesztés)	2029.06.30.	önkormányzat munkatársai, önkormányzati szervezetek munkatársai,	intézményvezetők, önkormányzati szervezetek vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem
20)	infrastrukturális adottságok nem megfelelőse, illetve hiánya	pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	infrastrukturális fejlesztések (játszótér kialakítása, illetve meglévő karbantartása, felújítása), közösségi terek kialakítása; sportolási lehetőségek, sportpálya kialakítása, eszközbeszerzés).	2029.06.30.	önkormányzat munkatársai, önkormányzati szervezetek munkatársai,	intézményvezetők, önkormányzati szervezetek vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), oktatási – nevelési intézmények vezetői,	nem
21)	pénzügyi problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek	beiskolázási támogatás a családoknak	2029.06.30.	civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai,	önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem

		hiánya, eszközök hiánya			önkormányzati munkatársak	családsegítő szolgálat, oktatási – nevelési intézmények vezetői, gyermekvédelmi szervezetek	
22)	családon belüli konfliktusok helytelen rendezése, gyermek bántalmazása elleni küzdelem hiánya,	pénzügyi források hiánya, szakemberek hiánya, szülői kompetenciák nem megfelelőssége,	társadalmi célú kampányok: a gyermekbántalmazás elleni, nők bántalmazása elleni küzdelem részeként prevenció és szemléletformáló órák; antidiszkriminációs programok; érzékenyítő és integrációs programok.	2029.06.30.	pszichológus, tréner, civil szervezetek családsegítő szolgálat munkatársai, gyermekvédelmi szakemberek, védőnők, családsegítő munkatársai, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	civil szervezetek családsegítő szolgálat, gyermekvédelmi szolgálat, családsegítő szolgálat, védőnő, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Segítő Központ munkatársai	nem

A szünidei gyermekétkeztetés és a szünidei gyermekfelügyelet megoldása a szülők munkavállalását segítő intézkedések. A szülőket érintik még a szülői kompetenciák javításához hozzájáruló gyermeknevelési foglalkozások, tanácsadások, a szülők felvilágosítása a támogatási lehetőségekről, illetve a beiskolázási támogatások. A kis gyermekkorú fejlesztéseket segítik a baba-mama foglalkozások, iskolás korban a fejlesztő foglalkozások, a tehetséggondozási szolgáltatások váltják. Az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése, a környezettudatossági programok, egészséges életmód programok szervezése a gyerekek ismereteinek gyarapítását szolgálják. A gyerekek sérülékenysége miatt a prevenciós programok (drog, alkohol, bűnelkövetővé válás) szervezése hozzájárul az esélyegyenlőségükhöz. A pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, tudatos pénzügyi magatartás kialakítását támogató programok szervezése, a gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok nyújtása az önálló életvitelre való felkészítést szolgálják. A gyermekvédelmi javaslatok a gyerekek jólétét és védelmét biztosító intézkedési lehetőségeket tartalmaznak. A közlekedési nehézségek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, amely térségi és vármegyei együttműködéseket igényel. A gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférést nagymértékben javíthatják az infrastrukturális fejlesztések.

11. Nőket célzó tevékenységek

A nők hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezők:

A nők esélyegyenlőségét nagyban hátráltatja, ha nincsenek olyan helyben, illetve a közelben elérhető szolgáltatások, amelyek a gyerekek napközbeni és szünidei felügyeletét biztosítják. A kisgyermekes nők visszatérése a munkaerőpiacra szintén nehézségekbe ütközhet, mivel hiányoznak az atipikus foglalkoztatási formák, kevés a családbarát munkahely, valamint a munkaerő keresletnek nem megfelelő képzettség, végzettség is jellegzetes hiányosság az egyén részéről, továbbá a munkavállaláshoz szükséges ismeretek hiánya is megjelenik. A pénzügyi problémák a sokgyermekes és egyedülálló szülők körében. Mindezeket felerősíti a közösségi közlekedésben tapasztalható anomáliák. Az egészségmegőrzési és fejlesztési programok és prevenciós szolgáltatások hiánya a nők munkavállalási képességét és életminőségét közvetetten befolyásolhatja. A nők áldozattá válásának kockázata, a családon belüli konfliktusok rendezése a nők életminőségét befolyásoló tényezők.

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködéseket igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások a hátrányos helyzetűek (nők) körében							
Sorszám	A SZÚT-ban feltárt szolgáltatási hiányok a közösségi programok esetén	A szolgáltatási hiányok okai, a szolgáltatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javaslatok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vármegye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásának határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvalósításért felelős személy(ek)	Több vármegye együttműködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közlekedési nehézségek	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiánya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megszüntetése, közlekedési feltételek összehangolása a munkába járással, a köznevelési intézmények órarendjével, vagy éppen falubusz vásárlása	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, önkormányzati munkatársak	busztársaságok vezetői, önkormányzatok és vármegyei önkormányzatok vezetői	igen - nem
2)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztatottság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	gyermek napközbeni ellátásának biztosítása, a nevelési-oktatási intézményfejlesztések, köztük a bölcsődék és családi napközik létrehozása, illetve az általuk nyújtott szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása a nők munkavállalási esélyeinek növelése érdekében tett intézkedések	2029.06.30.	önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző), szakképző és felsőoktatási intézmények,	nem
3)	piacképes szakma elsajátítási lehetőségek hiánya, szakképzések hiánya, hiányszakmákban való képzések hiánya, lassú reagálási idő	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, szakképzések hiánya	szakmai képzettség/végzettség növelése, azaz a (piacképes) szakmaszerzés	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, szakképző intézmények	szakképző és felsőoktatási intézmények, vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakképző	nem

	a piaci folyamatokra					intézmények vezetői, különböző kamarák képviselői	
4)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztatottság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, esz-közök hiánya	foglalkoztatottság növelése, önkormányzat általi munkahely teremtés, helyi gazdaság fejlesztésével munkahely teremtés, közfoglalkoztatásból kiléptetés, elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedés segítése	2029.06.30.	felnttktatási vállalkozások, szakképző és felsőoktatási intézmények,	felnttktatási vállalkozások, szakképző és felsőoktatási intézmények,	nem
5)	szociális és egyéb ügyek intézési nehézségei, a szociális támogatások és igénybevétele feltételeinek ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, esz-közök hiánya	információnyújtás a szociális szolgáltatásokról,	2029.06.30.	civil szervezetek munkatársai, kormányhivatalok ügyintézői	civil szervezetek vezetői, kormányablak vezetői, önkormányzat	nem
6)	foglalkoztathatóság növelése, családbarát munkahelyek hiánya	munkáltatói kompetencia hiánya, munkalehetőségek hiánya, munkáltatói merevség,	családbarát munkahelyek felkutatása vagy éppen kialakítása	2029.06.30.	humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző), munkáltatók, civil szervezetek, munkaügyi központok munkatársai, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat,	nem

7)	atipikus foglalkoztatási lehetőségek, részmunkaidős foglalkoztatásba helyezés lehetőségeinek hiánya	munkalehetőségek hiánya, munkáltatói merevség,	atipikus foglalkoztatási formák, a részmunkaidős foglalkoztatás, illetve legalább a rugalmas munkarend bevezetése,	2029.06.30.	humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző), munkáltatók, civil szervezetek, munkaügyi központok munkatársai, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat,	nem
8)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	álláskeresési tanácsadások és programok	2029.06.30.	oktatók, pszichológusok, oktatási tanácsadók, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
9)	szülői nevelési kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	családtervezési tájékoztatók tartása, a szülői kompetenciák fejlesztését és nevelési tanácsadás nyújtása, a nőknek, illetve nőkről, a nők megbecsüléséről szóló programok, háztartásvezetési tanfolyam szervezése	2029.06.30.	civil szervezetek, előadók, közművelődési intézmények munkatársai, közösségsszervezők, animátorok, pszichológusok,	közművelődési intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	nem

					családsegítő szolgálat munkatársai,		
10)	családon belüli konfliktusok hely- telen rendezése, nők bántalmazása elleni küzdelem hi- ánya, áldozattá vá- lás kockázata	pénzügyi források hi- ánya, szakemberek hiánya, szülői kom- petenciák nem meg- felelősége,	családon belüli erőszak, a nők háztartáson belüli veszélyeztetettsége csökkentése, krízisközpontok létrehozása, felvilágosító akciók, tájékoztatók szervezése, jelzőrendszer bevezetése, krízishelyzetben igénybe- vehető szolgáltatásokról információnyújtás, családon belül kialakuló konfliktusok kezelése a szociális szolgáltatások keretében, átmeneti elhelyezés lehetőségeinek bővítése.	2029.06.30.	Pszichológus, tréner, civil szervezetek családsegítő szolgálat munkatársai, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Se- gítő Központ munkatársai	civil szerveze- tek családse- gítő szolgálat, rendőrség, szakjogászok, Áldozat Se- gítő Központ munkatársai	nem
11)	egészségügyi szű- résekhez, egézs- ségügyi ellátások- hoz való hozzáfér- ési nehézségek vagy a hozzáférési lehetőségek teljes hiánya	pénzügyi források hi- ánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel ren- delkező szervező/is- meretek hiánya, esz- közök hiánya	szűrővizsgálatok, szakrendelések, tanácsadások igénybevitelének elősegítése	2029.06.30.	egészségügyi dolgozók, mentálhigién- iás szakem- berek, szak- politikusok	intézményve- zetők, önkor- mányzat (pol- gármester, jegyző), szak- politikusok	nem
12)	pénzügyi problé- mák	pénzügyi források hi- ánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel ren- delkező szervező/is- meretek hiánya, esz- közök hiánya	célzott szociális támogatások	2029.06.30.	civil szerveze- tek, család- segítő szolgál- lat munkatár- sai, önkor- mányzati munkatársak	önkormány- zat (polgár- mester, jegyző), csa- ládsegítő szolgálat, gyermekvé- delmi szerve- zetek	nem
13)	pénzügyi problé- mák	pénzügyi források hi- ánya, megfelelő helyszín hiánya,	egyedülálló anyák segítése: érdekvédelem, adományozás	2029.06.30.	civil szerveze- tek, család- segítő	önkormány- zat (polgár- mester,	nem

		szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya			szolgálat munkatársai, önkormányzati munkatársak	jegyző), családsegítő szolgálat, gyermekvédelmi szervezetek	
14)	pénzügyi problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	adományozás babaváráshoz	2029.06.30.	civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai, önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat, gyermekvédelmi szervezetek	nem
15)	pénzügyi problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	börzék (ruha, játék) tartása	2029.06.30.	civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai, önkormányzati munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat, gyermekvédelmi szervezetek	nem

Elsősorban szakmai képzettség/végzettség növelése, azaz a (piacképes) szakmaszerzés javasolt a foglalkoztathatóság növelése érdekében. Emellett a munkavállalói kompetenciák fejlesztése, ehhez kapcsolódóan az álláskereső tanácsadások és programok is sokat segíthetnek. A potenciális munkáltatók felkutatása, érzékenyítése a munkakereslet oldaláról javíthatja az elhelyezkedési esélyeket, továbbá a munkáltatókat meg kell ismertetni a lehetséges atipikus foglalkoztatási formákkal. A nők családi szerepére tekintettel fontos javaslat a családi élet és a munkavállalás összeegyeztetését segítő intézkedések, például a közlekedési nehézségek megoldása, a napközbeni és szünidei gyermekfelügyelet biztosítása. Az egészségmegőrzési és fejlesztési programok és prevenciós szolgáltatások biztosítása a nők munkavállalási képességét és életminőségét közvetlenül segíthetik. A nők áldozattá válásának megelőzése, a családon belüli konfliktusok rendezése érdekében folytatott tájékoztatások, előadások, programok a vármegyében szükségesek, hiszen a legtöbb bántalmazási eset nem kerül regisztrálásra sem.

12. Mélyszegénységben élőket és romákat célzó tevékenységek

A mélyszegénységben élők és romák hozzáféréseinek hiányai, akadályozó tényezői:

A mélyszegénységben élő és roma emberek esélyegyenlőségével kapcsolatban a társadalmi-gazdasági helyzetük a meghatározó. Az alulképzettségükből, az alacsony végzettségükből adódóan kedvezőtlenek a foglalkoztatottsági adataik. A munkavállalási kompetenciák alacsony szintje tovább nehezíti az elhelyezkedésüket. Az egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya közvetlenül hat a foglalkoztathatóságukra. A diszkriminációs problémák a munkaerőpiacon és a szolgáltatásokhoz való hozzáféréskor az esélyegyenlőségüket hátráltatja. Az adóssághalmozásba, adósságspirálba került emberek nem képesek egyedül a pénzügyi válságból kikerülni. A szegénységükből fakadó kilátástalanság esetükben könnyen a szenvedélybetegségek kialakulásához vezethet, valamint a bűnelkövetés magas kockázatát jelentheti körükben (megélhetési bűnözés).

A beavatkozási, intézkedési javaslatok szintjei a felmerülő problémák esetében nem kerültek specifikusan meghatározásra, mivel bármilyen szinten lehetnek hatékony megoldások. A közlekedési nehézségek megoldása alapvetően nem több vármegyét érintenek, azonban például a Hegyháti járásban vármegyei együttműködéseket igénylő közlekedésszervezési megoldások is lehetnek.

A szolgáltatási hiányok felsorolása nem prioritási sorrendet tükröz.

**A közösségi programok hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások
a hátrányos helyzetűek (mélyszegénységben élők és romák) körében**

Sor- szám	A SZÚT-ban fel- tárt szolgálta- tási hiányok a közösségi prog- ramok esetén	A szolgáltatási hiá- nyok okai, a szolgál- tatások elérésének akadályai	Beavatkozási, intézkedési, javasla- tok a) átfogó (vármegyei szintű) javaslatok b) fentiekben belül értelmezendő, a vár- megye kiemelt projektje keretében megjelenő megoldások c) a települési/járási projektekben megjeleníteni javasolt megoldások	Ütemezés, a beavatkozás végrehajtásá- nak határideje	Közreműködő szakemberek, szervezetek	A megvaló- sításért fe- lelős sze- mély(ek)	Több várme- gye együttmű- ködésében megvalósuló beavatkozás-e (igen/nem)
1)	közlekedési problémák	szervezetek közötti egyeztetések hiánya, pénzügyi források hiá- nya, eszközök hiánya	közlekedési nehézségek megoldása, hogy a nem helyben található szolgáltatásokhoz hozzáférjenek,	2029.06.30.	busztársaság munkatársai, ön- kormányzati munkatársak, re- habilitációs szakemberek/ szakmérnökök, civil szervezetek	busztársaságok veze- tői, önkor- mányzatok és várme- gyei önkor- mányzatok vezetői	igen - nem
2)	pénzügyi, gazda- sági, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiá- nya, megfelelő hely- szín hiánya, szakérte- lemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiá- nya	pénzügyi és/vagy természetbeni ado- mányok (pl.: rendszeres uzsonna, egy havi ételmisszer csomag , alapvető ételmisszereken kívül az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen zöldség és gyümölcs biztosítása)	2029.06.30.	pedagógus, ok- tatók, képzésve- zetők, trénerok, pénzügyi- gazda- sági szakembe- rek, civil szerve- zetek, családse- gítő szolgálat munkatársai	oktatási – nevelési in- tézsmények vezetői, ön- kormányzat (polgármes- ter, jegyző), családse- gítő szolgá- lat	nem
3)	piacképes vég- zettség és piac- képes szakma hiánya, képzési lehetőségek is- meretének hiá- nya	szakértelemmel ren- delkező szervező/is- meretek hiánya	pályaorientációs és képzési tanács- adások biztosítása helyben, térítés- mentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagó- gusok, humán erőforrás szak- emberek, civil szervezetek	középfokú intézsmé- nyek veze- tői, önkor- mányzat (polgármes- ter, jegyző),	nem

						Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai, szakképző intézmények vezetői, különböző kamarák képviselői	
4)	piacképes szakma elsajátítási lehetőségek hiánya, szakképzések hiánya, hiányszakmákban való képzések hiánya, lassú reakálási idő a piaci folyamatokra	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, szakképzések hiánya	piacképes szakmai képzettség, magasabb fokú iskolai végzettség megszerzésére irányuló képzések szervezése, 7-8 osztályos képzés, OKJ képzések, képzésbe irányítás, képzési tanácsadás helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, szakképző intézmények	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), szakképző intézmények vezetői, szakképző intézmények vezetői, különböző kamarák képviselői	nem
5)	adóssághalmozás, adósságspirál	szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya,	pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok, adósságkezelési tanácsadás,	2029.06.30.	pedagógus, oktatók, képzésvezetők, trénerok, pénzügyi- gazdasági	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat	nem

		pénzügyi, gazdasági, ismeretek hiánya	háztartásgazdálkodási ismeretek biztosítása helyben, térítésmentesen		szakemberek, civil szervezetek, családsegítő szolgálat munkatársai	(polgármester, jegyző), családsegítő szolgálat	
6)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	a munkavállalást segítő egyéb képzések, tréningek, tanácsadások szervezése, komplex munkaerőpiaci mentorálás, álláskereső klub, álláskereső tanácsadás, munkavállalói tanácsadás, reintegrációs tréning, álláskereső tréning biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pszichológusok, oktatási tanácsadók, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
7)	munkaerőpiacon való elhelyezkedés szükséges ismeretek hiánya, foglalkoztathatóság növelése	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	alapkompétencia fejlesztő képzések, tanfolyamok biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	oktatók, pedagógusok, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú és szakképzési intézmények vezetői, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, járási hivatalok munkatársai	nem
8)	munkahelyek hiánya	munkalehetőségek hiánya, munkavállalói kompetencia hiánya, perspektíva hiánya	közmunka programok, helyi munkahely teremtés	2029.06.30.	humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	önkormányzat (polgármester, jegyző), munkáltatók, civil	nem

						szervezetek, munkügyi központok munkatársai, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Baranya Vármegyei Kormányhivatal munkatársai, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat,	
9)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	egészségügyi és szociális szolgáltatásokat, lehetőségeket ismertető tájékoztató programok biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pedagógusok, civil szervezetek, családsegítő munkatársai,	intézményvezetők, önkormányzat (polgármester, jegyző),	nem
10)	egészségfejlesztési programok, ismeretek hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya, motiváció hiánya	egészségfejlesztési programok biztosítása helyben, térítésmentesen: pl. egészséges életmód klub, egészséges életmód programok, táplálkozási ismeretek fejlesztése	2029.06.30.	dietetikusok, pedagógusok, trénerok, civil szervezetek, közművelődési intézmények munkatársai	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem

11)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom szemlélete, kirekesztő magatartása	antidiszkriminációs programok	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, tréner, civil szervezetek, jogászok	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
12)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek, önismereti, személyiségfejlesztő foglalkozások, indulatkezelési tréningek szervezése, biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
13)	önismeret hiánya, személyiségfejlesztési technikák ismeretének hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya	felelősségvállalást, önkéntességet, erkölcsi nevelést elősegítő tréningek, indulatkezelési tréningek biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	pszichológus, pedagógus, oktatók, képzésvezetők, tréner, humán erőforrás szakemberek, civil szervezetek	középfokú intézmények vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző), közművelődési intézmények vezetői	nem
14)	idegennyelvi kompetenciák hiánya	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya,	idegen nyelvi képzések, kurzusok szervezése, biztosítása helyben, térítésmentesen	2029.06.30.	idegennyelvi tanár, oktató, pedagógusok, civil	középfokú intézmények	nem

		szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, eszközök hiánya			szervezetek, külföldi önkéntesek	vezetői, önkormányzat (polgármester, jegyző),	
15)	diszkriminációs problémák	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, többségi társadalom (munkáltatók) szemlélete, kirekesztő magatartása	munkáltatók érzékenyítése, tájékoztatása	2029.06.30.	pszichológus, oktatók, tréner, civil szervezetek, jogászok, munkáltatók, munkatársak	önkormányzat (polgármester, jegyző), munkáltatók vezetői, civil szervezetek	nem
16)	a droghasználat, az alkoholfogyasztás és a dohányzás terjedése, bűnelkövetővé válás magas kockázata	pénzügyi források hiánya, megfelelő helyszín hiánya, szakértelemmel rendelkező szervező/ismeretek hiánya, kilátástalanság, motiváció hiánya, szegénység, menekülés a mindennapi problémák elől	bűnmegelőzési és prevenciók foglalkozások, programok (szenvédeybetegség kialakulásának megelőzése) helyben történő hozzáférésének biztosítása térítésmentesen	2029.06.30.	rendőrség, pszichológus, pedagógus, oktatók, tréner, civil szervezetek, jogászok	rendőrség, önkormányzat (polgármester, jegyző)	nem

A fenti táblázat alapján szövegesen és részletesen fejtsse ki a hátrányos helyzetűek hozzáférését nehezítő, akadályozó tényezők enyhítésére, felszámolására irányuló beavatkozásokat, lehetséges megoldásokat! (Ha ismer jógyakorlatokat, máshol sikeresen alkalmazott programokat, említse meg azokat is.)

Elsősorban az alulképzettség és alacsony végzettség miatt a szakmai képzésekbe irányítás, képzési tanácsadás, képzések, tanfolyamok elvégzése javasolt a foglalkoztathatóság növelése érdekében. Emellett a munkavállalói kompetenciák fejlesztése, ehhez kapcsolódóan az önismereti és személyiségfejlesztő foglalkozások, tréningek is sokat segíthetnek. Az adósságspirálból való kikerüléshez járulnak hozzá a pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok, az adósságkezelési tanácsadás, a háztartásgazdálkodási ismeretek biztosítása. A szociális város és település rehabilitációs projektekben hatékonyan és eredményesen alkalmazott programelemek kiterjesztése a szegregációval veszélyeztetett területekre, illetve a teljesen szegregálódott településekre. Rendszeres ismeretterjesztő foglalkozásokat szükséges szervezni a bűnmegelőzés és a különböző prevenciók területén. A Felzárkózó Települések Programok, illetve az azokban alkalmazott módszertanok, programok expanziója szintén egy lehetőséget jelent a mélyszegénységben élő, roma emberek számára. A földrajzi területek és a mélyszegénységben élő, illetve roma lakosságának igényeihez illeszkedő programok megvalósítása javasolt. A közlekedési nehézségek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, amely térségi és vármegyei együttműködések igényel.

13. Szolgáltatási hiányosságok és megoldási javaslatok az FVS városokban

Amennyiben releváns, mutassa be a **vármegye Integrált Területi Programjában nevesített FVS-re vonatkozóan** a közösségi programok területén feltárt problémákat, összefüggéseket (és az ezek megoldására tervezett beavatkozásokat) is.

KOMLÓ

A települési identitás erősítésében a város ipartörténeti, bányászati múltja meghatározó jellege mellett a sport és a nemzetiségi programok, tradíciók ápolása játszik nagy szerepet. Emellett a város népesség megtartásának érdekében minden korosztály számára szükséges kulturális programokat szervezni. A Kaptár Művelődési Központ jelentős közösségépítő tevékenységet folytat, ahol az öntevékeny, művelődő kisközösségek programjai által az informális és non-formális tanulási lehetőségek is adottak. A sport és közösségi terek megújítása fontos feladat a lakosság minél nagyobb mértékű bevonása érdekében.

A mélyszegénységben élő és roma gyerekek és fiatalok esélyegyenlőségének elősegítése érdekében meghatározott beavatkozási javaslatok:

- iskolai felzárkóztató programok folytatása a hátrányos helyzetű, illetve szegregátumokban élő gyermekek részére,
- a helyi civil szervezetek által működtetett tanodák és tanoda jellegű programok további támogatása,
- hátrányos helyzetű, illetve szegregátumokban élő gyermekek számára nyári napközi program folytatása a szünidei étkezés biztosításával,
- az általános és középfokú oktatásban rész vevő hátrányos helyzetű, illetve szegregátumokban élő fiatalok számára ösztöndíj rendszer kidolgozása, működtetése,

- korai fejlesztés népszerűsítése a mélyszegénységben élő roma családok körében,
- a gyermekek iskolába való eljutásának elősegítése,
- az iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő sport és szabadidős programok integrált jelleggel,
- az óvoda- és iskolapedagógusok számára szervezett rendszeres fakultatív képzések, konferenciák a hátrányos helyzetű gyerekekkel való foglalkozás elősegítése érdekében,
- szülők iskolája program kidolgozása, illetve működtetése az oktatásra kötelezett korban lévő hátrányos helyzetű, vagy deprivált környezetben élő gyermekek szülei számára,
- a tudatmódosító szerek (alkohol, drog) fogyasztását visszaszorító prevenciók programok a rendőrséggel, civil szervezetekkel együttműködésben,
- az „Év komlói pedagógusa” elismerés alapítása, hagyománnyá fejlesztése a hátrányos helyzetű, deprivált gyermekekért, fiatalokért végzett szakmai tevékenység elismerésére.

A roma nők, illetve a mélyszegénységben élő és roma emberek foglalkoztatási és társadalmi helyzetének javítása érdekében azonosított beavatkozási javaslatok:

- közfoglalkoztatási program folytatása,
- felzárkóztató, általános iskola elvégzését vagy szakmaszerzést célzó képzések szervezése,
- munkahelyi mentorprogramok támogatása az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés utáni nyomon követés, segítség,
- egyénre szabott álláskeresést támogató programok a Gazdasági Kamara, illetve a civil szervezetek bevonásával,
- közösségi tér kialakítása, működtetése roma civil szervezettel való együttműködésben,
- közösségi kert kialakítása szegregátumban.

Az egészségügyi, szociális és más közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása:

- mélyszegénységben élők és roma emberek, családok, háztartások számára:
 - a kártyás mérőórák számának bővítése,
 - szociális segítők folyamatos jelenléte az érintett területeken,
 - információs akadálymentesítő programok kidolgozása,
 - alapvető gazdálkodási, pénzügyi ismeretek oktatása,
 - egyénre szabott segítségnyújtás, életvezetési tanácsadás a célterületen,
 - infrastruktúra fejlesztése;
- idősek számára:
 - szociális segítők folyamatos jelenléte az érintett területeken,
 - információs akadálymentesítő programok kidolgozása,
 - közösségi terek akadálymentesítése,
 - intergenerációs programok facilitátor-képzése, illetve alkalmazása;
- fogyatékkal élők számára:
 - szociális segítők folyamatos jelenléte az érintett területeken,
 - közösségi terek akadálymentesítése.

Infrastrukturális fejlesztések:

- közösségi terek kialakítása és működtetése,

- lakóhelyi közösségi sportolásra alkalmas területek kialakítása, eszközökkel való felszerelése,
- infrastruktúra fejlesztése (úthálózat, vezetékes vízhálózat).

Komló kiemelt céljai közé tartoznak az iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő sport és szabadidős programok és funkciók fejlesztése integrált jelleggel, a játszóterek fejlesztése, a civil szervezetek és kezdeményezéseik támogatása, közösségformáló, identitást erősítő rendezvények szervezése, az értékmentés és értékteremtés, hagyományőrzés és teremtés, ismeretadás, a városi identitás elmélyítése, a közösségépítés, városszépítő akciók végrehajtása. Mindezek várhatóan elősegítik a népszerűség megtartást, a szociális ellátó rendszer megerősítését, a változó igényekhez illesztését, a társadalmi integráció erősítését és az antiszegregációs folyamatok elősegítését.

MOHÁCS

A város kulturális központ és az ebből fakadó kulturális sokszínűséghez, a helyi identitáshoz nagyban hozzájárul Mohács etnikai összetétele. A német és a horvát nemzetiség is jelentős mértékben hatással van a város és térségének kulturális folyamataira, kiemelt szerepüket mutatja a különböző hagyományőrző csoportok munkája is. A helyi civil szervezetek tevékenysége szerteágazó: tehetséggondozás, adományokkal történő segítség, növény- és állatvédelem, érzékszervi, mozgásszervi betegségben szenvedők segítése, függőség leküzdése, nemzetiségek segítése, a kulturális hagyományok őrzése, terjesztése stb. A civil szervezetek közül többen a településen élő hátrányos helyzetűek, illetve rászorulóknak életének megkönnyítésével foglalkoznak, de nyugdíjas szervezetek is vannak. A városvezetés céljai között szerepel a kulturális élet élénkítése, a szabadidős, sportolási és közösségi élményeket fejlesztő lehetőségek, programok bővítése, a város kulturális arculatának erősítése, de a személyes biztonságot és az egészségügyi kondíciókat javító intézkedések is.

A mélyszegénységben élő és roma gyerekek és fiatalok esélyegyenlőségének elősegítése érdekében meghatározott beavatkozási javaslatok:

- szakmai, módszertani fejlesztések az óvodai, iskolai szegregáció mérséklése, kiküszöbölése, az egyenlő bánásmód elveinek érvényesülése érdekében,
- az óvoda- és iskolapedagógusok számára szervezett rendszeres fakultatív képzések, konferenciák az óvodai, iskolai szegregáció mérséklése, kiküszöbölése, az egyenlő bánásmód elveinek érvényesülése érdekében,
- hátrányos helyzetű, illetve szegregátumokban élő gyermekek számára nyári napközi program folytatása a szünidei étkezés biztosításával,
- az általános és középfokú oktatásban rész vevő hátrányos helyzetű, illetve szegregátumokban élő fiatalok számára ösztöndíj rendszer kidolgozása, működtetése,
- szülők iskolája program kidolgozása, illetve működtetése az oktatásra kötelezett korban lévő hátrányos helyzetű, vagy deprivált környezetben élő gyermekek szülei számára,
- az „Év mohácsi pedagógusa” elismerés alapítása, hagyománnyá fejlesztése a hátrányos helyzetű, deprivált gyermekekért, fiatalokért végzett szakmai tevékenység elismerésére,
- a külterületeken, szegregátumokban, vagy deprivált családokban élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása.

A roma nők, illetve a mélyszegénységben élő és roma emberek foglalkoztatási és társadalmi helyzetének javítása érdekében azonosított beavatkozási javaslatok:

- munkahelyi mentorprogramok támogatása az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés utáni nyomon követés, segítség,
- egyénre szabott álláskeresést támogató programok a Gazdasági Kamara, illetve a civil szervezetek bevonásával,
- mobilizációs terv kidolgozása, megvalósítása annak érdekében, hogy a szegregált környezetből kiköltözők integrált környezetbe kerüljenek,
- alapvető gazdálkodási, pénzügyi és adósságkezelési ismeretek oktatása a szegregátumban élőknek
- egyénre szabott életvezetési tanácsadás a szegregátumban.

Az egészségügyi, szociális és más közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása:

- mélyszegénységben élők és roma emberek, családok, háztartások számára:
 - információs akadálymentesítő programok kidolgozása,
 - infrastruktúra fejlesztése;
- idősek számára:
 - információs akadálymentesítő programok kidolgozása,
 - közösségi terek akadálymentesítése,
 - intergenerációs programok facilitátor-képzése, illetve alkalmazása;
- fogyatékkal élők számára:
 - közösségi terek akadálymentesítése;
- SNI gyerekek számára:
 - szűrést követően alapozó terápia biztosítása az 5. életévüket betöltött óvodások részére, utazó gyógypedagógusi hálózat bővítése, pszichológus és segítő szakemberek biztosítása;
- gyerekek számára:
 - a tudatmódosító szerek (alkohol, drog) fogyasztását visszaszorító prevenciós programok a rendőrséggel, civil szervezetekkel együttműködésben,
 - az iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő sport és szabadidős programok kidolgozása, megvalósítása, a feltételek biztosítása,
 - pályaorientációs program kidolgozása a helyi köznevelési intézményekben tanulóknak számára, helyi munkáltatók bevonásával.

Infrastrukturális fejlesztések:

- közösségi terek kialakítása és működtetése,
- lakóhelyi közösségi sportolásra alkalmas területek kialakítása, eszközökkel való felszerelése gyermekek, fiatalok, felnőttek számára.

Mohácson kiemelt cél a kulturális rendezvények szervezése, az iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő sport és szabadidős programok és funkciók fejlesztése, a közösségi terek, szabadidőparkok és a játszótérek fejlesztése.

PÉCS

Pécssett integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot erősítő, elsődlegesen kulturális és közösségi tartalmú programok keretében kis akciók és nagy rendezvények szervezése és megvalósítása (egészségnapok, családi napok, sport, hagyományőrző kulturális programok, zöld szemléletformáló események, akciók a városrészekben is) tervezett a helyi lakosság, a civil szervezetek, a vállalkozások és az önkormányzat együttműködésével, illetve kezdeményezésére. Ehhez és emellett közösségfejlesztésre alkalmas funkcionális zöldterületek létrehozása, új szabadidős és sportlétesítmények kialakítása a cél. Kulturális rendezvények szervezése, az iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő sport és szabadidős programok és funkciók fejlesztése, közösségi terek, szabadidőparkok és a játszóterek fejlesztése tervezett.

A hatékony antiszegregációs folyamatok érdekében szükséges és elengedhetetlen a szociális alap- és szakszolgáltatások összehangolt fejlesztése. További prevenciós eljárás kell, hogy legyen az érintett hátrányos helyzetűek bevonása, hogy aktív részese legyen a fejlesztési folyamatoknak. Az elszegényedett családok támogatása tervezett szociális munkával, közösségfejlesztéssel a társadalmi felzárkózást segítő szoft beavatkozásokkal.

14. Összegzés

Baranya vármegyében minden esélyegyenlőségi csoportot érintenek a közösségi közlekedésben tapasztalt nehézségek, amelyek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, és térségi és vármegyei együttműködések igényel.

A mélyszegénységben élők és roma gyerekek, fiatalok esetében a felzárkózási folyamatokban már ismertté vált intézmények, szolgáltatások és programok kiterjesztése szükséges a vármegyében, annak figyelembevételével, hogy ne csak a szegregátumok, szegregálódott területek, települések lakossága számára legyenek elérhetők. Ezek a Jó Kis Hely, Biztos Kezdet Gyerekházak, tanodák és szolgáltatásaik, a Felzárkózó Települések Programok, a szociális város és település rehabilitációs projektek. Továbbá minél több köznevelési és szakképző intézményben javasolt létrehozni tehetségpontokat, vagy tehetséggondozási, tehetségfejlesztési szolgáltatásokat nyújtani a mélyszegénységben élő, roma gyerekek és fiatalok számára. Rendszeres ismeretterjesztő foglalkozásokat szükséges szervezni a bűnmegelőzés, áldozattá válás, a különböző prevenciók területén az iskolarendszeren belül és kívül. A pénzügyi-gazdálkodási tudatosság, a háztartásvezetési ismeretek és a gyermekvállalásra való felkészítés témakörében szervezendő programok, programsorozatok, interaktív események és akciók szintén hatékonyak bizonyultak már a különböző projektekben. Az SNI gyerekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése korlátozott az intézmény és szolgáltatásaik területi eloszlásából adódóan. E problémák megoldása alapvetően szakpolitikai döntéseket igényelnek. Az SNI gyerekek számára a köznevelési és szakképző intézményekben bővíteni, kiterjeszteni szükséges, illetve létrehozni tehetségpontokat, vagy tehetséggondozási, tehetségfejlesztési szolgáltatásokat. Az élménypedagógiai programok beépítése a fejlesztésekbe, speciális tantervek, tananyagok fejlesztése, rendszeres felülvizsgálata, megújítása javasolt. A gyerekek mellett a szülőket is be kell vonni a fejlesztésekbe, az ismereteiket, kompetenciáikat bővíteni szükséges az adott témakörben, hogy a gyerekeknek kellő segítséget tudjanak nyújtani. A fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésre minden településen, a középületekben és a közösségi közlekedésben is nagy hangsúlyt kell fektetni.

Az ifjúság elvándorlásának megakadályozásához a foglalkoztatottságot elősegítő komplex programokra van szükség, amely a szakmai ismeretek és gyakorlati kompetenciák fejlesztése mellett

a munkavállalói készségek kialakítását, elősegítését is szolgálják. Az elhelyezkedés mellett a vállalkozóvá válást, az önfoglalkoztatást segítő programokra, foglalkozásokra is szükség van a vármegyében. A helyi közügyekbe való bevonáshoz érdekeltté kell tenni a feleket és támogatni szükséges a helyi kezdeményezéseket, például diákönkormányzat alakítása a településen, közösségi tervezésbe vonás. A szabadidő hasznos eltöltésére közösségi programok szervezése szükséges. Az ifjúsági szervezetek tevékenységének, de a az ifjúsági munkavégzés módszertani fejlesztése is fontos feladat. Az ifjúság felkészítése az önálló életvitelre egyre nagyobb feladat a munkába állás mellett a családalapítás, gyermeknevelés, de a háztartás gazdálkodás szempontjából is.

A kulturális, közösségi programok szervezését közösségi tervezés kell, hogy megelőzze a lakossági igények, szükségletek megismerése érdekében. A programoknál a célcsoporti igényeknek megfelelő tematikus kisközösségi és nagyrendezvények szervezése is javasolt. A lakosság aktív bevonásához hatékony kommunikációs fórumokat és platformokat, metódusokat kell létrehozni és működtetni. Az esélyegyenlőségi célcsoportok igényei, szükségletei településenként, térségenként változhat.

Az esélyegyenlőségi csoportok képviselőinek, tagjainak bevonása az igényfelmérésbe az identitás erősítési folyamat első lépése. A közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok, rendezvények szervezését az igényfelmérésen alapuló vármegyei cselekvési terv szerint kell megvalósítani az eredményesség érdekében. Az esélyegyenlőségi csoportok folyamatos bevonása érdekében tudásmegosztó, kommunikációs platformok létrehozása és működtetése javasolt. Az esélyegyenlőségi célcsoportok társadalmi helyzetének javítása érdekében térségi együttműködések kialakítása és működtetése, a térségfejlesztés érdekében képzések és rendezvények szervezésére, kiadványok, háttér tanulmányok, elemzések készítésére, és a térségfejlesztés, projektfejlesztés szakmai támogatására van szükség a vármegyében.

A roma nők foglalkoztathatóságának növelése érdekében az alulképzettségük és alacsony végzettségük miatt a szakmai képzésekbe irányítás, képzési tanácsadás, képzések, tanfolyamok elvégzése javasolt. A munkavállalói kompetenciák fejlesztése, ehhez kapcsolódóan az önismereti és személyiségfejlesztő foglalkozások, tréningek is sokat segíthetnek. A potenciális munkáltatók felkutatása, érzékenyítése a munkakereslet oldaláról javíthatja az elhelyezkedési esélyeiket, továbbá a munkáltatókat meg kell ismertetni a lehetséges atipikus foglalkoztatási formákkal. A roma nők családi szerepére tekintettel fontos javaslat a családi élet és a munkavállalás összeegyeztetését segítő intézkedések, például a napközbeni és szünidei gyermekfelügyelet biztosítása.

A különböző esélyegyenlőségi csoportok tekintetében eltérő digitális kompetenciahiányok tapasztalhatók, ezekhez alkalmazkodóan kell megszervezni az igényfelmérések után a képzéseket, tanfolyamokat, foglalkozásokat. Egyes esetekben szakértők bevonása is szükséges lehet.

Az akadálymentesítés megoldása, az egészségmegőrző és fejlesztési programok szervezése, tanácsadások, segítő beszélgetések általában civil szervezetek, szakemberek bevonásával javasolt az idősek esélyegyenlőségének javítása érdekében. Az egészségügyi szűrésekhez, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés javítása szükséges, amely részben szakpolitikai fejlesztéseket, döntéseket igényel. Az idősek napközbeni ellátása, a házi segítségnyújtás, a falugondnoki szolgáltatás, az étkezések biztosítása az önkormányzatok számára megoldandó feladatok. Az áldozattá válás megelőzése érdekében az önkormányzatok infrastrukturális fejlesztéseket valósítanak meg, emellett a tájékoztatók tartása is fontos a megelőzés érdekében.

A fogyatékkal élők számára a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés az elsődleges feladat. Az idősekhez hasonlóan e csoport tekintetében az egészségügyi szűrésekhez, egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés javítása szükséges, amely részben szakpolitikai fejlesztéseket, döntéseket igényel. A munkavállalás szempontjából a potenciális munkáltatók felkutatása, érzékenyítése, továbbá a munkáltatók megismertetése a lehetséges atipikus foglalkoztatási formákkal javasolt. Az érdekvédelmi tevékenység kiépítése, illetve a személyi asszisztencia igénybevételi lehetőségének a megteremtése szintén fontos az esélyegyenlőségük biztosítása érdekében.

A gyermekek esélyegyenlősége szempontjából a szülőknek szóló programok és szolgáltatások is fontosak. A szünidei gyermekétkeztetés és a szünidei gyermekfelügyelet megoldása a szülők munkavállalását segítő intézkedések. A szülőket érintik még a szülői kompetenciák javításához hozzájáruló gyermeknevelési foglalkozások, tanácsadások, a szülők felvilágosítása a támogatási lehetőségekről, illetve a beiskolázási támogatások. A kis gyermekkori fejlesztéseket segítik a baba-mama foglalkozások, iskolás korban a fejlesztő foglalkozások, a tehetséggondozási szolgáltatások váltják. Az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése, a környezettudatosági programok, egészséges életmód programok szervezése a gyerekek ismereteinek gyarapítását szolgálják. A gyerekek sérülékenysége miatt a prevenciós programok szervezése javasolt. A pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, tudatos pénzügyi magatartás kialakítását támogató programok szervezése, a gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok nyújtása már az önálló életvitelre való felkészítést szolgálják. A gyermekvédelmi javaslatok a gyerekek jólétét és védelmét biztosító intézkedési lehetőségeket tartalmaznak. A közlekedési nehézségek hosszú távon fenntartható megoldása javasolt, amely térségi és vármegyei együttműködések igényel. A gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférését nagymértékben javíthatják vármegye szerte az infrastrukturális fejlesztések.

Elsősorban szakmai képzettség/végzettség növelése, azaz a piacképes szakmaszerzés javasolt a nők foglalkoztathatóságának növelése érdekében. Emellett a munkavállalói kompetenciák fejlesztése, amelyhez kapcsolódóan az álláskereső tanácsadások és programok is sokat segíthetnek. A potenciális munkáltatók felkutatása, érzékenyítése a munkakereslet oldaláról javíthatja az elhelyezkedési esélyeket. Az atipikus foglalkoztatási formákkal meg kell ismertetni a vármegyei munkáltatók többségét. A nők családi szerepére tekintettel fontos javaslat a családi élet és a munkavállalás összeegyeztetését segítő intézkedések, köztük a napközbeni és szünidei gyermekfelügyelet biztosítása. Az egészségmegőrzési és fejlesztési programok és prevenciós szolgáltatások biztosítása a nők munkavállalási képességét és életminőségét közvetlenül segíthetik. A nők áldozattá válásának megelőzése, a családon belüli konfliktusok rendezése érdekében folytatott tájékoztatások, előadások, programok a vármegyében szükségesek, hiszen a legtöbb bántalmazási eset nem kerül regisztrálásra sem.

A mélyszegénységben élők és roma emberek felzárkózásához elsősorban a rendszeres munkajövedelem szerzés vezet. A foglalkoztathatóság növelése érdekében a szakmai képzésekbe irányítás, képzési tanácsadás, képzések, tanfolyamok elvégzése javasolt. Emellett a munkavállalói kompetenciák fejlesztése, ehhez kapcsolódóan az önismereti és személyiségfejlesztő foglalkozások, tréningek is sokat segíthetnek. Az adósságspirálból való kikerüléshez járulnak hozzá a pénz- és időgazdálkodás képességének elsajátítását segítő programok, gazdasági és pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok, az adósságkezelési tanácsadás, a háztartásgazdálkodási ismeretek biztosítása. Rendszeres ismeretterjesztő foglalkozásokat szükséges szervezni a bűnmegelőzés és a különböző prevenciók területén. a felzárkózási folyamatokban már ismertté vált intézmények, szolgáltatások és programok kiterjesztése szükséges a vármegyében, annak figyelembevételével, hogy ne csak a szegregátumok, szegregálódott területek, települések lakossága számára legyenek elérhetők. Ezek a Felzárkózó Települések Programok, a szociális város és település rehabilitációs projektek. A földrajzi területek és a mélyszegénységben élő, illetve roma lakosságának igényeihez illeszkedő programok megvalósítása javasolt.